TARYBŲ LIETUVOS RAŠYTOJAI

BIOBIBLIOGRAFINIS
ŽODYNAS

VILNIUS 1984

83.3Ld
Da 81

Žodyno autorės

EMILIJA DAGYTĖ
DANUTĖ STRAUKAITĖ

Redakcinė komisija:

J. BŪTĖNAS, J. LANKUTIS,
A. MALDONIS (pirmininkas),
J. ZINKUS

Redaktorius

ZIGMAS POCIUS

Antras papildytas leidimas

4503010100—328
T ———————— 116—81
M852(08)—84

© Leidykla „Vaga", 1984

PRATARMĖ

1975 metais išleistas plačiam skaitytojų ratui skiriamas informacinis leidinys „Tarybų Lietuvos rašytojai" per keletą metų atsiliko nuo gyvenimo. Šiame biobibliografiniame žodyne šalia pirmajame leidime aprašytų rašytojų, kritikų, vertėjų pateikiama informacija apie naujai priimtus (nuo 1975 m. sausio mėn. 1 d. iki 1984 m. sausio mėn. 1 d.) Lietuvos TSR rašytojų sąjungos narius. Aprašai, kaip ir anksčiau, susideda iš dviejų pagrindinių dalių — biografinės (daugeliui rašytojų — su trumpa kūrybos charakteristika) ir bibliografinės. Biografinės dalies pabaigoje pažymimos reikšmingiausios premijos (Lenino, TSRS ir LTSR valstybinės, Lietuvos komjaunimo), nurodomi kūrinių pastatymai, inscenizacijos, ekranizacijos, vertimai į TSRS tautų ir užsienio kalbas (paprastai tie, kurie yra išleisti atskiromis knygomis). Praplėstos ir pakoreguotos rašytojų kūrybos charakteristikos. Daugelio žymesniųjų rašytojų aprašuose po jų kūrinių bibliografijos (skyrelio Ršt.) papildomai pridėtas skyrelis Lit.— chronologiškai išdėstyta bibliografija iki 1982 m. paskelbtų darbų (monografijų, studijų ar jų dalių, svarbesnių straipsnių žurnaluose, tęstiniuose leidiniuose, rinkiniuose) apie to rašytojo kūrybą. Pataisytos (recenzentų nurodytos ar pačių parengėjų pastebėtos) I leidimo klaidos, netikslumai. Rašytojų aprašai, kiek galima, pavienodinti (atsisakyta kai kurių mažiau

reikšmingų biografinių faktų žymėjimo) ir praplėsti naujais biografiniais ir bibliografiniais faktais. Skyrelyje Ršt. (raštai) stengtasi pateikti visas aprašomojo autoriaus poezijos, prozos, dramaturgijos, literatūrologijos ir eseistikos knygas. Knygų bibliografiniai aprašai nepilni (nežymima leidykla, puslapių skaičius, iliustracijos); žanras nurodomas be detalizavimo (nebūtinai pagal knygos paantraštę). Skyrelyje Vert. (vertimai) mažiau reikšmingi vertimai nežymimi (ypač aprašuose tų rašytojų, kuriems vertimai nėra svarbiausia kūrybinės veiklos sritis).

Parengėjos dėkoja rašytojams, atsiuntusiems pataisas ir patikslinimus prie jų biografinių aprašų.

ABRAMAVIČIUS Vladas, g. 1909. V.9 Naujadvaryje (Trakų raj.), m. 1965.XI.16 Vilniuje. Poetas, vertėjas, kultūros istorikas. 1930 Vilniuje baigęs lenkų gimnaziją, bendradarbiavo lenkų buržuazinėje spaudoje, redagavo Lydoje leistą kraštotyros žurnalą „Ziemia Lidzka". Lenkų kalba parašė eilėraščių, į lenkų kalbą išvertė lietuvių poezijos. 1951 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (istorijos specialybė). 1941—65 buvo Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Centrinės bibliotekos rankraščių skyriaus darbuotojas. Parenge akademijos bibliotekos rankraščių aprašų, parašė lenkams skirtą lietuvių kalbos vadovėlį (1939), biografines apybraižas apie V. Vrublevskį (1958) ir T. Vrublevskį (1960), knygotyros darbų.

RŠT.: *Świtanie myśli.* Poezje. Wilno, 1930; *Regjonalne.* Poezje. Wilno, 1933; *Strony Novogródzkie.* Szkice krajoznawcze. Lida, 1938; *Tarasas Ševčenka ir Vilnius.* Apžvalginė apybraiža. V., 1964.

VERT.: *Wybór* najmłodszej poezji litewskiej. Nowogródek, 1935.

AMBRASAS Kazys, g. 1931.VI.25 Gaščiūnuose (Joniškio raj.). Literatūros kritikas, literatūrologas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1975). Filologijos mokslų kandidatas (1969). 1955 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1955—58 LLKJS CK narys. 1955—56 dirbo Lietuvos TSR rašytojų sąjungos aparate, 1956—61 — savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje (literatūros ir kritikos skyriaus vedėju, vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoju). Nuo 1957 TSKP narys. Nuo 1959 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, 1961—63 — valdybos atsakingasis sekretorius. 1964—70 — Lietuvos TSR kultūros ministerijos repertuarinės redakcinės kolegijos narys. Nuo 1970 „Vagos" leidyklos vyriausiasis redaktorius. Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1952. Nagrinėja lietuvių kritikos istoriją, rusų revoliucinių demokratų estetinės minties poveikį lietuvių literatūrai ir literatūros kritikai, literatūros ir gyvenimo santykį, įvairias tarybinės lietuvių literatūros ir kritikos problemas. Už knygas „Kritikos etiudai" ir „Pažangioji lietuvių kritika" paskirta LTSR valstybinė premija (1979).

RŠT.: *Laiko tiesa.* Kritikos straipsniai. V., 1960; *Literatūra — gyvenimo atspindys.* Populiari apybraiža. V., 1960 (II leid. 1963); *Literatūros akiračiai.* Kritikos straipsniai. V., 1961; *Mintys kelyje.* Kritikos straipsniai. V., 1963; *Pažangioji lietuvių kritika.* Studija. V., 1966 (II papild. leid. 1978); *Kritikos etiudai.* Straipsnių rinkinys. V., 1976 (II papild. leid. 1981); *Литература и время.* Статьи. Вильнюс, 1982; Romano *likimas, arba Liudo Vasario draugai ir priešai.* Monografija. V., 1983.

ANGLICKIS Stasys, g. 1905.XII.9 Bernotave (Plungės raj.). Poetas, dramaturgas, vertėjas. 1932 baigė Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. 1933—40 mokytojavo Šiauliuose. 1940—41 Tauragės gimnazijos direktorius, Švietimo liaudies komisariato inspektorius. Karo metais mokytojavo Vilniuje, 1945—66 — Kuršėnuose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1927. Redagavo literatūros žurnalą „Linija" (1932), Žemaitijos rašytojų antologiją „Žemaičiai" (1938). Ankstyvajai kūrybai turėjo įtakos simbolizmas. Vėlesniuose įkitarybinio laikotarpio poezijos rinkiniuose yra kritinio požiūrio į buržuazinę visuomenę elementų, ryšku abstraktumas, intelektualinės lyrikos bruožai. Tarybinio laikotarpio eilėraščiams būdingi socialiniai buitiniai ir gamtos motyvai, intelektualumas derinamas su vaizdų konkretumu.

RŠT.: *Žingsniai prie slinkso.* Eilėraščiai. K., 1931; *Rūmai be pamato.* Drama. K., 1933; *Kraujo auka.* Eilėraščiai. K., 1934; *7 didžiosios nuodėmės.* Satyriniai eilėraščiai. K., 1935; *Didžioji kančia.* Eilėraščiai. K., 1937; *Po atviru dangum.* Rinktinė. V., 1960; *Metūgės linksta į saulę.* Eilėraščiai. V., 1965; *Karklai žydi.* Eilėraščiai. V., 1969; *Žemė ir želmenys.* Rinktinė. V., 1972; *Suvirpa žemės pilnatis.* Eilėraščiai. V., 1975; *Proskynų atžalos.* Eilėraščiai. V., 1978; *Nenusileisk, gražioji saule.* Eilėraščiai. V., 1980; *Ant mėlyno kranto.* Eilėraščiai. V., 1983.

VERT.: *M. Lermontovas,* Demonas. Poema.— Kn.: M. Lermontovas, Rinktinė. V., 1949; *H. Heinė,* Kelionių vaizdai. V., 1953.

APUTIS Juozas, g. 1936.VI.8 Balčiuose (Raseinių raj.). Prozininkas. 1960 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1959—69 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas", 1969—77 žurnalo „Girios" redakcijose. Nuo 1980 dirba žurnalo „Pergalė" redakcijoje. Nuo 1981 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Apsakymus pradėjo spausdinti 1960. Vyrauja kaimo tematika. Kūrybai būdinga psichologizmas ir lyrizmas, netikėtos asociacijos, didelė vidinė įtampa. Gyvenimiškoji tiesa dažnai reiškiama sąlyginėmis formomis, išsaugant minties visuotinumo siekimą. Į rusų kalbą išversta novelių rinktinė „Žydi bičių duona", į latvių kalbą — novelių rinkinys „Horizonte bėga šernai", į estų kalbą — „Ak, Teofili!". Pagal novelių triptiką „Ak, Teofili!" parašė scenarijų Centrinės televizijos filmui „Mano vaikystės ruduo" (pastatyta Lietuvos kino studijoje 1978).

RŠT.: *Žydi bičių duona.* Apsakymai. V., 1963; *Rugsėjo paukščiai.* Novelės. V., 1967; *Horizonte bėga šernai.* Novelės. V., 1970; *Sugrįžimas vakarėjančiais laukais.* Novelės. V., 1977; *Tiltas per Žalpę.* Apysakos. V., 1980.

VERT.: *V. Bykovas,* Trečioji raketa. Apysaka. V., 1964; *K. Vorobjovas,* Žuvę prie Maskvos. Apysakos. V., 1964; *L. Leonovas,* Eugenija Ivanovna. Apysaka. V., 1965; *A. Platonovas,* Sugrįžimas. Apysakos ir apsakymai. V., 1968; *V. Totovencas,* Prie senojo Romos vieškelio. Apysakos. V., 1972; *J. Korinecas,* Labų dienų nuo Vernerio. Romanas. V., 1975; *D. Grigo-*

rovičius, Kaimas. Apysakos. V., 1977; *C. Kosmačas,* Pavasario diena. Baladė apie trimitą ir debesį. Romanai. V., 1980; *Lenkų klasikų apysakos ir novelės.* V., 1981 (su vert. kolektyvu).

LIT.: *R. Lankauskas,* Tikrumo ir tiesos alkis.— Pergalė, 1967, Nr 4, p. 157—160; *A. Zalatorius,* Skaidrus, gryno liūdesio pilnas pasaulis.— Pergalė, 1971, Nr 2, p. 163—168; *A. Guščius,* Tiesės ir zigzagai. V., 1976, p. 12—20; *A. Zalatorius,* „...Šio pasaulio grožiui ir gerumui".— Pergalė, 1977, Nr 11, p. 170—174; *P. Bražėnas,* Kai pažinimas užgauna jausmą.— Kn.: P. Bražėnas, Žmogus ir žodis prozoje. V., 1978, p. 203—232; *A. Bučys,* Juozas Aputis: Žodžio jėgos šaltiniai.— Kn: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 253—285.

AREŠKA Vitas, g. 1927.I.6 Zyboliuose (Rokiškio raj.). Literatūros kritikas, literatūrologas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1977). Filologijos mokslų kandidatas (1964). Nuo 1951 TSKP narys. 1952 baigė Vilniaus pedagoginį institutą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1954—57 TSRS Mokslų Akademijos M. Gorkio pasaulinės literatūros instituto aspirantas. 1952—54 ir 1957—71 Vilniaus pedagoginio instituto literatūros katedros dėstytojas (nuo

1967 docentas). 1963—65 LKP CK narys. Nuo 1971 dėsto Vilniaus universitete; 1971—75 ir nuo 1978 universiteto lietuvių literatūros katedros vedėjas. Nuo 1976 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Kritikos ir literatūros istorijos straipsnius pradėjo spausdinti 1954. Daugiausia rašo tarybinės lietuvių poezijos, socialistinio realizmo klausimais.

RŠT.: *Tradicija ir ieškojimai.* Kritikos straipsniai. V., 1973; *Salomėja Nėris.* Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. K., 1974 (II leid. 1981); *Teofilis Tilvytis.* Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. K., 1977; *Lietuvių tarybinė lyrika.* Žanrinė sistema. V., 1983.

ARTIOMOVAS Nikolajus, g. 1926 I.29 Vasiljevskoje (Tulos sr.), m. 1982.X.29 Telšiuose. Poetas. Rašė rusų kalba. 1949 baigė karinę pėstininkų mokyklą Vilniuje. Nuo 1943 dalyvavo Didžiajame Tėvynės kare. Nuo 1955 TSKP narys. Pokario metais dirbo įvairiuose kariniuose daliniuose ir civilinėse įstaigose. Nuo 1962 bibliotekos vedėjas Telšiuose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1951.

Ršt.: *Походные костры.* Стихи. Вильнюс, 1976; *Необходимость.* Стихи. Вильнюс, 1981.

ASTAS Vydas, tikras vardas ir pavardė Tautvydas **Galinis**, g. 1948.X.19 Vilniuje. Prozininkas. 1972 baigė Vilniaus universiteto fizikos fakultetą. Nuo 1975 dirba inžinieriumi Vilniaus universitete. Apsakymus pradėjo spausdinti 1970.

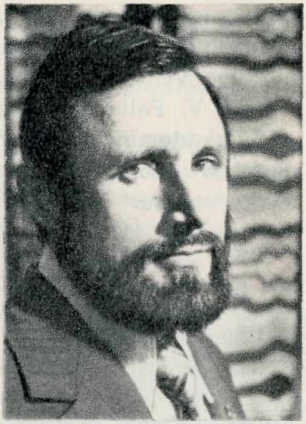

RŠT.: *Namų šiluma.* Apsakymai. V., 1975; *Kaip lengva būti savimi.* Apsakymai. V., 1980.

ASTRAUSKAS Gediminas, g. 1932. VI.12 Pušalote (Pasvalio raj.). Poetas satyrikas. 1955 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (rusų kalbos specialybė). 1955—57 dirbo dėstytoju Kauno politechnikos ir Vilniaus pedagoginiame institutuose, 1955 — savaitraščio „Literatūra ir menas", 1962—63 ir 1965—69 laikraščio „Sportas", 1963—64 ir 1971—73 žurnalų „Šluota" ir 1969—70 „Nemunas" redakcijose, 1957—62 buvo laikraščio „Sovetskij sport" kores-

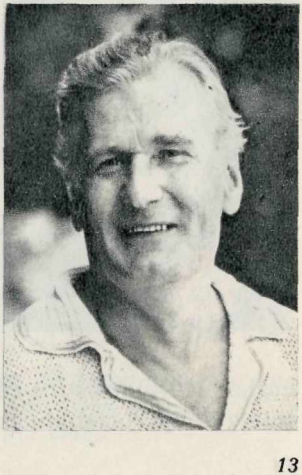

pondentas Lietuvai. Nuo 1962 TSKP narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1950. Eilėraščiuose išjuokia biurokratizmą, dykaduoniavimą, veidmainiavimą ir kitas blogybes. Su K. Šilgaliu parašė libretą V. Paltanavičiaus operai „Kryžkelėje" (1967 pastatyta LTSR akademiniame operos ir baleto teatre). Pjesė novelė „Akademikas" 1967 pastatyta Kauno muzikiniame teatre (spektaklio „Trys vakarai" dalis).

RŠT.: *Nemėgstu odžių.* Eilėraščiai. V., 1961; *Širdis ir šaukštas.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1967; *Kibernetija.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1972; *Viskas žmogiška.* Publicistiniai ir satyriniai eilėraščiai. V., 1982.

VERT.: Su B. Deksniu: *J. Dikas,* Ugnies upelis. Apysaka vaikams. V., 1953; *V. Majakovskis,* Suspauskim ginklą rankose. Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *V. Majakovskis,* Kuo būti? Eilėraščiai. V., 1974; *G. Demenokas,* Atleiskit, žmonės!.. Satyriniai eilėraščiai. V., 1982.

AUDRONAŠA-SUCHOCKIS Vladas, g. 1904.VI.28 Mauručiuose (Prienų raj.), m. 1971.II.15 Vilniuje. Poetas, prozininkas. 1920—40 dirbo Kauno spaustuvėse. 1925—27 mokėsi Kauno meno mokykloje. Dalyvavo revoliucinėje veikloje, 1927—28 buvo kalinamas. 1940—41 dirbo laikraščio „Tarybų Lietuva" redakcijoje. Didžiojo Tėvynės karo metais Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. Nuo 1945 TSKP narys. 1945—59 dirbo įvairiose administracijos įstaigose. Eilėraščių rinkinį „Gongo dūžiai" (1940) fašistinė cenzūra konfiskavo. Ikitarybinėje poezijoje vyrauja socialinių kontrastų motyvai, reiškiama neapykanta

išnaudotojams, laisvės svajonės. Tarybinių metų apysakoje „Saulėta diena" vaizduojama kaimo kolektyvizacija, satyrinėje apysakoje „Saga" — buržuazijos valdomos Lietuvos miestelio buitis.

RŠT.: *Roboto daina.* Eilėraščiai. K., 1930; *Gongo dūžiai.* Eilėraščiai. K., 1940; *Saulėta diena.* Apysaka. V., 1950; *Skrajūnai.* Pjesė saviveiklai. V., 1954; *Nelaukta viešnia.* Pjesė saviveiklai. V., 1955; *Garbės žodis.* Pjesė vaikams. V., 1956; *Saga.* Satyrinė apysaka. V., 1961; *Aukso žmogus.* Apysakos, apsakymai. V., 1964; *Saulėta diena.* Rinktinė. V., 1974.

AURYLA Vincas, g. 1923.XII.7 Ricieliuose (Lazdijų raj.). Literatūros kritikas, literatūrologas. Lietuvos TSR nusipelnęs mokytojas (1974). Filologijos mokslų kandidatas (1963). 1948 baigęs Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą, mokytojavo. Nuo 1950 dirba Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių ir užsienio literatūros katedroje; nuo 1966 docentas, 1972—79 katedros vedėjas. Nuo 1962 TSKP narys. Vaikų ir jaunimo periodikoje bendradarbiauti pradėjo 1940. Literatūros kritikos straipsnius spausdina nuo 1952. Daugiausia rašo vaikų literatūros ir literatūros mokymo metodikos klausimais. Sudarė antologijas „Lietuvių vaikų proza" (1977), „Lietuvių vaikų poezija" (1980), literatūros metodikos straipsnių rinkinių.

RŠT.: *Pagrindiniai vaikų literatūros bruožai.* Mokymo priemonė studentams. V., 1962; *Lietuvių vaikų literatūra.* Apžvalginė studija, d. I. V., 1967; *Детская литература Литвы.* Очерк. М., 1981.

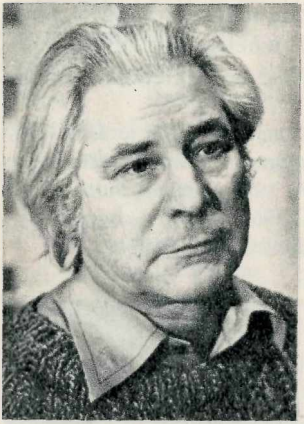

AVYŽIUS Jonas, g. 1922.V.16 Medginuose (Joniškio raj.). Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1972). 1944—45 Raudonosios Armijos karys. 1945—46 dirbo LLKJS Centro Komitete, žurnalo „Jaunimo gretos" redakcijoje, 1946—48 laikraščio „Tiesa" redakcijoje. Nuo 1959 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos, nuo 1976 ir TSRS rašytojų sąjungos valdybos narys. Nuo 1962 TSKP narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1938. Ankstyvojoje tarybinio laikotarpio kūryboje (apsakymuose, apysakose „Palikimas", „Garbė") daugiausia vaizduojama kolūkių kūrimosi laikotarpio ir pirmųjų kolūkinės santvarkos metų Lietuvos kaimas, socialiniai ir moraliniai konfliktai. Romane „Į stiklo kalną" grįžtama į buržuazinę praeitį, pasakojama apie jauno inteligento — gimnazijos moksleivio moralinius klystkelius. Socialistinio kaimo buities tematikos romane „Kaimas kryžkelėje" keliamos aktualios visuomeninės problemos. Reikšmingiausiame romane „Sodybų tuštėjimo metas" vaizduojama hitlerinė okupacija Lietuvoje, provincijos inteligento ideologinė revoliucija, artėjimas prie aktyvaus socializmo gynėjo pozicijos, liečiamos individo santykių su tauta, jos likimu problemos. Romano „Chameleono spalvos" pagrindiniai veikėjai — šiuolaikiniai inteligentai (daugiausia nesėkmingai susiklosčiusio gyvenimo menininkai); romane keliamos visuomeninių, moralinių ir erotinių santykių problemos, smerkiamas konformizmas, veidmainiavimas. Avyžiaus prozai būdinga epiškumas, nuoseklūs siužetai, socialinės problematikos jungimas su ryškiais charakteriais. Už romaną

„Kaimas kryžkelėje" Avyžiui paskirta LTSR valstybinė premija (1965), už romaną „Sodybų tuštėjimo metas" — LTSR valstybinė premija (1971) ir Lenino premija (1976). Apysakos „Palikimas" siužeto motyvais parašyta pjesė „Baltieji gluosniai" pastatyta Šiaulių dramos teatre (1954). Romano „Kaimas kryžkelėje" inscenizacija pastatyta Kauno dramos teatre (1965), romano „Į stiklo kalną" — Klaipėdos dramos teatre (1967). Romano „Sodybų tuštėjimo metas" inscenizacijos pastatytos LTSR akademiniame dramos teatre (1970, pavadinimu „Sūkuryje", ir 1975). Pagal šį romaną sukurtas Lietuvos kino filmas (1976) ir televizijos filmas Uzbekijoje (1978). Pagal apysaką „Žmogus lieka žmogum" pastatytas televizijos filmas (1962). Romanai „Į stiklo kalną", „Kaimas kryžkelėje", „Sodybų tuštėjimo metas", apysakų ir apsakymų rinkinių išversta į rusų, „Kaimas kryžkelėje" — dar į latvių, estų, „Sodybų tuštėjimo metas" — į latvių, estų, ukrainiečių, uzbekų, kazachų, moldavų, armėnų, vokiečių, rumunų, bulgarų, čekų, slovakų, lenkų, vietnamiečių, vengrų, mongolų, anglų, prancūzų, khmerų, hindi, persų, arabų kalbas, apysaka vaikams „Aštuonetas iš Trepsės namų" — į ukrainiečių kalbą, romanas „Chameleono spalvos — į rusų, bulgarų kalbas.

RŠT.: *Pirmosios vagos.* Apybraižos. V., 1948; *Garbė.* Apsakymai ir apysakos. V., 1949; *Išsivadavimas.* Apsakymai. V., 1951; *Palikimas.* Apysaka. V., 1951; *Žmonės ir įvykiai.* Apsakymai ir apybraižos. V., 1954; *Baltieji gluosniai.* Drama. V., 1954; *Butkus keršytojas.* Apysaka ir apsakymai. V., 1957; *Mažos pasakos mažiesiems.* V., 1958; *Neklaužada Kastytė.* Apsakymai vaikams. V., 1959; *Žmogus lieka žmogum.* Apysaka ir apsakymai. V., 1960; *Į stiklo kalną.* Romanas. V., 1961 (kt. leid.: 1968, 1976 — Kūrinių serija, kn. 2); *Geležinis nykštukas.* Pasakos. V., 1962; *Neregėta gėlė.* Pasakos. V., 1963; *Didžiojo Užutekio gyventojai.* Apysaka vaikams. V., 1963; *Kaimas kryžkelėje.* Romanas. V., 1964 (kt. leid.: 1966, 1970, 1977 — Kūrinių serija, kn. 3); *Bėkim, žvėrys, pažiūrėti.* Pasakos. V., 1964; *Aštuonetas iš Trepsės namų.* Apysaka vaikams. V., 1967 (II leid. 1976); *Mažos pasa-*

kos. V., 1969; *Melagėlio botagėlis.* Pasakos. V., 1970; *Sodybų tuštėjimo metas.* Romanas. V., 1970 (kt. leid.: 1973, 1976, 1977 — Kūrinių serija, kn. 4, 1982); *Kaip kurmis amatą keitė.* Pasakos. V., 1972; *Žmogus lieka žmogum.* Apysakos ir apsakymai. (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1975; *Šarkos gudrybė.* Pasakos. V., 1976; *Ožio daržas.* Pasakos. V., 1977; *Chameleono spalvos.* Romanas. V., 1979 (II leid. 1980 — Kūrinių serija, kn. 6); *Gėlė mažylė.* Pasakos ir apysakos vaikams. (Kūrinių serija, kn. 5). V., 1979; *Juodažvaigždis arkliukas.* Pasakų rinktinė. V., 1980; *Degimai.* Romanas. V., 1982; *Raštai,* t. 1—2. V., 1983.

LIT.: *E. Bukelienė,* Jonas Avyžius. Monografija. V., 1975; *Д. Конгратьэва,* Йонас Авіжюс. Київ, 1982.

V. Galinis, Dąbarties kaimas literatūroje.— Kn.: V. Galinis, Literatūra, dabartis, žmogus. V., 1966, p. 174—204; *J. Kaminskas,* Kaimo kryžkelės ir nauji keliai.— Žemaitės tradicijos ir romanas „Kaimas kryžkelėje".— Kn.: J. Kaminskas, Literatūros kryžkelėse. V., 1968, p. 114—140; *J. Bielinis,* J. Avyžiaus „Kaimas kryžkelėje".— Kn.: J. Bielinis, Žmogaus koncepcijos bruožai dabartinėje lietuvių literatūroje. V., 1969, p. 154—173; *K. Ambrasas,* Žodis apie Joną Avyžių.— Žmonės ir idealai.— Kn.: K. Ambrasas, Kritikos etiudai. V., 1976, p. 187—213, 214—226; *A. Bučys,* Romanas ir dabartis. V., 1977, p. 326—367, 387—390 ir kt.; *P. Bražėnas,* Gyvenimo pulsas ir meno tiesa romane.— Pergalė, 1979, Nr 9, p. 104—127; *A. Krasnovas,* Ledlaužiu būti nelengva.— Pergalė, 1983, Nr 5, p. 135—144; *В. Оскоцкий,* Новаторство традиций и традиционность новаторства.— Кн.: В. Оскоцкий, Богатство романа. М., 1976, с. 324—360.

BALAŠEVIČIUS Banguolis, g. 1944. VIII.13 Alsėdžiuose (Telšių raj.). Prozininkas, vertėjas. 1967 baigė Kauno miškų technikumą, 1973 — Maskvos M. Gorkio literatūros institutą. Nuo 1972 TSKP narys. 1973—75 dirbo Eltoje, 1975—83 leidykloje „Vaga". Kūrinius pradėjo spausdinti 1967. Rašo daugiausia mokslinės fantastikos kūrinius. Apsakymų knyga išversta į estų k.

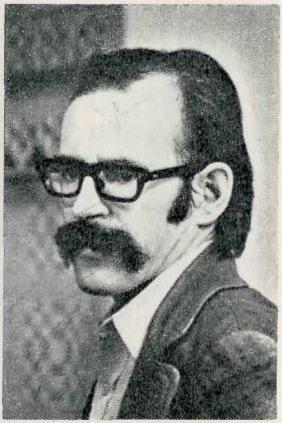

RŠT.: *Agentas ir robotas.* Fantastinė apysaka. V., 1973; *„Sojuz" — „Apolonas".* Mokslo populiarinimo knyga. V., 1975; *Įrašytas į Raudonąją knygą.* Mokslo populiarinimo knyga. V., 1977; *Žemiškos istorijos.* Fantastiniai apsakymai. V., 1979; *Mes — ne robotai.* Apysaka ir apsakymai. V., 1983.

VERT.: *Р. Будрис,* Зорянка — солнечный луч.— В кн.: Р. Будрис, Прозрачные ветры. Роман, повести, рассказы. М., 1975; *В. Сириос — Гира,* Рай красного дерева. Роман. Вильнюс, 1977; *А. Лауринчюкас,* Горсть риса. Рассказы. М., 1981; *В. Даугётите,* Юргис Балтрушайтис. Монография. Вильнюс, 1983; *В. Петкявичюс,* Глиняный Мотеюс — король людей. Повесть-сказка. Вильнюс, 1983.

BALIUKONYTĖ Onė, g. 1948.VI.1 Kančėnuose (Alytaus raj.). Poetė. 1970 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1970 dirba žurnalo „Moksleivis" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1968. Už eilėraščių knygą „Iš kelio dulkių" Baliukonytei paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1983).

RŠT.: *Laukinės vaivorykštės.* Eilėraščiai. V., 1971; *Viltis.* Eilėraščiai. V., 1976; *Iš kelio dulkių.* Eilėraščiai. V., 1982.

BALTAKIS Algimantas, g. 1930. II.15 Strazdiškyje (Anykščių raj.). Poetas, kritikas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1976). 1954 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1952—56 dirbo žurnalo „Tarybinė moteris" redakcijoje. Nuo 1956 (su pertrauka) dirba žurnalo „Pergalė" redakcijoje (1964—76 vyriausiasis redaktorius, nuo 1978 — vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas). Nuo 1957

TSKP narys. Nuo 1959 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, 1960—61 valdybos sekretorius. Kūrinius pradėjo spausdinti 1952. Ankstyvojoje poezijoje atsispindi pokario metų jaunimo idėjinis brendimas, vidinis pasaulis, dramatizmas. Poezijai būdinga publicistinė aistra, nuoširdumas, humoras. Eilėraščių knygoje „Velnio tiltas" atvirai ir temperamentingai pasakojama jaunuolio idėjinio brendimo istorija klasių kovos sąlygomis, iškyla dramatiška meilės tema. Vėlesniuose kūriniuose sustiprėjo autoanalizė, jungiama su intelektualiais apmąstymais: poetą ypač domina kūrybos paskirtis, individo atsakomybė už savo amžių. Eilėraščiuose daug konkrečių buitinių realijų. Paskutiniuose rinkiniuose moralinės ir pilietinės atsakomybės motyvas skamba dramatiškiau, atsinaujina lyrizmas. Už eilėraščių knygą „Požeminės upės" Baltakiui paskirta LTSR valstybinė premija (1966), už eilėraščių rinkinį „Keliaujantis kalnas" — Lietuvos komjaunimo premija (1967). Poezijos spektaklis „Tiltas" 1970 pastatytas LTSR akademiniame dramos teatre. Eilėraščių rinkinių išleista rusų, latvių, tadžikų, bulgarų ir kitomis kalbomis. Į lietuvių kalbą išvertė rusų ir kitų tarybinių tautų poetų eilėraščių

RŠT.: *Lietučiui dulkiant*. Eilėraščiai. V., 1955; *Velnio tiltas*. Eilėraščiai. V., 1957 (II papild. leid. 1961); *Keturios stygos*. Eilėraščiai. V., 1959; *Mažosios poemos*. V., 1963; *Požeminės upės*. Eilėraščiai. V., 1965 (II leid. 1967); *Keliaujantis kalnas*. Eilėraščiai. V., 1967; *Akimirkos*. Eilėraščiai. V., 1970; *Stebuklinga žolė*. Eilėraščių rinktinė. V., 1971; *Vabaliukų balius*. Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *Duona ir debesys*. Lyrika. V., 1973; *Dedikacijos*. Eilėraščiai. V., 1975; *Poetų cechas*. Pastabos apie šiuolaikinę lietuvių poeziją. Straipsniai. V., 1975; *Priemiesčio berniokas*. Eilėraščių rinktinė. V., 1976; *Upės ir tiltai*. Eilėraščių rinktinė. V., 1976; *Strazdiškio elegijos*. Eilėraščiai. V., 1979; *Maratonas*. Lyrikos rinktinė. V., 1980; *Rinktiniai raštai*, 2 t. V., 1983.

VERT.: Su A. Churginu: *A. Blokas*, Poezija. V., 1960; *A. Blokas*, Poezija. Rinktinė. V., 1961; *R. Roždestvenskis*, Rekviem. Poema. V., 1961;

A. Blokas, Lyrika. V., 1966; Su M. Martinaičiu: *S. Čikovanis*, Poezija. V., 1966; Su V. Rudoku: *K. Kulijevas*, Sužeistas akmuo. Lyrika. V., 1969; Su V. Rudoku: *R. Gamzatovas*, Kalnų šaltiniai. Eilėraščiai. V., 1971; *M. Radnotis*, Poezija. V., 1972; *G. Vijerus*, Gyvasis vanduo. Eilėraščiai. V., 1973; *O. Vacietis*, Alsavimas. Eilėraščiai ir poemos. V., 1976; *A. Blokas*, Lakštingalų sodas. Eilėraščiai. V., 1980; *O. Suleimenovas*, Sakalai virš smėlynų. Eilėraščiai. V., 1980; *R. Borodulinas*, Gandras ant stogo. Eilėraščiai. V., 1981; *R. Rožděstvenskis*, Bekraštis žmogus. Eilėraščiai ir poemos. V., 1982 (su vert. kolektyvu).

LIT.: *V. Ognevas*, Apie Algimanto Baltakio poeziją.— Kn.: V. Ognevas, Lietuviška mozaika. V., 1976, p. 113—123; *V. Areška*, Nuo lyrinės dainos iki eklogos.— Pergalė, 1977, Nr 9, p. 139—151; *R. Pakalniškis*, Lyrinio pokalbio poetas.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 291—313; *J. Macevičius*, Savuoju keliu.— Kn.: J. Macevičius, Pastovios gairės. V., 1978, p. 323—332; *V. Sventickas*, Trys pozos sukaktuviniam portretui.— Kn.: Poezijos pavasaris 1980. V., 1980, p. 176—181.

BALTRŪNAS Aleksas, g. 1925.II.9 Kupiškyje. Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1975). 1945—47 studijavo Vilniaus dailės institute, Kauno universiteto istorijos ir filologijos fakultete. 1947—49 mokytojavo Grinkiškyje. 1950—55 ir 1961—64 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. 1955—58 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos prozos konsultantas. 1958—59 dirbo žurnalo „Moksleivis" redakcijoje. Nuo 1962 TSKP

narys. Nuo 1965 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. 1965—72 žurnalo „Kultūros barai" redaktorius. Nuo 1972 Grožinės literatūros propagandos biuro tarybos pirmininkas. 1973—76 dirbo žurnalo „Pergalė" redakcijoje. 1977—82 dirbo Lietuvos TSR televizijos ir radijo komitete. Apsakymus pradėjo spausdinti 1947. Kūryboje daugiausia liečiamos ideologinio brendimo, šeimos santykių, meilės temos. Apysaka „Tolimi keliai" ir romanas „Tu mane šauki?" išversta į rusų, knygelių vaikams — į ukrainiečių, moldavų, tadžikų, lenkų kalbas.

RŠT.: *Berniukas iš mėlynojo vasarnamio.* Apsakymai vaikams. V., 1951; *Mūsų miesto berniukai.* Apsakymai vaikams. V., 1953; *Pavasario srautas.* Apsakymai. V., 1953; *Tolimi keliai.* Apysaka, 2 t. V., 1958 (II leid. 1973); *Linas ir Valentinas.* Apsakymai vaikams. V., 1958; *Lietus.* Apsakymai. V., 1960; *Tu mane šauki?* Romanas. V., 1964; *Katė ir balandis.* Apsakymai vaikams. V., 1967; *Šviesos gimimas.* Apsakymai. V., 1974; *Traukiniai išeina iš pirmo kelio.* Romanas („Tu mane šauki?") ir apsakymai. V., 1975; *Molinis žmogutis.* Apsakymai vaikams. V., 1975; *Keliai — artimi ir tolimi.* Literatūros kritikos straipsniai, esė, V., 1977; *Miško gražuolė.* Apsakymas vaikams. V., 1978; *Ant katpėdėlių kalno.* Apsakymai. V., 1983; *Šimtas matematikos mįslių.* Vaikams ir jaunimui. V., 1983.

BALTUŠIS Juozas, tikrasis vardas ir pavardė Albertas **Juozėnas**, g. 1909.IV.14 Rygoje. Prozininkas, dramaturgas, publicistas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1954), Lietuvos TSR liaudies rašytojas (1969). Pirmojo pasaulinio karo metais su tėvais gyveno Nižnij Novgorode (dab. Gorkis), vėliau Caricyne (dab. Volgogradas). 1918 grįžęs į Lietuvą, gyveno Puponyse (Kupiškio raj.). Kelerius metus piemenavo, bernavo. 1929 atvyko į Kauną, dirbo spaustuvėse, savarankiškai mokėsi. 1940—41 dirbo Kauno radijo komitete, laikraščio „Jaunasis valstietis" redakcijoje. Didžiojo Tėvynės karo metais Maskvos radijo lietuviškų laidų redaktorius. Nuo 1943 TSKP narys. 1944—46 Lietuvos TSR radijo komiteto pirmininkas. 1946—54 žurnalo „Pergalė" vyriausiasis redaktorius. 1958—62 Lietuvos TSR kinematografijos darbuotojų sąjungos organizacinio biuro pirmininkas. 1947—75 ir nuo 1980 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas, 1959—67 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko pavaduotojas. 1958—61 kandidatas į LKP CK narius. 1945—70 ir nuo 1976 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. 1970—75 ir nuo 1980 Lietuvos TSR taikos gynimo komiteto pirmininkas. Apsakymus pradėjo spausdinti 1932. Novelių romane „Parduotos vasaros" ir dramoje „Gieda gaideliai" vaizduojama buržuazijos valdomos Lietuvos kaimo buitis, samdinių, ypač piemenų, varginga dalia, socialiniai konfliktai, atšiaurūs buožių šeimyniniai santykiai. Apsakymuose šalia buržuazinio kaimo tematikos yra ir socialistinio kaimo tikrovės vaizdų. Apsakymų

rinkinyje „Valiusei reikia Alekso" gvildenamos kaimo jaunimo gyvenimo, draugystės, meilės temos. Didelį populiarumą pelnė Baltušio apybraižų knygos „Kas dainon nesudėta", „Tėvų ir brolių takais" ir ypač beletrizuotų vaikystės ir jaunystės atsiminimų „Su kuo valgyta druska" 2 knygos. Romane „Sakmė apie Juzą" vaizduojamas Lietuvos kaimas XX a. socialinių politinių lūžių laikotarpiu, pagrindinio veikėjo paveikslu poetizuojamas kaimo žmogaus darbštumas, sumanumas, artimumas gamtai, charakterio santūrumas, smerkiama visuomeninio politinio neutralumo, uždarumo pozicija. Už novelių romaną „Parduotos vasaros" (I kn.) 1957 ir už romaną „Sakmė apie Juzą" 1980 Baltušiui paskirtos LTSR valstybinės premijos. Pjesė „Gieda gaideliai" 1947 pastatyta Marijampolės (dab. Kapsukas) dramos teatre, 1948 Kauno dramos teatre ir LTSR dramos teatre, 1958 Kauno jaunojo žiūrovo teatre, 1971 Šiaulių dramos teatre ir Lietuvos televizijoje, pjesė „Anksti rytelį" — 1953 LTSR dramos teatre. Be to, „Gieda gaideliai" statyti kitų tarybinių respublikų ir socialistinių šalių teatruose. Novelių romanas „Parduotos vasaros" radiofonizuotas, jo inscenizacija pastatyta Šiaulių dramos teatre (1965). Pagal romano noveles sukurta kino filmų (kino novelė „Mums nebereikia" kino filmų rinkinyje „Gyvieji didvyriai", 1959; kino filmas „Virto ąžuolai" 1976). Pagal Baltušio ir E. Gabrilovičiaus kino scenarijų 1952 pastatytas meninis kino filmas „Aušra prie Nemuno". Romanas „Parduotos vasaros" ir apsakymų knygų išversta į rusų, baltarusių, ukrainiečių, latvių, tadžikų, uzbekų, armėnų, pjesė „Gieda gaideliai" — į latvių, ukrainiečių, lenkų, čekų kalbas, atsiminimų knyga „Su kuo valgyta druska", romanas „Sakmė apie Juzą" — į rusų kalbą.

RŠT.: *Savaitė prasideda gerai.* Apsakymai. K., 1940; *Baltieji dobiliukai.* Apsakymai. Maskva, 1943; *Jonukas partizanas.* Pjesė. Niujorkas, 1944; *Gieda gaideliai.* Pjesė. K., 1947; *Baltieji dobiliukai.* Apsakymai. V., 1951;

Rinktinė. Apsakymai ir drama. V., 1952; *Anksti rytelį*. Pjesė. V., 1956; *Parduotos vasaros*. Novelių romanas, t. 1. V., 1957 (kt. leid.: 1958, 1966, 1970, 1977 — Kūrinių serija, kn. 4), t. 2. V., 1969 (kt. leid.: 1970, 1977 — Kūrinių serija, kn. 5); *Kas dainon nesudėta*. Kelionių apybraiža. V., 1959 (II leid. 1976 — Kūrinių serija, kn. 3); *Raštai*, 5 t. V., 1959—69; *Aš jau ne piemenė*. Apsakymas. V., 1963; *Valiusei reikia Alekso*. Apsakymai. V., 1965 (II leid. 1968); *Tėvų ir brolių takais*. Kelionės apybraiža. V., 1967; *Nežvyruotu vieškeliu*. Apsakymų rinktinė. V., 1971; *Su kuo valgyta druska*. Atsiminimai, d. I. V., 1973 (II leid. 1978 — Kūrinių serija, kn. 6), d. 2. V., 1976 (II leid. 1978 — Kūrinių serija, kn. 7); *Abišalė*. Apsakymai. (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1974; *Gieda gaideliai*. Drama ir feljetonai. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1975; *Žodis apie žmogų*. Apybraiža. V., 1976; *Sakmė apie Juzą*. Romanas. V., 1979 (II leid. 1979 — Kūrinių serija, kn. 8, III patais. leid. 1981); *Raštai*, 8 t. V., 1981—83.

VERT.: *A. Ruteris*, Aratai. Romanas. V., 1952; *M. Lasila*, Išėjo degtukų. Apysaka. V., 1956; *A. Tamsarė*, Tiesa ir teisingumas. Romanas. V., 1963; *Dž. Ikrami*, Ugnies duktė. Romanas. V., 1971; *V. Belovas*, Paprastas reikalas. Apysaka. V., 1973.

LIT.: *V. Kubilius*, Baltušio proza.— Kn.: V. Kubilius, Mūsų rašytojai. V., 1958, p. 136—162; *J. Lankutis*, Socialistinis realizmas lietuvių literatūroje. V., 1959, p. 34—35, 133—142, 170—177, 193—198; *G. Nežnovas*, Apie turinį ir formą grožinės literatūros kūrinyje.— Pergalė, 1960, Nr 9, p. 132—144; *M. Sluckis*, Didelio talento vasara.— Kn.: M. Sluckis, Sunkiausias menas. V., 1960, p. 113—124; *J. Stepšys*, Piemenuko paveikslas ir meninė J. Baltušio „Parduotų vasarų" specifika.— Literatūra, 1962, t. 4, p. 31—41; *I. Kostkevičiūtė*, Juozas Baltušis.— Kn.: I. Kostkevičiūtė, Literatūros dienovidžiai. V., 1964, p. 131—152; *V. Galinis*, Tradicijos ir ieškojimai apsakymo žanre.— Kn.: V. Galinis, Literatūra, dabartis, žmogus. V., 1966, p. 252—267; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 519—526, t. 4. V., 1968, p. 421—446, 607; *A. Bučys*, Parduotų vasarų krašte.— Pergalė, 1969, Nr 5, p. 118—131; *J. Šimkus*, Juozo Baltušio nauja knyga.— Kn.: J. Šimkus, Naujo kelio pradžia. V., 1970, p. 123—143;

K. Ambrasas, Demaskavimo aistra.— Spalvos ir atspalviai.— Kn.: K. Ambrasas, Kritikos etiudai. V., 1976, p. 97—132; *A. Bučys*, Romanas ir dabartis. V., 1977, p. 109—128 ir kt.; *V. Ramonaitė*, Ritminė sintaksinė „Parduotų vasarų" simetrija.— Literatūra, 1979, t. 20, sąs. 1, p. 18—31; *E. Bukelienė*, Knyga apie liaudies išmintį.— Pergalė, 1979, Nr 9, p. 163—166.

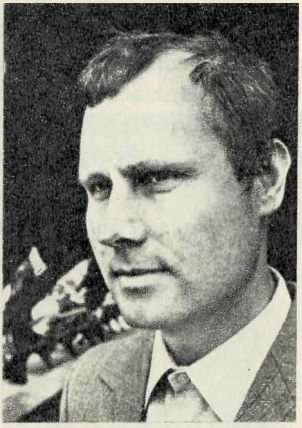

BALTUŠNIKAS Romualdas, g. 1941.VIII.24 Panevėžyje. Prozininkas. Dirbo darbininku respublikos gamyklose. 1972 baigė Vilniaus universiteto istorijos fakultetą (žurnalistikos specialybė), 1976 baigė Maskvos aukštuosius dvimečius scenaristų ir režisierių kursus. Dirbo žurnalo „Mūsų žodis" redakcijoje, nuo 1980 Lietuvos TSR televizijos ir radijo komiteto telefilmo scenarinės redkolegijos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1968. Pjesė „Ne vien pavasarį" 1980 pastatyta Vilniaus radijo teatre.

RŠT.: *Sugrįžtantis šauksmas*. Apysaka. V., 1969; *Gegužio nakties vėjas*. Apsakymai. V., 1977; *Rytoj neateik*. Apysakos. V., 1980.

BANAITIS Juozas, g. 1908.III.1 Eržvilke (Jurbarko raj.)., m. 1967. III.27 Vilniuje. Prozininkas, meno kritikas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1954). 1928—32 studijavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete ir Kauno konservatorijoje. 1933 įstojo į Komunistų partiją. 1936 baigęs konservatoriją, mokytojavo. Nuo 1940 buvo Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. 1949—54 ir 1958—64 LKP CK narys. 1953—58 Lietuvos TSR kultūros ministro pavaduotojas, 1958—67 kultūros ministras. Literatūrine kūryba reiškėsi ikitarybiniais metais (pirmą apsakymą išspausdino 1930). Pokario metais dalyvavo organizacinėje Lietuvos TSR rašytojų sąjungos veikloje (1945—54 valdybos narys). Parašė muzikos vadovėlį (su J. Švedu, 1938), apžvalgą „Tarybinė lietuvių muzika. 1940—1950" (1950).

RŠT.: *Kelias į kalną*. Beletristikos ir publicistikos rinktinė. V., 1970.

VERT.: *F. Diurenmatas*, Fizikai. Komedija. V., 1965.

BARANOVSKIS Vasilijus, g. 1933. IV.13 Rudolfuose (Daugpilio raj.). Prozininkas. Rašo rusų kalba. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1983). Nuo 1953 TSKP narys. 1963 baigė Vilniaus aukštąją partinę mokyklą. 1955—59 ir 1963—67 dirbo laikraščio redakcijoje Zarasuose, 1967—78 — Klaipėdoje. Nuo 1978 žurnalo „Litva literaturnaja" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1950. Išvertė į rusų kalbą V. Zaikausko, V. Miliūno apsakymų.

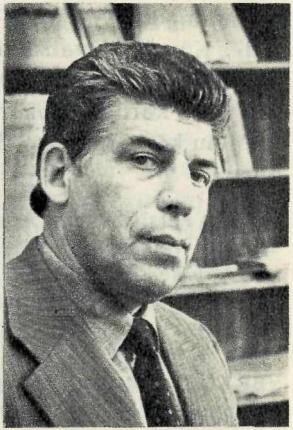

RŠT.: Утренний возок. Повесть и рассказ. Вильнюс, 1978; Горька ягода. Повести. Вильнюс, 1982.

BAUŽA Aleksandras, g. 1908.XII. 17 Liepojoje, m. 1977.XII.20 Vilniuje. Prozininkas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1965). 1935 baigė Kauno universiteto teisių fakultetą. Studijuodamas dalyvavo marksistinės studentų organizacijos „Aurora" veikloje. 1945—53 vadovavo Valstybiniam arbitražui prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos. Nuo 1953 TSKP narys. 1953—67 dirbo Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiume. 1965—70 Lietuvos TSR rašyto-

jų sąjungos valdybos narys. Apsakymus pradėjo spausdinti 1937. Kūryboje vaizduojama daugiausia buržuazijos valdomos Lietuvos darbininkų gyvenimas ir revoliucinė kova, Didžiojo Tėvynės karo ir pokario metų įvykiai. Išvertė į rusų kalbą lietuvių klasikų prozos kūrinių, savo apsakymų (išleido 2 rinkinius).

RŠT.: *Persilaužimas.* Apsakymas. K., 1949; *Atkaklusis mokytojas.* Apsakymai vaikams. V., 1952; *Šviesus kelias.* Apsakymai. V., 1953; *Senūnas.* Apysaka. V., 1955; *Išeities taškas.* Apsakymai. V., 1963; *Kur mėlynas dangus.* Apsakymų rinktinė. V., 1971; *Šimtmečių gausmas.* Apsakymai. V., 1978.

VERT.: *П. Цвирка,* Земля-кормилица. Роман. М., 1937; *Над синим Неманом.* Рассказы. М., 1944 (su kt.); *Й. Марцинкявичюс,* Беньяминас Кордушас. Роман. Вильнюс, 1961; Su I. Kaplanu: *В. Креве,* Колдун. Рассказы и повести. М., 1963.

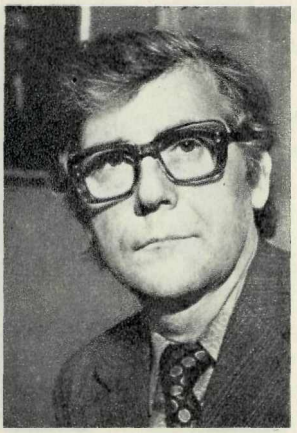

BERNOTAS Albinas, g. 1934.III.21 Urviniuose (Šakių raj.). Poetas, vertėjas. 1958 baigė Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą. 1958—63 mokytojavo, dirbo žurnalo „Moksleivis" redakcijoje. 1963—66 žurnalo „Jaunimo gretos" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas. 1961—74 LLKJS CK narys. Nuo 1962 TSKP narys. 1966—70 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos organizacinis sekretorius, 1967—68 — valdybos sekretorius, nuo 1970 valdybos narys.

1973—75 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos poezijos konsultantas, 1975—78 dirbo žurnalo „Pergalė" redakcijoje, 1976—78 vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1954. Poezija emociškai santūri, mintis ir vaizdas joje konkretinamas šiuolaikinio kaimo vaizdais. Atspirties etiniam idealui ieškoma kaimo, vaikystės atsiminimuose. Poetas sugeba rasti ryšį tarp tradicijos ir šiuolaikiškumo. Už eilėraščių rinkinį „Žaibų tyla" Bernotui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1966), už eilėraščių knygą „Paglostyk žolę" — LTSR valstybinė premija (1981).

RŠT.: *Lygumos bunda.* Eilėraščiai. V., 1960; *Žaibų tyla.* Eilėraščiai. V., 1965; *Karšti lapai.* Eilėraščiai. V., 1968; *Slenkstis.* Eilėraščiai. V., 1972; *Paglostyk žolę.* Eilėraščiai. V., 1980; *Vėžės.* Poezijos rinktinė. V., 1981; *Nusigręžusi žvaigždė.* Eilėraščiai. V., 1983.

VERT. *B. Balteris,* Likite sveiki, berniukai! Apysaka. V., 1964; *J. Iljina,* Ketvirtoji aukštuma. Apysaka. V., 1971; *V. Katajevas,* Geležinės durelės sienoje. Poetinė proza. V., 1974; *H. Šilkinis,* Santakos mozaika. Lyrika. V., 1981; *J. Zejeris,* Lietuviškos godos. Poema, baladės, dainos. V., 1981.

BIELIAUSKAS Alfonsas, g. 1923. X.5 Naujuosiuose Neveronyse (Kauno raj.). Prozininkas, literatūros kritikas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1965), Lietuvos TSR liaudies rašytojas (1983). 1939 įstojo į LKJS, bendradarbiavo pogrindinėje komjaunimo spaudoje, 1942 pradžioje stojo į Raudonąją Armiją. Demobilizuotas mokėsi partijos ir komjaunimo darbuotojų kursuose, dirbo LLKJS CK. Nuo 1944 TSKP narys. 1944—46 LLKJS Kauno miesto komiteto pirmasis sekretorius. 1946—49 Kauno universitete studijavo lietuvių literatūrą, dirbo laikraščio „Tarybų Lietuva" redakcijoje. 1951 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1951—54 žurnalo „Švyturys" redaktoriaus pavaduotojas, 1954—70 — redaktorius. Nuo 1959 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys (1959—60 valdybos sekretorius, 1970—76 valdybos pirmininkas), nuo 1971 TSRS rašytojų sąjungos valdybos narys. 1964—66 kandidatas į LKP CK narius, 1971—76 LKP CK narys. 1971—80 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Pirmą apsakymą išspausdino 1940. Romane „Rožės žydi raudonai" vaizduojamas pokario miesto inteligentų ir darbininkų gyvenimas, klasių kovos poveikis jų politiniam sąmonėjimui, romane „Mes dar susitiksim, Vilma!" — Didžiojo Tėvynės karo metų buitis, jaunuolių pilietinis ir moralinis brendimas. „Kauno romane" vidinio monologo forma atskleidžiamas pokario metų visuomeninio gyvenimo komplikuotumas, herojaus vidiniai prieštaravimai, teisingos pilietinės pozicijos ieškojimas. Romane

„Ji mylėjo Paulį" parodyta darbo žmonių kova su fašistiniais okupantais paskutiniaisiais karo metais. Romane „Tada, kai lijo" vaizduojama jaunuolio literatūrinio kelio pradžia pokario visuomeninėmis aplinkybėmis, jo tęsinyje „Ramūs laikai" — gyvenamojo meto visuomeninės moralinės kolizijos. Už romaną „Rožės žydi raudonai" Bieliauskui paskirta LTSR valstybinė premija (1959). Romano „Rožės žydi raudonai" inscenizacija pastatyta Klaipėdos dramos teatre (1961), V. Baumilo opera pagal šį romaną — Kauno muzikiniame teatre (1967). „Kauno romano" siužeto motyvais parašyta drama pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre (1967). Pagal romaną „Ji mylėjo Paulį" pastatytas Centrinės televizijos filmas (1979). Romanas „Rožės žydi raudonai" išverstas į rusų, latvių, estų, ukrainiečių, lenkų, slovakų, vokiečių kalbas, „Kauno romanas" — į rusų, ukrainiečių, estų, latvių, moldavų, gruzinų, lenkų, slovakų, vengrų, vokiečių, bulgarų kalbas, „Mes dar susitiksim, Vilma!" — į rusų, latvių, vokiečių, lenkų kalbas, „Ji mylėjo Paulį" — į rusų ir bulgarų kalbas, „Tada, kai lijo" — į rusų, bulgarų kalbas.

RŠT.: Su V. Radaičiu: *Taip gimsta laimė*. Apybraižos. V., 1949; *Tvirtos rankos*. Apybraiža. V., 1950; *Žmonės prie staklių*. Apybraižos. V., 1955; *Darbo gatvė*. Romanas. V., 1956; *Rožės žydi raudonai*. Romanas. V., 1959 (kt. leid.: 1960, 1965, 1968, 1972, 1977 — Kūrinių serija, kn. 2); *Keliai ir paminklai*. Straipsniai apie literatūrą. V., 1963; *Mes dar susitiksim, Vilma!*. Romanas. V., 1962 (kt. leid.: 1964, 1971, 1975, 1977 — Kūrinių serija, kn. 3); *Kauno romanas*. Romanas. V., 1966 (kt. leid.: 1969, 1973, 1977 — Kūrinių serija, kn. 3); *Išdrožti sapnai*. Straipsniai apie literatūrą. V., 1973; *Ji mylėjo Paulį*. Romanas. (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1976; *Tada, kai lijo*. Romanas. V., 1977 (II leid. 1979 — Kūrinių serija, kn. 4); *Naktis prieš ataką*. Apsakymai. V., 1978; *Žalias pažinimo medis*. Kritikos straipsniai. (Kūrinių serija, kn. 5). V., 1980; *Ramūs laikai*. Romanas. V., 1981 (II leid,

1983 — Kūrinių serija, kn. 8); *Tiltai į širdis.* Straipsniai apie literatūrą. (Kūrinių serija, kn. 6). V., 1981; *Žiburys mažame kambarėly.* Apsakymai. Drama. Publicistika. (Kūrinių serija, kn. 7). V., 1982.

LIT.: *J. Lankutis,* Kaip išvaduoti žmogaus širdį.— Kn.: J. Lankutis, Literatūra ir humanistiniai idealai. V., 1963, p. 207—215; *E. Bukelienė,* Kai kurie žmogaus vaizdavimo ypatumai dabartiniame mūsų romane.— Pergalė, 1964, Nr 2, p. 143—149; *V. Galinis,* Literatūra, dabartis, žmogus. V., 1966, p. 44—52; *J. Lankutis,* Kaltės problema „Kauno romane".— Pergalė, 1966, Nr 6, p. 101—110; *E. Bukelienė,* Dar kartą apie psichologizmą.— Pergalė, 1967, Nr 5, p. 123—132; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 4. V., 1968, p. 847—852; *V. Kubilius,* Vidinis monologas.— Pergalė, 1968, Nr 5, p. 132—150; *J. Bielinis,* Žmogaus koncepcijos bruožai dabartinėje lietuvių literatūroje. V., 1969, p. 33—53, 62—63, 173—182; *V. Areška,* Vidinis monologas lietuvių prozos dirvoje.— Kn.: V. Areška, Tradicija ir ieškojimai. V., 1973, p. 144—181; *A. Bučys,* Romanas ir dabartis. V., 1977, p. 180—194 ir kt.; *G. Adomaitis,* Dar kartą apie pokarį.— Pergalė, 1978, Nr 11, p. 129—136; *A. Bučys,* Alfonsas Bieliauskas: žmogaus pašaukimas, kūrybos paskirtis.— Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 87—117.

BIELIAUSKAS Antanas, g. 1928. VII.27 Aštruliuose (Kapsuko raj.). Dramaturgas, prozininkas. 1953 baigė Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą. 1953—60 dirbo laikraščio „Tarybinis mokytojas", 1960—62 savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijose, 1962—68 biuletenio „Ekrano naujienos" redaktorius, 1968—72 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos mokslinio organizacinio skyriaus redaktorius. Nuo 1972 dirba laikraščio „Tarybinis mokytojas" redakcijoje. Kūrinius pradėjo spausdinti 1950. Pirmosiose apybraižose ir pjesėse daugiausia vaizdavo studentų, mokytojų ir dailininkų gyvenimą, visuomeninių interesų prioritetą, apsakymuose atsispindi šiuolaikinis Lietuvos kaimas, jo žmonės. Pjesė „Egzaminas" 1956 pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre, pjesė „Pirmosios šalnos" — 1973 Vilniaus radijo teatre. Taip pat periodikoje yra paskelbęs eilėraščių, feljetonų, recenzijų.

RŠT.: *Egzaminas.* Pjesė. V., 1956; *Nebaigtas portretas.* Drama. V., 1961; *Siūbavo jovarai.* Apsakymai. V., 1972; *Raudoni žilvičiai.* Apsakymai. V., 1978.

BIELINIS Jonas, g. 1933.VI.15 Astraviškiuose (Ignalinos raj.). Literatūros kritikas. LTSR valstybės, partinis ir kultūros veikėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1980). Filologijos mokslų kandidatas (1967). 1958 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1957 TSKP narys. 1959—61 Vilniaus universiteto partinio komiteto sekretorius. 1961—63 LKP Vilniaus miesto Lenino rajono komiteto pirmasis sekretorius, LKP Vilniaus miesto komiteto narys ir kandidatas į LKP Vilniaus miesto komiteto biuro narius. 1964—67 Visuomeninių mokslų akademijos prie TSKP CK aspirantas. 1967—73 LKP CK kultūros skyriaus vedėjo pavaduotojas. 1973—76 LKP CK mokslo ir mokymo įstaigų skyriaus vedėjas. Nuo 1976 Lietuvos TSR kultūros ministras. Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1968. Nagrinėja daugiausia lietuvių tarybinės prozos, dramaturgijos, literatūros partiškumo problemas.

RŠT.: *Žmogaus koncepcijos bruožai dabartinėje lietuvių literatūroje.* Studija. V., 1969; *Žmogaus keliai ir kryžkelės.* Straipsniai. V., 1982.

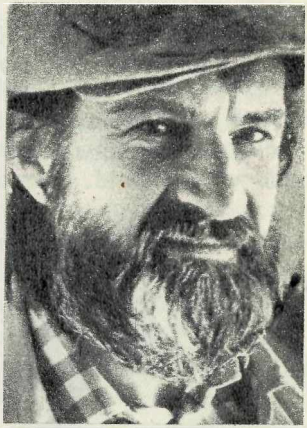

BLOŽĖ Vytautas, g. 1930.II.9 Baisogaloje. Poetas, vertėjas. 1949—53 Vilniaus pedagoginiame institute studijavo rusų kalbą ir literatūrą. 1951—56 Grožinės literatūros leidyklos redaktorius. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1949. Poezijai būdinga dramatizuoti intelektualiniai apmąstymai, publicistiniai, pilietiniai motyvai, atspindintys šiuolaikinio žmogaus pasaulėjautą, eksperimentinė forma. Parašė libretų: B. Gorbulskio operetei „Meilė ir skarda" (1960 pastatyta Kauno muzikiniame teatre), J. Gaižausko operetei „Ramunė", B. Gorbulskio operetei „Laikas pamilti" (1965 pastatyta Kauno muzikiniame teatre). Išvertė rusų, tarybinių tautų bei užsienio (R. M. Rilkės, H. Heinės, Š. Petefio ir kt.) autorių poezijos kūrinių, taip pat operų ir operečių libretų.

RŠT.: *Septyni šienpjoviai.* Eilėraščiai. V., 1961; *Nesudegantys miestai.* Eilėraščiai. V., 1964; *Iš tylinčios žemės.* Eilėraščiai. V., 1966; *Žemės gėlės.* Eilėraščiai. V., 1971; *Poezija.* Rinktinė. V., 1974; *Dainos.* Rinktinė. V., 1976; *Polifonijos.* Poemos. V., 1981; *Sena laužavietė.* Eilėraščiai ir poemos. V., 1982.

VERT. *M. Lermontovas,* Mcyris. Poema. V., 1951 (III leid. 1982); *N. Nekrasovas,* Šaltis Raudonnosis. Poema. V., 1954; *M. Lermontovas,* Giesmė apie carą Ivaną Vasiljevičių, jaunąjį opričniką ir narsųjį pirklį Kalašnikovą. Poema. V., 1956. *J. Smulis,* Laiškai iš Tamsuolių kaimo. V., 1956; *L. Ukrainka,* Girių giesmė. Drama. V., 1957; Su D. Lukšiu: *A. Pumpuras,* Lačplėsis. V., 1959; *F. Šileris,* Marija Stiuart. Drama.— Kn.: F. Šileris, Dramos. V., 1959; *V. Šekspyras,* Venecijos pirklys.— Kn.: V. Šekspyras, Raštai, t. 3. V., 1962; *N. Tichonovas,* Poezija. V., 1962 (su vert.

kolektyvu); *M. Lermontovas,* Mcyris. Maskaradas.— Kn.: M. Lermontovas, Poezija. V., 1964; *J. Jevtušenka,* Poezija. V., 1965 (su vert. kolektyvu); *I. Šotola,* Poezija. V., 1968; *N. Hikmetas,* Lyrika. V., 1969; *Sadko.* Sakmė. V., 1970 (II leid. 1979); *Galvoju apie tave.* Iš pasaulinės poezijos. V., 1978; *S. Valjechas,* Atitolink nuo manęs šią taurę. Eilėraščiai. V., 1980; *A. Puškinas,* Pasaka apie mirusią caraitę ir septynis milžinus. V., 1983.

BORUTA Kazys, g. 1905.I.6 Kūlokuose (Kapsuko raj.), m. 1965.III.9 Vilniuje. Poetas, prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1965). Nuo 1921 bendradarbiavo moksleivių žurnale „Aušrinė" ir kituose periodiniuose leidiniuose. 1924 baigęs Marijampolės (dab. Kapsukas) mokytojų seminariją, pradėjo studijuoti literatūrą ir istoriją Kauno universitete. Už vadovavimą studentų socialistų draugijos surengtam protesto prieš mirties bausmės įstatymą mitingui 1925 buvo pašalintas iš universiteto. 1926 gyveno Vienoj. 1927 grįžo į Lietuvą, bet gresiant pavojui būti įkalintam, išvyko į Rygą. 1928 Rygoje išleido literatūrinį almanachą „Audra". 1928—30 studijavo Vienos, Berlyno universitetuose. Prisidėjo prie antifašistinio žurnalo „Trečias frontas" (1930—31) įkūrimo ir aktyviai jame bendradarbiavo. 1931 grįžo į Lietuvą. Redagavo literatūrinį almanachą „Darbas" (1932). Už dalyvavimą eserų maksimalistų veikloje 1933—35 kalintas. 1940 dirbo žurnalo „Dienovidis" redakcijoje,

1940—46 — Lietuvos TSR Mokslų Akademijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1920. Poezijai būdinga nerimo, ryžto, veržlumo, gaivališko maištavimo prieš buržuazinį pasaulį, laisvės siekimo poetizacija, metaforizuoti liaudies kančių, sielvarto, fašistinio teroro vaizdai, ekspresyvumas, romantinis pakilumas, impulsyvumas, prieštaringų emocijų, kampuotos prigimties lyrinio herojaus psichologinis dramatizmas. Romane „Mediniai stebuklai" vaizduojamas su socialine aplinka konfrontavusio ir nepajėgusio iš jos išsiveržti liaudies menininko liūdnas likimas, keliamos meno santykio su realia kasdienybe problemos. Rinkinio „Saulę ant savo pečių parnešti išėjo" apsakymuose sukurtas romantiškai abstraktus, tragiškas kovotojo dėl laisvės paveikslas. Tautosakinių motyvų apysakoje „Baltaragio malūnas" poetizuojami gaivališkos, veržlios ir išdidžios prigimties liaudies žmonės. Dokumentinėje apysakoje „Sunkūs paminklai" pasakojama apie skulptorių V. Grybą. Boruta išvertė į lietuvių kalbą pasaulinės klasikos kūrinių — poezijos, prozos, dramų. „Baltaragio malūno" inscenizacija pastatyta Kauno dramos teatre (1966); pagal šią apysaką sukurtas filmas „Velnio nuotaka" (1974); pastatytas baletas (1979, komp. V. Ganelinas). „Baltaragio malūnas" išverstas į rusų, latvių, estų, vokiečių, islandų, „Mediniai stebuklai" — į čekų, „Sunkūs paminklai" ir eilėraščių rinkinys — į rusų kalbą.

RŠT.: *A-lo!* Eilėraščiai. K., 1925; *Dainos apie svyruojančius gluosnius.* Eilėraščiai. K., 1927; *Kryžių Lietuva.* Eilėraščiai. Ryga, 1927 (II papildytas leid. 1940); *Namas Nr. 13.* Groteskinė apysaka. Kaunas-Ryga, 1928; *Drumstas arimų vėjas.* Apsakymai. Ryga, 1928; *Duona kasdieninė.* Eilėraščiai. K., 1934; *Eilės ir poemos.* K., 1938; *Mediniai stebuklai, arba Dievadirbio Vinco Dovinės gyvenimas ir darbai.* Romanas. K., 1938 (kt. leid.: 1971 — Raštai, t. 2; 1979); *Kelionės į šiaurę.* Dokumentinė apysaka, 2 kn. K., 1938—39 (kt. leid.: 1957, 1973 — Raštai, t. 7); *Saulę ant savo*

pečių parnešti išėjo. Apsakymai. K., 1940; *Baltaragio malūnas, arba Kas dėjosi anuo metu Paudruvės krašte.* Apysaka. K., 1945 (kt. leid.: 1962; 1971 — Raštai, t. 3; 1979); *Dangus griūva.* Perkurtos lietuvių liaudies pasakos. K., 1955 (kt. leid.: 1965, 1979); *Sunkūs paminklai.* Dokumentinė apysaka. V., 1960 (II leid. 1972 — Raštai, t. 4); *Jurgio Paketurio klajonės su visokiais pavojais.* Apysaka. V., 1963; *Suversti arimai.* Poezijos rinktinė. V., 1964; *Neramūs arimai.* Eilėraščiai. (Raštai, t. 1). V., 1970; *Dangus griūva. Jurgio Paketurio klajonės.* Pasakos, apysaka. (Raštai, t. 5). V., 1972; *Saulės parnešti išėjo.* Apsakymai. Apybraiža. (Raštai, t. 6). V., 1973; *Pagirio linksmybės.* Eiliuotos pasakos vaikams. V., 1974; *Skambėkit vėtroje, beržai.* Nebaigti prozos kūriniai. Staipsniai. (Raštai, t. 9). V., 1975; *Drauge su draugais.* Autobiografijos, dienoraščiai, laiškai. (Raštai, t. 10). V., 1976; *Čir vir vir pavasaris.* Eilėraščiai vaikams. V., 1981.

VERT.: *P. Bak,* Geroji žemė. Romanas, 2 t. K., 1935; *A. Tolstojus,* Petras Pirmasis. Romanas, 3 t. K., 1935—37 (II leid. 2 t., 1951—52); Su J. Krūminu: *V. Korolenka,* Giria gaudžia. Apsakymai. K., 1937; *P. Bak,* Sūnūs. Romanas, 2 t. K., 1937—38; *H. Ibsenas,* Brandas. Drama. K., 1937; *H. Ibsenas,* Cezaris ir Galilėjietis. Drama, 2 d. K., 1938; *V. Šekspyras,* Daug triukšmo dėl nieko. Komedija. V., 1952; *V. Korolenka,* Giria gaudžia. Apsakymai. V., 1956; *F. Šileris,* Vilius Telis. Drama. K., 1958 (II leid. 1962); *K. Skalbė,* Paparčio žiedas. Pasakos. V., 1959; *Caraitis Ivanas* ir pilkasis vilkas. Rusų liaudies pasaka. V., 1972; *Aukštosios* pušys. Vertimų rinkinys. (Raštai, t. 8). V., 1974.

LIT.: *V. Vilnonytė,* Kazys Boruta. Bibliografija. V., 1978; *V. Kubilius,* Kazio Borutos kūryba. Monografija. V., 1980.

Lietuvių literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 404—430, t. 4. V., 1968, p. 359—372; *L. Ozerovas,* Kazio Borutos portreto eskizas.— Pergalė, 1967, Nr 9, p. 133—143; *J. Kaminskas,* Kovos nerimo poezija.— Kn.: J. Kaminskas, Literatūros kryžkelėse. V., 1968, p. 193—199; *J. Žėkaitė,* Lietuvių romanas. V., 1970, p. 193—198 ir kt.; *O. Šimaitė,* Apie žmogų ir poetą.— Kn.: Poezijos pavasaris. V., 1971, p. 81—90; D. Striogaitė, Poetiškas knygos pasaulis.— Pergalė, 1972, Nr 3, p. 102—114; *D. Striogaitė,* K. Borutos kelias į prozą.— Literatūra, 1973, t. 15, sąs. 1, p. 39—56.

BRAZAUSKAS Viktoras, g. 1941. I.30 Taučiuliuose (Širvintų raj.). Prozininkas. 1965—67 studijavo Vilniaus universiteto filologijos fakultete. 1969—74 dirbo Gamtos apsaugos inspekcijoje Vilniuje. Nuo 1976 dirba Respublikinėje bibliotekoje. Nuo 1983 savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. Apsakymus pradėjo spausdinti 1966.

RŠT.: *Vasaros muzikantai.* Apsakymai. V., 1970; *Antrąkart gimę.* Novelės ir apysaka. V., 1976.

BRAŽĖNAS Petras, g. 1941.I.1 Mažeikiuose (Molėtų raj.). Literatūros kritikas, literatūrologas. Filologijos mokslų kandidatas (1978). Nuo 1965 TSKP narys. 1965 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1967—70 mokytojavo Molėtuose. 1970—1976 LKP CK kultūros skyriaus instruktorius. Nuo 1976 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos sekretorius, valdybos narys. Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti

1968. Nagrinėja daugiausia šiuolaikinę lietuvių prozą, ypač meninę asmenybės koncepciją tarybiniame romane. Už knygą „Žmogus ir žodis prozoje" Bražėnui paskirta LTSR valstybinė premija (1980). Knyga išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Ties dešimtmečių riba.* Kritikos etiudai. V., 1974; *Žmogus ir žodis prozoje.* Studija ir straipsniai. V., 1978 (II leid. 1981); *Romano šiokiadieniai ir šventės.* Monografija. V., 1983.

BRENCIUS Vytautas, g. 1945.XI.15 Šaukliuose (Skuodo raj.). Poetas. 1964 baigė Belomorsko (Karelijos ATSR) techninę jūreivystės mokyklą. 1974 — V. Krupskajos liaudies meno universitetą Maskvoje (fotografijos meistriškumo fakultetą), nuo 1977 neakivaizdiniu būdu studijuoja M. Gorkio literatūros institute Maskvoje. Dirbo jūreiviu, žvejybos meistru, okeanologu, geodezininku, 1974—75 — Klaipėdos rajono laikraščio „Banga" redakcijoje. Nuo 1975 „Lietuvos žvejys" redakcijos fotokorespondentas. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1965.

RŠT.: *Sugrįžimų šviesa.* Eilėraščiai. V., 1976; *Gėlių lietus.* Eilėraščiai. V., 1980.

BUBNYS Vytautas, g. 1932.IX.9 Čiudiškiuose (Prienų raj.). Prozininkas, dramaturgas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1982). 1957 baigė Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą. 1957—65 dirbo pedagoginį darbą Kaune. Nuo 1963 TSKP narys. 1966—74 žurnalo „Moksleivis" redaktorius. Nuo 1970 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys; 1976—81 — valdybos pirmininko pavaduotojas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1953. Romanuose „Alkana žemė", „Po vasaros dangum" vaizduojamas Lietuvos kaimas, liečiamos valstiečių socialistinės buities ir sąmonės problemos. Romano „Nesėtų rugių žydėjimas" centre — iš kaimo kilusių miesto darbininkų gyvenimas, šeimos santykiai, moralinės kolizijos. Apysakose „Lapams krintant", „Arberonas" ir daugelyje kitų apysakų bei apsakymų, pjesėje „Kaltė" dominuoja moksleivių, mokytojų, vaikų ir tėvų santykių tematika. Romane „Pilnaties valandą" pasakojama šeimos kronika, vaizduojama menininko santykis su tautos istorija, ryšiai su gimtine. Už apysaką „Arberonas" Bubniui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1970), už romaną „Po vasaros dangum" — LTSR valstybinė premija (1974). Pagal apysaką „Beržai svyruokliai" sukurtas televizijos filmas (1962), pagal apysaką „Arberonas" — kino filmas „Mažoji išpažintis" (1971), pagal romaną „Po vasaros dangum" — kino filmas „Perskeltas dangus" (1974), pagal romaną „Nesėtų rugių žydėjimas" — to paties pavadinimo kino filmas (1979). „Beržai svyruok-

liai", „Arberonas", „Ajerai kvepia", „Baltas vėjas", „Alkana žemė", „Po vasaros dangum", „Nesėtų rugių žydėjimas" išversti į rusų kalbą, „Arberonas" — į latvių, estų, čekų kalbas, „Kaltė" ir „Baltas vėjas" — į latvių, „Alkana žemė" — į ukrainiečių, čekų, vokiečių, „Po vasaros dangum" — į latvių, estų, tadžikų, ukrainiečių, moldavų, kazachų, baltarusių, lenkų, čekų, slovakų, bulgarų, vokiečių, anglų, „Baltas vėjas" ir „Ramūnas" — į baltarusių, „Nesėtų rugių žydėjimas" — į ukrainiečių, estų, latvių, bulgarų, lenkų, slovakų kalbas, „Pilnaties valandą" — į rusų kalbą.

RŠT.: *Beržai syruokliai.* Apysaka. V., 1959; *Saulėtą vasarą.* Apysaka ir apsakymai. V., 1960; *Ramūnas.* Apysaka. V., 1964; *Vyras kaip pipiras.* Vaizdeliai vaikams. V., 1965; *Lapams krintant.* Apysaka. V., 1966; *Ajerai kvepia.* Apsakymai. V., 1967; *Gegužio nemiga.* Apsakymai. V., 1969; *Arberonas.* Apysaka. V., 1969; *Alkana žemė.* Romanas. V., 1971 (II leid. 1983 — Kūrinių serija, kn. 2); *Kaltė.* Pjesė. V., 1971; *Po vasaros dangum.* Romanas. V., 1973 (kt. leid.: 1976, 1983 — kūrinių serija, kn. 2); *Baltas vėjas.* Apsakymai ir apysakos. V., 1974; *Nesėtų rugių žydėjimas.* Romanas. V., 1976, *Alkana žemė. Po vasaros dangum. Nesėtų rugių žydėjimas.* Romanai. V., 1977; *Pilnaties valandą.* Romanas. V., 1980; *Žaltvykslės.* Apsakymai vaikams. V., 1981; *Beržai svyruokliai.* Apsakymai ir apysakos. (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1982; *Anoj pusėj.* Apysaka. V., 1983; *Kvietimas.* Romanas. V., 1983.

LIT.: *M. Sluckis,* Marčios tema kolūkinio gyvenimo sąlygomis.— Kn.: M. Sluckis, Sunkiausias menas. V., 1960, p. 286—293; *P. Bražėnas,* Pagrindinis orientyras.— Pergalė, 1976, Nr 9, p. 118—132; *E. Bukelienė,* Kitaip apie tą patį.— Pergalė, 1976, Nr 2, p. 111—118; *S. Lipskis,* Jaunimas V. Bubnio apysakose.— Kn.: S. Lipskis, Šiuolaikinės apysakos horizontai. V., 1976, p. 149—159; *S. Lipskis,* Realybės ir svajonės sankryžose.— Pergalė, 1979, Nr 10, p. 125—136; *A. Bučys,* Vytautas Bubnys: dabarties apmąstymas.— Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 217—251.

BUCEVIČIENĖ Stasė, g. 1936.VI.15 Lenkimuose (Skuodo raj.). Poetė. 1963 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1956—61 mokytojavo. Nuo 1960 TSKP narė. 1961—78 dirbo Skuodo rajono laikraščio „Mūsų žodis" redakcijoje. Nuo 1979 dirba periodinio leidinio „Buitis" redakcijoje. Poezijai būdinga kaimo buities, gamtos, moters gyvenimo motyvai, jausmo atvirumas, įspūdžių dvasingumas.

RŠT.: *Žalios žolės žaidimai.* Eilėraščiai. V., 1971; *Žiburys tamsoj žibėjo.* Eilėraščiai. V., 1975; *Lengva saulė migloj.* Eilėraščiai. V., 1979; *Medis raudonom uogom.* Eilėraščiai. V., 1983.

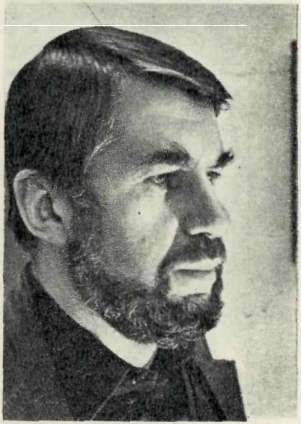

BUČYS Algimantas, g. 1939.X.19 Kaune. Poetas, prozininkas, literatūros kritikas, literatūrologas, Filologijos mokslų kandidatas (1968). 1962 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1962—64 mokytojavo Bartkuškio aštuonmetėje mokykloje (Širvintų raj.). 1964—67 TSRS Mokslų Akademijos M. Gorkio pasaulinės literatūros instituto aspirantas. 1967—71 dirbo žurnalo „Pergalė" redakcijoje. Nuo 1976 LTSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Nuo 1978 dirba žurnalo „Litva literaturnaja" redakcijoje. Nuo 1980 TSKP narys. Eilėraščius ir kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1962. Poezijai būdinga intelektualumas. Kritikos darbuose daugiausia dėmesio skiriama lietuvių tarybinei prozai, ypač romanui, lietuvių literatūros raidos reiškiniai siejami su kitų tarybinių ir užsienio tautų literatūros tendencijomis. Už geriausius literatūros kritikos darbus, analizuojančius šiuolaikinį literatūros procesą, paskirta TSRS rašytojų sąjungos ir TSRS žurnalistų sąjungos premija (1972). Už knygą „Romanas ir dabartis" Bučiui paskirta LTSR valstybinė premija (1975). Knygos „Romanas ir dabartis" ir „Literatūros atvaizdai" (pavadinimu „Literatūriniai likimai") išverstos į rusų kalbą.

RŠT.: *Prie skambančių plytų.* Eilėraščiai. V., 1963; *Aukštupiai.* Eilėraščiai. V., 1967; *Romanas ir dabartis.* Lietuvių tarybinio romano raida iki 1970 m. Studija. V., 1973 (II leid. 1977); *Antiakimirka.* Eilėraščiai. V., 1977; *Literatūros atvaizdai.* Straipsniai. V., 1979; *Tik priešas tavo priešams.* Romanas. V., 1982.

LIT.: *P. Bražėnas*, Įsiklausyti į kitus, save patikrinti.— Kn.: P. Bražėnas, Žmogus ir žodis prozoje. V., 1978, p. 363—374; *V. Šimkus*. Prasmių ieškojimas.— Pergalė, 1978, Nr 4, p. 167—169; *V. Vanagas*. Visomis kryptimis. — Kn.: Literatūros panorama 79. V., 1980, p. 159—161; *Alf. Bieliauskas*, Pačiame istorijos viduryje.— Kn.: Alf. Bieliauskas, Žalias pažinimo medis. V., 1980, p. 217—230.

BUDRYS Rimantas, g. 1930.I.11 Kaune. Prozininkas, publicistas. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1980). 1954 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1963—65 mokėsi Vilniaus universiteto gamtos fakultete ir Lietuvos žemės ūkio akademijos miškų ūkio fakultete. Nuo 1954 TSKP narys. 1956—62 dirbo žurnalo „Švyturys" redakcijoje. Nuo 1964 žurnalo „Mūsų gamta" vyriausiasis redaktorius. Kūrinius pradėjo spausdinti 1947. Kūryboje vyrauja gamtos ir žmogaus santykių su gamta tematika, kelionių įspūdžiai. Parašė scenarijus dokumentinėms kino apybraižoms „Skriskite, baltosios gulbės" (pastatyta 1965) ir „Ežeruosna grįžta vasara" (pastatyta 1966). Budrio knygų išleista rusų, ukrainiečių, anglų, vokiečių kalbomis.

RŠT.: *Baltųjų naktų krašte*. Kelionės apybraiža. V., 1955; *Per kalnus, snaudžiančias girias*. Kelionės apybraiža. V., 1957; *Eglės debesis šukuoja*. Kelionės apybraiža. V., 1959; *Miško tilvikas ir mano kepurė*. Apsakymai

vaikams. V., 1960; *Kelionė į griovį.* Pasakojimas vaikams. V., 1961; *Kunis iš ežero.* Apysakaitė vaikams. V., 1962; *Kanapėtas šienpjovys.* Apsakymai vaikams. V., 1963; *Gyvos žemės mintys.* Apybraižos. V., 1966; *Švelniaragis grįžta į girią.* Vaizdeliai ir apysakaitė vaikams. V., 1966; *Audra, pušis ir mano aviliai.* Apsakymai. V., 1967; *Šimtas zoologijos mįslių.* Vaikams ir jaunimui. V., 1967; *Dienoraštis iš paukščių tako.* Pasakojimai ir pasakos apie gamtą. V., 1968; *Liepsnelė — saulės spindulys.* Novelių romanas. V., 1969; *Tėtis ir jo vaikai.* Apysaka jaunimui. V., 1970; *Septynių vėjų salose.* Kelionės apybraižos. V., 1970; *Varinės salos lapė.* Kelionių pasakojimai. V., 1971; *Erškėtis prie kelio.* Apsakymai. V., 1972; *Ten nėra nei rudens, nei pavasario.* Kelionių apybraižos. V., 1972; *Nenusileidžiančios saulės fiorduose.* Kelionės apybraiža. V., 1973; *Prie Nemuno rytas.* Pasakojimas vaikams. V., 1975; *Kiekvienas turi savo taką.* Rinktinė vaikams. V., 1979; *Netoli miglotos Tulės.* Kelionės apybraiža. V., 1979; *Raudonas žuvėdrų krantas.* Apsakymai vaikams. V., 1980; *Maumedžio auksas ir vario sala.* Kelionės apybraižos. V., 1981.

BUITKUS Jurgis, g. 1937.IV.18 Ūpainiuose (Kelmės raj.). Prozininkas. 1961 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1961—68 mokytojavo Žasliuose, 1968—70 — Panevėžyje. Nuo 1964 TSKP narys. 1970—72 dirbo laikraščio „Panevėžio tiesa" redakcijoje. Nuo 1972 žurnalo „Nemunas" redakcijoje. Kūrinius pradėjo spausdinti 1968.

RŠT.: *Pavasarį gimęs.* Apsakymai. V., 1972.

BUIVYDAITĖ Bronė, slapyvardis **Tyrų Duktė**, g. 1895.XII.8 Svėdasuose, m. 1984.I.29 Anykščiuose. Vaikų rašytoja, prozininkė, poetė. 1918 baigė Voronežo lietuvių gimnaziją. 1919—25 mokytojavo Skuode, Veiveriuose, 1925—34 — Panevėžyje, 1941—48 — Alytuje. Vadovavo vaikų dramos būreliams, statė savo pjeses pasakas. Redagavo moterų rašytojų kūrybos almanachą „Aukštyn" (1930). Kūryba (pradėjo spausdinti apie 1913) daugiausia skiriama mokyklinio amžiaus vaikams.

RŠT.: *Vasaros šnekos*. Eilėraščiai. V., 1921; *Mėlynas drugelis*. Pjesė vaikams. Panevėžys, 1927; *Anykščių baladės*. Eiliuoti padavimai. K., 1930; *Skudučiai*. Eilėraščiai. Panevėžys, 1933; *Stebuklingoji radasta*. Pjesė pasaka. Panevėžys, 1934; *Atversti lapai*. Romanas. Panevėžys, 1934; *Lapė gudragalvė*. Pjesė pasaka. Panevėžys, 1935; *Auksinis batelis*. Apysaka. K., 1937 (II leid. V., 1957); *Trys bičiuliai*. Apysaka. K., 1937 (II leid. V., 1957); *Po žilvičiais*. Eilėraščiai. K., 1939; *Pagiry maža trobelė*. Liaudies pasakos eilėmis. K., 1940; *Stebuklingoji radasta*. Pjesės pasakos. V., 1957; *Pro vaikystės langą*. Apysaka. V., 1969; *Karklo švilpa*. Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *Vargai vartus kilnoja*. Apysaka. V., 1982.

BUKELIENĖ Elena Nijolė, g. 1934. VIII.14 Kungiuose (Telšių raj.). Literatūros kritikė, literatūrologė. Filologijos mokslų kandidatė (1973). 1958 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1958—60 mokytojavo. Nuo 1964 Vilniaus universiteto lietuvių literatūros katedros dėstytoja (nuo 1982 docentė). Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1964. Tyrinėja daugiausia lietuvių tarybinės prozos (ypač romano) problemas.

RŠT.: *Jonas Avyžius.* Monografija. V., 1975.

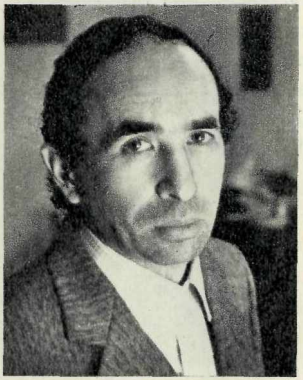

BUKONTAS Alfonsas, g. 1941.IX. 11 Dapšiuose (Mažeikių raj.). Poetas. 1958—63 studijavo Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultete lietuvių kalbą ir literatūrą. 1963—65 mokytojavo Rūdiškėse (Trakų raj.). 1966—67 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas", 1968—76 žurnalo „Jaunimo gretos" redakcijose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1958. Kūryboje atskleidžiama sudėtinga pasaulio panora-

ma, gamtos ir žmogaus santykis, liečiamos aktualios mūsų dienų problemos.

RŠT.: *Slenkančios kopos.* Eilėraščiai. V., 1967; *Piešiniai ant vandens.* Eilėraščiai. V., 1972; *Mėnulio takas.* Eilėraščiai. V., 1977.

BULOTA Juozas, g. 1918.V.20 Putriškiuose (Kapsuko raj.). Prozininkas satyrikas. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1968). 1944—48 dirbo „Eltoje". Nuo 1948 TSKP narys. 1949—56 dirbo laikraščio „Tiesa" redakcijoje. Nuo 1956 žurnalo „Šluota" vyriausiasis redaktorius. 1960 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). Kūrinius pradėjo spausdinti 1944. Du feljetonų rinkiniai išleisti rusų kalba.

RŠT.: *Prieš plauką.* Feljetonai. V., 1961; *Kulniukų klausimas.* Feljetonai. V., 1966; *Papt!* Feljetonai. V., 1969; *Atbulas išradimas.* Feljetonai. V., 1974; *Žuvęs žmogus.* Humoreskos. V., 1978; *Visapusiška moteris.* Humoreskos. V., 1981.

BŪTĖNAS Julius, g. 1908.XI.17 Galintėnuose (Alytaus raj.). Prozininkas, literatūros istorikas, publicistas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1965). 1929—34 Kauno universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą, prancūzų literatūrą ir pedagogiką. Dirbo Lietuvių kalbos žodyno redakcijoje. 1940 atkūrus Tarybų valdžią Lietuvoje, buvo „Lietuvos žinių" laikraščio redakcijos sekretorius, Revoliucijos muziejaus direktorius. Po karo dėstė literatūrą Vilniaus universitete, dirbo žurnalo „Pergalė" redakcijoje, 1958—69 — Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos redakcijoje. Nuo 1960 TSKP narys. 1970—76 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1926. Apsakymuose pavaizdavo valstiečių, mokytojų buitį, romane „Mėlyni kareiviai" — kaizerinę okupaciją Lietuvoje. Tarybiniais metais su A. Kernagiu parašė dvi dokumentines pjeses — apie J. Janonį („Pamilau dangaus žydrumą") ir apie fašistinės valdžios sušaudytus keturis komunarus („Kad ir šimtas gyvenimų"). Parašė XIX a. pab.—XX a. pr. lietuvių rašytojų biografijų ir kūrybos apžvalgų, atsiminimų knygų, straipsnių iš praeities literatūrinio kultūrinio gyvenimo. Su kitais sudarė straipsnių rinkinius „Lietuvių literatūra" (2 d., 1954—56), Lietuvių literatūros chrestomatijas VIII, IX ir X klasėms (1952). Pjesės „Pamilau dangaus žydrumą" ir „Kad ir šimtas gyvenimų" pastatytos LTSR akademiniame dramos teatre (1957, 1967).

RŠT.: *Sciklinės gonkos*. Apsakymai. K., 1932; *Prikąstas liežuvis*. Apsakymai. K., 1933; *Mėlyni kareiviai*. Romanas. K., 1936; *Povilas Višinskis*. Biografija. K., 1936; *Vincas Kudirka*. Biografija. K., 1937; *Žemaitė*. Biografija. K., 1938; *Lietuvių teatras Vilniuje*. Studija. K., 1940; *Žemaitės gyvenimas*. K., 1947; *Tarasas Ševčenka*. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1954; *1905 metų revoliucijos atspindžiai lietuvių literatūroje*. Apžvalginė apybraiža. V., 1955; *Maironis*. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1957; Su A. Kernagiu: *Pamilau dangaus žydrumą*. Pjesė. V., 1958; *Lietuvių literatūros vadovėlis*, d. 1. K., 1957 (kt. leid.: 1958, 1959, 1960, 1961); *Lietuvių literatūros vadovėlis*, d. 2. K., 1958 (kt. leid.: 1959, 1960, 1961, 1962); *Mėlynieji kareiviai*. Romanas, apsakymai. V., 1968; *Julius Janonis*. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. K., 1973; *Istoriografo užrašai*. Memuariniai straipsniai. V., 1974; *Literato duona*. Atsiminimai. V., 1975; *Žmonės, kuriuos pažinojau*. Atsiminimai. V., 1978; *Žodis ir laikas*. Kritikos straipsniai, apybraižos. V., 1979; *Pseudonimai, arba slapyvardžiai*. Kritikos apybraiža. V., 1981; *Neramūs metai*. Atsiminimai. V., 1982.

BUTKŲ JUZĖ, tikrasis vardas ir pavardė Juozas **Butkus**, g. 1893. VII.15 Pažvelsyje (Klaipėdos raj.), m. 1947.IV.22 Klaipėdoje, palaidotas Telšiuose. Poetas. 1917 baigė Voronežo lietuvių gimnaziją. 1918—19 padėjo organizuoti revoliucinės valdžios organus Plungės apylinkėse. 1919 išvyko į užsienį, iki 1924 studijavo Berlyno, Jenos universitetuose. 1924—27 mokytojavo. Už antifašistinę veiklą buvo kalinamas. Dirbo Klaipėdos „Ryto" spaustuvėje, laikraščių „Klaipėdos

žinios", „Darbininkų balsas" redakcijose. 1937—40 Palangos bibliotekos vedėjas. Pokario metais buvo Telšių „Alkos" muziejaus direktorius, dėstė Klaipėdos mokytojų institute. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1910. Ankstyvajai kūrybai būdinga filosofiniai motyvai, abstraktumas, ekspresionizmo įtaka, rinkiniui „Darbas ir prakaitas" ir tarybinių metų eilėraščiams — posūkis į socialinius motyvus, realistinę išraišką. Eilėraščių rinkinys „Darbas ir prakaitas" buržuazijos valdomoje Lietuvoje buvo uždraustas platinti.

RŠT.: Su E. L.: *Užsipelnė diplomą*. Scenos vaizdelis. Niujorkas, 1916; *Žemės liepsna*. Eilėraščiai. Berlynas, 1921; *Verkiančios rožės*. Eilėraščiai. Leipcigas, 1921; *Paparčio žiedas*. Eilėraščiai. Tilžė, 1923; *Palaidūnas*. Scenos vaizdelis. Šiauliai, 1925; *Darbas ir prakaitas*. Eilėraščiai. Ryga, 1928; *Eilėraščiai*. V., 1953; *Rinktinė*. V., 1962.

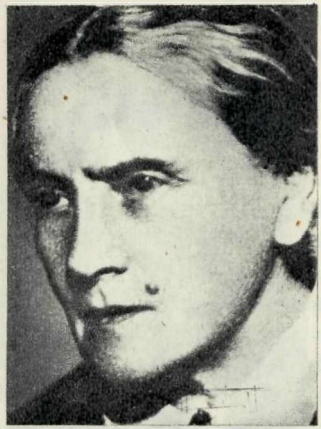

CHACKELSYTĖ Elena, g. 1882. VII.5 Kaune, m. 1973.I.26 Kaune. Prozininkė. Lietuvos TSR nusipelniusi mokytoja (1947). 1912 Peterburge baigė Aukštuosius moterų kursus. Mokytojavo Vilniaus ir Kauno žydų mokyklose. 1931—40 dirbo antifašistinio laikraščio „Folksblat" redakcijoje. Ikitarybiniais metais išleido žydų kalba knygelių vaikams.

RŠT.: *Kelionė į Maskvą*. Pasakojimas vaikams. K., 1947; *Vasaros kelionės*. Pasakojimai vaikams. V., 1956; *Birutė Kaukaze*. Apybraiža vaikams. V., 1962.

CHLIVICKAS Juozas, g. 1919.V.8 Pakruojyje. Prozininkas, dramaturgas. 1935 užmezgė ryšius su LKP, įsijungė į revoliucinį judėjimą. 1937—39 buvo kalinamas Raseinių, Kauno ir Šiaulių sunkiųjų darbų kalėjimuose. Mokėsi Kaune Darbo rūmų gimnazijoje suaugusiems. 1940—41 dirbo „Tiesos" redakcijoje. Didžiojo Tėvynės karo metais buvo Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. Mokėsi Šujos partinėje mokykloje. Nuo 1943 TSKP narys. 1945—49 Klaipėdos laikraščio „Raudonasis švyturys", 1950 — laikraščio „Tarybų Lietuva" redaktorius. Vėliau „Tiesos" korespondentas, Tarybinio informacijos biuro Lietuvos korespondentas. 1960—71 LTSR rašytojų sąjungos dramaturgijos konsultantas. 1973—74 Eksperimentinio meninio konstravimo biuro redakcinio-leidybinio skyriaus vedėjas. Pirmieji apsakymai išspausdinti 1936 antifašistiniame žurnale „Mūsų jaunimas". Periodikoje išspausdino publicistinių straipsnių, apybraižų, apsakymų, feljetonų iš nūdienio gyvenimo. Pjesė „Obelys žydės" 1949 pastatyta Klaipėdos muzikinės komedijos teatre ir LTSR akademiniame dramos teatre. Pjesė „Neramios širdys" 1958 pastatyta Klaipėdos dramos teatre. Parašė scenarijų dokumentiniam filmui „Kovos keliu" (pastatyta 1959), išvertė N. Vladimovo, D. Ugriumovo, V. Rozovo, K. Čapeko pjeses, kurios pastatytos respublikos teatruose.

RŠT.: Su J. Gustaičiu: *Obelys žydės*. Pjesė. V., 1949; *Žmogus nori gyventi*. Drama. V., 1958; Su Ch. Kaplanu: *Žvalgas kasdien pavojuje*. Dokumentinė apybraiža. V., 1972.

VERT.: *V. Kaverinas*, Du kapitonai. Pjesė. V., 1955; *S. Golicynas*, Beržo knygos. Apysaka. V., 1973.

CHURGINAS Aleksys, g. 1912. V.25 Jonavoje. Poetas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1982). 1931—36 studijavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete, 1936—39 — Sorbonos (Paryžiuje) ir Grenoblio universitetuose. 1945—48 Kauno universitete dėstė Vakarų Europos ir antikinę literatūrą, buvo užsienio literatūros katedros vedėjas. Eilėraščius pradėjo spausdinti apie 1929. Poezijai būdinga žmogaus būties apmąstymai, intymūs motyvai, literatūrinės asociacijos. Verčia iš lotynų, anglų, italų, ispanų, vokiečių, rusų kalbų. Išvertė nemaža reikšmingų pasaulinės literatūros klasikų poezijos, dramaturgijos kūrinių. Už Dantės „Dieviškosios komedijos" ir J. V. Getės „Fausto" vertimus Churginui paskirta LTSR valstybinė premija (1972). Eilėraščių knyga išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Ugnis*. Eilėraščiai. K., 1946; *Saulės taku*. Eilėraščiai. K., 1947; *Po Spalio žvaigžde*. Eilėraščiai. V., 1950; *Ir tavo širdy*. Eilėraščių rinktinė. V., 1970; *Sietuva*. Eilėraščiai. V., 1973; *Sankryža*. Eilėraščiai. V., 1974; *Blyksniai*. Eilėraščiai. V., 1976; *Verdenė*. Originalūs eilėraščiai ir vertimai. V., 1978; *Viržių midus*. Originalūs eilėraščiai ir vertimai. V., 1981; *Ūkanų krantas*. Eilėraščiai. V., 1983.

VERT.: *Horacijus*. Ars poetica. Poezija. K., 1936; *V. Šekspyras*, Hamletas. Tragedija. K., 1946 (II leid. V., 1970); *Plautas*, Dvyniai. Komedija. K.,

1947; *H. V. Longfelas*, Hiavatos giesmė. Poema. K., 1947 (II leid. V., 1981); *V. Šekspyras*, Makbetas. Tragedija. K., 1947; *V. Šekspyras*, Karalius Lyras. Tragedija. K., 1948; *V. Šekspyras*, Otelas. Tragedija. V., 1949; *V. Šekspyras*, Romeo ir Džiuljeta. Tragedija. V., 1950; *V. Šekspyras*, Daug triukšmo dėl nieko. Komedija. V., 1952; *Dž. Rodaris*, Neapolis be saulės. Eilėraščiai vaikams. V., 1954; *V. Šekspyras*, Ričardas III. Tragedija. V., 1954; *Dž. Baironas*, Poezija. V., 1955; *A. Puškinas*, Šykštusis riteris. Mocartas ir Saljeris. Akmeninis svečias. Puota maro metu. Dramos.— Kn.: A. Puškinas, Raštai, t. 4., V., 1955; *Iš renesanso* poezijos. V., 1957; *Iš Vakarų Europos* poezijos. V., 1957; *P. Kalderonas*, Dama vaiduoklė. Komedija. V., 1959; *J. V. Getė*, Faustas. Draminė poema, d. 1. V., 1960 (kt. leid.: 1968, 1972); *V. Šekspyras*, Raštai, t. 1, 2, 5, 6 (tragedijos, dramos, sonetai), V., 1961—65; *V. Šekspyras*, Vindzoro šmaikštuolės. Komedija.— Kn.: V. Šekspyras, Raštai, t. 3. V., 1962; *F. Garsija Lorka*, Kryžkelė. Eilėraščiai. Drama. V., 1966; *V. Šekspyras*, Sonetai. V., 1967; *Dantė*, Pragaras. Poema. („Dieviškosios komedijos" d. 1). V., 1968; *Dantė*, Skaistykla. Poema („Dieviškosios komedijos d. 2). V., 1970; *Dantė*, Rojus. Poema. („Dieviškosios komedijos" d. 3). V., 1971; *P. Kornelis*, Sidas. Tragedija. V., 1974; *J. V. Getė*, Faustas. Draminė poema, d. 1—2. V., 1978.

CIEŠKAITĖ Gražina, g. 1951. VIII.30 Vabalninke. Poetė. 1970 Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. 1971—76 dirbo Lietuvos TSR žemės ūkio akademijoje laborante, vėliau įvairiose įstaigose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1967.

RŠT.: *Tylos žydėjimas*. Eilėraščiai. V., 1975; *Mylėti — gyventi*. Eilėraščiai. V., 1979.

CVIRKA Petras, g. 1909.III.12 Klangiuose (Jurbarko raj.). m. 1947.V.2 Vilniuje. Prozininkas. 1926 baigęs Vilkijos progimnaziją, iki 1930 mokėsi Kauno meno mokykloje. 1930—31 aktyviai bendradarbiavo antifašistiniame žurnale „Trečias frontas", dalyvavo darbininkų klubo „Viltis" veikloje. 1931—32 Paryžiuje studijavo literatūrą ir dailę. 1936 prisidėjo prie žurnalo „Literatūra" leidimo. 1940 buvo išrinktas Liaudies Seimo atstovu ir Įgaliotosios delegacijos į TSRS Aukščiausiąją Tarybą dėl Lietuvos priėmimo į TSRS nariu. Nuo 1940 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. 1940 įstojo į LKP. 1940—41 vadovavo Lietuvos TSR rašytojų sąjungos organizaciniam biurui, redagavo žurnalą „Raštai". 1941 evakavęsis į Tarybų Sąjungos gilumą, gyveno Alma Atoje, Maskvoje. Prisidėjo prie Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos laikraščio „Tėvynė šaukia" literatūrinio priedo „Pergalė" organizavimo. 1944 grįžo į Lietuvą. 1945—47 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos pirmininkas. 1945 žurnalo „Pergalė" redaktorius. Spaudoje pradėjo bendradarbiauti 1924. Ikitarybiniuose apsakymuose pavaizdavo vargingųjų valstiečių ir miesto valdininkų buitį, pašiepė miesčioniškumą, smerkė buržuazinės santvarkos antihumaniškumą. Romane „Frank Kruk" išjuokė JAV ir Lietuvos buržuazinės visuomenės vertelgiškumą, jos veidmainišką moralę. Romane „Žemė maitintoja" parodė sunkią vargingųjų valstiečių padėtį po buržuazinės žemės reformos, socialinio pasipriešinimo nuotaikų brendimą, kėlė kolektyvinio žemės valdymo idėją. Romane

„Meisteris ir sūnūs" sukūrė humoro ir lyrizmo prisodrintų XX a. pr. kaimo amatininkų ir valstiečių buities vaizdų. Tarybinio laikotarpio apsakymuose pavaizdavo lietuvių liaudies priešinimąsi hitleriniams okupantams, tarybinių tautų draugystę, socialistinės buities daigus pokario metų Lietuvos kaime. Kūriniams būdinga darni kompozicija, lakoniškas stilius, humoras, lyrizmas. Populiarūs Cvirkos apsakymai ir pasakos vaikams. Romanų „Žemė maitintoja" ir „Meisteris ir sūnūs" inscenizacijos pastatytos LTSR akademiniame dramos teatre (1959, 1965). Kūrinių inscenizacijų pastatyta Lietuvos televizijoje („Kelionė aplink stulpą", 1970; „Vaikų karas", 1977; „Žemė maitintoja", 1977; „Nosis", 1979; „Mažasis ir didysis", 1979). Apsakymai „Skenduolis" ir „Lakštingala" ekranizuoti (1956, 1960). Romano „Frank Kruk" motyvais B. Gorbulskis parašė satyrinę operą (libretas V. Grivicko ir P. Raščiaus; pastatyta 1959). Romanas „Žemė maitintoja" išverstas į rusų, latvių, estų, ukrainiečių, moldavų, uzbekų, azerbaidžaniečių, gruzinų, lenkų, bulgarų, čekų, vengrų, kinų, vokiečių kalbas, romanas „Frank Kruk" — į rusų, latvių, estų, čekų kalbas, apsakymų, pasakų knygų išleista rusų, latvių, baltarusių, ukrainiečių, moldavų, armėnų, gruzinų, lenkų, čekų, rumunų, vengrų, vokiečių ir kt. kalbomis.

RŠT.: *Pirmosios mišios.* Eilėraščiai. K., 1928; *Saulėlydis Nykos valsčiuje.* Apsakymai. K., 1930 (II leid. V., 1967); *Rainiukai ir kitos apysakaitės vaikams.* K., 1934; *Lapė karalienė ir kiškelių krikštynos.* Pasakos. K., 1934; *Frank Kruk, arba Graborius Pranas Krukelis.* Romanas. K., 1934 (kt. leid.: 1948, V., 1953, 1966, 1972); *Cukriniai avinėliai.* Apsakymai vaikams. K., 1935 (kt. leid.: 1940, 1947, V., 1952, 1964, 1981); *Žemė maitintoja.* Romanas. K., 1935 (kt. leid.: 1940, 1946, V., 1951, 1956, 1965, 1971, 1977); *Vaikas ir knygos.* Poemėlė vaikams pagal S. Maršaką. K., 1936; *Onutė Žliumbutė.* Poemėlė vaikams pagal A. ir P. Barto. K., 1936; *Napalys bailys.* Eilėraščiai vaikams. K., 1936; *Meisteris ir sūnūs.* Romanas. K., 1936 (kt.

leid.: V., 1957, 1976, 1983); *Kupriukas muzikantas*. Pasakos. K., 1938; *Kasdienės istorijos*. Apsakymai. K., 1938 (kt. leid.: 1940, V., 1969); *Buvo senelis ir senutė*. Pasakos. K., 1939; *Pasaka pasaką veja*. Stilizuotos liaudies pasakos. K., 1941; *Strakalas ir Makalas*. Pasakos. K., 1941; *Bausmės ranka*. Apsakymai. Maskva, 1942; *Sidabrinė kulka*. Pasakos. Maskva, 1943; *Apysakos apie okupantus*. Apsakymai. Maskva, 1943; *Ąžuolo šaknys*. Apsakymai. K., 1945; *Brolybės sėkla*. Apsakymai. K., 1947; *Gruzijos širdis*. Apybraižos. V., 1947; *Daina*. Apsakymai. K., 1948; *Kupriukas muzikantas*. Pasakos. K., 1948; *Gaidys giedorius*. Pasaka. K., 1948 (II leid. V., 1951); *Sidabrinė kulka*. Pasaka. K., 1948; *Nemuno šalies pasakos*. K., 1948 (II leid. V., 1979); *Apysakos*. Niujorkas, 1949; *Raštai*, 13 t. V., 1949—57; *Žvėrys muzikantai*. Pasaka. V., 1950; *Aukso obelis*. Pasaka. V., 1950; *Lakštingala*. Apsakymas. V., 1950 (II leid. 1963); *Rinktinė*. V., 1951; *Apsakymai*. V., 1952; *Kupriukas muzikantas*. Pasaka. V., 1953 (II leid. 1964); *Kvailutė ir laumė*. Pasaka. V., 1954; *Lapė karalienė*. Pasaka. V., 1954; *Mikučio vargai*. Pasakos, apsakymai, eilėraščiai. V., 1955; *Kaip genys eglę kirto*. Pasaka. V., 1957; *Pasaka apie eželį ir jo jauną pačią*. V., 1959; *Raštai*, 8 t. V., 1959; *Paslaptis*. Apsakymas. V., 1961; *Juodoji tetulė*. Pasaka. V., 1961; *Rainiukai*. Apsakymas vaikams. V., 1962 (II leid. 1982); *Daina*. Apsakymas. V., 1963; *Brolybės sėkla*. Apsakymai. V., 1963; *Lapės gudrumėliai*. Pasaka. V., 1964 (kt. leid.: 1970, 1983); *Pasakos*. V., 1965 (8 knygutės viename futliare); *Strakalas ir Makalas*. Pasakos. V., 1968; *Stebuklingasis šaltinis*. Pasaka. V., 1969 (II leid. 1976); *Ąžuolas*. Apsakymų rinktinė. V., 1974; *Paslaptis*. Apsakymų rinktinė vaikams. V., 1975; *Brolybės sėkla*. Apsakymas. V., 1979; *Rinktiniai raštai*, 3 t. V., 1979; *Gaidys giedorius*. Pasakaitės. V., 1982 (II leid. 1983); Raštai, t. 1—2. V., 1983.

VERT.: *R. Dorželė*, Mediniai kryžiai. Romanas. K., 1931; *J. Feldeš*, Emigrantai. Romanas. K., 1937; Su A. Venclova: *A. Puškinas*. Biografinė apybraiža ir apysakos. K., 1937; Su P. Laurinaičiu: *I. Ilfas, E. Petrovas*, Dvylika kėdžių. Romanas, 2 t. K., 1937—38; Su A. Šimėnu: *Stendalis*, Raudona ir juoda. Romanas, d. 1. K., 1939.

LIT.: *Petras Cvirka* gyvenime ir kūryboje. Albumas. Sudarė K. Vairas-Račkauskas. V., 1953; *V. Galinis*, Petro Cvirkos apsakymai. Studija. V.,

1954; *V. Galinis*, Petras Cvirka. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1955; *D. Judelevičius*, Petras Cvirka satyrikas. Studija. V., 1958; *Atsiminimai* apie Petrą Cvirką. V., 1969; *V. Vilnonytė, A. Lukošiūnas*, Petras Cvirka. Bibliografija. 1924—1970. V., 1974; *Petras Cvirka* literatūros moksle ir kritikoje. Straipsniai. V., 1977; *Petras Cvirka* — mūsų amžininkas. Straipsniai, informacija. V., 1979; *J. Jasaitis*, Petras Cvirka. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. K., 1979.

K. Korsakas, Petro Cvirkos literatūrinis palikimas.— Kn.: K. Korsakas, Literatūra ir kritika. V., 1949, p. 373—409; *A. Venclova*, Privatiškos skaitytojo nuomonės apie „Franką Kruką".— Pirmasis Petro Cvirkos romanas.— Kn.: A. Venclova, Laikas ir rašytojai. V., 1958, p. 344—360, 361—378; *M. Sluckis*, Žodžiai apie mokytoją.— Petras Cvirka ir vaikų literatūra.— Kn.: M. Sluckis, Sunkiausias menas. V., 1960, p. 7—33, 34—45; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 234—282, t. 4. V., 1968, p. 174—200; *J. Žėkaitė*, Lietuvių romanas. V., 1970, p. 118—123, 128—129, 185—187, 193—197 ir kt.; *A. Bučys*, Romanas ir dabartis. V., 1973, p. 11—14, 27—32, 34—37, 61—65, 235—239 ir kt.; *J. Būtėnas*, Petras Cvirka.— Kn.: J. Būtėnas, Žmonės, kuriuos pažinojau. V., 1978, p. 50—92.

ČEKUOLIS Algimantas, g. 1931. XI.10 Panevėžyje. Prozininkas, publicistas. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1981). 1953 baigė Maskvos M. Gorkio literatūros institutą. 1953—64 jūrininkas, bocmanas žvejybos laivuose. Nuo 1959 TSKP narys. 1964—67 dirbo vertėju, dėstytoju Havanoje (Kuba). 1966 baigė Havanos Dž. Rido kalbų akademiją. 1969—73 APN korespondentas Kanadoje, 1975—79 — Portugalijoje, nuo 1981 — Ispanijoje. Apybraižas pradėjo spau-

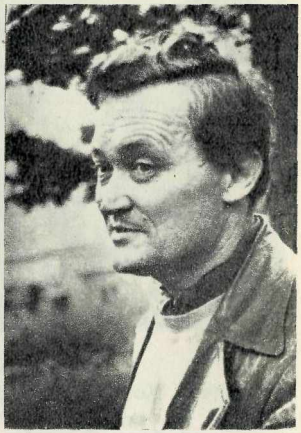

leid.: V., 1957, 1976, 1983); *Kupriukas muzikantas*. Pasakos. K., 1938; *Kasdienės istorijos*. Apsakymai. K., 1938 (kt. leid.: 1940, V., 1969); *Buvo senelis ir senutė*. Pasakos. K., 1939; *Pasaka pasaką veja*. Stilizuotos liaudies pasakos. K., 1941; *Strakalas ir Makalas*. Pasakos. K., 1941; *Bausmės ranka*. Apsakymai. Maskva, 1942; *Sidabrinė kulka*. Pasakos. Maskva, 1943; *Apysakos apie okupantus*. Apsakymai. Maskva, 1943; *Ąžuolo šaknys*. Apsakymai. K., 1945; *Brolybės sėkla*. Apsakymai. K., 1947; *Gruzijos širdis*. Apybraižos. V., 1947; *Daina*. Apsakymai. K., 1948; *Kupriukas muzikantas*. Pasakos. K., 1948; *Gaidys giedorius*. Pasaka. K., 1948 (II leid. V., 1951); *Sidabrinė kulka*. Pasaka. K., 1948; *Nemuno šalies pasakos*. K., 1948 (II leid. V., 1979); *Apysakos*. Niujorkas, 1949; *Raštai*, 13 t. V., 1949—57; *Žvėrys muzikantai*. Pasaka. V., 1950; *Aukso obelis*. Pasaka. V., 1950; *Lakštingala*. Apsakymas. V., 1950 (II leid. 1963); *Rinktinė*. V., 1951; *Apsakymai*. V., 1952; *Kupriukas muzikantas*. Pasaka. V., 1953 (II leid. 1964); *Kvailutė ir laumė*. Pasaka. V., 1954; *Lapė karalienė*. Pasaka. V., 1954; *Mikučio vargai*. Pasakos, apsakymai, eilėraščiai. V., 1955; *Kaip genys eglę kirto*. Pasaka. V., 1957; *Pasaka apie eželį ir jo jauną pačią*. V., 1959; *Raštai*, 8 t. V., 1959; *Paslaptis*. Apsakymas. V., 1961; *Juodoji tetulė*. Pasaka. V., 1961; *Rainiukai*. Apsakymas vaikams. V., 1962 (II leid. 1982); *Daina*. Apsakymas. V., 1963; *Brolybės sėkla*. Apsakymai. V., 1963; *Lapės gudrumėliai*. Pasaka. V., 1964 (kt. leid.: 1970, 1983); *Pasakos*. V., 1965 (8 knygutės viename futliare); *Strakalas ir Makalas*. Pasakos. V., 1968; *Stebuklingasis šaltinis*. Pasaka. V., 1969 (II leid. 1976); *Ąžuolas*. Apsakymų rinktinė. V., 1974; *Paslaptis*. Apsakymų rinktinė vaikams. V., 1975; *Brolybės sėkla*. Apsakymas. V., 1979; *Rinktiniai raštai*, 3 t. V., 1979; *Gaidys giedorius*. Pasakaitės. V., 1982 (II leid. 1983); Raštai, t. 1—2. V., 1983.

VERT.: *R. Dorželė*, Mediniai kryžiai. Romanas. K., 1931; *J. Feldeš*, Emigrantai. Romanas. K., 1937; Su A. Venclova: *A. Puškinas*. Biografinė apybraiža ir apysakos. K., 1937; Su P. Laurinaičiu: *I. Ilfas, E. Petrovas*, Dvylika kėdžių. Romanas, 2 t. K., 1937—38; Su A. Šimėnu: *Stendalis*, Raudona ir juoda. Romanas, d. 1. K., 1939.

LIT.: *Petras Cvirka* gyvenime ir kūryboje. Albumas. Sudarė K. Vairas-Račkauskas. V., 1953; *V. Galinis*, Petro Cvirkos apsakymai. Studija. V.,

1954; *V. Galinis*, Petras Cvirka. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1955; *D. Judelevičius*, Petras Cvirka satyrikas. Studija. V., 1958; *Atsiminimai* apie Petrą Cvirką. V., 1969; *V. Vilnonytė, A. Lukošiūnas*, Petras Cvirka. Bibliografija. 1924—1970. V., 1974; *Petras Cvirka* literatūros moksle ir kritikoje. Straipsniai. V., 1977; *Petras Cvirka* — mūsų amžininkas. Straipsniai, informacija. V., 1979; *J. Jasaitis*, Petras Cvirka. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. K., 1979.

K. Korsakas, Petro Cvirkos literatūrinis palikimas.— Kn.: K. Korsakas, Literatūra ir kritika. V., 1949, p. 373—409; *A. Venclova*, Privatiškos skaitytojo nuomonės apie „Franką Kruką".— Pirmasis Petro Cvirkos romanas.— Kn.: A. Venclova, Laikas ir rašytojai. V., 1958, p. 344—360, 361—378; *M. Sluckis*, Žodžiai apie mokytoją.— Petras Cvirka ir vaikų literatūra.— Kn.: M. Sluckis, Sunkiausias menas. V., 1960, p. 7—33, 34—45; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 234—282, t. 4. V., 1968, p. 174—200; *J. Žėkaitė*, Lietuvių romanas. V., 1970, p. 118—123, 128—129, 185—187, 193—197 ir kt.; *A. Bučys*, Romanas ir dabartis. V., 1973, p. 11—14, 27—32, 34—37, 61—65, 235—239 ir kt.; *J. Būtėnas*, Petras Cvirka.— Kn.: J. Būtėnas, Žmonės, kuriuos pažinojau. V., 1978, p. 50—92.

ČEKUOLIS Algimantas, g. 1931. XI.10 Panevėžyje. Prozininkas, publicistas. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1981). 1953 baigė Maskvos M. Gorkio literatūros institutą. 1953—64 jūrininkas, bocmanas žvejybos laivuose. Nuo 1959 TSKP narys. 1964—67 dirbo vertėju, dėstytoju Havanoje (Kuba). 1966 baigė Havanos Dž. Rido kalbų akademiją. 1969—73 APN korespondentas Kanadoje, 1975—79 — Portugalijoje, nuo 1981 — Ispanijoje. Apybraižas pradėjo spau-

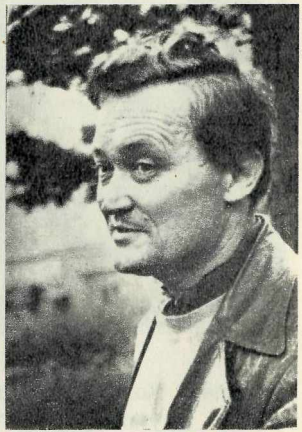

sdinti 1947. Kūryboje dominuoja jūrininkų, žvejų buities vaizdai, kelionių įspūdžiai. Apybraižų rinkinys ir apysaka „Legionierius" išleisti rusų kalba.

RŠT.: *Per tris vandenynus.* Kelionės apybraiža. V., 1957; *Perkūnas netrenkia į laivą.* Apsakymai. V., 1959; *Tylos takais.* Kelionių apybraižos. V., 1960; *Keturi žiemos vėjai.* Pasaka. V., 1963; *Noriu grįžti į Kubą.* Kelionių apybraižos. V., 1965; *Legionierius.* Apysaka. V., 1971.

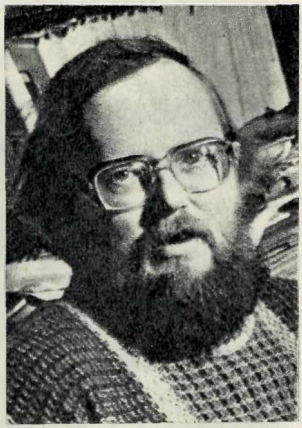

ČEPAITIS Virgilijus Juozas, g. 1937.XI.8 Šakiuose. Vertėjas. 1961 baigė Maskvos M. Gorkio literatūros institutą. Verčia daugiausia lietuvių rašytojų kūrinius į rusų kalbą. Su G. Lukšu parašė scenarijų kino filmui „Virto ąžuolai" (1977; pagal J. Baltušio „Parduotų vasarų" novelę).

VERT.: *A. Milnas,* Mikė Pūkuotukas. Apysaka pasaka. V., 1958; *V. Sarojanas,* 60 mylių per valandą. Apsakymai. V., 1959; *А. Венцлова,* День рождения. Роман. М., 1960; *E. Hogart,* Mafinas ir jo linksmieji draugai. Apysaka vaikams. V., 1960; *A. Chmelikas,* Drauguži mano, Kolka! Pjesė vaikams. V., 1960; *A. Milnas,* Mikės Pūkuotuko trobelė. Apysaka pasaka. V., 1962; *A. Raskinas,* Kai tėtė buvo mažas.

Pasakojimas vaikams. V., 1963; *А. Венцлова,* Серебро севера. Путевые заметки. М., 1963; *Р. Ланкаускас,* Осенние краски земли. Рассказы. М., 1963; *Й. Авижюс,* Стеклянная гора. Роман. Вильнюс, 1964; *J. Magalifas,* Pypliuko nuotykiai. Apysaka pasaka. V., 1964; *Е. Симонайтите,* В чужом доме. Мемуары. Вильнюс, 1965; *Е. Симонайтите,* Судьба Шимонисов. Роман. Вильнюс, 1966; *Й. Авижюс,* Деревня на перепутье. Роман. М., 1966; *S. Prokofjeva,* Berniukas be šešėlio. Pasaka. V., 1967; *А. Венцлова,* Весенняя река. Мемуары. М., 1967; *Е. Симонайтите,* Неоконченная книга. Мемуары. Вильнюс, 1968; *Р. Ланкаускас,* С утра до вечера. В чистом поле. Рассказы и роман. Вильнюс, 1968; *А. Венцлова,* В поисках молодости. Мемуары. М., 1969; *В. Сириос Гира,* Бабье лето. Роман. Вильнюс, 1969; *В. Миколайтис-Путинас,* Повстанцы. Роман. Вильнюс, 1970 (su kt.); *А. Венцлова,* Буря в полдень. Мемуары. М., 1971; *Dž. Terberis,* Baltoji stirna. Pasaka. V., 1971; *К. Сая,* Гномы из контрабаса. Повесть. М., 1971; *В. Бубнис,* Березы на ветру. Жаждущая земля. Повесть и роман. М., 1972; *Й. Авижюс,* Потерянный кров. Роман. Вильнюс, 1972; *Р. Ланкаускас,* Капитан «Надежды». Рассказы. Вильнюс, 1973; *П. Трейнис,* Крест Утенка. Роман. Вильнюс, 1973; *К. Сая,* Эй, прячьтесь! Повесть для детей. Вильнюс, 1973; *А. Чекуолис,* Легионер. Повесть. Вильнюс, 1974; *Е. Симонайтите,* Последнее путешествие Кунялиса. Роман. М., 1974; *В. Бубнис,* Три дня в августе. Роман. М., 1974; *В. Бубнис,* Белый ветер, 2 повести. Вильнюс, 1975; *Ю. Балтушис,* Пуд соли. Мемуары, 2 т. М., 1976—78; *П. Трейнис,* Отцы и крестные. Роман. Вильнюс, 1977; *В. Бубнис,* Цветение несеянной ржи. Роман. М., 1977; *Й. Микелинскас,* Не поле перейти. Роман. М., 1979; *Ю. Апутис,* Цветет пчелиный хлеб. Рассказы. М., 1980; *Р. Гранаускас,* Едоки хлеба. Рассказы. М., 1980; *Р. Ланкаускас,* Жестокие игры. Повести и романы. Вильнюс, 1981; *Ю. Балтушис,* Сказание о Юзасе. Роман. М., 1981; *Й. Авижюс,* Чернозвездная лошадка. Избранные сказки. Вильнюс, 1982; Вечно зеленый клен. Новеллы. Вильнюс, 1983 (su vert. kolektyvu); *Й. Микелинскас,* Средь ровных полей. Роман. Вильнюс, 1983; *П. Цвирка,* Петух какарекун. Сказки. Вильнюс, 1983.

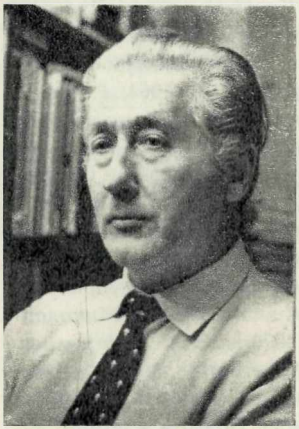

ČIGRIEJUS Henrikas Algis, g. 1933.III.6 Vidugiriuose (Pasvalio raj.). Poetas. 1958 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1960 dirba dėstytoju Vilniaus kooperacijos technikume. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1957. Lyrikai būdinga žmogaus sąlyčio su tėviškės gamta, vaikystės, tradicinės kaimo buities prisiminimų motyvai.

RŠT.: *Metų šviesos.* Eilėraščiai. V., 1971; *Nedylanti lauko delčia.* V., 1977; *Dangus, rytas ir vakaras.* Eilėraščiai. V., 1981.

ČIURLIONIENĖ-KYMANTAITĖ Sofija, g. 1886.III.13 Joniškyje, m. 1958.XII.1 Kaune. Dramaturgė, prozininkė, poetė, literatūros kritikė. 1904—07 studijavo Krokuvos universitete. 1909 ištekėjo už dailininko ir kompozitoriaus M. K. Čiurlionio. 1910—18 mokytojavo Kauno „Saulės" kursuose, Voronežo lietuvių gimnazijoje. 1925—38 lietuvių kalbos dėstytoja Kauno universitete. Kūrinius pradėjo spausdinti 1905. Apysakoje „Šventmarė", turinčioje autobiografinių bruožų,

Čiurlionienė pavaizdavo Žemaitijos užkampio bažnytkaimio gyvenimą, parodė, kaip socialinis ir nacionalinis liaudies engimas sudaro sąlygas klestėti tamsumui ir prietarams. Komedijoje „Pinigėliai" išjuokė turto troškimą, sukūrė ryškių satyrinių paveikslų. Komedija pirmą kartą buvo pastatyta 1910, tarybiniais metais pataisytas šios dramos variantas pastatytas 1953 Šiaulių dramos teatre. Pjesė pasaka „Dvylika brolių, juodvarniais laksčiusių" pagrįsta tautosakos motyvais. Ji pastatyta Šiaulių (1933, 1954), Kauno (1934, 1959), Klaipėdos (1961), Rygos (1934) ir kituose teatruose. „Pinigėliai" išversti į lenkų kalbą.

RŠT.: *Lietuvoje*. Kritikos žvilgsnis į Lietuvos inteligentiją. V., 1910; *Iš mūsų literatūros*. Straipsniai. K., 1913; *Pasipasakojima*. Pasakojimai žemaičių tarme. V., 1913; *Lietuvių literatūros istorijos konspektas*. Voronežas, 1918; *Vaikų teatras*. Komedijėlės. V., 1918; *Kalinys*. Pjesė. V., 1919; *Komedijos*. Vilnius-Kaunas, 1920; *Dolpelis ministerijoje tarnauja*. Monologas ir laiškai. Tilžė, 1920; *Aušros sūnūs*. Pjesė. K., 1926; *Dvylika brolių, juodvarniais laksčiusių*. Pjesė pasaka. K., 1932 (II leid. 1945); *Šventmarė*. Apysaka. K., 1937 (II leid. V., 1969); *Pinigėliai*. Komedija. K., 1941; *Rinktiniai raštai*, 3 t. V., 1956.

VERT.: *Moljeras*, Sykštuolis. Komedija. K., 1928; *Moljeras*, Tartiufas. Komedija. K., 1928; Su kitais vertėjais: *Homeras*, Iliada. Poema. K., 1930; *G. Floberas*, Ponia Bovari. Romanas. V., 1958.

LIT.: *J. Lankutis*, Satyra S. Čiurlionienės-Kymantaitės „Pinigėliuose".— Kn.: J. Lankutis, Lietuvių dramaturgija. V., 1958, p. 200—210; *A. Žirgulys*, Tarp sena ir nauja.— Kn.: A. Žirgulys, Literatūros keliuose. V., 1976, p. 119—160; *H. Korsakienė*, Kalbos šeštadienių šeimininkė.— Kn.: H. Korsakienė, Susitikimai. V., 1977, p. 184—214; *J. Lankutis*, Lietuvių dramaturgijos raida. V., 1979, p. 293—303 ir kt.

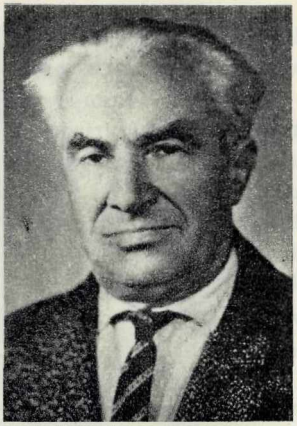

ČYŽIUS Juozas, g. 1907.III.10 Eigelonyse (Alytaus raj.), m. 1971.III.2 Vilniuje. Dramaturgas, prozininkas. 1930 pradėjo bendradarbiauti spaudoje. Dalyvavo 1935 Užnemunės valstiečių judėjime prieš buržuazinę valdžią, buvo kalinamas. 1946—48 dirbo Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Istorijos institute, vėliau „Valstiečių laikraščio" redakcijoje. Pjesė „Išlaisvinta jaunystė" 1950 pastatyta Kauno jaunojo žiūrovo teatre, „Versmė" — 1957 Kapsuko dramos teatre.

RŠT.: *Išlaisvinta jaunystė*. Pjesė. V., 1951; *Žvėrių darbymetis*. Pasakos. V., 1965.

DABULSKIS Aleksas, g. 1934.IV.10 Pilsūde (Tauragės raj.). Poetas. 1964 baigė Kauno politechnikos instituto statybos fakultetą. 1958—1971 dirbo statybos inžinieriumi įvairiose respublikos organizacijose. Nuo 1972 dirba žurnalo „Nemunas" redakcijoje, nuo 1983 LTSR rašytojų sąjungos Kauno skyriaus konsultantas. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1958. Lyrikoje atsispindi įvairūs dabarties momentai. Eilėraščiai aiškios minties, intonacijos pakilios, rūstokos. Ypatingą vietą kūryboje užima šmaikščios parodijos ir autoironiška sątyra.

Siužetinio eilėraščio inscenizacija „Kiškis keršytojas" 1978 pastatyta Vilniaus televizijoje.

RŠT.: *Lašas medaus.* Eilėraščiai. V., 1965; *Kregždžių šokis.* Eilėraščiai. V., 1971; *Nuliada.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1972; *Basas Pegasas.* Humoristiniai eilėraščiai. V., 1977; *Žalias orkestras.* Eilėraščiai vaikams. V., 1978; *Porimtės poringės.* Satyrinė poezija. V., 1979; *Dienovidžio žemė.* Eilėraščiai. V., 1980; *Ei, vyručiai!* Eilėraščiai vaikams. V., 1983.

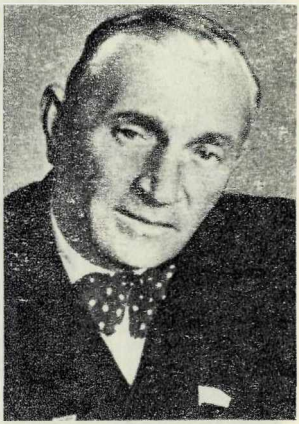

DAUGUVIETIS Borisas, g. 1885.III.26 Dauguviečiuose (Biržų raj., netoli Nemunėlio Radviliškio), m. 1949.VII.13 Vilniuje. Dramaturgas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1946), TSRS liaudies artistas (1948). 1909 baigė Peterburgo imperatoriškąją teatro mokyklą. 1924—41 Valstybės teatro (Kaune) režisierius, aktorius. 1927 su kitais įsteigė teatro meno laikraštį „7 meno dienos" (1927—34). Nuo 1944 Vilniaus valstybinio (dabartinio LTSR akademinio) dramos teatro vyriausiasis režisierius (už M. Gorkio „Priešų" pastatymą 1947 jam paskirta TSRS valstybinė premija). 1947 buvo išrinktas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu. Eilėraščius pradėjo spausdinti prieš I pasaulinį karą. Tarybinio laikotarpio dramos veikalai buvo pastatyti Vilniaus valstybiniame dramos teatre: pjesės „Nauja vaga" (1945), „Uždavinys" (1946), komedija „Žaldokynė" (1948). Jose vaizduojami Lietuvos kaimo socialistiniai pertvarkymai 1940—41

metais, atkuriama slogi hitlerinės okupacijos atmosfera, parodoma klasių kova pokario metais. Šioms pjesėms būdinga gyvas veiksmas, sceniškumas.

RŠT.: *Laimė.* Pjesė. V., 1946; *Nauja vaga.* Pjesė. K. 1947; *Uždavinys.* Pjesė. K. 1947; *Žaldokynė.* Pjesė. K., 1947; *Rinktinė.* Pjesės. V., 1955; *Žaldokynė.* Pjesės ir straipsniai. V., 1967.

LIT.: *I. Aleksaitė,* Borisas Dauguvietis. Režisūros bruožai. V., 1966. *J. Lankutis,* Dauguviečio raštus skaitant.— Kn.: B. Dauguvietis, Žaldokynė. V., 1967, p. 5—12; *J. Lankutis,* Lietuvių dramaturgijos raida. V., 1977, p. 361—364 ir kt.

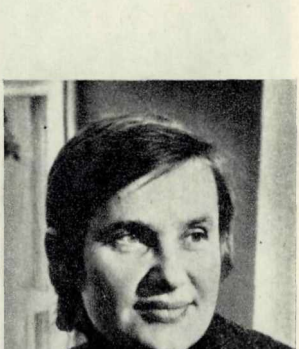

DAUJOTYTĖ-PAKERIENĖ Viktorija, g. 1945.X.1 Keiniškėje (Telšių raj.). Literatūros kritikė, literatūrologė. Filologijos mokslų kandidatė (1972). 1968 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1972 dirba Vilniaus universiteto lietuvių literatūros katedroje; nuo 1983 docentė, katedros vedėja. Nuo 1975 TSKP narė. Straipsnius lietuvių lyrikos klausimais pradėjo spausdinti 1968.

RŠT.: *Jurgis Baltrušaitis.* Monografija. V., 1974; *Lietuvių filosofinė lyrika.* Studija. V., 1977; *Kas tu esi, eilėrašti?* Teoriniai straipsniai ir literatūros kritikos esė. V., 1980; *Lyrikos teorijos pradmenys.* Studija. V., 1983; *Юргис Балтрушайтис.* Монография. Вильнюс, 1983.

DAUTARTAS Vladas, g. 1927.III.10 Šilelyje (Kauno raj.). Prozininkas. LTSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1977). 1957 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (bibliotekininkystės specialybė). 1957—58 Lietuvos TSR respublikos profsąjungų tarybos instruktorius. 1958—63 dirbo žurnalo „Moksleivis" ir savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijose. 1963—79 biuletenio „Bibliotekų darbas" redaktoriaus pavaduotojas. Apsakymus pradėjo spausdinti 1954. Kūryboje vaizduoja buržuazinės santvarkos ir karo dvasiškai sužalotus žmones, atskleidžia kovotojų dėl tarybinės santvarkos moralinius bruožus, poetizuoja kaimo žmonių buitį, gamtos natūralumą priešpastato žmonių prakticizmui, lėkštumui. Novelių romane „Senojo gluosnio pasaka" nupieštas romantinis prieškarinio panemunės kaimo kolektyvinis paveikslas, kuriuo siekiama apibendrinti lietuvių liaudies dvasinio gyvenimo bruožus. Už knygas vaikams ir jaunimui „Mano tėtis partizanas" ir „Auksinio lyno vaišės" Dautartui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1966), už knygas „Jis — Kapitonas pramuštgalvis", „Mano tėtis partizanas", „Prakeikimo vartai" ir „Auksinio lyno vaišės" — LTSR valstybinė premija (1971). Apysakos „Teka upė pro šalį...", „Mano tėtis partizanas", „Auksinio lyno vaišės", „Jis — Kapitonas pramuštgalvis", „Žydrieji jungos" ir keletas apsakymų rinkinių išversta į rusų kalbą. Be to, apysaka „Jis — Kapitonas pramuštgalvis" išversta į armėnų, latvių ir moldavų kalbas, „Žydrieji jungos" — į ukrainie-

čių ir moldavų kalbas, apysakos „Miškinukas ir senelis Kaukas", „Žydrieji jungos" — į armėnų ir moldavų kalbas.

RŠT.: *Panemunės apsakymai.* V., 1958; *Teka upė pro šalį...* Apysaka. V., 1959; *Jūros spalvos.* Apsakymai. V., 1960; *Ištikimi draugai.* Apsakymai vaikams. V., 1961; *Kai nurausta putinas.* Novelės. V., 1963; *Mano tėtis partizanas.* Apysaka vaikams. V., 1964; *Auksinio lyno vaišės.* Apysakos vaikams. V., 1965; *Lakštingalų naktis.* Novelės. V., 1965; *Prakeikimo vartai.* Apysaka. V., 1966 (kt. leid.: 1974, 1982); *Auksinio lyno vaišės.— Teka upė pro šalį.— Mano tėtis partizanas.* Apysakos. V., 1968 (II leid. 1976); *Jis — Kapitonas pramuštgalvis.* Apysaka. V., 1970 (II leid. 1975); *Pokalbis su upokšniu.* Novelės. V., 1971; *Miškinukas ir senelis Kaukas.* Apsakymai vaikams. V., 1971; *Žydrieji jungos.* Apysaka. V., 1972 (II leid. 1980); *Meškeriotojo mozaika.* Mažosios novelės. V., 1973; *Paskui vaivorykštę.* Apsakymai. V., 1974; *Einam, tėte, pasivaikščioti.* Apsakymai vaikams. V., 1975; *Ieškau mylimo veido.* Apsakymų rinktinė. V., 1977; *Sapnuoju karalystę.* Apysaka. V., 1979; *Senojo gluosnio pasaka.* Novelių romanas. V., 1980; *Klevo lapas, rasos lašas.* Apybraižos, esė, miniatiūros. V., 1981; *Ištikimi draugai.* Apysakų ir apsakymų vaikams rinktinė. V., 1983.

VERT.: *A. Čiumačenko,* Žmogus iš Mėnulio. Apysaka apie N. N. Miklucho Maklajaus gyvenimą Naujojoje Gvinėjoje. V., 1957.

LIT.: *K. Ambrasas,* Laiko tiesa.— Kn.: K. Ambrasas, Laiko tiesa. V., 1960, p. 139—146. *J. Kirkila,* Kelias į literatūrą.— Kn.: J. Kirkila, Amžininkų balsai. V., 1961, p. 85—96; *G. Mareckaitė,* Žmogus ir gamta.— Pergalė, 1966, Nr 4, p. 160—162; *V. Bubnys,* Jaunųjų bičiulis.— Pergalė, 1971. Nr 9, p. 30—32; *S. Lipskis,* Tarsi gaivus šaltinis.— Pergalė, 1971, Nr 7, p. 169—171; *B. Raguotis,* Pastovumas ir atsinaujinimas.— Pergalė, 1974, Nr 9, 166—169; *B. Raguotis,* Laikas, kai nurausta putinas.— Bibliotekų darbas, 1977, Nr 3, p. 18—19; *R. Kašauskas,* Į lietuvių novelės lobyną.— Pergalė, 1977, Nr 7, p. 172—175; *A. Baltrūnas,* Ką pasakoja senas gluosnis.— Pergalė, 1980, Nr 7, p. 162—163.

DEGUTYTĖ Janina, g. 1928.VII.6 Kaune. Poetė. LTSR nusipelniusi meno veikėja (1978). 1955 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1955—57 mokytojavo Tauragėje, Nemenčinėje. 1958—61 Grožinės literatūros leidyklos redaktorė. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1957. Kūryboje vyrauja gyvenimo meilės, gamtos, žmogaus ir gamtos glaudžių sąsajų motyvai, romantinis emocingumas, didelių jausmų ir siekių poetizacija. Ryškus tautosakinio pasaulėvaizdžio ir poetikos poveikis. Gausu peizažinių miniatiūrų. Už eilėraščių rinkinį „Pilnatis" Degutytei paskirta LTSR valstybinė premija (1968), už eilėraščių knygą vaikams „Saulėtos dainelės" — Lietuvos komjaunimo premija (1974). Pjesė pasaka „Pelėdžiuko sapnas" 1972 ir pjesė „Avinėlis beragėlis" 1975 pastatytos Vilniaus televizijos teatre (abi jos išspausdintos rinkinyje „Avinėlis beragėlis". Pjesės. V., 1976). Pjesės „Katinas Gudragalvis", „Aš ieškau fleitos" 1977 ir „Pelėdžiuko sapnas" 1981 pastatytos Kauno lėlių teatre. Kūrinių rinkiniai išversti į latvių, rusų, ukrainiečių ir kitas kalbas. Į lietuvių kalbą išvertė tarybinių tautų, lenkų, prancūzų poetų bei belgų poeto E. Verharno ir austrų R. M. Rilkės eilėraščių.

RŠT.: *Ugnies lašai.* Eilėraščiai. V., 1959; *Dienos — dovanos.* Eilėraščiai. V., 1960; *Saulė ir dainelė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1961; *Ant žemės delno.* Eilėraščiai. V., 1963; *Rugelis dainuoja.* Eilėraščiai vaikams. V., 1963 (II leid. 1967); *Sniego lelija.* Eilėraščiai vaikams.

V., 1964, *Mano diena.* Eilėraščiai vaikams. V., 1965; *Šiaurės vasaros.* Eilėraščiai. V., 1966; *Žalia ugnelė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1966; *Pilnatis.* Eilėraščiai. V., 1967; *Mėlynos deltos.* Rinktinė. V., 1968; *Pelėdžiuko sapnas.* Pasakos. V., 1969 (II leid. 1977); *Debesų pilis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1970; *Šviečia sniegas.* Eilėraščiai. V., 1970; *Saulėtos dainelės.* Eilėraščiai vaikams. V., 1972 (II leid. 1979); *Prieblandų sodai.* Eilėraščiai. V., 1974; *Kregždės lopšinė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1976; *Tylos valandos.* Rinktinė. V., 1978; *Saulės pėdom.* Eilėraščiai vaikams. V., 1979; *Tarp saulės ir netekties.* Eilėraščiai. V., 1980; *Juokias duonelė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1982; *Piemenaitė karalaitė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1982; *Klevų viršūnės.* Eilėraščiai jaunimui. V., 1983.

VERT.: *A. Barto,* Po mūsų sparnu. Eilėraščiai. V., 1961; *V. Briusovas,* Poezija. V, 1961; *E. Verharnas,* Poezija. V., 1966; *R. M. Rilkė,* Iš „Sonetų Orfėjui".— Kn.: R. M. Rilkė, Poezija, V., 1975; *J. Ševeliova,* Mano žvaigždė. Eilėraščiai. V., 1982.

LIT.: *K. Ambrasas,* Subtili lyrikė.— Kn.: K. Ambrasas, Laiko tiesa. V., 1960, p. 219—225; *I. Kostkevičiūtė,* Jaušmo poetės sėkmės ir pavojai.— Kn.: I. Kostkevičiūtė, Literatūros dienovidžiai. V., 1964, p. 53—64; *V. Daujotytė,* Brandžios vasaros dovanos.— Kn.: Nuoširdumas. V., 1966, p. 63—71; *R. Pakalniškis,* „Tarp žemės ir saulės..." — Pergalė, 1968, Nr 10, p. 120—130; *V. Zaborskaitė,* Gamtos vaizdas Janinos Degutytės lyrikoje.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 331—341.

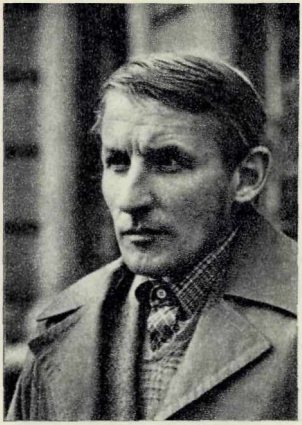

DIRGĖLA Petras, g. 1947.II.21 Žvaginiuose (Klaipėdos raj.). Prozininkas. 1965—72 Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. 1967—70 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa", 1970—72 laikraščio „Gimtasis kraštas" redakcijose. 1972—73 ir 1975—76 Lietuvos kino studijos scenaristas. Rašo drauge su broliu Povilu Dirgėla. Apsakymus pradėjo spausdinti 1970. Kūryboje dažniausiai vaizduojama Klaipėdos krašto ir žemaičių vakarinio pakraščio žmonių pasaulėjauta, papročiai, etnografija, likimas, kartu daromos aliuzijos į visos tautos istorinę patirtį, nacionalinį savitumą. Akcentuojama kova už pažangą ir socialinį teisingumą. Su R. Šaveliu parašė scenarijų kino filmui „Arkliavagio duktė" A. Vienuolio apsakymų motyvais (pastatyta 1981).

RŠT.: *Žaibai gęsta rudenį.* Apysakos ir apsakymai. V., 1971; *Pasimatymai.* Apysakos. V., 1973; *Likime, keliauk sau.* Romanas. V., 1976; *Šalavijų kalnas.* Romanas. V., 1977; *Pogodalis.* Romanas. V., 1978; *Aistrų atlaidai.* Novelės. V., 1979; *Šermenų vynas.* Romanas. V., 1980; *Mažas vaikelis su senelio lazda.* Novelių apysaka. V., 1982.

LIT.: *P. Bražėnas,* Paslaptis, kurią reikia įveikti.— Kn.: P. Bražėnas, Žmogus ir žodis prozoje. V., 1978, p. 233—258; *A. Bučys,* Petras ir Povilas Dirgėlos: Sakmės būtinybė.— Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 327—367; *J. Sprindytė,* Filosofuojantys lyrikai.— Kn.: J. Sprindytė, Kritikos akvarelės. V., 1980, p. 95—127.

DIRGĖLA Povilas, g. 1941.XII.23 Žvaginiuose (Klaipėdos raj.). Prozininkas. 1965 baigė Kauno medicinos institutą. 1965—68 dirbo gydytoju Plungėje, nuo 1968 dirba Klaipėdoje. Rašo kartu su broliu Petru Dirgėla. Apsakymus pradėjo spausdinti 1970. Kūryboje dažniausiai vaizduojama Klaipėdos krašto ir žemaičių vakarinio pakraščio pasaulėjauta, papročiai, etnografija, likimas, kartu daromos aliuzijos į visos tautos istorinę patirtį, nacionalinį savitumą. Akcentuojama kova už pažangą ir socialinį teisingumą.

RŠT.: *Žaibai gęsta rudenį.* Apysakos ir apsakymai. V., 1971; *Pasimatymai.* Apysakos. V., 1973; *Likime, keliauk sau.* Romanas. V., 1976; *Šalavijų kalnas.* Romanas. V., 1977; *Pogodalis.* Romanas. V., 1978; *Aistrų atlaidai.* Novelės. V., 1979; *Šermenų vynas.* Romanas. V., 1980.

LIT.: *P. Bražėnas,* Paslaptis, kurią reikia įveikti.— Kn.: P. Bražėnas, Žmogus ir žodis prozoje. V., 1978, p. 233—258; *A. Bučys,* Petras ir Povilas Dirgėlos: Sakmės būtinybė.— Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 327—367; *J. Sprindytė,* Filosofuojantys lyrikai.— Kn.: J. Sprindytė, Kritikos akvarelės. V., 1980, p. 95—127.

DOVEIKIENĖ Ona, g. 1920.VI.6 Maskvoje. Vertėja. 1943—45 mokytojavo Šilalėje. 1946 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (prancūzų kalbos ir literatūros specialybė). 1946—50 dirbo Vilniaus universiteto visuotinės literatūros katedroje. Nuo 1947 dirbo neetatine vertėja redaktore Politinės ir mokslinės literatūros leidykloje, 1951—55 — Partijos istorijos institute prie LKP CK, nuo 1955 — „Vagos" leidykloje. Išvertė keturis V. Lenino Raštų tomus (12, 24, 30 ir 34), A. Leonovo „Dialektinį materializmą", F. Konstantinovo „Istorinį materializmą", redagavo K. Markso ir F. Engelso veikalų vertimus iš vokiečių kalbos, parašė keletą straipsnių vertimo klausimais, parengė tarptautinių žodžių žodyno K—R raides (1951 ir 1969), sudarė lietuviškų-prancūziškų pasikalbėjimų knygelę (1959). Į lietuvių kalbą daugiausia verčia grožinę prozą iš prancūzų ir anglų kalbų.

VERT.: *J. Uspenskis*, Gorkis apie literatūrą. Publicistika. V., 1950; *L. Timofejevas*, Literatūros teorijos klausimai. V., 1951; *A. Diuma*, Po dvidešimties metų. Romanas. T. 1. V., 1955 (II leid. 1977); *P. Merime*, Karolio IX laikų kronika. Romanas. V., 1956; *Stendalis*, Italų kronikos. Novelės. V., 1958; *E. Voinič*, Gylys. Romanas. V., 1959 (II leid. 1982); *P. Merime*, Klaros Gasul teatras. Pjesės. V., 1961; *Dž. Breinas*, Kelias į viršūnes. Romanas. V., 1962; *B. Deividsonas*, Upės slenksčiai. Romanas. V., 1964; *Dž. Breinas*, Gyvenimas viršūnėse. Romanas. V., 1965; *I. Stounas*, Raitas jūreivis. Romanas. V., 1968; *V. Somersetas Moemas*, Aistrų našta. Romanas. V., 1969; *T. Gotje*, Kapitonas Frakasas. Romanas. V., 1972;

A. Trolopas, Barčesterio bokštai. Romanas. V., 1974; *L. Aragonas*, Turtuolių kvartalai. Romanas. V., 1976; *A. Morua*, Žorž Sand gyvenimas. Romanas. V., 1979; *Stendalis*, Vanina Vanini. Vaikams. V., 1983.

DOVYDAITIS Jonas, g. 1914.VII.12 Vilniuje, m. 1983.IX.20 Vilniuje. Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1964). 1929—34 mokėsi Kauno aukštesniojoje technikos mokykloje, 1934—37 — karo aviacijos mokykloje. 1938 baigė Kauno aukštesniosios technikos mokyklos mechanikos skyrių. 1940—41 Lietuvos TSR aeroklubo generalinis sekretorius. 1944—47 dirbo laikraščio „Tiesa", 1949—50 — žurnalo „Švyturys" redakcijose. 1954—59 ir 1965—70 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. 1968—70 žurnalo „Sparnai" redaktorius. Kūrinius pradėjo spausdinti 1926. Kūryboje vaizduojamas karių ir lakūnų gyvenimas, karo metais sugriautų miestų ir kaimų atstatymas, pramonės kūrimas, gamybos tobulinimas ir socialistinis lenktyniavimas, keliamos buities ir moralės problemos, kritikuojama individualizmas ir miesčioniškumas. Pjeses „Voratinkliai plyšta" ir „Garbės lenta" yra statę daugelis saviveiklos kolektyvų. Už knygas „Laiškas po vandeniu" ir „Sparnuotieji vyrukai. Lakūnų portretai" Dovydaičiui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1975). Parašė scenarijų meniniam filmui „Tiltas" (pastatyta 1957), dokumentiniam filmui „Nemuno žiburiai" (pastatyta 1960) ir televizijos filmui „Brolybės ugnys" (pastatyta 1961). Pjesės „Nuo-

tykių apysaka" 1980 ir „Potvynis" 1981 pastatytos Vilniaus radijo teatre. Romanas „Dideli įvykiai Naujamiestyje" išverstas į rusų, ukrainiečių, vengrų kalbas, romanai „Žydrieji ežerai" ir „Perkūno žirgai" — į rusų kalbą, apybraižų knygos „Volga-Donas-Cimlianskaja" ir „Anapus Karpatų" — į lenkų kalbą, apsakymų rinkiniai išleisti rusų, turkmėnų ir kitomis kalbomis.

RŠT.: *Tarybų Sąjungos didvyris Vaclovas Bernotėnas.* Apybraiža. K., 1945; *Apsakymai.* K., 1947; *Draugai iki mirties.* Apsakymai ir apybraižos. K., 1947; *Gausaus derliaus meistras Liudas Griškevičius.* Apybraiža. K., 1948; A. Skirgailos slapyvardžiu: *„Nebeužtvenksi upės bėgimo".* Pjesė. V., 1948; *Po audros.* Romanas. K., 1948 (II leid. JAV 1953); *Voratinkliai plyšta.* Pjesė. V., 1948; *Prie žaizdro.* Apsakymai. V., 1949; *Socialistinio darbo bruožai.* Apybraižos. V., 1949; *Socialistinio darbo didvyrių žodis.* Apybraižos. V., 1949; *Garbės lenta.* Pjesė. V., 1951; *Dideli įvykiai Naujamiestyje.* Romanas. V., 1953 (II leid. 1956); *Neramus žmogus.* Apsakymai ir apybraižos. V., 1953; *Volga-Donas-Cimlianskaja.* Apybraižos. V., 1954; *Anapus Karpatų.* Apybraiža. V., 1956; *Pavojingi keliai.* Apsakymai. V., 1956; *Žygdarbis.* Apybraižos. V., 1956; *Stikliniai balandžiai.* Apysaka. V., 1960; *Vieną vasaros naktį...* Apsakymai. V., 1961; *Gūdžioje girioje.* Apsakymai. V., 1963; *Sparnuoti vyrukai.* Apysaka. V., 1964; *Žydrieji ežerai.* Romanas. V., 1964 (II leid. 1977); *Skaudi šviesa.* Romanas. V., 1966; *Velnio slenkščiai.* Apysaka. V., 1966; *Aerodromo apysakos.* V., 1967; *Nakties vartai.* Apsakymai. V., 1968; *Pilies skersgatvis. Kietas riešutas.* Apysakos. V., 1968; *Dvylika vėjų.* Apsakymai ir apybraižos. V., 1970; *Žmogaus sparnai.* Dokumentinė apysaka. V., 1971; *Keistos vestuvės.* Apysaka. V., 1972; *Laiškas po vandeniu.* Apsakymai. V., 1973 (II papild. leid. 1978); *Pavojų ieškotojai.* Romanas. V., 1973; *Sparnuoti vyrukai. Lakūnų portretai.* Dokumentinė apysaka ir beletrizuotos apybraižos. V., 1974; *Perkūno žirgai.* Romanas. V., 1975; *Petras Šileikis.* Apybraiža. V., 1976; *Skaudi šviesa. Žydrieji ežerai.* Romanai. V., 1977; *Vidurnakčio mįslė.* Apsakymai. V., 1979; *Mašinų žmogus.* Romanas. V., 1980; *Pylimas ir mergaitė.* Apsakymai ir apysaka. V., 1981; *Grumtynės.* Pasakojimai vaikams. V., 1982; *Atlanto nugalėtojai.* Dokumentinė apysaka. V., 1983.

LIT.: *K. Ambrasas*, Tema ir jos traktavimo skirtumai.— Kn.: K. Ambrasas, Laiko tiesa. V., 1960, p. 149—184; *A. Baltrūnas*, Drąsos ir ryžto romantika.— Pergalė, 1964, Nr 1, p. 160—163; *A. Radzevičius*, Įvykiai ir žmonės.— Pergalė, 1966, Nr 9, p. 166—168; *J. Bulota*, Apsakymai ar apybraižos? — Pergalė, 1971, Nr 3, p. 169—172; *A. Baltrūnas*, Neramus žmogus.— Pergalė, 1974, Nr 7, p. 157—158; *J. Būtėnas*, Jaunystės aistra.— Kn.: Literatūros panorama 76. V., 1977, p. 38—41; *Alf. Bieliauskas*, Gyvenimas ir knygos herojai.— Kn.: Alf. Bieliauskas, Žalias pažinimo medis. V., 1980, p. 97—112; *B. Prėskienis*, Kas gyvenimo padiktuota.— Pergalė, 1980, Nr 3, p. 170—172; *L. Šepkus*, Sunkūs keliai.— Kn.: Tarybinė lietuvių literatūros kritika 1940—1956. V., 1980, p. 561—568; *V. Žilionis*, J. Dovydaičio apsakymai.— Kn.: Tarybinė lietuvių literatūros kritika 1940—1956. V., 1980, p. 455—458.

DRAZDAUSKAS Valys, g. 1906. XII.3 Liepojoje, m. 1981.IV.19 Kaune. Vertėjas, literatūros kritikas. 1928—1930 studijavo Sorbonos universitete (Paryžiuje) literatūrą. 1930—33 dalyvavo antifašistinėje pogrindinėje veikloje. Kauno darbininkų sporto klubo „Viltis", menininkų draugijos „Linija", studentų marksistinės organizacijos „Aurora" narys. Bendradarbiavo „Trečio fronto" žurnale. Fašistinės valdžios buvo suimtas, kalinamas, ištremtas iš Kauno. Prasidėjus Didžiajam Tėvynės karui, pasitraukė į TSRS gilumą. 1942—43 Lietuvos TSR valstybinių meno ansamblių direktorius. 1944—49 Grožinės literatūros leidyklos vyriausiasis redaktorius. Išvertė rusų, prancūzų rašytojų prozos kūrinių.

VERT.: *M. Šolochovas*, Pakelta velėna. Romanas. K., 1940 (kt. leid.: 1947, 1950, 1951); *M. Gorkis*, Leninas, Tolstojus, Čechovas. Apybraižos. K., 1945; *A. Fadejevas*, Literatūra ir gyvenimas. Straipsniai. K., 1947; *N. Gogolis*, Revizorius.— Kn.: N. Gogolis, Komedijos. K., 1947; *G. Floberas*, Salambo. Romanas. K., 1948; *I. Gončiarovas*, Oblomovas. Romanas. K., 1948 (II leid. 1969); *A. Puškinas*, Dubrovskis. Apysaka. V., 1949; *L. Nikulinas*, Fiodoras Šaliapinas. Biografinė apybraiža. V., 1957; *K. Stanislavskio pokalbiai Didžiojo teatro studijoje 1918—1922 metais*. V., 1957; *A. Vinogradovas*, Trys laiko spalvos. Romanas. V., 1958 (II leid. 1983); *R. Martenas diu Garas*, Tibo šeima. Romanas, 4 t. V., 1962; *A. de Sent Egziuperi*, Žemė žmonių planeta. Apysakos. V., 1962; *A. Čechovas*, Baltakaktis. Apsakymas vaikams. V., 1963; *A. Van Gog-Kaulbach*, Saulės šalis. Romanas. V., 1963; *J. Germanas*, Brangus mano žmogau. Romanas. V., 1964; *T. Manas*, Mirtis Venecijoje. Novelės. V., 1976.

DREVINIS Drevinskas, Paulius, g. 1919.X.13 Gulbinuose (Biržų raj.). Poetas. 1943 baigė Vilniaus pedagoginį institutą, 1958 —Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1944—76 dirbo mokytoju (nuo 1963 Klaipėdoje). Eilėraščius pradėjo spausdinti 1935. Kai kuriuos eilėraščius pasirašinėjo Girios balandėlės slapyvardžiu. Kūryboje vyrauja gamtos motyvai. Eilėraščiai tradicinės poetikos, melodingi.

RŠT.: *Kryžkelė kelių plačių*. Eilėraščiai. V., 1966; *Tėviškės eglės*. Eilėraščiai. V., 1971; *Veidai ir vardai*. Eilėraščiai. V., 1975; *Peizažai*. Eilėraščiai. V., 1979; *Vėl kartojas gyvenimas*. Eilėraščiai. V., 1982.

DRILINGA Antanas, g. 1935.V.16 Plikiškiuose (Anykščių raj.). Poetas ir prozininkas. LTSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1981). 1955 baigė Ukmergės pedagoginę mokyklą, 1955—59 Vilniaus pedagoginiame institute studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. 1973 Vilniaus universitete — žurnalistiką. 1958—62 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa", 1965—66 žurnalo „Moksleivis" redakcijose. 1966—72 žurnalo „Nemunas" vyriausiasis redaktorius. 1958—74 LLKJS CK narys. 1963—65 LLKJS CK darbuotojas. Nuo 1964 TSKP narys. Nuo 1970 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, 1971—74 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos Kauno skyriaus sekretorius. Nuo 1975 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos literatūrinis konsultantas. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1953. Poezijoje vyrauja visuomeninė tematika. Joje susilieja pokarinės publicistinės poezijos tradicijos su asociatyviniu mąstymu ir improvizacine kompozicija. Už eilėraščių rinkinį „Šiluma" paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1969). Parašė libretą A. Rekašiaus operai „Šviesos baladė" (1970 pastatyta Kauno muzikiniame teatre). 1973 Kauno dramos teatre pastatytas A. Drilingos ir A. Mikutos poezijos spektaklis „Gelmių spalvos". Parašė scenarijų spektakliui S. Nėries poezijos motyvais „Sesuo žydroji" (1974 pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre), libretą A. Bražinsko miuziklui „Pagramančio šnekučiai" P. Cvirkos romano „Meisteris ir sūnūs" motyvais (1976 pastatyta Kauno muzikiniame teatre). Į rusų kalbą išversti du eilėraščių rinkiniai, siužetinis eilėraštis vaikams „Kur kairėn, kur dešinėn" ir romanas „Laimės kūdikio

gyvenimas". Į lietuvių kalbą išvertė TSRS, Vakarų Europos, Kubos, Haiti, Senegalo, Mali ir kitų tautų poetų eilėraščių bei keletą operečių libretų.

RŠT.: *Kur kairėn, kur dešinėn.* Siužetinis eilėraštis vaikams. V., 1957; *Atveriu langą.* Eilėraščiai. V., 1959; *Vilnius nubunda.* Eilėraščiai vaikams. V., 1959; *Rankos ir betonas.* Eilėraščiai. V., 1962; *Skambančios naktys.* Eilėraščiai. V., 1965; *Šiluma.* Eilėraščiai. V., 1968; *Monologų knyga.* Eilėraščiai. V., 1971; *Erdvės trauka.* Mikropoemų knyga. V., 1974; *Žolės spalva.* Eilėraščių rinktinė. V., 1975; *Kauno autografai.* Apybraižos. V., 1977; *Rugpjūčio ritmai.* Eilėraščiai. V., 1977; *Jūrų romansai.* Eilėraščiai. V., 1979; *Laimės kūdikio gyvenimas.* Romanas. V., 1980; *Jau saulelė.* Romanas. V., 1982; *Slenksčiai.* Eilėraščiai ir poema. V., 1983.

VERT.: *Mahomed-Rasulas,* Laukinukė. Apysaka. V., 1974; Su T. Rostovaite: *P. Eliuaras,* Lyrika. V., 1976; *I. Paderinas,* Ant skardžio. Apysaka. V., 1977.

EPŠTEINAITĖ-KYJV Dalija, g. 1937.III.25 Jonavoje. Vertėja. 1961 baigė Maskvos M. Gorkio literatūros institutą. Verčia į rusų kalbą lietuvių rašytojų kūrinius.

VERT.: Su L. Miliu: *K. Борута,* Приключения Юргиса Пакятуриса. Повесть. M., 1965; Su L. Miliu: *P. Будрис,* Лесной кулик и моя шапка. Рассказы. M., 1969; *A. Поцюс,* Двое в городке. Рассказы. M., 1969; *B. Даутартас,* Пир у золотого линя. Повести для детей. Вильнюс, 1970; *Шатриёс Рагана,* Иркина трагедия. Рассказы. Вильнюс, 1972;

В. Бубнис, Душистый аир, М., 1972; Su G. Kanovičiumi: *В. Даутартас*, Плывут облака. Рассказы. М., 1973; *В. Даутартас*, Он — капитан Сорвиголова. Повесть для детей. М., 1974; *Р. Будрис*, Отец и его дети. Повесть для детей. М., 1975; *Ю. Палецкис*, Книга путешествий. М., 1975; Su J. Vetrova: *Р. Будрис*, Нежнорогий возвращается в лес. Рассказы для детей. М., 1977; *А. Савицкас*, Бесспокойное путешествие. Автомонография художника. М., 1976; *Р. Кашаускас*, Мотоциклисты. Повесть. Вильнюс, 1976; *К. Марукас*, А нас так мало... Роман. М., 1978; *Р. Кашаускас*, Невелики наши грехи. Роман и повести. М., 1979; *А. Беляускас*, Она любила Паулиса. М., 1979; *А. Зурба*, Стодневка. М., 1979; *А. Беляускас*, Каунасский роман. Вильнюс, 1982; *А. Беляускас*, Избранные произведения, 2 т. М., 1983; *Вечно* зеленый клен. Новеллы. Вильнюс, 1983 (su vert. kolektyvu).

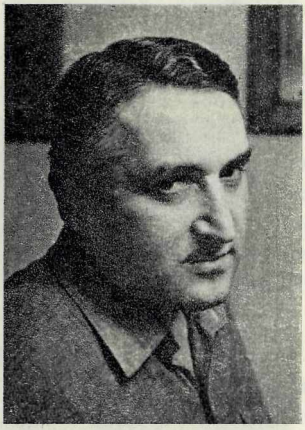

FRIDBERGAS Isakas, g. 1947.I.1 Vilniuje. Prozininkas, dramaturgas. Rašo rusų kalba. 1969 baigė Kauno politechnikos instituto Vilniaus filialo prietaisų gamybos fakultetą, nuo 1979 studijuoja TSRS valstybinio kinematografijos instituto aukštuosiuose scenaristų ir režisierių kursuose. 1969—79 dirbo Vilniaus RMP gamykloje inžinieriumi, redaktoriumi kino centre. Nuo 1983 Lietuvos kino studijos režisierius-statytojas. Kūrybą pradėjo spausdinti 1971. Su G. Kanovičiumi parašė scenarijus kino filmams „Ilga kelionė prie jūros" (pastatyta 1975 Lietuvos kino studijoje), „Už stiklo durų" (1979) ir „Palinkėk man blogo oro" (1980, pastatyta Rygos kino studijoje), „Lizdas vėjyje" ir „Miško žibuoklės" (pastatyta 1980 Talino kino studijoje), pjesę „Jis ir ji"

(pastatyta 1978 Vilniaus rusų dramos ir Nižnij Tagilo dramos teatruose, 1979 Ordžonikidzės, 1980 Iževsko, Pskovo, Astrachanės ir Elistos (Kalmukijos ATSR) dramos teatruose). Parašė scenarijus dokumentiniams filmams „Aš noriu būti...", „Mes vyrai, mama", „Aš myliu direktorę" ir kt. (pastatyta Lietuvos kino studijoje); romaną „Kompromisas" (išsp. „Pergalėje", 1980, Nr. 10—11). Pjesė „Arena" 1981 pastatyta Vilniaus rusų dramos teatre.

RŠT.: *Арена.* Пъеса. Вильнюс, 1979; *Тихие праздники.* Рассказы. Вильнюс, 1979; С Г. Кановичем: *Апельсиновый лес.* Повести. Вильнюс, 1980; *Компромисс.* Роман. Вильнюс, 1982.

GALINIS Vytautas, g. 1924.III.9 Miežonyse (Kaišiadorių raj.). Literatūros kritikas, literatūrologas. Lietuvos TSR nusipelnęs mokslo veikėjas (1974). Filologijos mokslų daktaras (1973). 1947 baigė Vilniaus pedagoginį institutą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1947—50 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto aspirantas. Nuo 1950 dirba šiame institute. 1953 suteiktas filologijos mokslų kandidato laipsnis. Nuo 1976 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Straipsnius pradėjo spausdinti 1946. Vienas iš akademinės „Lietuvių literatūros istorijos" (4 t., 1957—68; LTSR valstybinė premija 1969), „Lietuvių literatūros istorijos" (1977, rusų k.), „Lietuvių literatūros istorijos" (2 t., 1979—82), „Literatūros teori-

jos apybraižos" (1982) ir kitų kolektyvinių Lietuvių kalbos ir literatūros instituto leidinių autorių. Sudarė antologijos „Lietuvių poezija" II dalį (1967), lietuvių poezijos vertimų į rusų kalbą rinkinį „XX a. lietuvių poetai" (1971), K. Binkio Raštus (1973), H. Radausko „Lyriką" (1980). Literatūros istorijos ir kritikos darbuose daugiausia analizuoja tarybinės lietuvių prozos, XX a. trečiojo ir ketvirtojo dešimtmečių lietuvių literatūros krypčių problemas.

RŠT.: *Petro Cvirkos apsakymai.* Studija. V., 1954; *Petras Cvirka.* Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1955; *Antanas Venclova.* Monografinė apybraiža. V., 1958; *1917—1940 m. laikotarpio lietuvių literatūra.* X klasei. K., 1966; Su K. Umbrasu: *Lietuvių literatūra.* X klasei. V., 1966 (kt. leid.: 1967, 1968, 1969, 1972, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1980); *Literatūra, dabartis, žmogus.* Straipsniai. V., 1966; *Naujos kryptys lietuvių literatūroje.* Studija. V., 1974; *Pažangusis antifašistinis sąjūdis lietuvių literatūroje.* Apybraiža mokyklai. K., 1983.

GANSINIAUSKAITĖ-GUDAVIČIENĖ Irena, g. 1950.V.28 Gedimine (Utenos raj.). Prozininkė. 1967 baigė Utenos II vidurinę mokyklą. Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Dirbo Pakalnių aštuonmetėje mokykloje (Utenos raj.), Vilniaus respublikinėje mokyklų bibliotekoje, „Valstiečių laikraščio" ir žurnalo „Žemės ūkis" redakcijose, LTSR knygų rūmuose. Apsakymus pradėjo spausdinti 1967.

RŠT.: *Tie patys.* Apsakymai. V., 1974.

GAVELIS Ričardas, g. 1950.XI.8 Vilniuje. Prozininkas. 1973 baigė Vilniaus universiteto fizikos fakultetą. 1973—77 dirbo Lietuvos TSR MA Fizikos institute, 1978—80 žurnalo „Mokslas ir gyvenimas" redakcijoje. Apsakymus pradėjo spausdinti 1973. Pjesė „Inadaptatus" 1976 pastatyta Kauno dramos teatre, pjesė „Sūkuriai" — 1977 Šiaulių dramos teatre. Parašė scenarijų kino filmui „Rungtynės nuo 9 iki 9" (pastatytas 1980).

RŠT.: *Neprasidėjusi šventė.* Apsakymai. V., 1976; *Įsibrovėliai.* Apsakymai. V., 1982.

GEDA Sigitas, g. 1943.II.4 Pateruose (Lazdijų raj.). Poetas, dramaturgas, vertėjas. 1966 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1966—67 dirbo savaitraščio „Kalba Vilnius", 1967—1976 žurnalo „Mūsų gamta" redakcijose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1959. Kūrybai būdinga būties vientisumo ir įvairumo, žmogaus ir gamtos ryšių vaizdavimas, archaizuota pasaulėjauta, yra sąsajų su lietuvių mitolo-

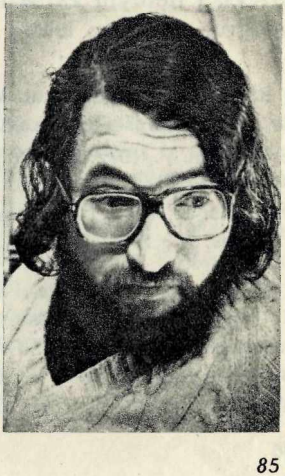

giniais pasakojimais ir dainomis. Poetika grindžiama drąsa ir energinga asociacijų kaita. Su A. Žebriūnu parašė scenarijų kino filmui „Velnio nuotaka" pagal K. Borutos romaną „Baltaragio malūnas" (pastatyta 1974); su S. Šalteniu muzikinę misteriją „Komunarų gatvė" (1977 pastatyta LTSR jaunimo teatre). Parašė libretą J. Juozapaičio operai vaikams „Marių paukštė" (1979 pastatyta LTSR akademiniame operos ir baleto teatre), libretą B. Kutavičiaus operai vaikams „Kaulo senis ant geležinio kalno", su M. Urbaičiu miuziklą „Dainuojantis ir šokantis mergaitės vieversėlis" (1978 pastatyta Vilniaus „Lėlės" teatre). Pjesė „Pasaka apie stebuklingą berniuką" 1974 pastatyta Vilniaus „Lėlės" teatre, pjesė „Kaip kiškis vilko namus sergėjo" 1979 — Vilniaus televizijoje, pjesė „Ak, vija pinavija" (J. Biliūno apsakymų motyvais) 1979 — Vilniaus „Lėlės" teatre, pjesė „Ką senelis padarys, viskas bus gerai" 1980 — Vilniaus televizijoje. Su K. Antanėliu inscenizavo Šekspyro tragediją „Romeo ir Džiuljetą" pavadinimu „Meilė ir mirtis Veronoje" (1982 pastatyta LTSR jaunimo teatre). Eilėraščių rinkinys „Rudens giesmės" išleistas anglų kalba Pitsburge (JAV). Į lietuvių kalbą išvertė latvių, estų ir kitų TSRS tautų, vengrų, vokiečių, lenkų ir turkų poetų eilėraščių.

RŠT.: *Pėdos*. Eilėraščiai. V., 1966; *Strazdas*. Poema. V., 1967; *Užmigę žirgeliai*. Eilėraščiai vaikams. V., 1970; *26 rudens ir vasaros giesmės*. Eilėraščiai. V., 1972; *Baltojo Nieko dainelės*. Eilėraščiai vaikams. V., 1977; *Mėnulio žiedai*. Eilėraščiai. V., 1977; *Mėlynas autobusiukas*. Eilėraščiai vaikams. V., 1980; *Dainuojantis ir šokantis mergaitės vieversėlis*. Pjesės vaikams. V., 1981; *Žydinti slyva Snaigyno ežere*. Eilėraščiai. V., 1981.

VERT.: *K. Čiukovskis*, Painiava. Eiliuota pasaka. V., 1972; *L. Nadis*, Poezija. V., 1972; Su B. Savukynu: *J. Bobrovskis*, Sarmatijos metas. Eilėraščių rinktinė. V., 1974; Su V. Arzumanovu: *Dede Gorgudo sakmės*. Azerbaidžano liaudies epas. V., 1978; Su V. Karalium: *P. Celanas*, Aguona ir atmintis. Lyrika. V., 1979; *Giesmių giesmė*. V., 1983.

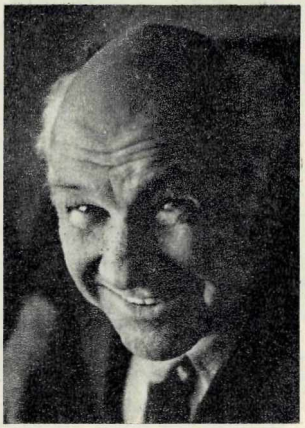

GELBAKAS Pavelas, g. 1914.IV.17 Jelizavetgrade (dabar Kirovogradas, Ukrainos TSR). Prozininkas. Rašo rusų kalba. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1964). Nuo 1940 TSKP narys. 1944—48 dirbo laikraščio „Sovetskaja Litva" redakcijoje. Nuo 1948 žurnalo „Komunistas" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas. 1952 baigė Aukštąją partinę mokyklą prie TSKP CK. 1965—70 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Pjesėse liečiamos lietuvių inteligentijos, socialinių pertvarkymų Lietuvoje temos. Prozoje vaizduojama pilietinio karo kartos kova su liaudies priešais, tarybinių žurnalistų veikla Didžiojo Tėvynės karo ir pokario metais. P. Gelbako ir I. Kašnickio pjesė „Taip prasideda gyvenimas" 1949 pastatyta Vilniaus rusų dramos teatre ir 1950 Kauno dramos teatre.

RŠT.: *Действующая армия тыла.* Очерк. М., 1942; Atsikūrimas. Apybraižos. V., 1948; Su I. Kašnickiu: *Agronomas Girskus.* Pjesė. V., 1951; *Источник силы.* Пъеса. Вильнюс, 1952; *Крутые ступени.* Драма. Вильнюс, 1953; *Į saulėtą krantą.* Pjesė. V., 1955; *Мой сверстник.* Роман. Вильнюс, 1959; *Дух картошки у костра.* Повесть. М., 1964; *Ночи бессонные.* Повесть. Вильнюс, 1965; *Дни беспокойные.* Публицистическая повесть. Вильнюс, 1970; *Kaip išauga sparnai.* Dokumentinė apysaka. V., 1972; *Мы — журналисты.* Повести. Вильнюс, 1974; *Сын чекиста.* Роман. М., 1974; *Земляки.* 2 повести. Вильнюс, 1975; ... *И вся жизнь.* 3 повести. Вильнюс, 1980; *Наследники.* Роман и повести. Вильнюс, 1981.

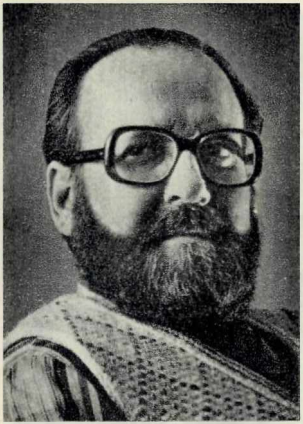

GIEDRA Vincas, g. 1929.I.13 Viekšniuose (Akmenės raj.). Poetas, prozininkas, vertėjas. 1948 baigė Merkinės gimnaziją ir pradėjo dirbti valsčiaus komjaunimo organizatoriumi. 1949—54 (su pertrauka) dirbo Varėnos rajono laikraščio „Tarybinis balsas", 1954—56 žurnalo „Žvaigždutė", 1958—61 — „Moksleivio" redakcijose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1949. Lyrikai būdingi pilietiniai ir etiniai motyvai. Pirmuosiuose poezijos rinkiniuose ir apsakymuose vaizdavo klasių kovą pokario metais ir kolūkinio kaimo gyvenimą; romane „Užkeikti namai" — darbininkų padėtį paskutiniaisiais buržuazinės santvarkos metais. Poezijos rinktinė ir poema „Stebuklo ilgesys" išversta į rusų kalbą. Į lietuvių kalbą išvertė rusų bei užsienio rašytojų kūrinių.

RŠT.: *Kryžminė ugnis.* Eilėraščiai. V., 1954; *Nelinksta vėtroj qžuolai.* Eilėraščiai. V., 1958; *Skaidrioji versmė.* Eilėraščiai. V., 1961; *Dėdė Matas išvažiuoja.* Eilėraščiai ir poemėlės vaikams. V., 1961; *Danutės vasara.* Eilėraščiai vaikams. V., 1963; *Rasos ant purienų.* Eilėraščiai vaikams. V., 1963; *Murklys ieško šeimininko.* Apysaka vaikams. V., 1964; *Užkeikti namai.* Romanas. V., 1967; *Du linksmi senukai.— Pusantro Motiejaus ir brakonierius.* Apsakymai. V., 1970; *Eina į mišką medžiai.* Eilėraščiai. V., 1971; *Gaudė žvirblis katiną.* Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *Vingiai.* Eilėraščiai ir poema. V., 1975; *Dienų pašvaistės.* Eilėraščių rinktinė ir poema „Stebuklo ilgesys". V., 1976; *Kaip trys smarkuoliai karalystę gelbėjo.* Pasaka. V., 1976; *Nubunda žodis.* Eilėraščiai. V., 1978; *Saulės lašeliai.* Eilėraščių vaikams rinktinė. V., 1979; *Duonos pagerbimas.* Eilėraščiai. V., 1981; *Žingsniai.* Eilėraščiai. V., 1983.

VERT.: *Rafi,* Auksinis gaidys. Romanas. V., 1961; Su V. Blože: *N. Asejevas,* Poezija. V., 1962; *Nguenas Hongas,* Vagilė. Romanas. V., 1963; Su A. Žukausku: *L. Selvinskis,* Poezija. V., 1963; *G. Vladimovas,* Didžioji rūda. Apysaka. V., 1964; *G. Hauptmanas,* Paskendęs varpas.— Kn.: G. Hauptmanas. Prieš saulėlydį. Dramos. V., 1967; *I. Iljasovas,* Dėmėtoji mirtis. Apysaka. V., 1967; *R. del Valje-Inklanas,* Sonatos. Markizo de Bradomino užrašai. Romanų ciklas. V., 1968; *Ž. Moricas,* Laimingas žmogus. Romanas. V., 1969; *M. de Karjonas,* Bešlovės moterys. Romanas. V., 1970; *V. Nestaika,* Robinzono Kukurūzo ir jo ištikimo draugo, bendraklasio Pavlušos Zavgorodnio, nepaprasti nuotykiai mokykloje, namie ir negyvenamoje saloje netoli Vasiukovkos kaimo. Apysaka vaikams. V., 1971; *I. Turgenevas,* Dūmai. Romanas. V., 1971; *A. Rekemčiukas,* Skurdusis krantas. Romanas. V., 1972; Su A. Pakalniu: *M. Bubenovas,* Sraunuma. Romanas. V., 1973; *Č. Petresku,* Pergalės gatvė. Romanas. V., 1974.

LIT.: *J. Kirkila,* Svajonė, mintis ir daina.— Kn.: *J. Kirkila,* Amžininkų balsai. V., 1961, p. 191—199; *R. Skeivys,* Debiutas prozoje.— Pergalė, 1967, Nr 8, p. 161—164; *A. Baltakis,* Poetas ir jo karta.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 392—400; *J. Jakštas,* Pusiaukelės apmąstymai.— Pergalė, 1976, Nr 5, p. 166—168; *A. Baltakis,* „Kol atradimų žemė pilna..." — Pergalė, 1977, Nr 4, p. 135—150; *V. Grybas,* Dar arčiau gyvenimo.— Kn.: V. Grybas, Išeinu su saule. V., 1977, p. 566—572; *E. Matuzevičius,* Dienų ir metų atspindžiai.— Pergalė, 1979, Nr 1, p. 165—167.

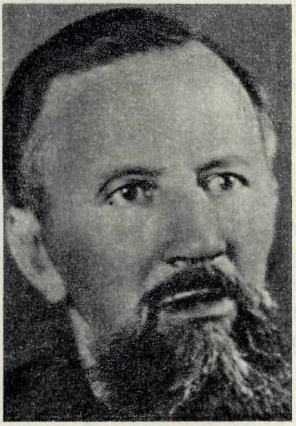

GIRA Liudas, g. 1884.VIII.27 Vilniuje, m. 1946.VII.1 ten pat. Poetas, dramaturgas, literatūros kritikas. Lietuvos TSR liaudies poetas (1945), Lietuvos TSR MA akademikas (1946). 1905 baigė Vilniaus kunigų seminariją, bet kunigu netapo. Dirbo laikraščių „Vilniaus žinios", „Lietuvos ūkininkas", „Viltis" redakcijose. Redagavo pirmąjį lietuvių literatūrinį žurnalą „Vaivorykštė" (1913—14). Parengė „Lietuvių rašybos vadovėlį" (1918). Dalyvavo buržuazinių partijų veikloje. 1922—26 Valstybės teatro (Kaune) direktorius. 1923 redagavo žurnalą „Skaitymai". 1926—1936 Švietimo ministerijos knygų leidimo komisijos sekretorius. Apie 1935 pradėjo reikšti opoziciją fašistinei diktatūrai. 1936—37 ir 1938—39 buvo Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas. 1937—38 redagavo laikraštį „Literatūros naujienos". 1940 buvo išrinktas Liaudies Seimo atstovu ir Įgaliotosios delegacijos į TSRS Aukščiausiąją Tarybą dėl Lietuvos priėmimo į TSRS narius. Nuo 1940 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. 1940—41 švietimo liaudies komisaro pavaduotojas. Didžiojo Tėvynės karo pradžioje evakavosi į TSRS gilumą, 1942 stojo į Raudonosios Armijos 16-tąją lietuviškąją diviziją, kurioje tarnavo ligi 1944. Eilėraščius pradėjo spausdinti apie 1903. Sudarė pirmąsias lietuvių poezijos antologijas „Lietuva pavasarį, vasarą, rudenį ir žiemą" (1911), „Cit, paklausykit" (1914), parengė spaudai E. Steponaičio, A. Strazdo, Lazdynų Pelėdos, P. Vaičaičio, K. Sakalausko-Vanagėlio raštus. Literatūros mokslo ir kritikos darbus pasirašinėjo E. Radzikausko slapyvardžiu. Ankstyvoji gamtos

ir meilės motyvų Giros poezija įnešė nemaža naują į lietuvių poezijos raidą. Jai būdinga sustiprėjęs individualumas, jausmingumas, tautosakiniai įvaizdžiai, dainingumas. Trečiojo ir ketvirtojo dešimtmečių poezija mažiau reikšminga. Parašė dramų, kuriose liečiama istorinė tematika, ryšku neoromantizmo tendencijos. Tarybinio laikotarpio poezijoje reiškiamas džiaugsmas dėl Lietuvos istorinio posūkio į socializmą, sielvartaujama dėl fašistinių okupantų teroro, poetizuojamas tarybinių karių heroizmas. Giros poezijos rinkinių išleista rusų kalba.

RŠT.: *Dul-dul dūdelė*. Eilėraščiai. V., 1909; *Kerštas*. Tragedija. V., 1910; *Svečiai*. Draminis fragmentas. V., 1910; *Žalioji pievelė*. Eilėraščiai. V., 1911 (II leid. 1923); *Laukų dainos*. Eilėraščiai. Seinai, 1912; *Tėvynės keliais*. Eilėraščiai. V., 1912; *Beaūštanti aušrelė*. Pjesė. V., 1913; *Monologai. Teatras ir dekoracijos. Ir mazgelis nepadėjo*. V., 1913; *Milžinkapių daina*. Poema. V., 1914; *Žiežirbos*. Eilėraščiai. Kaunas-Vilnius, 1921; *Paparčio žiedas. Beaūštanti aušrelė*. Misterija ir pjesė. Klaipėda, 1928; *Raštai*, t. 1. K., 1928; *Kritikos raštai*. K., 1928; *Žygio godos*. Eilėraščiai. K., 1928; *Šilko gijos*. Eilėraščiai. Kaunas-Marijampolė, 1929; *Amžių žingsniai*. Eilėraščiai. K., 1929; *Rinktiniai eilėraščiai*. K., 1934; *Lietuviškos eilėdaros kūrimosi raida*, d. 1. K., 1934; *Stalino LTSR konstitucija*. Poema. K., 1940; *Smurtas ir ryžtas*. Eilėraščiai. Maskva, 1942; *Žalgirio Lietuva*. Poezija. Maskva, 1942; *Tolimuos keliuos*. Eilėraščiai. K., 1945; *Rinktinė poezija*. K., 1945; *Trys berželiai*. Eilėraščiai vaikams. V., 1949; *Rinktinė*. V., 1951; *Raštai*, 2 t. V., 1953; *Raštai*, 5 t. V., 1960—63; *Ne margi sakalėliai*. Eilėraščiai. V., 1963; *Raudonosios aguonos*. Eilėraščių rinktinė. V., 1969; *Keturios raidės*. Poezijos rinktinė. V., 1980; *Kritikos baruose*. Straipsniai. V., 1982.

VERT.: *Taraso Ševčenkos* eilių vainikėlis. V., 1912.

LIT.: *K. Doveika*, Liudas Gira. Monografinė apybraiža. V., 1974. *J. Būtėnas*, Liudo Giros gyvenimas ir poezija.— Pergalė, 1946, Nr 4, p. 41—52; *Lietuvių* literatūros istorija. t. 3, d. 1. V., 1961, p. 373—413, t. 4. V., 1968, p. 154—173; *V. Svetulaitis*, Liudas Gira — tarybinis poetas.— Vilniaus pedagoginio instituto darbai, 1960, t. 11, p. 183—216; *V. Svetulai-*

tis, Ankstyvoji Liudo Giros poezija.— Literatūra, 1965, t. 8, p. 27—53; *J. Šimkus*, Liudas Gira.— Kn.: J. Šimkus, Realizmo kryptimi. V., 1970, p. 302—332; *V. Zaborskaitė*, Eilėraščio menas. V., 1970, p. 89—99; *A. Žirgulys*, Prie redaktoriaus stalo, 1979, p. 156—162 ir kt., *Lietuvių* literatūros istorija, t. 1. V., 1979, p. 417—433; *J. Būtėnas*, Liudas Gira ir teatras.— Kn.: J. Būtėnas, Žodis ir laikas. V., p. 78—84.

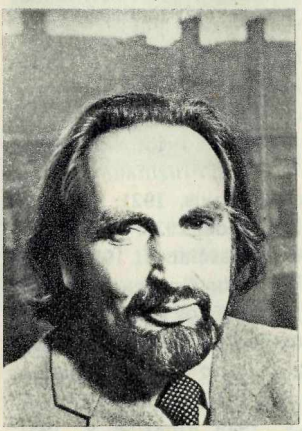

GIRDZIJAUSKAS Vytautas, g. 1930.IV.19 Bulzgeniškiuose (Jurbarko raj.). Prozininkas. 1954 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (rusų kalbos ir literatūros specialybė), 1955 — Vilniaus Tallat-Kelpšos muzikos mokyklą, 1961 — Lietuvos TSR liaudies ūkio tarybos mokymo kombinato konstruktorių kursus. 1952—56 Lietuvos TSR filharmonijos choro artistas, 1956—58 Vilniaus statybos technikumo dėstytojas. 1960—68 Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos konstruktorius, technologas, biuro viršininkas, 1968—70 Vilniaus elektros skaitiklių gamyklos technologas. 1970—73 Medicinos technikos valdybos kompleksinio tiekimo kontoros direktoriaus pavaduotojas. Nuo 1974 dirba redaktoriumi Vyriausiojoje enciklopedijų redakcijoje. Apsakymus pradėjo spausdinti 1967. Kūryboje vaizduoja daugiausia techninės inteligentijos gyvenimą. Pjesė „Niko šventė" išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Trys moterys ir vienas vyras.* Novelės. V., 1971; *Žmonės man buvo geri.* Romanas. V., 1973; *Laimingųjų laimė.* Romanas. V., 1975; *Vienas prieš vieną.* Apsakymai ir apysaka. V., 1981.

GIRKONTAITĖ Ramutė, g. 1942. X.25 Gonaičiuose (Skuodo raj.). Poetė. 1960—61 dirbo Mažeikių rajono laikraščio „Komunistinis rytojus" redakcijoje, 1961—66 Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą, kurį laiką dirbo universiteto kadrų skyriaus inspektore. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1958.

RŠT.: *Riksmas.* Eilėraščiai. V., 1969; *Ką pamiršo zuikis.* Eilėraštis vaikams. V., 1971; *Paukščių trimitai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1974; *Neonų miestas.* Eilėraščiai vaikams. V., 1976; *Aviliai prie kelio.* Eilėraščiai V., 1978; *Angliukas ir sniegena.* Eilėraščiai vaikams. V., 1978; *Rudens paparčėlis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1981.

GLINSKIS Juozas, g. 1933.X.15 Sindriūnuose (Pasvalio raj.). Dramaturgas, prozininkas. 1962 baigė Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą. 1952—73 mokytojavo Šventojoje, Pravieniškėse, Juodšiliuose ir kitur. Apsakymus pradėjo spausdinti 1966. Jau pirmajame apsakymų rinkinyje ryšku geras žmonių psichologijos pažinimas. Greta epiško pasakojimo apsakymams būdingas vidinis monologas, kuriuo siekiama

sukurti psichinių būsenų betarpiškumo įspūdį. Dramų herojai — sudėtingų likimų žmonės: poetas A. Strazdas („Grasos namai"), dailininkas ir kompozitorius M. K. Čiurlionis („Po svarstyklių ženklu"), graikų filosofas Sokratas („Cikuta — Sokratui"). Dramose vyrauja grotesko ir lyrizmo dermė (ypač dramoje „Kingas", vaizduojančioje nepilnamečių nusikaltėlių gyvenimą pataisos darbų kolonijoje). Drama „Grasos namai" 1970 pastatyta Kauno dramos teatre, drama „Po svarstyklių ženklu" — 1976 Klaipėdos dramos teatre, drama „Kingas" — 1980 Kauno dramos teatre, 1982 Latvijos TSR valstybinės konservatorijos diplomantų spektaklis, vėliau įtrauktas į akademinio A. Upyčio dramos teatro repertuarą. Komedija „Kristibada" 1982 pastatyta Kauno dramos teatre. Su R. Vabalu parašė kino scenarijus apie M. K. Čiurlionį „Toliau — begalinė erdvė", apie S. Darių ir S. Girėną „Skrydis per Atlantą" (pastatytas 1982).

RŠT.: *Verdenės.* Apsakymai. V., 1967; *Grasos namai.* Drama. V., 1971; *Po svarstyklių ženklu.* Drama. V., 1977; *Cikuta — Sokratui. Kingas.* Dramos. V., 1981; *Balsas.* Dramos. V., 1983.

GRAIBUS Rimgaudas, g. 1939.V.21 Pagrandžiuose (Rokiškio raj.). Poetas. 1963 baigė Lietuvos žemės ūkio akademijos agronomijos fakultetą. Nuo 1964 TSKP narys. 1963 dirbo instruktoriumi LLKJS CK kaimiškųjų komjaunimo organizacijų skyriuje, 1964 LLKJS Kupiškio kaimiškojo gamybinio komiteto pirmuoju sekretoriumi. Nuo 1964 dirba žurnalo „Mūsų sodai" redakcijoje (nuo 1977 atsakingas sekretorius). Eilėraščius pradėjo spausdinti 1961.

RŠT.: *Vasaros žemė.* Eilėraščiai. V., 1975; *Eraičinų vėsa.* Eilėraščiai. V., 1979; *Vėjo žiedas.* Eilėraščiai. V., 1982.

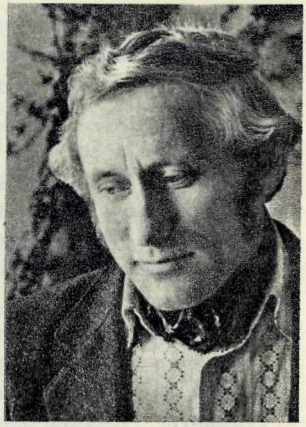

GRAIČIŪNAS Jonas, g. 1903.VI.10 Tbilisyje. Poetas, vertėjas. 1907 su tėvais parvyko į Lietuvą. 1932 baigė Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. 1927—36 ir 1944—45 mokytojavo. 1936—38 dirbo „Eltos" redaktoriumi. 1937—38 Lietuvių rašytojų draugijos pirmininko pavaduotojas. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1923. Ikitarybinio laikotarpio lyrikai būdinga romantinis kaimo, gamtos vaizdų konfrontavimas su miesto realijomis. Tarybinių metų eilėraščiuose

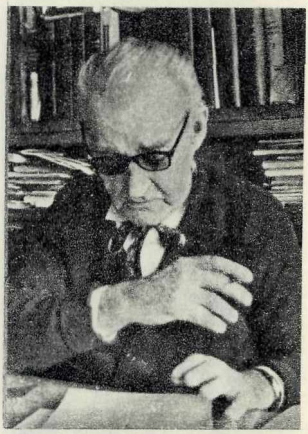

nemaža vietos užima istorinės praeities gretinimas su socialistine dabartimi, ryšku patetinės intonacijos. Išvertė rusų ir kitų tautų rašytojų poezijos ir prozos kūrinių.

RŠT.: *Karo stovis (dūšioje).* Eilėraščiai. K., 1928; *Akių ganyklos.* Eilėraščiai. Vilkaviškis-Kaunas, 1930; *Pirmoji rinktinė.* Eilėraščiai. K., 1936; *Ižas Nemune.* Eilėraščiai. K., 1938; *Pėdų estampai.* Rinktinė. V., 1966; *Saulėlydžio freskos.* Eilėraščiai. V., 1973; *Vilniaus kontraforsai.* Eilėraščiai. V., 1976; *Prie Hipokrenės versmės.* Eilėraščių rinktinė. V., 1978; *Po žaibo sparnu.* Eilėraščiai. V., 1983.

VERT.: *A. Puškinas,* Borisas Godunovas. Tragedija. K., 1947; *A. Gribojedovas,* Vargas dėl proto. Komedija. V., 1949; *J. Tynianovas,* Vazir Muchtaro mirtis. Romanas. V., 1959; *D. Mamsurovas,* Poema apie didvyrius. Apysaka. V., 1963; *I. Babelis,* Raitelių armija. Apsakymai. V., 1964; *J. Trifonovas,* Troškulio numalšinimas. Romanas. V., 1966; *Š. Rustavelis,* Karžygys tigro kailiu. Poema. V., 1971.

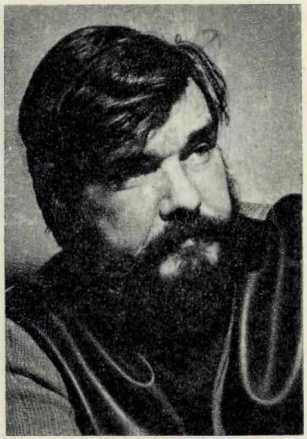

GRANAUSKAS Romualdas, g. 1939.IV.18 Mažeikiuose. Prozininkas. 1957 baigė Sedos darbininkų jaunimo vidurinę mokyklą. 1957—58 dirbo Sedos rajono DŽDT vykdomojo komiteto kultūros skyriaus instruktoriumi, 1962—63 Skuodo rajono laikraščio „Mūsų žodis" redakcijoje. 1963—69 mokytojavo Mosėdyje. 1967—68 Skuode vietinių laidų radijo korespondentas. 1969—71 dirbo statybininku Klaipėdoje ir šaltkalviu Mažeikių kompresorių gamykloje, 1972 —73 žur-

nalo „Nemunas" redakcijoje. Apsakymus pradėjo spausdinti 1954. Apsakymuose dažniausiai vaizduojamas kaimas, jo žmonės. Apysakoje „Jaučio aukojimas" bandoma filosofiškai apmąstyti lietuvių perėjimą iš pagonystės į krikščionybę, jų kovą su kryžiuočiais. Parašė scenarijų kino filmui „Sodybų tuštėjimo metas" pagal J. Avyžiaus to paties pavadinimo romaną (pastatytas 1977). Pjesė „Rožės pražydėjimas tamsoj" 1978 pastatyta LTSR jaunimo teatre. Parašė scenarijų kino filmui „Vasara baigiasi rudenį" (pastatyta 1981), scenarijų televizijos filmui „Vėjas rugiuose" (pastatyta 1983). Apsakymų rinkiniai išversti į rusų, estų ir latvių kalbas, apysaka „Jaučio aukojimas" — į rusų kalbą.

RŠT.: *Medžių viršūnės*. Apsakymai. V., 1969; *Duonos valgytojai*. Apysaka ir apsakymai. V., 1975.

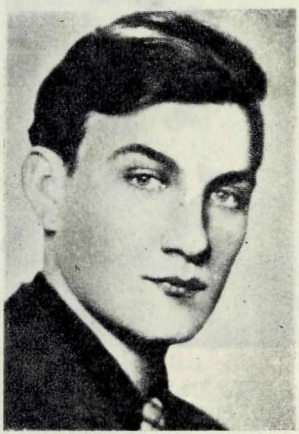

GRYBAS Vladas, g. 1927.I.5 Narkūnuose (Šakių raj.), m. 1954.VI.22 Vilniuje. Poetas. 1947 baigė Jurbarko gimnaziją. Jurbarko, Kauno gimnazijose dirbo komjaunimo organizatoriumi. Nuo 1948 TSKP narys. Nuo 1948 gyveno Vilniuje, dirbo LLKJS CK, laikraščių ir žurnalų („Literatūros ir meno", „Pergalės", „Tiesos") redakcijose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1947. Poezijai būdinga pilietiškumas, aistringas socializmo idealų skelbimas, tribūniškos ir satyrinės intonacijos, ryšys su V. Majakovskio, V. Montvilos tradicija.

RŠT.: *Tiesiu taikymu*. Eilėraščiai. V., 1949; *Priesaika*. Eilėraščiai. V., 1950; *Taikos vardu*. Eilėraščiai. V., 1952; *Pirmyn draugą Gyvenimą!* Rinktinė. V., 1958; *Žaliuoki, auki!* Eilėraščiai. V., 1962; *Žemės atgimimo šventėje*. Rinktinė. V., 1968; *Įkvėpimas*. Poezija. V., 1976; *Išeinu su saule*. Rinktinė. V., 1977.

LIT.: *V. Kubilius*, V. Grybas — kovos poetas.— Kn.: V. Kubilius, Mūsų rašytojai. V., 1958, p. 163—172; *R. Trimonis*, Atakuojančio laiko lyrika. V., 1976, p. 243—281 ir kt.; *A. Jonynas*, Gimę kovos ugny.— Kn.: A. Jonynas, Prie gyvo šaltinio. V., 1978, p. 199—231. *J. Macevičius*, Atakuojanti lyrika.— Kn.: J. Macevičius, Pastovios gairės. V., 1978, p. 243—256.

GRYBAUSKAS Almis, g. 1947. III.10 Gilūšyje (Trakų raj.). Poetas. 1972 baigė Vilniaus pedagoginio instituto istorijos fakultetą. Mokytojavo Klaipėdoje, Vilniuje. 1974—78 dirbo redaktoriumi Lietuvos TSR valstybiniame leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komitete, žurnalo „Mokslas ir gyvenimas" redakcijoje, nuo 1979 dirba biuletenio „Kinas" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1967.

RŠT.: *Spalvoti nuotaikų žibintai*. Eilėraščiai. V., 1976; *Bandymai apkabinti*. Eilėraščiai. V., 1978; Atklydimai. Eilėraščiai. V., 1983.

VERT.: *P. Voronka*, Snieguolės. Eilėraščiai vaikams. V., 1982; *J. Ciger-Hronskis*, Drąsusis zuikutis. Pasaka. V., 1983.

GRICIUS Augustinas, g. 1899. XII.25. Šiupyliuose (Šiaulių raj.), m. 1972.II.28 Vilniuje. Prozininkas, dramaturgas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1954). 1919 baigė pašto-telegrafo kursus Šiauliuose. 1921—23 Kaune mokėsi „Tautos teatro" studijoje, vėliau — brandos kursuose. Dirbo „Vilkolakio" satyriniame teatre. 1925—26 studijavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete. 1927—40 dirbo laikraščio „Lietuvos aidas" redakcijoje, žurnalo „Banga" redaktoriumi. 1939—40 Lietuvos žurnalistų sąjungos pirmininkas. 1940—41 bendradarbiavo tarybinėje spaudoje. Didžiojo Tėvynės karo metais gyveno Tarybų Sąjungos gilumoje. 1943 buvo Lietuvos TSR valstybinių meno ansamblių literatūrinės dalies vedėjas. 1944 išrinktas Sąjunginės teatro draugijos Pabaltijo respublikų komisijos nariu. 1945—46 — Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos sekretorius. 1946—49 — Vilniaus ir Kauno dramos teatrų literatūrinės dalies vedėjas. 1950—55 — Lietuvos TSR rašytojų sąjungos dramaturgijos konsultantas. 1954—70 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1913. Pasirašinėjo slapyvardžiais: Algis, Pivoša ir kt. Satyrinio ir komedijinio plano kūriniuose pašiepė buržuazinę buitį ir moralę, miesčioniškumą, karjeristus, biurokratus, veltėdžius, prisitaikėlius. Apsakymuose ir pjesėse vaizdavo visuomeninius konfliktus, senosios inteligentijos evoliuciją, socialinių sluoksnių elgseną kintančiomis istorinėmis sąlygomis. Komedija „Palanga" 1932 pastatyta Valstybės teatre Kaune, 1981 — Vilniaus televizijoje. Parašė muzikinio montažo „Iš rytų šalelės saulelė tekė-

jo..." libretą (pastatytas 1943). Pjesė „Skeveldros" 1949 pastatyta Kauno dramos teatre, pjesė „Liepto galas" — 1950 Vilniaus dramos teatre, drama „Išvakarės" — 1952 Kauno muzikiniame dramos teatre, pjesė „Karšta vasara" — 1955 Kauno ir Šiaulių dramos teatruose, drama „Sudužusi vaza" („Karšta vasara") — 1956 Vilniaus rusų dramos teatre. Parašė scenarijų kino komedijai „Kalakutai" (pastatyta 1959), komedija „Ir ūsai nepadėjo" („Sėja ir pjūtis") 1962 pastatyta Kauno dramos teatre, komedija „Buvo buvo, kaip nebuvo..." — 1963 LTSR akademiniame dramos teatre. Pagal feljetoną „Purickio laidotuvės" 1973 pastatytas televizijos spektaklis „Neprasimanyta istorija". Humoreskų inscenizacija „Kepurės nenukelsim" 1976 pastatyta Vilniaus televizijoje. Į rusų kalbą išversta pjesė „Karšta vasara", du apsakymų ir apysakų rinkiniai, į estų — pjesė „Karšta vasara". Į lietuvių kalbą daugiausia vertė rusų dramaturgų kūrinius.

RŠT.: *Čin-či-be-ris.* Feljetonai. Tilžė, 1925; *Pamokslai idėjos broliams.* Satyriniai apsakymai ir feljetonai. K., 1928; *Vyrai, nesijuokit.* Jumoristiniai apsakymai. K., 1929; *Žvilgsnis į gyvenimą.* Satyriniai apsakymai. K., 1930; *Lietuvos TSR Valstybiniai meno ansambliai.* Apybraiža. Maskva, 1943; *Laiko dvasia.* Feljetonai. K., 1946; *Barvainio sodyba.* Apsakymas. V., 1947; *Liepto galas.* Pjesės. V., 1951; *Karšta vasara.* Pjesės. V., 1955; *Žmonės.* Apsakymai. V., 1960; *Sėja ir pjūtis.* Satyrinės scenos. V., 1961; *Senelis ir voverė.* Pasaka. V., 1962; *Sėja ir pjūtis.* Satyrinė komedija. V., 1962; *Buvo buvo, kaip nebuvo...* Komedija. V., 1964; *Vyrai, nesijuokit!* Feljetonai. V., 1969; *Kepurės nenukelsim.* Jumoreskos ir kino apysaka. V., 1971; *Tėvų tėvai.* Apsakymai. V., 1972; *Keliai keleliai.* Iš atsiminimų. V., 1973; *Dramos.* V., 1974; *Pamokslai idėjos broliams.* Humoro ir satyros rinktinė. V., 1979.

VERT.: *E. Čarskis,* Sandras Botičelis renesanso tapytojas. Apybraiža. K., 1924; *P. Benua,* Atlantida. Romanas. Šiauliai, 1928; *B. Lavreniovas,* Už tuos, kurie jūroje. Pjesė. K., 1947; *K. Simonovas,* Prahos kaštonų paunksmėje. Drama. K., 1947; *S. Heimas,* Kryžiuočiai. Romanas. V.,

1951; *N. Gogolis*, Lošėjas. Veiklaus vyro rytas. Byla. Tarnų kambarys. Nuotrupa. Dramos.— Kn.: N. Gogolis, Raštai, t. 4, V., 1954; *V. Minko*, Neminint pavardžių. Komedija. V., 1954; *J. Švarcas*, Sniego karalienė. Pjesė Anderseno temomis. V., 1956; *A. Tamsarė*, Naujasis Vanapaganas. Romanas. V., 1957; *N. Kolosova*, Sveika, muzika! V., 1967; *N. Gogolis*, Revizorius. Komedija.— Kn.: N. Gogolis. Apysakos. Revizorius. V., 1980.

LIT.: *J. Josadė*, Inteligentijos keliai ir kryžkelės.— Kn.: J. Josadė, Knyga ir tikrovė. V., 1961, p. 162—172; *V. Žilinskaitė*, Nepralenktas juoko meistras.— Pergalė, 1969, Nr 12, p. 125—130; *J. Lankutis*, Lietuvių dramaturgijos raida. V., 1974, p. 7, 8, 236 ir kt.; *A. Bučys*, Pasvarstymai A. Griciaus „Pamokslų...“ paraštėse.— Pergalė, 1979, Nr 12, p. 163—167; *J. Būtėnas*, Augustino Griciaus apsakymai.— Kn.: J. Būtėnas, Žodis ir laikas. V., 1979, p. 165—169.

GRUŠAS Juozas, g. 1901.XI.29 Žadžiūnuose (Šiaulių raj.). Prozininkas, dramaturgas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1962), Lietuvos TSR liaudies rašytojas (1971). 1931 baigė Kauno universiteto teologijos-filosofijos fakultetą. Dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą bei Lietuvos istoriją aukštuosiuose pedagogikos kursuose, dirbo žurnalistu, kurį laiką redagavo savaitraštį „Mūsų laikraštis“. 1937 išrinktas Lietuvių rašytojų draugijos valdybos pirmininku. 1940—41 — Lietuvos TSR valstybinės leidyklos redaktorius, 1945 — Šiaulių teatro literatūrinės dalies vedėjas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1925. Ikitarybinio laikotarpio kūri-

niuose žymu polinkis į psichologinių kolizijų vaizdavimą ir moralinių problemų analizę. Romane „Karjeristai" liečiami ir socialiniai klausimai, smerkiamas inteligentijos karjerizmas, amoralumas. Tarybinių metų apsakymuose ir dramose gilinamasi į žmogaus santykius su gyvenamojo meto socialine aplinka, humanistinių idealų susidūrimą su fanatizmo ar smurto reiškiniais, gėrio ir blogio konfliktus asmenybės vidiniame gyvenime. Vienas iš ryškiausių jo indėlių lietuvių dramaturgijoje — dramos intelektualizavimas. Kūrinių rinkinys „Rūstybės šviesa" rodo J. Grušo posūkį į paradoksų vaizdavimą: paradoksiniai siužetai, stilistinė faktūra, vietomis ištisai sudaroma racionalios minties kontrastais, sąmoningu jų žaismu. Drama „Tėvas ir sūnus" 1945 pastatyta Šiaulių ir 1959 Klaipėdos dramos teatruose, pjesė „Dūmai" — 1955 Panevėžio dramos teatre, tragedija „Herkus Mantas" — 1957 Kauno muzikiniame dramos teatre, 1980 — Vilniaus radijo teatre. 1972 pagal ją pastatytas kino filmas. Už tragediją „Herkus Mantas" paskirta LTSR valstybinė premija (1957). Pjesė „Vedybų sukaktis" 1958 pastatyta Kauno muzikiniame dramos, 1960 — Viljandžio (Estija) dramos teatruose; drama „Profesorius Markas Vidinas" — 1962 Kauno dramos teatre, drama „Adomo Brunzos paslaptis" — 1966 Panevėžio ir Rakverės (Estija) dramos teatruose, 1975 — Kustanajaus srities dramos teatre; drama „Meilė, džiazas ir velnias" 1966 pastatyta Liepojos dramos teatre, 1967 — Panevėžio dramos teatre (pavadinta „Pražūtingas apsvaigimas"), 1969 — Šiaulių dramos teatre ir LTSR konservatorijos teatrinio fakulteto studentų, 1975 — Stavropolio ir Viljandžio dramos teatruose, 1977 — Kirgizijos TSR N. Krupskajos rusų dramos, 1978 — Karagandos K. Stanislavskio rusų dramos, Voronežo dramos, Pskovo srities A. Puškino (pavadinta „Bėk, Beatriče, bėk!") dramos ir Samarkando rusų dramos teatruose, 1979 — Maskvos srities Noginsko dramos teatre, 1980 — Iževsko (Udmurtijos ATSR) rusų dramos, Leninakano (Armėnija) dramos teatruose,

1981 — Frunzės rusų dramos teatre. Drama „Barbora Radvilaitė" 1972 pastatyta Kauno dramos, 1973 — Klaipėdos dramos ir 1980 — Vilniaus rusų dramos teatruose, 1982 — Vilniaus televizijoje; tragikomedija „Pijus nebuvo protingas" 1974 pastatyta Panevėžio, 1977 — Valmieros (Latvija) dramos teatruose; drama „Švitrigaila" — 1975 Kauno dramos teatre; tragikomedija „Cirkas" — 1976 LTSR akademiniame dramos teatre; drama „Unija" — 1978 Kauno dramos teatre; apsakymai „Tu mušei Adomą" ir „Liūdna novelė apie beprotę Konstanciją", inscenizuoti J. Vaitkaus spektaklyje „Mūsų žaidimai", 1979 pastatytame Kauno dramos teatre; drama „Gintarinė vila" 1980 pastatyta Kauno dramos teatre. Už dramas „Barbora Radvilaitė", „Švitrigaila" ir tragikomediją „Pijus nebuvo protingas" paskirta LTSR valstybinė premija (1976). Dramų ir apsakymų rinkiniai išleisti rusų kalba. Drama „Barbora Radvilaitė" išversta į rusų kalbą, drama „Herkus Mantas" — į rusų, latvių bei vokiečių kalbas, pjesė „Vedybų sukaktis" — į estų ir lenkų kalbas, drama „Meilė, džiazas ir velnias" — į gruzinų kalbą. Novelių ir apsakymų rinkinių išleista rusų, estų, bulgarų, vengrų kalbomis.

RŠT.: *Ponia Bertulienė.* Novelės. K., 1928; *Karjeristai.* Romanas. K., 1935 (kt. leid.: 1957, 1971); *Sunki ranka.* Novelės. K., 1937; *Nenuorama žmona.* Vodevilis. V., 1955; *Dūmai.* Komedija. V., 1956; *Herkus Mantas.* Tragedija. V., 1957; *Profesorius Markas Vidinas.* Pjesės. V., 1963; *Adomo Brunzos paslaptis.* Drama. V., 1967; *Meilė, džiazas ir velnias.* Tragiška komedija. V., 1967; *Rūstybės šviesa.* Novelės. V., 1969; *Žmogus be veido. Herkus Mantas.* Dvi dramos. V., 1970; *Barbora Radvilaitė.* Dramos. V., 1972; *Laimingasis — tai aš.* Apsakymai. V., 1973; *Švitrigaila.* Dramos. V., 1976; *Rekviem bajorams. Unija.* Dramos. V., 1978; *Gintarinė vila.* Drama. V., 1979; *Raštai,* 5 t. V., 1980—81.

VERT.: *D. Fonvizinas,* Brigadierius. Nesubrendėlis. Pjesės. K., 1948; *S. Borodinas,* Dmitrijus Donskojus. Istorinis romanas. V., 1950; *V. Kostyliovas,* Ivanas Rūstusis. Romanas. D. 2, 3. V., 1951—1952.

LIT.: *Neramios* šviesos pasauliai. Knyga apie Juozą Grušą. Parengė A. Samulionis. V., 1976; *J. Lankutis*, Etiudai apie Juozą Grušą. V., 1981. *J. Josadė*, Manto tragedija.— Kn.: J. Josadė, Knyga ir tikrovė. V., 1961, p. 173—188; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 4. V., 1968, p. 664—679; *J. Stonys*, J. Grušo novelės.— Literatūra, 1970, t. 13, sąs. 1, p. 57—87; *J. Lankutis*, Dramatiškas ne tik dramoje.— Pergalė, 1976, Nr 11, p. 128—136; *J. Lankutis*, Istorija kaip metafora.— Pergalė, 1979, Nr 6, p. 106—113; *A. Bučys*, Juozas Grušas: idealo realybė.— Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 11—57; *S. Renčys*, Už žmogų, nugalintį ribotumą.— Kn.: S. Renčys, Ištikimybė žmogui. V., 1979, p. 196—214; *A. Zalatorius*, XX amžiaus lietuvių novelė (iki 1940 m.). V., 1980, p. 180—193.

GUDAITIS-GUZEVIČIUS Aleksandras, g. 1908.V.25 Maskvoje, m. 1969.IV.18 Vilniuje. Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1954), Lietuvos TSR liaudies rašytojas (1968). 1924 įstojo į Lietuvos komjaunimo sąjungą, 1927 į LKP. Buvo LKP Ukmergės parajonio komiteto narys. 1928 suimtas už revoliucinę veiklą ir pašalintas iš Ukmergės gimnazijos. Partijos pasiųstas, 1928—29 gyveno Tilžėje, Karaliaučiuje, Gdanske, dirbo žurnalo „Balsas" redakcijoje. 1929 išvyko į Maskvą, dirbo techniniu sekretoriumi LKP atstovybėje prie Kominterno vykdomojo komiteto, buvo LKJS atstovas Komunistinio jaunimo internacionale. 1931 grįžo į Lietuvą, buvo LKP CK sekretoriato narys ir LKJS

laikinojo CK pirmasis sekretorius. 1931—38 buvo kalinamas Kauno ir Šiaulių sunkiųjų darbų kalėjimuose, IX forte. 1938—39 Kauno universitete kaip laisvas klausytojas studijavo prancūzų kalbą ir literatūrą, buvo studentų komunistų partinis organizatorius, dirbo Liaudies fronto spaudoje. 1939 ištremtas į Šakių ir Vilkaviškio apskritis. 1940 išrinktas į Liaudies Seimą. 1940—49 ir 1952—56 LKP CK narys. 1940—47 ir 1951—55 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas; 1941—46 ir 1954—58 TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas. 1940—41 Lietuvos TSR vidaus reikalų liaudies komisaras. 1944—45 Lietuvos TSR valstybės saugumo liaudies komisaras; generolas majoras. 1945—47 vadovavo Kultūros — švietimo įstaigų komitetui. 1947—50 Grožinės literatūros leidyklos direktorius. 1953—55 Lietuvos TSR kultūros ministras. 1951 Lietuvos TSR Taikos gynimo komiteto narys. 1954—69 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1928. Pasirašinėjo Brolio slapyvardžiu. Praturtino lietuvių literatūrą revoliucinių kovų vaizdais ir revoliucionierių portretais, sukūrė naujo tipo istorinį romaną — lietuvių liaudies revoliucinių kovų epopėją. Už romaną „Kalvio Ignoto teisybė" Gudaičiui-Guzevičiui paskirta TSRS valstybinė premija (1951), už romaną „Sąmokslas" — LTSR valstybinė premija (1967). Drama „Kalvio Ignoto teisybė" (pagal to paties pavadinimo romaną) 1950 pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre. 1956 pagal romaną „Kalvio Ignoto teisybė" pastatytas kino filmas „Ignotas grįžo namo". Pjesė „Krantai Nemunėlio" 1957 pastatyta Šiaulių dramos teatre, pjesė-kronika „Nematomas ginklas" — 1958 LTSR akademiniame dramos teatre, pjesė „Dvikova" — 1962 Panevėžio dramos teatre. Romanas „Kalvio Ignoto teisybė" išverstas į rusų, estų, latvių, rumunų, slovakų, čekų ir vokiečių kalbas, romanas „Broliai" — į rusų, latvių, čekų kalbas, romanas „Sąmokslas" — į rusų ir čekų kalbas. Į rusų kalbą taip

pat išverstas apsakymų rinkinys. Apysaka „Juodoji torpeda" išversta į rusų ir moldavų kalbas.

RŠT.: *Vėliavininkė.* Apsakymai ir apybraižos. Minskas, 1935; *Kalvio Ignoto teisybė.* Romanas. 2 t. V., 1948—1949 (kt. leid.: 1952, 1956, 1959, 1970, 1972, 1976 — Kūrinių serija, kn. 1); *Kalvio Ignoto teisybė.* Pjesė. V., 1950 (II leid. 1951); *Broliai.* Romanas. 4 t. V., 1951—1955 (kt. leid.: 1960, 1977 — Kūrinių serija, kn. 2); *Tamsioji naktelė.* Apsakymai. V., 1958 (II leid. 1980 — Kūrinių serija, kn. 5); *Rainukas laukinukas.* Pasakojimai vaikams. V., 1959; *Raštai.* 6 t. V., 1960—61; *Sąmokslas.* Romanas. 2 t. V., 1964—1965 (II leid. 1979 — Kūrinių serija, kn. 4); *Juodoji torpeda.* Apysaka. V., 1966 (kt. leid.: 1970, 1977); *Spalio komisaras.* Apysaka. V., 1967 (kt. leid.: 1968, 1978 — Kūrinių serija, kn. 3); *Didvyriškumo estafetė.* Publicistika. (Kūrinių serija, kn. 6). V., 1981; *Nuo metų aukštumos.* Interviu, laiškai. (Kūrinių serija, kn. 7). V., 1983.

LIT.: *L. Lisenkaitė,* Aleksandras Gudaitis-Guzevičius. Biografija ir kūrybos ištakos. V., 1980.

K. Umbrasas, M. Gorkio tradicijų išvystymas A. Gudaičio-Guzevičiaus romanuose.— Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai. Serija A, t. 1, 1955, p. 43—55; *V. Galinis,* Romano „Kalvio Ignoto teisybė" meninės vertybės.— Kn.: Lietuvių literatūra, d. 2. K., 1956, p. 166—181; *E. Bukelienė,* A. Gudaitis-Guzevičius — revoliucinės praeities vaizduotojas.— Pergalė, 1965, Nr 8, p. 153—162; *V. Galinis,* Istorija ir dabartis.— Kn.: V. Galinis, Literatūra, dabartis, žmogus. V., 1966, p. 269—279; Lietuvių literatūros istorija, t. 4. V., 1968, p. 378—401; *J. Jurginis,* Tema ir idėja.— Kn.: J. Jurginis, Istorija ir poezija. V., 1969, p. 328—339; *A. Bučys,* Romanas ir dabartis. V., 1973, p. 72—77, 88 ir kt.; *A. Venclova,* Knygos apie mūsų liaudies kovas.— Kn.: A. Venclova. Apie gyvenimą ir rašytojo darbą. V., 1976, p. 338—344; *M. Zorinas,* Lašelis tyro gintaro.— Pergalė, 1977, Nr 5, p. 133—145; *J. Macevičius,* Pagrindinė tema.— Kn.: J. Macevičius. Pastovios gairės. V., 1978, p. 279—284; *A. Zalatorius,* XX amžiaus lietuvių novelė (iki 1940 m.). V., 1980, p. 143—144; *L. Lisenkaitė,* Menininkas ir dokumentas.— Pergalė, 1983, Nr 5, p. 145—155.

GUDAITIS Romas, g. 1941.XII.8 Pilkavoje (Kapsuko raj.). Prozininkas. 1965 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1969—81 dirbo Lietuvos kino studijos scenarinėje redakcinėje kolegijoje. Nuo 1973 TSKP narys. Nuo 1981 LTSR Kultūros ministerijos dramos repertuaro redakcinės kolegijos narys. Literatūrinę kūrybą pradėjo kino filmų scenarijais. Parašė kino filmų „Laimingas laimės neradęs" (su A. Araminu, pastatyta 1972), „Perskeltas dangus" (pagal V. Bubnio romaną „Po vasaros dangum"; su M. Giedriu, pastatyta 1974), televizijos filmo „Žaltvykslės" (H. K. Anderseno pasakų motyvais; su G. Lukšu, pastatyta 1979—80) scenarijus. Romane „Sėjėjai" pavaizdavo pokario metų kaimą, socialines ir psichologines kolizijas, apysakoje „Lemties broliai" valstiečių gyvenimą 1863 sukilimo išvakarėse ir jam prasidėjus.

RŠT.: *Sėjėjai*. Romanas. V., 1981; *Lemties broliai*. Apysaka. V., 1983.

GUŠČIUS Alfredas, g. 1940.IX.13 Mardosuose (Plungės raj.). Literatūros kritikas. 1957 baigė Klaipėdos amatų mokyklą (metalo frezuotojo specialybė), dirbo Kauno turbinų gamykloje „Pergalė". 1968 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1968—72 dirbo Vilniaus universiteto sociologinių tyrimų laboratorijoje, 1972—73 — savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. 1973—75 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos literatūrinis konsultantas. 1975—1981 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa" redakcijoje. 1981—84 savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. Nuo 1979 TSKP narys. Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1967.

RŠT.: *Tiesės ir zigzagai.* Kritikos straipsniai. V., 1976.

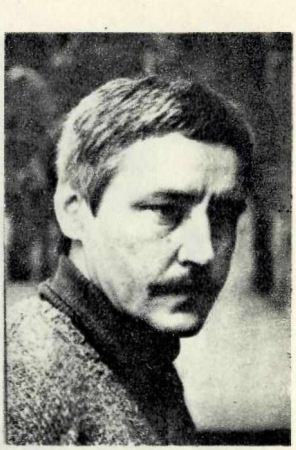

GUTAUSKAS Leonardas, g. 1939. XI.6 Kaune. Poetas, dailininkas. 1966 baigė LTSR dailės institutą (tapytojo-teatro dekoratoriaus specialybė). Eilėraščius pradėjo spausdinti 1960. Kūryboje vyrauja žmogaus kaip gamtos dalies santykis su jį supančiu pasauliu. Ypač daug rašo vaikams. Šias knygas pats ir iliustruoja. Už eilėraščių vaikams knygas „Juoda žemelė — baltas pyragėlis" ir „Dangaus kalvis Perkūnas" paskirta LTSR valstybinė premija (1981). Parašė žodžius A. Rekašiaus dainų vaikams ciklui „Girių giesmės" (išsp. 1981). Eilėraščių knyga vaikams „Girių giesmės devynbalsės" išversta į čekų ir slovakų kalbas.

RŠT.: *Ištrūko mano žirgai.* Eilėraščiai. V., 1961; *Du žvirbliai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1969; *Vaško dvarelis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1970; *Girių giesmės devynbalsės.* Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *Sakmės apie bičių darbus.* Eilėraščiai vaikams. V., 1973; *Baltasparniai malūnėliai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1974; *Vartai po diemedžiu.* Eilėraščiai. V., 1976; *Juoda žemelė — baltas pyragėlis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1977; *Dangaus kalvis Perkūnas.* Eilėraščiai vaikams. V., 1980; *Svetingumo namai.* Eilėraščiai. V., 1980; *Sidabro žuvys žaidžia.* Eilėraščiai vaikams. V., 1981; *Krantas.* Eilėraščiai ir poemos. V., 1982; *Kur nakvoja vėjai.* Eilėraščių vaikams rinktinė. V., 1983.

IGNATAVIČIUS Eugenijus, g. 1935.V.8 Užraguviuose (Raseinių raj.). Prozininkas. 1960 baigė LTSR konservatorijos teatrinį fakultetą, 1973 — Maskvos M. Gorkio literatūros instituto aukštuosius literatūros kursus. 1960—64 Lietuvos TSR televizijos ir radijo komiteto aktorius ir redaktorius. 1964—67 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. 1967—71 — LTSR kultūros ministerijos repertuarinės-redakcinės kolegijos narys, 1973—1980 Kauno dramos teatro literatūrinės dalies vedėjas, nuo 1981 LTSR teatro draugijos vyriausiasis konsultantas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1959. Kūryboje vyrauja kaimo tematika, sudėtingi žmonių santykiai. Inscenizavo K. Borutos apysaką „Baltaragio malūnas" (1966 pastatyta Kauno dramos teatre). Su J. Vaitkumi parašė scenarijų spektakliui apie M. K. Čiurlionį „Svajonių piligrimas" (1975 pastatytas Kauno dramos teatre). Komedija „Sidabrinės skyrybos" 1977 ir 1979 pastatyta Rygos televizijos teatre (išspausdinta rinkinyje: Viskas bus gerai. Trys vienaveiksmės pjesės. V., 1976). Pjesė „Šyvio dalia" (P. Cvirkos novelės motyvais) ir pjesė „Žaliasis asiliukas" (M. T. Kunja di Žakomu pasakos motyvais) 1979 pastatytos Kauno lėlių teatre; pjesė „Šuo danguje" (P. Cvirkos kūrinių motyvais) — 1979 Kauno dramos teatre. Į rusų kalbą išverstos pjesės „Sidabrinės skyrybos", „Namų vagis" ir apsakymų rinkinys.

RŠT.: *Sekmadienio pieva.* Apsakymai. V., 1966; *Pradalgių tyla.* Apsakymai. V., 1971; *Sidabrinės skyrybos.* Apsakymai. V., 1976; *Ir namų*

amžinoji šviesa. Apsakymai. V., 1983; *Šyvio dalia.* Pjesės ir inscenizacijos vaikams. V., 1983.

INČIŪRA Kazys, g. 1906.IX.25 Vidugiriuose (Anykščių raj.), m. 1974.XI.30 Vilniuje. Poetas, prozininkas, dramaturgas. 1925—33 studijavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete. 1930 Kaune baigė Valstybės teatro vaidybos mokyklą. 1930—31 to teatro aktorius. 1934—39 dirbo radijo diktoriumi Kaune, 1939—44 — Vilniuje. 1944—51 Vilniaus „Vaidilos" ir Lietuvos TSR valstybinio dramos teatro aktorius. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1925. Poezijai būdinga intymių išgyvenimų motyvai, romantinės tendencijos, tautosakos stilizacija. Prozoje idiliškomis spalvomis vaizduojamas kaimas, teatralų gyvenimas; stilius puošnus, patetiškas. Tarybinių metų poezijoje vyrauja socialistinės buities temos. Pjesė „Žemaitė" parašyta lietuvių literatūros klasikės Žemaitės gyvenimo motyvais, „Gulbės giesmė" — istoriniais tautosakiniais motyvais. Pjesė „Vincas Kudirka" 1934, 1940 pastatyta Valstybės teatre (Kaune), 1935 — Klaipėdos dramos teatre, „Gimtoji žemė" — 1936 Valstybės teatre, „Žemaitė" — 1964 Kauno dramos teatre, „Eglė žalčių karalienė" — 1967 Šiaulių dramos teatre, „Gulbės giesmė" — 1975 LTSR jaunimo teatre. Su A. Rūku inscenizavo Žemaitės „Petrą Kurmelį" (pastatyta Žemaičių teatre Telšiuose 1945). Parašė

libretus J. Karnavičiaus operai „Gražina" ir A. Račiūno operai „Trys talismanai". Išvertė į lietuvių kalbą užsienio rašytojų pjesių teatrų pastatymams.

RŠT.: *Su jaunyste.* Eilėraščiai. K., 1928; *Painiava.* Pjesė. K., 1929; *Savanorio duktė (Pasiilgę Aušros vartų).* Pjesė. K., 1929 (kt. leid.: Čikaga, 1929); *Fatima burtininkė.* Apsakymai. K., 1929; *Tyliųjų saulėlydžių žemėj.* Eilėraščiai. K., 1930; *Ant ežerėlio rymojau.* Romanas. K., 1930; *Mylinčios moterys.* Apsakymai. K., 1931; *Trys talismanai.* Pjesė. K., 1936; *Padavimai.* Eiliuotų padavimų rinkinys. K., 1936; *Obelys žydi.* Apsakymai. K., 1937; *Baltieji raiteliai.* Eilėraščiai. K., 1938; *Vincas Kudirka.* Pjesė. K., 1944; *Prie Kauno marių.* Draminė poema ir eilėraščiai. V., 1962; *Žemaitė.* Pjesė. V., 1964; *Stirnų šaltinis.* Poezijos rinktinė. V., 1979; *Gulbės giesmė.* Dramos. V., 1981.

VERT.: *A. Puškinas,* Poltava. Poema. V., 1951; *A. Puškinas,* Ruslanas ir Liudmila. Poema. V., 1952.

INIS Laimonas, g. 1938.IV.1 Kentaučiuose (Mažeikių raj.). Prozininkas. 1956 baigė Vilniaus bibliotekinį technikumą, 1963 — Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1956—58 Skuodo rajono bibliotekos vedėjas, 1958—61 LLKJS Skuodo rajono komiteto instruktorius ir pirmasis sekretorius, Skuodo rajono laikraščių 1959—62 „Pergalė", 1962—65 „Mūsų žodis" redaktoriaus pavaduotojas, redaktorius. Nuo 1960 TSKP narys. 1965—70

LKP Skuodo rajono komiteto sekretorius ir antrasis sekretorius. 1970—72 laikraščio „Komjaunimo tiesa" redaktoriaus pavaduotojas, nuo 1972 žurnalo „Nemunas" vyriausiasis redaktorius. Nuo 1974 LTSR rašytojų sąjungos Kauno skyriaus sekretoriaus pavaduotojas, nuo 1976 sąjungos valdybos narys. Publicistinius straipsnius pradėjo spausdinti 1951. Apybraižose vaizduoja Lietuvos darbo žmones, darbo pirmūnus, komunistus. Rašo dokumentinių pasakojimų ciklus apie V. Leniną, F. Dzeržinskį ir kitus žymius žmones, lakūnus. Už knygas ir publicistiką herojine-patriotine tema Iniui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1982). Su R. Juodvalkiu parašė scenarijų televizijos filmui „Tu girele, tu žalioji" (pastatyta 1973).

RŠT.: *Jie buvo pirmieji.* Apybraiža. V., 1966; *Labas rytas, saule!* Apybraižos. V., 1967; *Visam gyvenimui.* Pasakojimai apie V. Leniną. V., 1968; *Kaimo komunistai.* Apybraižos. V., 1969; *Kamuolys.* Vaizdeliai apie V. Leniną. V., 1971; *Širdy nešioju nerimą.* Apybraižos. V., 1971; *Ablinga.* Apybraiža. V., 1974; *Rugio planeta.* Apybraižos. V., 1974; *Viena saulė danguj.* Dokumentinė apybraiža apie „Normandija-Nemunas" pulką. V., 1975; *Ta liepsna — mano širdis.* Pasakojimas apie F. Dzeržinskį. V., 1977; *Kas ūžia be vėjo.* Pasaka. V., 1977; *Ir priesaika viena.* Apybraižos. V., 1980; *Paskui žydinčią obelį.* Publicistika. V., 1980; *Rytas poste.* Vaizdeliai vaikams. V., 1980; *Vėl šaukia dangus.* Dokumentinė apysaka. V., 1981; *Kas verpia be kuodelio.* Pasaka. V., 1982; *Sunkus dialektikos mokslas.* Apsakymai. V., 1982; *„Jakai" kyla aušiant.* Apybraižos. V., 1983.

VERT.: *D. Miagmaras,* Potvynis. Apysakos. V., 1977; *V. Kanivecas,* Universiteto studentas. Apysaka. V., 1982.

ISOKAS Gediminas, g. 1931.II.23 Baltakarčiuose (Utenos raj.). Prozininkas. 1949 baigė Vilniaus miškų technikumą, 1966 — Vilniaus universiteto gamtos fakultetą. 1955—70 dirbo Lietuvos TSR miškų ūkio ir miško pramonės ministerijoje. Nuo 1962 TSKP narys. 1971—74 žurnalo „Girios" redaktoriaus pavaduotojas. Nuo 1975 dirba Lietuvos TSR miškų ūkio ir miško pramonės ministerijos eksperimentinio projektavimo, konstravimo ir technologijos biure. Kūrinius pradėjo spausdinti 1956. Rašo daugiausia apie gamtą, miškus.

RŠT.: *Parkais ir miškais.* Iš gamtininko bloknoto. V., 1959; *Šimtas girios mįslių.* Vaikams ir jaunimui. V., 1960 (II leid. 1976); *Miško varpeliai.* Miniatiūros ir vaizdeliai vaikams. V., 1962; *Vidurmiškio žiburiai.* Apybraižos. V., 1964; *Žvėrys ir žvėreliai.* Vaizdeliai vaikams. V., 1964; *Šimtas botanikos mįslių.* Vaikams ir jaunimui. V., 1968; *Kas čia krebžda.* Apsakymėliai vaikams. V., 1969; *Grybų karnavalas.* Pasakos. V., 1970; *Kur skraido sfinksai.* Apysaka pasaka. V., 1972; *Lietuvos giriose.* Istorinė etnografinė apybraiža. V., 1976; *Pavasario žibintai.* Apsakymai, miniatiūros vaikams. V., 1978; *Svetimuose namuose.* Apsakymai vaikams. V., 1979; *Giriose.* Istorinė etnografinė apybraiža. V., 1979; *Gaudžia ragas.* Istorinė etnografinė medžioklės apybraiža. V., 1981; *Iš vienos versmės.* Istorinė etnografinė apybraiža. V., 1982.

JACINEVIČIUS Leonidas, g. 1944. V.3 Kaune. Prozininkas. 1962—73 Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. 1965—67 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa", 1967—72 — žurnalų „Nemunas", 1976—80 „Pergalė" redakcijose. Nuo 1977 TSKP narys. Nuo 1981 LTSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Apsakymus pradėjo spausdinti 1963. Kūryboje dominuoja jaunimo gyvenimo tematika; herojai — jautriai reaguojantys į idealų ir gyvenimo tikrovės neatitikimus žmonės. Kai kuriuose kūriniuose satyriškai vaizduojamas miesčionių tariamasis intelektualizmas, snobizmas. Pagal apysaką „Rūgštynių laukas" 1973 pastatytas kino filmas „Kur iškeliauja pasakos". Su S. Šalteniu parašė scenarijų miuziklui „Ugnies medžioklė su varovais" (kompozitorius G. Kuprevičius), kuris 1975 pastatytas Valmieros (Latvija) dramos teatre (pavadinimu „Ugnies garbintojai"). 1976 — LTSR jaunimo ir Rakverės (Estija) dramos teatruose (Rakverėje pavadinimu „Meilė..."), 1977 transliuotas per Rygos televiziją. Apysaka „Rūgštynių laukas" išversta į rusų, latvių ir vokiečių kalbas, apsakymai — į rusų, vokiečių ir kitas kalbas, pjesė „N. kilometre" — į rusų kalbą, romanas „Arbata penktą valandą ryto" — į rusų, slovakų ir vokiečių kalbas.

RŠT.: *Miestas didelis — mažas.* Apsakymai. V., 1966; *Rūgštynių laukas.* Apysakos. V., 1968; *Keičiu gyvenimo būdą.* Apysaka ir apsakymai. V., 1974; *N. kilometre.* Pjesė. V., 1977; *Arbata penktą valandą ryto.* Romanas. V., 1979; *Apysakos.* V., 1981; *Seni miesto medžiai.* Apsakymai. V., 1983.

JAKŠTAS Jonas, g. 1931.II.8 Bikūnuose (Utenos raj.). Poetas, vertėjas. 1959 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1957—64 dirbo žurnalo „Švyturys" redakcijoje. Nuo 1972 dirba redaktoriumi Lietuvos TSR televizijos ir radijo komitete. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1953. Ankstyvajai poezijai būdinga gyvenimo kasdienybės, laiko tėkmės motyvai, kaimo prisiminimai, romantinės intonacijos, vėlesnei — satyriniai motyvai, ironija, publicistinis aforistiškumas; naujausiuose rinkiniuose žymu epinio susimąstymo, filosofinės refleksijos tendencijos. Išvertė rusų ir kitų tautų rašytojų eilėraščių, prozos kūrinių.

RŠT.: *Žalsvieji žirginiai.* Eilėraščiai. V., 1960; *Balti vidudieniai.* Eilėraščiai. V., 1964; *Metų laiptais.* Eilėraščiai. V., 1969; *Prisiminimai be datų.* Eilėraščiai. V., 1974; *Vakaro pavojus.* Eilėraščiai. V., 1980; *Neužmirškit atsigrįžti.* Eilėraščiai. V., 1981; *Amžina pradžia.* Eilėraščiai. V., 1982.

VERT.: *A. Barto,* Baisus sapnas. Eilėraščiai vaikams. V., 1965; *J. Vlasovas,* Įveik save. Apsakymai. V., 1966; *S. Hiolis,* Mano kaltė. Romanas. V., 1969; *S. Michalkovas,* Tra-ta-ta! Pjesės pasakos ir pasakos vaikams. V., 1973; *A. Barto,* Žiemos gėlės. Eilėraščiai vaikams. V., 1974; *Strazdas strazdelis.* Moldavų liaudies dainelės. V., 1978; *I. Buninas,* Vaikystė. Eilėraščiai vaikams. V., 1979; *S. Vurgunas,* Rytų vartai. Lyrika. V., 1980; *L. Kulikovas,* Voverytė darbštuolytė. Eiliuota pasaka vaikams. V., 1981.

JAKUBĖNAS Kazys, g. 1908.I.28 Kaušiškiuose (Biržų raj.), m. 1950. I.8 Vilniuje. Poetas. Nuo 1928 studijavo Kauno universiteto teisių fakultete. Priklausė studentų aušrininkų organizacijai. Už antifašistinę veiklą buržuazinės valdžios buvo persekiojamas, 1929—31 ir 1933—35 kalinamas. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1924. Eilėraščių rinkinius „Ūžia melsvas šilas" ir „Dvidešimt metelių" cenzūra konfiskavo. Poezijai būdinga socialinės neteisybės, politinės reakcijos, kalėjimo, sunkios valstiečių dalios ir jų kovos prieš engėjus motyvai, tautosakinės intonacijos. Eilėraščių vaikams knygelė išleista latvių kalba.

RŠT.: *Mieganti žemė*. Eilėraščiai. K., 1929; *Tegyvuoja gyvas gyvenimas*. Eilėraščiai. K., 1931; *Ūžia melsvas šilas*. Eilėraščiai. K., 1936; *Riešutėliai*. Eilėraščiai vaikams. K., 1936; *Čyru-vyru*. Eilėraščiai vaikams. K., 1936; *Dvidešimt metelių*. Satyriniai eilėraščiai. K., 1938; *Pieno karalystėj*. Eilėraščiai ir apsakymėliai vaikams. K., 1938; *Du gaideliai giesmininkai*. Eilėraščiai vaikams. K., 1938; *Bus pavasarėlis*. Eilėraščiai vaikams. K., 1939; *Vargo dainos*. Eilėraščiai. K., 1940; *Šimtas vyturėlių*. Eilėraščiai vaikams. K., 1941; *Eglutė*. Vaidinimas mokyklos saviveiklai. V., 1956; *Jonytės pasakėlės*. Eilėraščiai vaikams. V., 1957; *Ūžia melsvas šilas*. Poezija. V., 1957; *Abėcėlė*. Eilėraščiai vaikams. V., 1958 (kt. leid.: 1970, 1979, 1982); *Žydi jaunos dienos*. Eilėraščiai vaikams. V., 1958; *Šimtas dainužėlių*. Eilėraščiai vaikams. V., 1959; *Grybai, paukščiai ir žvėreliai*. Eilėraščiai vaikams. V., 1960; *Šimtas vyturėlių*. Eilėraščiai vaikams. V., 1971 (II leid. 1977); *Bundanti žemė*. Eilėraščių rinktinė. V., 1972.

VERT.: *A. ir P. Barto*, Nešvari mergaitė. Eilėraštis vaikams. K., 1936 (II leid. 1945); *S. Maršakas*, Gaisras. Eilėraštis vaikams. K., 1937; Su J. Lukoševičiumi: *P. Bak*, Rytų vėjas, vakarų vėjas. Romanas. K., 1937; Su J. Krūminu: *A. Tolstojus*, Auksinis raktelis. K., 1937; *P. Bak*, Jaunasis revoliucionierius. Romanas. K., 1939; *V. Hugo*, Devyniasdešimt tretieji metai. Romanas. K., 1939 (II leid. V., 1960); *Ž. Sand*, Mažoji Fadetė. Apysaka. V., 1958.

LIT.: *V. Galinis*, Vargo ir kovos dainius.— Pergalė, 1958, Nr 1, p. 121—128; *V. Mozūriūnas*, Vargo ir vilties dainius.— Kn.: V. Mozūriūnas, Raštai, t. 2. V., 1971, p. 232—240; *H. Korsakienė*, Susitikimai. V., 1977, p. 364—380.

JANUŠYTĖ Liucija, g. 1909.VII.21 Kretingoje, m. 1965.V.6 Vilniuje. Prozininkė, vertėja. Studijavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete. Feljetonus, humoreskas pradėjo spausdinti 1926. Feljetonuose išjuokė buržuazinių valdininkų moralines ydas, primityvumą, pseudopatriotizmą, apysakoje „Korektūros klaida" pavaizdavo didmiesčio bohemos gyvenimą. Tarybinių metų kūrybai būdinga politinė satyra. Scenos vaizdeliai, pjesės („Trys šeštadieniai", „Amerikos balsas") buvo vaidinami saviveiklos scenoje.

RŠT.: *Ant ko ir pasirašau...* Feljetonai. K., 1935; *Važiuojam!* Feljetonai. K., 1936; *Korektūros klaida.* Humoristinė apysaka. K., 1938; *Pirmosios dienos.* Apysaka vaikams. K., 1948; *Žalioji šeima.* Apysaka vaikams. V.,

1950; *Mes ne du ir ne trys.* Muzikinė pjesė vaikams. V., 1951; Su A. Prokopavičiumi: *Amerikos balsas.* Pjesė. V., 1958; *Iki pasimatymo!* Feljetonai. V., 1964; *Taškai ir daugtaškiai.* Humoreskos, feljetonai. V., 1979.

VERT.: *A. Fadejevas,* Jaunoji gvardija. Romanas. K., 1947; *M. Bubenovas,* Baltasis beržas. Romanas. V., 1949; *I. Ilfas, E. Petrovas,* Aukso veršis. Romanas. V., 1957; *I. Ilfas, E. Petrovas,* Kaip buvo gaminamas Robinzonas. Feljetonai. V., 1958; *V. Kočetovas,* Broliai Jeršovai. Romanas. V., 1960; *M. Larnis,* Ketvirtasis slankstelis, arba Sukčius iš prievartos. Romanas pamfletas. V., 1961; *M. Larnis,* Gražioji kiaulininkė, arba Nuoširdūs ir objektyvūs ekonominės patarėjos Minos Karlson-Kananen prisiminimai, jos pačios parašyti. Romanas pamfletas. V., 1962; *N. Dubovas,* Žiaurus išbandymas. Apysaka. V., 1963; *P. Mirnas,* Patvirkėlė. Romanas. V., 1964; *V. Tevekelianas,* Granitas netirpsta. Romanas. V., 1965.

JASUKAITYTĖ Vidmantė, g. 1948. VII.10 Pumpučiuose (Šiaulių raj.). Poetė, prozininkė. 1967—71 Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1971.

RŠT.: *Ugnis, kurią reikia pereiti.* Eilėraščiai. V., 1976; *Taip toli esu.* Eilėraščiai. V., 1979; *Stebuklinga patvorių žolė.* 3 apysakos. V., 1981; *Mano broli žmogau.* Eilėraščiai. V., 1982.

JOKIMAITIS Gediminas, g. 1920. VI.27 Pernaravoje (Kėdainių raj.). Poetas. 1938—40 studijavo pedagogiką ir literatūrą Kauno universitete. Didžiojo Tėvynės karo metais dirbo Altajuje bei Jakutijoje. 1947—54 neetatinis redaktorius Grožinės literatūros leidykloje. 1952—56 dirbo mechaniku Rygos trikotažo fabrike, 1956—1981 dirbo frezuotoju Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Fizikos ir matematikos institute. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1965. Kūryboje vyrauja gamtos ir žmogaus būties motyvai.

RŠT.: *Vandenų muzika.* Eilėraščiai. V., 1969; *...Su naktim kalbėsiu.* Eilėraščiai. V., 1971; *Tu esi vasara.* Eilėraščiai. V., 1978; *Rasa.* Eilėraščiai. V., 1981.

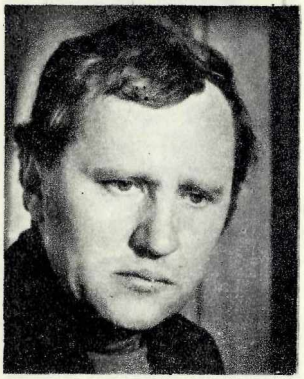

JONAUSKAS Stasys, g. 1948.III.28 Gėsaluose (Skuodo raj.). Poetas. Kurį laiką dirbo gimtajame kolūkyje. 1970 neakivaizdiniu būdu baigė Lietuvos žemės ūkio akademiją (agronomijos specialybė). 1967—79 dirbo Skuodo rajono laikraščio „Mūsų žodis" redakcijoje. 1979—81 studijavo Maskvos M. Gorkio literatūros instituto aukštuosiuose literatūros kursuose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1966.

RŠT.: *Didelis laukas.* Eilėraščiai. V., 1973; *Darbų vardai.* Eilėraščiai. V., 1977; *Lekia kaip metai.* Eilėraščiai. V., 1981.

JONYNAS Antanas, g. 1923.XII.14 Alytuje, m. 1976.VII.5 Vilniuje. Poetas, prozininkas, satyrikas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1973). 1940 neteko regėjimo. 1944 baigė Kauno mokytojų seminariją. 1944—63 (su pertraukomis) LTSR aklųjų draugijos valdybos pirmininkas, 1963—64 šios draugijos leidyklos direktorius. 1951—52 mokėsi Maskvos M. Gorkio literatūros institute. 1954—62 su pertraukomis dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" bei žurnalo „Pergalė" redakcijose. 1954—65 ir nuo 1970 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Nuo 1955 TSKP narys. 1958—59 kandidatas į LKP CK narius. 1958—59 žurnalo „Moksleivis" redaktorius, vėliau — Lietuvos TSR rašytojų sąjungos literatūrinis konsultantas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1942. Eilėraščiuose apdainavo komjaunuolių ir komunistų žygdarbius, socialistinius pertvarkymus Lietuvoje. Pokario metais buvo vienas iš publicistinės poezijos kūrėjų. Vėliau pilietiniai motyvai susipynė su revoliucine romantika, atsirado trauka lyriškam ir dramatiškam pradui, daug dėmesio skiriama nueito gyvenimo kelio apmąstymui. Už eilėraščių rinkinį „Pasiryžimo metas" Jonynui paskirta LTSR valstybinė premija (1974). Su J. Macevičiumi parašė scenarijų kino filmui „Svetimi" (pastatytas 1962).

Į rusų kalbą išversta poema „Laiškas vadui", satyrinė apysaka „Paskutinė vakarienė" ir eilėraščių rinkinys „Poeto gimimas".

RŠT.: *Kovotojų dainos.* Eilėraščiai. K., 1949; Su J. Macevičiumi: *Draugui Stalinui.* Eiliuotas laiškas. V., 1950 (kt. leid.: 1951, 1952); *Kad klestėtų žemė.* Eilėraščiai. V., 1952; *Išvažiuojam.* Eiliuotas pasakojimas vaikams. V., 1956; Su J. Macevičiumi: *Pavasarėjančiais arimais.* Lyrinės apybraižos ir reportažai. V., 1957; *Apmąstymai.* Eilėraščiai. V., 1957; Su K. Kubilinsku: *Pernykštis sniegas.* Satyra ir humoras. V., 1957; *Eršketrožė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1959; Su J. Požėra: *Tu — mano kraujas gyvas.* Dokumentinė apybraiža. V., 1961 (II leid. 1975); *Paskutinė vakarienė.* Satyrinė apysaka. V., 1962; Su J. Požėra: *Žinok, ką pasakys vyriausiasis.* Satyrinė apysaka. V., 1962; *Ateina įkvėpimas.* Lyrika. V., 1965; *Laimės ratas.* Apysaka ir apsakymai. V., 1965 (II leid. 1973); *Šventieji žiedžia puodus.* Satyrinė apysaka. V., 1965; *Gyveniman sugrįžę.* Apybraižos ir straipsniai. V., 1966; *Protingojo princo klajonės.* Apysakaitė vaikams. V., 1967; *Puodai savo vietose.* Satyra ir humoras. V., 1969; *Pasiryžimo metas.* Eilėraščiai. V., 1973 (II leid. 1977); *Žmogaus širdis, kareivio širdis.* Rinktinė lyrika. V., 1974; *Juokingos epitafijos.*— Misterija. Eiliuota satyra ir humoras. V., 1975; *Su širdies mandatu.* Eilėraščiai. V., 1978; *Prie gyvo šaltinio.* Straipsnių rinktinė. V., 1978; *Žmogiškoji reabilitacija.* Publicistika. V., 1979; *Žmogaus širdis.* Poezija. (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1980; *Puodai savo vietose.* Satyra ir humoras. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1981; *Šuliny.* Proza ir kinodramaturgija. (Kūrinių serija, kn. 3). V., 1982; *Laimės ratas.* Kūriniai vaikams ir jaunimui. (Kūrinių serija, kn. 4). V., 1983.

VERT.: Su J. Subatavičiumi ir G. Juodvalkyte: *N. Rybakas,* Perejeslavo rada. Romanas. 2 t., V., 1953—1956; Su E. Kirmonaite: *Dž. Oldridžas,* Diplomatas. Romanas, t. 2. V., 1959.

LIT.: *B. Raguotis,* Laikas ir poetas.— Pergalė, 1966, Nr 12, p. 126—133; *R. Trimonis,* Antano Jonyno lyrika.— Kn.: R. Trimonis, Atakuojančio laiko lyrika. V., 1976, p. 212—242; *V. Grybas,* Jauno poeto kovotojo posmai.— Kn.: V. Grybas, Išeinu su saule. V., 1977, p. 485—491; *J. Macevičius,* Svarbiausias atradimas.— Kn.: J. Macevičius, Pastovios gairės. V., 1978, p. 257—268; *S. Renčys,* Veiksmo poezijos keliu.— Kn.: S. Renčys, Ištikimybė žmogui. V., 1979, p. 7—36, 10—18.

JONYNAS Antanas, Antano, g. 1953.XI.26 Vilniuje. Poetas. 1976 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1976 dirba redaktoriumi „Vagos" leidykloje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1973.

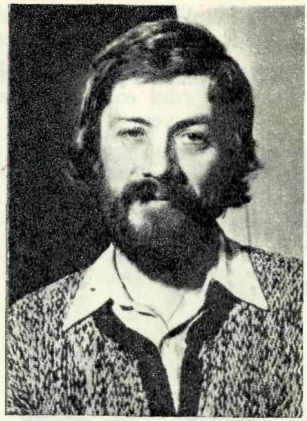

RŠT.: *Metai kaip strazdas.* Eilėraščiai. V., 1977; *Atminties laivas.* Eilėraščiai. V., 1981.

JOSADĖ Jokūbas, g. 1911.VIII.15 Kalvarijoje (Kapsuko raj.). Prozininkas, dramaturgas, literatūros kritikas. Studijavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete. 1935 pradėjo spausdinti apsakymus žydų periodiniuose leidiniuose. Didžiojo Tėvynės karo metais Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. 1948—59 dirbo žurnalo „Pergalė" redakcijoje. Kūrybai būdinga moralinė tematika. Dramos „Nepalik manęs, Liuda" ir „Tardytojas" pastatytos Panevėžio dramos teatre (1963, 1978), „Užupio drama" — Šiaulių dramos teatre (1967).

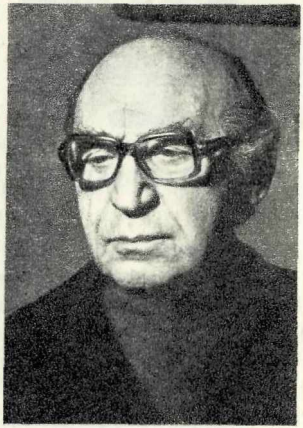

RŠT.: *Knyga ir tikrovė.* Kritikos straipsniai. V., 1961; *Neatplėšk mano laiško.* Apsakymai. V., 1964; *Penkiese prie vaišių stalo.* Pjesė. V., 1971; *Užupio drama.* 5 pjesės. V., 1981.

JOVARAS, tikrasis vardas ir pavardė Jonas **Krikščiūnas**, g. 1880. I.12 Kalniškiuose (Šiaulių raj.), m. 1967.I.21 Šiauliuose. Poetas. Lietuvos TSR liaudies poetas (1960). Jaunystėje tarnavo piemeniu, pusberniu. Pramokęs rašto, „daraktoriavo" gimtojoje apylinkėje. Platino caro valdžios draudžiamą lietuvišką spaudą (daugiausia socialistinę). Dalyvavo 1905 metų revoliuciniuose įvykiuose, 1918 prisidėjo prie Tarybų valdžios kūrimo. Gyveno Kalniškiuose, vertėsi žemės darbu. Nuo 1946 gyveno Šiauliuose. Nuo 1949 TSKP narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1903. Poezijai būdinga demokratinės, švietėjiškos tendencijos, liaudiška pasaulėjauta.

RŠT.: *Žibutė arba pirmieji pavasario žiedai.* Eilėraščiai. Tilžė, 1906; *Poezija.* Šiauliai, 1908; *Jausmų kibirkštėlės.* Eilėraščiai. Šiauliai, 1908; *Širdies balsai.* Eilėraščiai. Tilžė, 1908; *Pirmieji žiedai.* Eilėraščiai. Čikaga, 1909; *Tėvynės laukuose.* Apsakymai. Pitsburgas, 1909; *Sielos aidas.* Eilėraščiai. V., 1913; *Amžinos dainos.* Eilėraščiai. Bostonas, 1914; *Parinktosios eilės.* Šiauliai, 1923; *Eilės ir dainos.* K., 1947 (II leid. V., 1952); *Neliūdėk, berželi.* Poezija ir proza. V., 1955; *Neliūdėk, berželi.* Eilėraščių rinktinė. V., 1961; *Pavasario rytas.* Rinktinė. V., 1980.

LIT.: *V. Kubilius,* 1905 metų revoliucijos poetas.— Pergalė, 1955, Nr 1, p. 57—61; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 2. V., 1958, p. 515—526; t. 4. V.,

1968, p. 449; *V. Kubilius,* Revoliucinė lietuvių poezija 1890—1907 metais.— Literatūra ir kalba, 1958, t. 3, p. 233—283; *B. Pranskus-Žalionis,* Ikitarybinė Jovaro kūryba.— Kn.: B. Pranskus-Žalionis, Lietuvių literatūros gretose. V., 1959, p. 316—338; *J. Šimkus,* Jovaro kūrybos puslapiai.— Kn.: J. Šimkus, Realizmo kryptimi. V., 1970, p. 375—388.

JUDELEVIČIUS Dovydas, g. 1925. X.5 Kaune. Teatro kritikas, literatūrologas. Filologijos mokslų kandidatas (1957). 1943 Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. 1951 baigė Maskvos universiteto filologijos fakultetą (anglų kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1951 Vilniaus pedagoginio instituto dėstytojas (nuo 1962 docentas). Nuo 1948 spausdina straipsnius satyros, poezijos, dramaturgijos, teatro, grožinės literatūros vertimo klausimais. Vienas vadovėlio „Vakarų Europos literatūra" (1968; VIII leid. 1980) autorių. Sudarė užsienio rašytojų kūrybos vertimų rinkinį „XX amžiaus dramaturgija" (1970), S. Nėries poezijos vertimų į rusų kalbą rinkinių (1974, 1979). Išvertė anglų rašytojų pjesių, prozos kūrinių.

RŠT.: *Petras Cvirka satyrikas.* Studija. V., 1958; *Tarybinė lietuvių poezija.* Apžvalginė apybraiža. V., 1963; *Gyvasis Šekspyras.* Etiudai apie V. Šekspyro tragedijų pastatymus Lietuvos teatruose. V., 1964.

VERT.: *Dž. Londonas,* Žūklės sargybinio pasakojimai. K., 1947; Su S. Navicku: *O. Henris,* Kopūstai ir karaliai. Romanas. V., 1949; Su E. Kuosaite: *B. Šo,* Šventoji Joana. Pjesės. V., 1960; *S. Beketas,* Laimingos dienos. Pjesė.— Kn.: XX amžiaus dramaturgija. V., 1970.

JUŠKAITIS Jonas, g. 1933.V.30 Kuturiuose (Jurbarko raj.). Poetas. 1958 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1958—62 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1954. Kūryboje liečia daugiausia visuotines gyvenimo ir žmogaus būties problemas. Vertė R. M. Rilkės ir kitų poetų eiles.

RŠT.: *Ir aušros, ir žaros.* Eilėraščiai. V., 1962; *Mėlyna žibutė apšvietė likimą.* Eilėraščiai. V., 1972; *Tolimos dainos.* Eilėraščiai. V., 1981.

VERT.: *K. Moisejevas,* Echnatono duktė. Istorinės apysakos. V., 1972; *P. Belikovas, V. Kniazeva,* Rerichas. Rusų dailininko gyvenimas. V., 1975; *R. Esenovas, A. Šalašovas,* Turano ašaros. Romanas. V., 1977; *B. Dižur,* Nuo papėdės lig viršūnės. Pasakojimai vaikams. V., 1980.

KALINAUSKAS Jonas, g. 1948. I.2 Pajevonyje (Vilkaviškio raj.). Poetas. 1972 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1975—78 dirbo laikraščių „Lietuvos pionierius", „Gimtasis kraštas" redakcijose. 1978—1983 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1967.

RŠT.: *Pajevonio fragmentai.* Eilėraščiai. V., 1977; *Kalbėk, paukšti.* Eilėraščiai. V., 1980.

KAMINSKAS Algimantas, g. 1944. IV.28 Kybartuose. Poetas. Nuo 1965 TSKP narys. 1973 baigė Vilniaus aukštąją partinę mokyklą, 1978 — Vilniaus universiteto istorijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1966—69 ir 1975—77 dirbo Kėdainių gamyklose, laikraščio redakcijoje, 1978—80 — LKP Kėdainių rajono komitete. Nuo 1980 Kėdainių rajono laikraščio „Tarybinis kelias" redaktoriaus pavaduotojas. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1967. Epinėje poemoje „Kėdainių kronikos" pasakojama apie Kėdainių miesto ir jo apylinkių praeitį, žymiuosius žmones; poema pagrįsta dokumentine medžiaga.

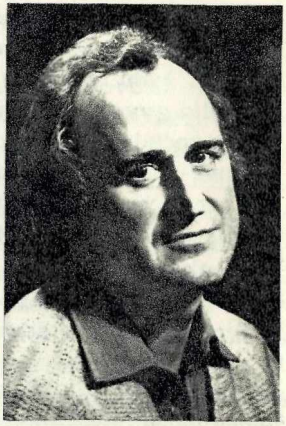

RŠT.: *Laiko atodangos*. Eilėraščiai. V., 1975; *Kėdainių kronikos*. Poema. V., 1981.

KANOVIČIUS Grigorijus, g. 1929. VI.18 Kaune. Dramaturgas, prozininkas. Rašo rusų ir lietuvių kalbomis. LTSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1979). 1953 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (rusų kalbos ir literatūros specialybė). 1953—56 Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis bendradarbis. 1962—72 dirbo Lietuvos kino studijoje. Nuo 1981 rašytojų sąjungos valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1948.

Kūryboje vyrauja šeimos, moralės, pilietinės atsakomybės problemos; neretai yra satyros elementų. Trilogijoje „Paukščiai virš kapinių" žydų berniuko akimis vaizduojamas mažo provincijos miestelio gyvenimas buržuazijos valdomoje Lietuvoje, piešiami ryškūs socialinės nelygybės ir priespaudos vaizdai. Su V. Žalakevičiumi parašė kino scenarijus „Gott mit uns" (išspausdintas 1961) ir „Ave, vita" (pastatytas 1969), su G. Rudu — scenarijų satyriniam kino filmui „Marš, marš, tratata" (pastatytas 1964); su V. Rimkevičiumi ir R. Verba — scenarijų trumpametražiniam kino filmui „Neužmirškit skambučio" (pastatytas 1966), su V. Rimkevičiumi — scenarijų kino filmui „Senis ir jūra" (pastatytas 1964) ir scenarijų novelių kino filmui „Surask mane" (pastatytas 1967), su E. Uldukiu — scenarijų kino filmui „Žaizdos žemės mūsų" (pastatytas 1972), su S. Šalteniu — scenarijų kino filmui „Ties riba" (pastatytas 1972), su I. Fridbergu — scenarijus kino filmams „Ilga kelionė prie jūros" (pastatytas 1975), „Palinkėk man blogo oro" (pastatytas 1980 Rygos kino studijoje), „Lizdas vėjyje" ir „Miško žibuoklės" (pastatyti 1980 Talino kino studijoje), parašė scenarijų kino filmui „Už stiklo durų" (pastatytas 1979 Rygos kino studijoje), su G. Šalteniu — scenarijų kino filmui „Ilgiausias šiaudelis..." (pastatytas 1983 Rygos kino studijoje). Su O. Chanajevu parašyta drama apie F. Dzeržinskį „Protu ir širdimi" 1959 pastatyta Vilniaus rusų dramos teatre. Pjesė „Tegu išeina" 1965 pastatyta Rygos akademiniame dramos teatre, Murmansko ir Klaipėdos (pavadinimu „Kaip jums sekasi, pramuštgalviai?") dramos teatruose, pjesė „Penketas ir viena" — 1966 LTSR akademiniame dramos teatre ir Klaipėdos (pavadinimu „Penketas ir teisiamojo žmona") dramos teatre, lyrinė komedija „Ričardas plius Monika" 1967, pjesė „Niekas nepasibels" 1968 ir pjesė „Ilgas mirusiųjų gyvenimas" 1971 — Klaipėdos dramos teatre, pjesė „Ugnis užantyje" — 1972 LTSR jaunimo, Talino

rusų dramos, Rygos jaunimo, Liepojos ir Rakverės (Estijos TSR) dramos teatruose, 1973 — Leningrado Tarybos, 1974 — Sverdlovsko srities Irbito miesto A. Ostrovskio ir Novosibirsko dramos teatruose, 1976 — Vorošilovgrado, Prokofjevsko, Novokuznecko ir Astrachanės dramos teatruose, 1977 — Sterlitamako (Baškirijos ATSR) dramos teatre, 1978 — Usurijsko (Tolimieji Rytai) ir 1980 — Maikopo dramos teatruose; komedija „Ačiū jums, piliečiai teisėjai" — 1974 Kemerovo A. Lunačiarskio dramos teatre, 1975 — Dagestano dramos teatre Machačkaloje, 1977 — Pskovo srities Velikije Lukų dramos teatre, 1979 — Suchumio dramos teatre; pjesė „Akvariumas" — 1974 Vilniaus rusų dramos ir 1975 — Petrozavodsko televizijos teatruose; pjesė „Niekada nesakyk sudie" — 1976 Klaipėdos dramos teatre; su I. Fridbergu parašyta pjesė „Jis ir ji" pastatyta 1978 Nižnij Tagilo, 1979 — Ordžonikidzės, 1980 — Iževsko, Pskovo, Astrachanės, Elistos (Kalmukijos ATSR) dramos teatruose; komedija „Sudie ir sveikas, kalėjime!" — 1978 Kirovakano (Armėnijos TSR) dramos teatre; drama „Slaptažodis — „Mūza" — 1978 Klaipėdos dramos teatre; su S. Šalteniu parašyta pjesė „Katė už durų" 1980 pastatyta LTSR jaunimo teatre. Pagal A. Pociaus apsakymą „Žilasis brolis" parašė to paties pavadinimo pjesę (išsp. Kn.: Svetimos aistros. Dvi pjesės-inscenizacijos. V., 1973). Į lietuvių kalbą išverstos apysakos „Aš žiūriu į žvaigždes", „Dukart du", pjesė „Tegul išeina" („Kaip jums sekasi, pramuštgalviai?)", romanų trilogija „Paukščiai virš kapinių", „Palaimink ir lapus, ir ugnį" ir „Lopšinė seniui besmegeniui". Apsakymų rinkinys „Aš žiūriu į žvaigždes" išverstas į čekų kalbą. Į rusų kalbą išvertė J. Paukštelio romaną „Jaunystė", B. Sruogos dramą „Apyaušrio dalia" ir memuarų knygą „Dievų miškas" (su T. Šuravinu), T. Tilvyčio poemą „Dičius" ir satyrinį romaną „Kelionė aplink stalą", J. Grušo dramą „Barbora Radvilaitė", A. Baltrūno romaną „Tu mane

šauki?", J. Skliutausko, M. Sluckio, V. Dautarto bei kitų autorių kūrinių.

RŠT.: *Доброе утро.* Стихи. Вильнюс, 1955; *Я смотрю на звезды.* Повесть. Вильнюс, 1959; *Весенний гром.* Стихи. Вильнюс, 1960; Su dail. S. Krasausku: *Linksma akim.* Šaržai ir epigramos. V., 1964; *Личная жизнь.* Повести. Вильнюс, 1967; Ričardas plius Monika. Lyrinė komedija. V., 1969; Ugnis užantyje. Pjesė. V., 1973; *Птицы над кладбищем.* Роман. Вильнюс, 1974; *Аквариум.* Драма. М., 1974; *Akvariumas.* (Sudie, kalėjime, sveikas, kalėjime). Pjesės. V., 1975; *Pianinas.* Pjesė.— Rink.: Viskas bus gerai. Trys pjesės. V., 1976; *Благослови и листья, и огонь.* Вторая часть романа «Птицы над кладбищем». Вильнюс, 1977; *Свечи на ветру.* Трилогия. Вильнюс, 1979; *Slaptažodis „Mūza".* Drama. V., 1979; с И. Фридбергом: *Апельсиновый лес.* Повести. Вильнюс, 1980; *Nuogi Olimpe.* Parodijos ir epigramos. V., 1981; *Lopšinė seniui besmegeniui.* Romanas. V., 1982; *Слезы и молитвы дураков.* Роман. Вильнюс, 1983.

KANTAUTAS Jonas, g. 1940.X.16 Gulbiniškiuose (Vilkaviškio raj.). Poetas, apybraižininkas. 1964 baigė Klaipėdos jūreivystės mokyklą, 1971 — Vilniaus universiteto istorijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1964—67 buvo tolimojo plaukiojimo šturmanu. 1968—75 dirbo laikraščio „Tarybinė Klaipėda", nuo 1975 — dirba Klaipėdos savaitraščio „Lietuvos žvejys" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1966.

RŠT.: *Baltoji banga.* Eilėraščiai. V., 1974; *Jūros pilnatis.* Pasakojimai apie jūreivių gyvenimą. V., 1977.

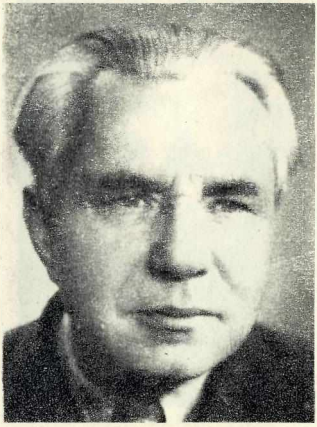

KAPNYS Stasys, tikroji pavardė **Kanapienis**, g. 1896.X.14 Vaiveroje (Ukmergės raj.), m. 1958.III.13 Vilniuje. Prozininkas, dramaturgas. Dalyvavo Pirmajame pasauliniame kare, vėliau tarnavo Raudonojoje Armijoje. 1920 grįžęs į Lietuvą, dirbo įvairiose įstaigose ir redakcijose. Tarybiniais metais daugiausia dirbo vertėju, stenografininku. Eilėraščius ir apsakymus pradėjo spausdinti 1926. Apsakymuose su užuojauta vaizduojami sunkių gyvenimo sąlygų, socialinės neteisybės prislėgti žmonės, parodomi revoliucionieriai. Dramoms būdingi moraliniai buitiniai ir socialiniai motyvai. Komedija „Kai širdis traukia" 1933 pastatyta Valstybės teatre (Kaune) ir Šiaulių dramos teatre, pjesė „Traukinys ateina" — 1935 Valstybės teatre.

RŠT.: *Žmogus be veido*. Apsakymai. K., 1930; Su K. Plačeniu: *Du*. Apsakymai. K., 1931; *Laikraščių pardavėjas. Kalėdos Afrikoj*. Scenos vaizdelis ir pjesė pasaka. K., 1934; *Plutelė ir pelės*. Komedija. K., 1939; *Laimei nevėlu*. Apsakymai. K., 1948; *Brangus svečias*. Scenos vaizdelis. V., 1953; *Rinktinė*. Apsakymai. V., 1956; *Dvejukė*. Pjesė vaikams. V., 1956; *Viešnagė kaime*. Rinktinė. V., 1975.

LIT.: *J. Šimkus*, Stasio Kapnio kūryba.— Kn.: J. Šimkus, Realizmo kryptimi. V., 1970, p. 425—441.

KARALIUS Vytautas, g. 1931.IV.15 Klaipėdoje. Poetas, vertėjas. 1954 baigė Vilniaus pedagoginio instituto užsienio kalbų fakultetą. 1954—58 dėstė anglų kalbą Vilniaus pedagoginiame institute. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1959. Poezijai būdinga filosofiniai svarstymai apie žmogaus egzistenciją; rinkinyje „Tylos veidrodis" yra ironijos ir autoironijos. Mėgstamiausias žanras — aforizmas.

RŠT.: *Šviesa ir akys*. Eilėraščiai. V., 1960; *Ugnies estafetė*. Eilėraščiai. V., 1964; *Tylos veidrodis*. Eilėraščiai. V., 1972; *Sizifas be akmens*. Mintys ir užuominos. V., 1974; *Aureolės ir kepurės*. Aforizmai, paradoksai. V., 1980; *Rašo saulė šešėliu*. Eilėraščiai, aforizmai, epigramos. V., 1982.

VERT.: *Sjuzas*, Vėžlys Kėžlys. Eiliuota pasaka vaikams. V., 1970; Su S. Geda: *P. Celanas*, Aguona ir atmintis. Lyrika. V., 1979; *P. Neruda*, Poezija. V., 1980 (su vert. kolekt.); *A. Gustas*, Briedžiai mano broliai. Eilėraščiai. V., 1983.

KARČIAUSKAS Mykolas, g. 1939. III.15 Žvirgždėje (Pasvalio raj.). Poetas. Nuo 1963 TSKP narys. 1966 baigė Vilniaus universiteto teisės fakultetą. 1966—69 dirbo administracinį darbą, 1969—70 „Vakarinių naujienų" korespondentu, 1970—71 „Žinijos" draugijos Kauno skyriuje. 1971—74 Kauno meno darbuotojų kultūros namų direktorius. 1975—77 LTSR savanoriškos knygos bičiulių draugijos vyresnysis redaktorius. Nuo 1977 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos literatūrinis konsultantas, nuo 1981 sąjungos valdybos narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1966. Poezijoje vyrauja kaimo vaizdai.

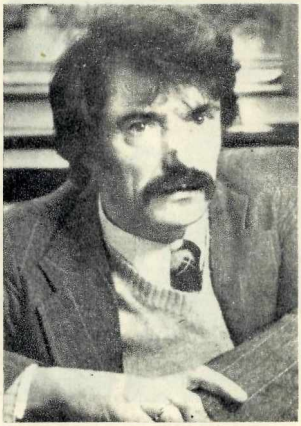

RŠT.: *Klevo medus*. Eilėraščiai. V., 1972; *Balti yra takai*. Eilėraščiai. V., 1975; *Prie Dunojaus vengrų žemė*. Eilėraščiai vaikams. V., 1975; *Žvirgždės poema*. /Kn. 1/. V., 1976; *Vyšnių kalnas*. Eilėraščiai. V., 1978; *Žvirgždės poema*. /Kn. 1—2/. V., 1981; *Kaita*. Eilėraščiai ir poemos. V., 1982; *Tarp žalių krantų*. Eilėraščiai vaikams. V., 1982; *Dunojaus dienoraštis*. Apybraižos. V., 1983.

VERT.: *I. Dračas*, Sodo žibintai. Poezija. V., 1979; *O. Kuvajevas*, Teritorija. Romanas. V., 1979; *K. T. Širatas*, Palo kelionės. Eilėraščiai vaikams. V., 1980; *D. Tandoris*, Lokių kiek nori. Eilėraščiai vaikams. V., 1982.

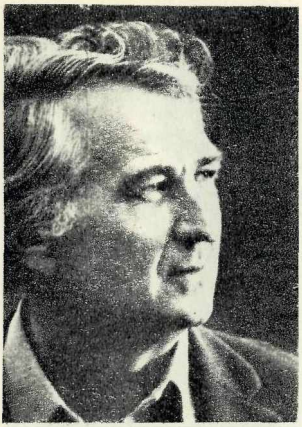

KAŠAUSKAS Raimondas, g. 1934. X.10 Birikuose (Telšių raj.). Prozininkas. LTSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1982). 1954—68 dirbo žurnalo „Genys" redakcijoje. 1958 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1961 TSKP narys. 1969—70 žurnalo „Pergalė" skyriaus vedėjas. 1970—73 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos prozos konsultantas, nuo 1976 sąjungos valdybos narys. Apsakymus pradėjo spausdinti 1953. Kūryboje gvildena daugiausia gyvenamojo meto moralines problemas, ypatingą dėmesį kreipdamas į eilinio žmogaus jausmų ir elgesio prieštaravimus. Su kitais autoriais parašė scenarijų kino filmui „Suaugusių žmonių žaidimai" (pastatytas 1967). Už knygą „Motociklininkai" paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1974). Pagal romaną „Mažos mūsų nuodėmės" G. Mareckaitė parašė pjesę „Leono Ulbos žvaigždė" (išspausdinta kn.: Lietuvių klasikų ir tarybinių rašytojų kūrinių inscenizacijos. V., 1978). Pagal šį romaną 1979 pastatytas kino filmas (scenarijus H. Šablevičiaus ir S. Lipskio), 1981 Vilniaus radijo teatre pastatytas spektaklis „Justė Ulbienė ir kiti". Apysakų rinkinys „Mano motinos akys" išversta į rusų ir vokiečių kalbas, romanas „Mažos mūsų nuodėmės" — į rusų, bulgarų, slovakų ir vokiečių kalbas, apysaka „Suaugusiųjų žaidimai" — į latvių ir estų kalbas, romanas „Gerumo kaina" — į latvių, apysaka „Motociklininkai" — į rusų ir estų kalbas.

RŠT.: *Saloje*. Apsakymai. V., 1960; *Žmonės iš arti*. Apsakymai. V., 1961; *Arvydas ir saulutė*. Apsakymai vaikams. V., 1962 (II leid. 1975);

Senojo miesto amžius. Apysaka. V., 1966; *Šiaurės krantas.* Apsakymai vaikams. V., 1967; *Suaugusiųjų žaidimai.* Apsakymai ir apysakos. V., 1969; *Motociklininkai.* Apysakos. V., 1973; *Mažos mūsų nuodėmės.* Romanas. V., 1975; *Gerumo kaina.* Romanas. V., 1978 (II patais. leid. 1983); *Mano motinos akys.* Apysakos. V., 1979; *Žaliuojančios kalvos. Mažos mūsų nuodėmės.* Apysaka ir romanas. V., 1982.

LIT.: *A. Guščius,* Sunki žmogaus pradžia.— Pergalė, 1976, Nr 5, p. 145—154; *A. Guščius,* Salos upėje.— Kn.: A. Guščius, Tiesės ir zigzagai. V., 1976, p. 43—73; *S. Lipskis,* Asmenybės brendimo klausimai R. Kašausko apysakose.— Kn.: S. Lipskis, Šiuolaikinės apysakos horizontai. V., 1976, p. 160—184; *P. Bražėnas,* Suprasti žmogų.— Kn.: P. Bražėnas, Žmogus ir žodis prozoje. V., 1978, p. 259—289; *S. Renčys,* Kiekvieno žmogaus rūpestis.— Kn.: S. Renčys, Ištikimybė žmogui. V., 1979, p. 118—151.

KAŠNICKIS Igoris, g. 1919.II.12 Chersone (Ukrainos TSR). Prozininkas, kritikas. Rašo rusų kalba. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1969). 1938 dirbo laikraščio „Pionerskaja pravda" redakcijoje. 1938—39 mokėsi Leningrado komunistiniame žurnalistikos institute. 1939—45 Raudonosios Armijos karys. Nuo 1944 TSKP narys. Nuo 1945 dirba laikraščio „Sovetskaja Litva" redakcijoje (nuo 1958 redaktoriaus pavaduotojas). 1956—58 LTSR rašytojų sąjungos rusų literatūros konsultantas. 1957—65 almanacho „Sovetskaja Litva", 1966—77 almanacho „Litva literaturnaja" redaktorius. 1958 baigė A. Lunačiarskio teatro meno institu-

tą Maskvoje. Nuo 1970 LTSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1942 Archangelske. Kūryboje vaizduoja komunistus ir komjaunuolius pogrindininkus, dažnai naudojasi dokumentine medžiaga. Su P. Gelbaku parašė pjesę „Taip prasideda gyvenimas" (1949 pastatyta Vilniaus rusų dramos teatre, 1950 Kauno muzikiniame dramos teatre).

RŠT.: Su P. Gelbaku: *Agronomas Girskus*. Pjesė. V., 1951 (rus. leid. 1951); *Vladimiras Majakovskis*. Apybraiža. V., 1957 (rus. leid. 1957); *Рядовой партии*. Документальная повесть. Вильнюс, 1960; *Они из Вильнюса*. Документальная повесть. Вильнюс, 1961; Su V. Meščeriakovu: *Kovos puslapiai*. Dokumentinė apysaka. V., 1961 (rus. leid. 1962); Su V. Meščeriakovu: *Žygdarbio pėdsakais*. V., 1968 (rus. leid. 1968); *На линии огня*. Рассказы, Вильнюс, 1979.

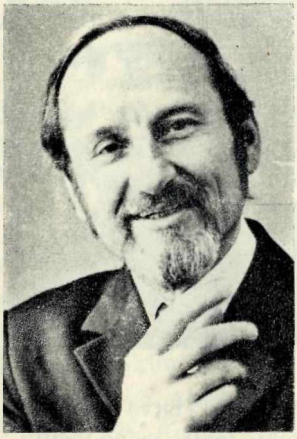

KAUKAS Kostas, g. 1928.I.28 Duselninkuose (Alytaus raj.). Prozininkas. Didžiojo Tėvynės karo metais buvo tarybinių partizanų (Alytaus, Lazdijų raj.) ryšininku. Pokario metais dirbo komjaunimo darbą. Nuo 1947 TSKP narys. 1954 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1950—64 dirbo „Tiesos", „Šluotos", „Komjaunimo tiesos" redakcijose, Eltoje, LTSR radijo komitete, 1964—72 — Tauragės rajoninio laikraščio „Leniniečio

balsas", 1972—74 „Tarybinės Klaipėdos" redakcijose. Nuo 1974 Klaipėdos laikraščio „Statybininko žodis" redaktorius. Humoreskas pradėjo spausdinti 1957.

RŠT.: *Milžinų sąspyriai.* Humoreskos, satyriniai apsakymai. V., 1975; *Didesni už save.* Satyrinė apysaka. V., 1980; *Užterštas lizdas.* Satyrinės apysakos. V., 1983.

KAZANAVIČIENĖ-DIDŽIULYTĖ

Aldona, g. 1892.III.4 Griežionėlėse (Anykščių raj.), m. 1968.XII.17 Vilniuje. Poetė, vaikų rašytoja. Baigusi Mintaujos gimnaziją, mokytojavo. 1914 Petrograde baigė medicinos seserų ir mokytojų kursus. 1915—18 studijavo Maskvos universitete ir Aukštuosiuose moterų kursuose. 1917 dalyvavo Spalio revoliucijoje, dirbo Lietuvos reikalų komisariate. 1919 atvyko į Vilnių, buvo Švietimo liaudies komisariato kolegijos narė. Buržuazijos valdymo metais mokytojavo Panevėžyje ir kitur. Palaikė ryšius su LKP. 1940—41 dirbo Švietimo liaudies komisariate, 1946—57 — Lietuvos TSR Mokslų Akademijos centrinėje bibliotekoje. Eilėraščius ir vaizdelius pradėjo spausdinti 1910. Kūrybai būdinga gamtos, darbo, vaikų buities temos, demokratinės ir socialistinės idėjos, pažintinis konkretumas.

RŠT.: *Musmirės.* Scenos vaizdelis. Voronežas, 1918; *Žvaigždučių eglutė.* Scenos vaizdelis. V., 1919; *Jaunučiai daigeliai.* Apsakymai ir eilėraš-

čiai, 2 d. Šiauliai, 1922—25; *Vaikai ir paukščiai.* Scenos vaizdelis. Kaunas—Marijampolė, 1929; *Senis Šaltis.* Scenos vaizdelis. Klaipėda, 1933; *Žiema atėjo.* Eilėraščiai vaikams. Kaunas—Marijampolė, 1935; *Rudenio dienelės.* Eilėraščiai vaikams. Kaunas—Marijampolė, 1936; *Vaikai ir gyvulėliai.* Apsakymai vaikams. Kaunas—Marijampolė, 1936; *Pavasario pumpurėliai.* Eilėraščiai vaikams. Kaunas—Marijampolė, 1936; *Gaideliai keliauja.* Apysakėlė vaikams. Kaunas—Marijampolė, 1937; *Krintančios snaigės.* Eilėraščiai vaikams. K., 1937; *Pajūrio pasakos.* Apsakymai vaikams. K., 1937; *Ąžuolo gilelė.* Eilėraščiai vaikams. K., 1938; *Darbai darbeliai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1950; *Pionierių liepos.* Eilėraščiai vaikams. V., 1955; *Pajūrio vaikai.* Apsakymų vaikams rinktinė. V., 1957; *Du berniukai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1960; *Žiemos uogos.* Vaizdeliai vaikams. V., 1964; *Raudonos gėlės.* Apsakymas vaikams. V., 1967; *Darbai darbeliai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1974; *Pajūrio pasakos.* Rinktinė. V., 1976.

LIT.: *V. Šulcaitė,* Grožio kupinas gyvenimas.— Pergalė, 1967, Nr 3, p. 175—176; *J. Būtėnas,* Aldona Didžiulytė-Kazanavičienė.— Kn.: J. Būtėnas, Istoriografo užrašai. V., 1974, p. 341—355.

KEIDOŠIUS Petras, g. 1924.VIII.29 Vištytyje (Vilkaviškio raj.). Poetas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1974). Mokėsi Marijampolės gimnazijoje, Vilkaviškio, Kauno ir Vilniaus vidurinėse mokyklose. 1941—49 Kauno jaunojo žiūrovo teatro aktorius. 1950—67 dirbo „Tarybų Lietuvos", „Literatūros ir meno", „Sporto", „Tėvynės balso", „Vakarinių naujienų" redakcijose. Nuo 1959 TSKP narys. Nuo 1967 laikraščio „Literaturnaja gazeta" Lietuvos TSR kores-

pondentas. 1968 neakivaizdiniu būdu baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1938—39 bendradarbiavo vaikų periodikoje. Pirmasis eilėraštis tarybiniais metais išspausdintas 1948. Eilėraščių rinkiniuose daugiausia apdainuojamas Tarybų Lietuvos darbo žmonių kuriamasis darbas, atspindima poeto kartos biografija, reiškiami įspūdžiai iš kelionių po kitas tarybines respublikas, knygelėje vaikams „Žvaigždžių sąmyšis" vaizduojamas J. Gagarino skrydis. Inscenizavo A. Gaidaro apysaką „Timūras ir jo būrys" (1949 pastatyta Kauno jaunojo žiūrovo teatre). Su A. Venclova ir J. Gustaičiu parašė libretą A. Račiūno operai „Marytė" (1953 pastatyta LTSR akademiniame operos ir baleto teatre), su I. Mikšyte — libretą V. Baumilo operai „Paskenduolė" (1958 pastatyta Kauno muzikiniame dramos teatre). Į lietuvių kalbą daugiausia verčia rusų rašytojų prozos kūrinius.

RŠT.: *Diena prasideda.* Eilėraščiai. V., 1952; *Žvaigždžių sąmyšis.* Eiliuotas pasakojimas vaikams. V., 1963; *Ji vėl su manim.* Eilėraščiai. V., 1974; *Įrašai.* Eilėraščiai ir poema „Vertikalė". V., 1980; *Brydės.* Eilėraščiai. V., 1982.

VERT.: *A. Jakovlevas,* Pasakojimai iš gyvenimo. K., 1947; *Lėlių teatras.* Pjesių rinkinys. K., 1947; *K. Ušinskis,* Gaidelis. K., 1947; *J. Fučikas,* Žodis prieš mirtį. Reportažas. K., 1948 (II leid. 1974); Su A. Šerkšniene: *A. Gaidaras,* Būgnininko likimas. Apysakos vaikams. K., 1948 (II leid. 1974); *A. Gaidaras,* Sniego pilies komendantas. Apysaka vaikams. K., 1948; *L. Kasilis,* Mano brangieji berniukai. Apysaka jaunimui. K., 1948; Su V. Auguliu: *L. Sobolevas,* Jūrų siela. Apsakymai. V., 1949; Su E. Matuzevičiumi: *I. Turgenevas,* Apsakymai. V., 1953; *M. Aliger,* Zoja. Poema. V., 1954; *J. Sokolova, G. Semionovas,* Prie pionierių laužo. Siužetinis eilėraštis. V., 1959; *A. Adamovičius,* Karas pastogėse. Romanas. V., 1963; *M. Parchomovas,* Vėl iš aikštės vidurio. Apysaka. V., 1965; *G. Sviridovas,* Ringas už spygliuotos vielos. Romanas. V., 1967; *H. Matevosianas,* Oranžinė kaimenė. Apysakos. V., 1969; Su V. Vitkūnu: *L. Slovinas,* Sulaikyti

auštant. Apysakos. V., 1971; *A. Adamovas*, Ratilai upėje. Apysaka. V., 1973; *A. Bikčentajevas*, Kiek tau metų, komisare? Apysakos. V., 1976; *A. Kazancevas*, Fajetai. Fantastinis romanas. V., 1980; *A. Gaidaras*, Būgnininko dalia. Apysaka ir apsakymai. V., 1981 (su vert. kolektyvu); *A. Gaidaras*, Timūras ir jo būrys. Apysakos ir apsakymai. V., 1982 (su vert. kolektyvu).

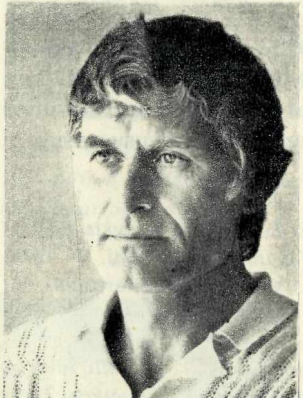

KETURAKIS Robertas, g. 1935. III.12 Jonučiuose (Kauno raj.). Poetas. 1954—67 dirbo dailide-betonuotoju. 1963 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1967 dirba žurnalo „Nemunas" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1953. Poezijoje apmąstomas kartų ryšys, liečiamos karo ir taikos temos, daug kur vyrauja autoanalitinis pradas, pilietiškas susirūpinimas žmogaus ir žmonijos likimu. Už rinkinį „Atspindžiai" ir publicistiką „Nemuno" žurnale Keturakiui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1975).

RŠT.: *Saulėtekis kely*. Eilėraščiai. V., 1961; *Balti sparnai*. Eilėraščiai. V., 1965; *Saulabroliai*. Eilėraščiai. V., 1969; *Atspindžiai*. Eilėraščiai. V., 1974; *Vėluojančių gatvė*. Eilėraščiai. V., 1977; *Reikia mylinčio žmogaus*. Apybraižos. V., 1979; *Veidą matau*. Eilėraščiai ir poemos. V., 1980; *Kas mirksnį visur*. Eilėraščiai. V., 1982.

VERT.: *S. Ovezberdyjevas*. Viltis. Eilėraščiai ir poemos. V., 1981.

KIELA Kazys, g. 1898.VII.13 Saudogalėje (Pasvalio raj.), m. 1963. IV.28 Vilniuje. Prozininkas, vertėjas. 1918 Voroneže baigė mokytojų kursus. 1918—19 prisidėjo prie Tarybų valdžios kūrimo Joniškėlio apskrityje. Buržuazijos valdymo metais buvo persekiojamas, kalinamas. Buvo emigravęs į Latviją. Nuo 1928 gyveno Kaune, dirbo įvairiose įstaigose. Dalyvavo antifašistiniame judėjime. Apsakymus pradėjo spausdinti 1926. Kūryboje dominuoja miesčionių buities, šeimos gyvenimo tematika, kai kuriuose apsakymuose yra socialinės neteisybės, išnaudojimo, tragiškos politinių kalinių padėties vaizdų. Tarybiniais metais dirbo daugiausia vertėjo darbą. Išvertė M. Gorkio apysakų, apsakymų, pjesių, taip pat armėnų, lenkų rašytojų kūrinių.

RŠT.: *Tarp garuojančių nuodų.* Apsakymai. K., 1926; *Likimo grimasos.* Apsakymai. K., 1929; *Ežeras išskrido.* Apsakymai. K., 1933; *Slogi naktis.* Apsakymai. V., 1958; *Karvės oda.* Apsakymų rinktinė. V., 1970.

VERT.: *S. Žeromskis,* Pavasarėjant. Romanas. K., 1930; Su A. Rimydžiu: *I. Erenburgas,* Trylika pypkių. Apsakymai. K., 1932; *K. Simonovas,* Rusų klausimas. Pjesė. K., 1947; Su M. Gaidukaite: *V. Veresajevas,* Isanka. Apysakos ir apsakymai. K., 1948; *S. Zoriąnas,* Vieno gyvenimo istorija. Apysaka vaikams. K., 1948; *P. Bažovas,* Auksaplaukė. Pasakos. K., 1948; *A. Serafimovičius,* Stebuklas. Apsakymai. V., 1955; *A. Bruštein,* Kelias eina į tolį... Apysaka. V., 1958; *A. Bruštein,* Auštant. Apysaka. V., 1959.

KLIMAS Ramūnas, g. 1945.VII.22 Panevėžyje. Prozininkas. 1968 baigė Kauno politechnikos institutą, įsigijo inžinieriaus elektrotechniko specialybę. 1968—70 dirbo Panevėžio autokompresorių gamykloje, 1972—78 — laikraščio „Komjaunimo tiesa" redakcijoje (1975—78 redaktoriaus pavaduotojas). Nuo 1976 TSKP narys. 1978—81 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos prozos konsultantas. Nuo 1981 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, valdybos sekretorius. Apsakymus pradėjo spausdinti 1968. Kūryboje dominuoja etinė psichologinė problematika.

RŠT.: *Paukščių lesinimo šventė*. Apsakymai. V., 1971; *Atostogos po Aukštaitijos pilnatimi*. Apysaka ir apsakymai. V., 1976; *Gintė ir jos žmogus*. Apysakos ir apsakymai. V., 1981.

KOBRINAS Jurijus, g. 1943.V.21 Černogorske (Krasnojarsko kraštas). Poetas. Rašo rusų kalba. Nuo 1962 TSKP narys. 1964 dirbo laikraščio „Sovetskaja Litva", 1965—70 laikraščio „Liaudies sargyboje", 1971—73 laikraščio „Vakarinės naujienos" redakcijose. 1973—78 Lietuvos TSR valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komiteto redaktorius. 1974 mokėsi Vilniaus pedagoginio instituto rusų kalbos ir literatūros fakultete. 1978—83 dirbo žurnalo „Litva literaturnaja" redakcijoje. Kūrinius pradėjo spausdinti 1961.

RŠT.: *Очереди за небом.* Стихи. Вильнюс, 1966; *Выздоровление.* Стихи. Вильнюс, 1971; *Час сердца.* Стихи. Вильнюс, 1979; *В споре вечном.* Стихи. Вильнюс, 1982.

VERT.: *C. Самулявичене,* Озорники. Вильнюс, 1977 (2-ое изд. 1979); *Юст. Марцинкявичюс,* Донелайтис. Древо познания. Поэмы. Вильнюс, 1982; *Ю. Мацявичюс,* Ясность. Стихи. Вильнюс, 1983.

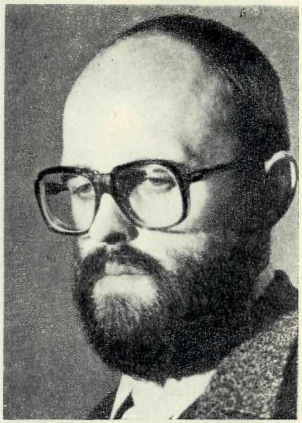

KONDROTAS Saulius Tomas, g. 1953.I.30 Kaune. Prozininkas. 1976 baigė Vilniaus universiteto istorijos fakultetą (psichologijos ir filosofijos specialybė). 1975—77 dirbo Vyriausiojoje enciklopedijų redakcijoje; 1978—80 — LTSR dailės instituto marksizmo-leninizmo katedros dėstytojas. Apsakymus pradėjo spausdinti 1969. Prozoje vyrauja žmogaus likimo, gyvenimo prasmės filosofiniai apmąstymai; paradoksalios situacijos, romantinės kolizijos derinama su psichologizmu.

RŠT.: *Pasaulis be ribų.* Apsakymai. V., 1977; *Žalčio žvilgsnis.* Romanas. V., 1981; *Įvairių laikų istorijos.* Apsakymai. V., 1982.

LIT.: *A. Zalatorius,* Žalčio žvilgsnio šaltis ir sugestija.— Pergalė, 1982, Nr 2, p. 133—142.

KONOVALOVAS Vladimiras, g. 1938.X.13 Makarove (Sverdlovsko sr., Aramilsko raj.). Poetas, prozininkas, vertėjas. Rašo rusų kalba. 1965 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (rusų kalbos ir literatūros specialybė). 1965—68 mokytojavo. 1968—72 dirbo Vilniaus universiteto bibliotekoje, 1972—78 — Vilniaus elektros suvirinimo įrengimų gamykloje. Nuo 1978 dirba „Vagos" leidykloje (nuo 1983 Literatūros rusų kalba redak-

cijos vedėjas). Nuo 1979 TSKP narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1964, apsakymus — 1969. Išvertė į rusų kalbą lietuvių poetų eilėraščių.

RŠT.: *Полдень.* Стихи. Вильнюс, 1977; *Шиповник на взгорьях.* Рассказы. Вильнюс, 1980; *Эвкалиптовые семечки.* Рассказы и повести. Вильнюс, 1983.

KONTRIMAITĖ Marytė, g. 1947. II.9 Vilkaičiuose (Plungės raj.). Poetė, vertėja. 1970 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1971—73 stažavosi Jerevano universitete. 1974—80 dirbo redaktore Vyriausiojoje enciklopedijų redakcijoje, 1980—81 — LTSR televizijos ir radijo komitete. Nuo 1982 mokytojauja. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1965. Iš armėnų kalbos išvertė armėnų poetų eilėraščių, parengė kitiems vertėjams pažodinių vertimų, sudarė armėnų tarybinės poezijos lietuvišką antologiją „Akmuo ir šviesa" (1982).

RŠT.: *Kristalų atskalos.* Eilėraščiai. V., 1971; *Dienų veidai.* Eilėraščiai. V., 1982.

KORSAKAS Kostas, g. 1909.X.5 Pašvitinyje (Pakruojo raj.). Poetas, kritikas, literatūrologas, vertėjas. Lietuvos TSR Mokslų Akademijos akademikas (1949). Lietuvos TSR nusipelnęs mokslo veikėjas (1959), Lietuvos TSR liaudies rašytojas (1979). Filologijos mokslų daktaras (1965). Už antifašistinę veiklą 1928—30 buvo kalinamas. 1931—40 studijavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete. Bendradarbiavo žurnale „Trečias frontas" (1930—31). Redagavo žurnalus „Kultūra" (1933—40), „Literatūra" (1936, Nr 1), almanachą „Prošvaistė" (1937—38, kn. 1—2). 1940 atkūrus Lietuvoje Tarybų valdžią, vadovavo „Eltai", Lietuvos TSR valstybinei leidyklai. 1941 pradėjo dirbti Lietuvos TSR Mokslų Akademijoje. Didžiojo Tėvynės karo metais buvo pasitraukęs į TSRS gilumą. 1942—44 Lietuvos tarybinių rašytojų sąjungos biuro atsakingasis sekretorius, 1944—45 sąjungos valdybos pirmininkas, nuo 1945 valdybos narys. Parengė lietuvių tautosakos rinkinį „Okupantų vergovėje" (1942), literatūros antologiją „Amžinoji neapykanta" (1942), redagavo almanachą „Pergalė" (kn. 1, 2, 1943—44). 1944—57 profesoriavo Vilniaus universitete. Nuo 1946 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių literatūros (nuo 1952 Lietuvių kalbos ir literatūros) instituto direktorius. Nuo 1953 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos prezidiumo narys (1953—68 ir visuomenės mokslų skyriaus akademikas sekretorius). Probleminės mokslinės tarybos „Lietuvių filologija" pirmininkas. Nuolatinės K. Donelaičio komisijos pirmi-

ninkas, Tarptautinės baltų-slavų santykių tyrinėjimo komisijos pirmininkas, Lietuvių kalbos komisijos pirmininkas. 1947—63 ir 1975—80 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas, 1959—63 ir 1975—80 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas. 1959—67 ir nuo 1971 TSRS rašytojų sąjungos valdybos narys. Eilėraščius, kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1924. Iki 1940 kritikos darbus pasirašinėjo daugiausia J. Radžvilo slapyvardžiu. Ikitarybinio laikotarpio kritikos darbuose propagavo realizmą, kėlė literatūros liaudiškumo, pažangaus visuomeninio turinio reikalavimus. Šiuo požiūriu apibūdino daugelį gyvenamojo meto ir praeities rašytojų kūrinių. Tarybiniais metais marksistiškai įvertino svarbius praeities literatūros reiškinius, parašė darbų apie tarybinius rašytojus (S. Nėrį, P. Cvirką, A. Vienuolį), analizavo lietuvių literatūros ryšius su kitų tarybinių tautų literatūromis. Poezijai būdinga pilietiškumas, intelektualumas. Vienas iš akademinės „Lietuvių literatūros istorijos" (4 t., 1957—68; LTSR valstybinė premija 1969) autorių ir vyriausiasis redaktorius. Išvertė latvių ir kitų tautų rašytojų prozos ir poezijos kūrinių. Korsako poezijos knygų yra išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Straipsniai apie literatūrą.* K., 1932; *Kritika.* Straipsniai K., 1936; *Latvių liaudies dainos.* Studija. K., 1938; *Rašytojai ir knygos.* Kritikos straipsniai. K., 1940; *V. Krėvės „Raganius".* Studija. K., 1940; *Kovos įstatymas.* Eilėraščiai. Maskva, 1943; *Prieš amžinąjį priešą.* Straipsniai. K., 1945; *Paukščiai grįžta.* Eilėraščiai. K., 1945; *Lietuviškos knygos 400 metų kelias.* Apžvalginė apybraiža. K., 1948; *Literatūra ir kritika.* Straipsniai. V., 1949; *Puškino poveikis lietuvių literatūrai.* Apžvalga. V., 1949; *Rinktinė.* Eilėraščiai. V., 1950; *Julius Janonis.* Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1951; *Eilėraščiai.* V., 1953; *A. Vienuolio romanas „Puodžiūnkiemis".* Studija. V., 1953; *Literatūrų draugystė.* Studijos, straipsniai, atsiminimai. t. 1. V., 1962; *Latvių literatūros milžinas.* A. Upyčio biografinė apybraiža. V., 1967; *Pjūtis.* Lyrikos rinktinė. V., 1969; *Lapkritys.* Eilėraščiai. V., 1979;

Literatūros kritika. Straipsniai. (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1982; *Literatūros praeitis.* Studijos, straipsniai. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1983.

VERT.: *Latvių* novelės. K., 1933; *L. Pirandelas,* Pirmoji naktis. Novelės. K., 1934; *J. Linankoskis,* Pabėgėliai. Romanas. K., 1935; *Katinėlio* malūnas. Latvių apsakymai vaikams. K., 1935; *J. Rainis,* Pūsk, vėjeli. Pjesė. K., 1938; *R. Kaudzytis, M. Kaudzytis,* Matininkų laikai. Romanas. K., 1939; *J. Rainis,* Rinktinė. Eilėraščiai ir pjesė. V., 1952; *Mūza* ateina nuo Daugavos. Latvių poezija. V., 1963; *J. Rainis,* Aukso sietelis. Eilėraščiai vaikams. V., 1967; *J. Akurateris,* Samdinio bernioko vasara. Apysaka. V., 1972; *J. Rainis,* Lyrika. V., 1975.

LIT.: *V. Petrauskienė, A. Ubeikaitė,* Kostas Korsakas. Bibliografinė rodyklė. V., 1979; *S. Lipskis,* Kostas Korsakas. Apybraiža. K., 1983. *K. Ambrasas,* Dar kartą apie tarybinių literatūrų suartėjimą.— Kn.: K. Ambrasas. Mintys kelyje. V., 1963, p. 32—70; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 363—383, t. 4. V., 1968, p. 273—295; *J. Baltušis,* Savo epochos žmogus.— Pergalė, 1969, Nr 10, p. 11—16; *A. Venclova,* Talentas, darbas, kova.— Didelis mūsų kultūros darbininkas.— Kn.: A. Venclova, Apie gyvenimą ir rašytojo darbą. V., 1976, p. 360—373, 380—386; *K. Ambrasas,* Apie literatūros idėjiškumą.— Literatūros draugystės keliai ir problemos.— Kn.: K. Ambrasas, Kritikos etiudai. V., 1976, p. 381—390, 624—652; *M. Meškauskienė,* Kostas Korsakas.— Kn.: M. Meškauskienė, Ateities viltys. V., 1978, p. 141—151; *J. Būtėnas,* Rašytojai ir knygos.— Kn.: J. Būtėnas, Žodis ir laikas. V., 1979, p. 187—191; *J. Lankutis,* Pareiga nacionalinei kultūrai.— Pergalė, 1979, Nr 10, p. 113—124; *H. Korsakienė,* Pažintis su trečiafrontininkais.— Pergalė, 1980, Nr 8, p. 124—148; *A. Bučys,* Kritiko mintis ir laikas.— Pergalė, 1983, Nr 9, p. 128—139.

KORSAKIENĖ Halina, g. 1910. VIII.30 Kijeve. Prozininkė. Lietuvos TSR nusipelniusi kultūros veikėja (1970). 1939 baigė Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. 1938—40 mokytojavo Kaune, 1941—44 — Pasvalyje. 1940—41 dirbo Kauno radiofone, 1944—46 — Lietuvos TSR radijo komitete. Straipsnius, recenzijas pradėjo spausdinti 1932, grožinės prozos vertimus — 1934, originalius kūrinius — 1945. Korsakienės prozoje vyrauja inteligentijos gyvenimo tematika, ideologinės, moralinės kolizijos. Kūriniuose vaikams pavaizdavo mokyklos buitį. Pagal apysaką „Gyveniman išėjus" L. Slavinas parašė pjesę „Elena" (1959 pastatyta Vilniaus rusų dramos teatre). Apysaka „Gyveniman išėjus", romanas „Laikinoji sostinė" išleisti rusų kalba, apsakymų rinkiniai (su apysaka „Klasės garbė") — rusų, gruzinų, moldavų, ukrainiečių kalbomis, „Klasės garbė" — kinų kalba.

RŠT.: *Gimtajam mieste.* Apsakymai. V., 1949; *Dovana.* Apsakymai vaikams. V., 1950; *Klasės garbė.* Apysaka ir apsakymai. V., 1952; *Gyveniman išėjus.* Apysaka. V., 1955; *Laikinoji sostinė.* Romanas. V., 1961 (II leid. 1980 — Kūrinių serija, kn. 1); *Neapšviestoji mėnulio pusė.* Apsakymai. V., 1969; *Susitikimai.* Atsiminimai. V., 1977; *Išpažintis po 50 metų.* Apysaka. V., 1979; *Gimtosios žemės kvapas.* Apysakos ir apsakymai. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1981; *Veidai ir likimai.* Atsiminimai. (Kūrinių serija, kn. 3). V., 1982.

VERT.: *S. Žeromskis*, Ištikimoji upė. Romanas. K., 1936; *G. Jejerstamas*, Mano berniukai. Apysaka. K., 1937; *A. Gailitas*, Tomas Nipernadis. Novelių romanas. K., 1938; *H. Volpolas*, Džeremiejus. Romanas. K., 1940; *Naujas* žmogus. Rusų rašytojų apysakos. K., 1946; *G. Beriozka*, Karo vado naktis. Apysaka. K., 1948.

KRASNOVAS Aleksandras, g. 1948. XI.3 Šiurpiškiuose (Zarasų raj.). Literatūros kritikas. Filologijos mokslų kandidatas (1981). 1973 baigė Vilniaus universiteto Kauno vakarinį filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1974—76 dirbo LTSR literatūros muziejuje. 1976—79 TSRS Mokslų Akademijos M. Gorkio pasaulinės literatūros instituto aspirantas, 1979—81 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje, nuo 1981 dirba LTSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros institute. Pirmoji recenzija paskelbta 1975.

RŠT.: *Vidinio monologo proza*. Studija. V., 1983.

KUBILINSKAS Kostas, g. 1923. VII.1 Rūdoje (Vilkaviškio raj.), m. 1962.III.9 Malejevkoje (prie Maskvos), palaidotas Vilniuje. Poetas, vaikų rašytojas. 1938—44 mokėsi Marijampolės ir Vilkaviškio gimnazijose, Marijampolės mokytojų seminarijoje. Mokytojavo Lynežerio (Varėnos raj.) pradinėje mokykloje. 1949—50 dirbo Grožinės literatūros leidykloje, nuo 1957 — žurnalo „Genys" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1938. Reikšmingiausia kūrybos dalis — vaikų poezija. Eilėraščiams, eiliuotoms pasakoms būdinga dinamiškas, vaizdingas pasakojimas, lyrizmas, humoras, skambus, įtaigus eiliavimas, tautosakiniai motyvai ir įvaizdžiai. Turiningi, meistriškos formos Kubilinsko kūriniai vaikams padarė poveikį vaikų poezijos raidai. Poezija suaugusiems pasižymi švelniu lyrizmu. Kubilinskas išvertė rusų poetų kūrinių vaikams. Už knygas „Su žilvičio dūdele" ir „Stovi pasakų namelis" Kubilinskui paskirta LTSR valstybinė premija (1959). Pjesė pasaka „Strakaliukas ir Makaliukas" 1958 pastatyta Klaipėdos dramos teatre, Kauno jaunojo žiūrovo teatre ir 1973 LTSR akademiniame dramos teatre, „Vėjo botagėlis" — 1973 LTSR akademiniame dramos teatre, „Bebenčiukas" — 1975 LTSR jaunimo teatre, „Molio Motiejukas" — 1977 Klaipėdos dramos teatre. Knygų vaikams išversta į rusų, ukrainiečių, latvių, anglų, ispanų kalbas.

RŠT.: *Raidžių paradas.* Eilėraščiai vaikams. V., 1951; *Oželis kvaišelis.* Eiliuota pasaka. V., 1951; *Pauliukas bailiukas.* Eilėraštis vaikams. V., 1955;

Pumpurėliai. Eilėraščiai vaikams. V., 1956; Su A. Jonynu: *Pernykštis sniegas.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1957; *Su žilvičio dūdele.* Eilėraščiai ir eiliuotos pasakos vaikams. V., 1957; *Mano skaičiai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1957; *Mano spalvos.* Eilėraščiai vaikams. V., 1957 (II leid. 1976); *Stovi pasakų namelis.* Eiliuotos pasakos. V., 1957; *Buvo buvo, kaip nebuvo.* Eiliuotos pasakos. V., 1958; *Žiogeliai šoka.* Žaidimai vaikams. V., 1959; *Pionierių palapinės.* Eilėraščiai vaikams. V., 1960; *Untulis ir mėnulis.* Eilėraštis vaikams. V., 1960; *Gintarėliai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1961; *Oi jūs grybai, grybai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1961; *Pirmasis dantukas.* Eilėraščiai vaikams. V., 1962; *Varlė karalienė.* Eiliuotos pasakos. V., 1962 (kt. leid.: 1967, 1980); *Spaliukai sakaliukai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1962; *Vėjo botagėlis.* Pjesės pasakos. V., 1963; *Molio Motiejukas.* Eiliuota pjesė pasaka. V., 1963; *Darbininkai.* Ratelis žaidimas. V., 1964 (kt. leid.: 1969, 1974, 1976, 1982); *Trys liepsnelės.* Eilėraščiai vaikams. V., 1964; *Lygumos dainuoja.* Lyrika. V., 1964; *Ryklio rūmai.* Eiliuotos pasakos. V., 1965; *Draugystės eglutė.* Poemėlė vaikams. V., 1965 (II leid. 1980); *Seka sakmę senelis.* Eiliuotos sakmės. V., 1966 (II leid. 1967); *Vaikučiai pabiručiai.* Eilėraščiai, dainelės ir žaidimai. V., 1966; *Visi šoka.* Dainelė. V., 1966; *Vai tu, Martynai.* Du rateliai žaidimai. V., 1969 (II leid. 1977); *Gintarėliai.* Eilėraščių rinktinė vaikams. V., 1969 (II leid. 1974); *Kalnų ilgesys.* Eilėraščių rinktinė. V., 1970; *Ledinukas.* Eiliuota pasaka. V., 1971; *Napalio žaislai.* Poemėlė vaikams. V., 1972; *Mažųjų metai.* Kūriniai vaikams. (Raštai, t. 1). V., 1972; *Žalios pusnys.* Eilėraščiai. (Raštai, t. 2). V., 1972; *Stovi pasakų namelis.* Eiliuotos pasakos. V., 1974; *Katinėlis ir gaidelis.* Eiliuota pasaka. V., 1976; *Kelio smiltys.* Lyrikos rinktinė. V., 1983.

VERT.: *A. Barto,* Aš gyvenu Maskvoje. Eilėraščiai vaikams. V., 1950; *A. Barto,* Tavo šventė. Eilėraštis vaikams. V., 1950; *P. Jeršovas,* Arkliukas Kupriukas. Pasaka. V., 1951 (II leid. 1969); *J. Kotliaras,* Rytas. Eilėraščiai vaikams. V., 1952; *A. Barto,* Marytė auga. Eilėraštis vaikams. V., 1952; *K. Čiukovskis,* Baltprausys. Eilėraštis vaikams. V., 1953 (II leid. 1966); *A. Puškinas,* Pasaka apie carą Saltaną. V., 1954 (II leid. 1967); *S. Michalkovas,* Svarbi diena. Eilėraščiai vaikams. V., 1954; *J. Čarušinas, J. Šumskaja,* Linksmybės. Eilėraščiai vaikams. V., 1956; *S. Maršakas,* Gaisras. Eilėraštis vaikams. V., 1956; *K. Čiukovskis,* Pasakos. V., 1957; *G. Boria-*

nas, Keliai. Eilėraščiai vaikams. V., 1961; *M. Stelmachas*, Zuikio kopūstai. Eilėraščiai vaikams. V., 1962; *J. Kotliaras*, Namukas. Eilėraščiai vaikams. V., 1969; *Ten už jūrų, už kalnų*. Eiliuotos pasakos. (Raštai, t. 3). V., 1983.

LIT.: *J. Kirkila*, Iš pasakų namelio — vaikams.— Kn.: J. Kirkila, Amžininkų balsai. V., 1961, p. 183—190; *V. Kubilius*, Poeto kelias — ieškojimų kelias.— Pergalė, 1962, Nr 5, p. 124—145; *J. Linkevičius*, Scenai skirta poezija.— Pergalė, 1966, Nr 4, p. 137—146; *A. Jonynas*, Keturi poeto portretai.— Meistriška poezija mažiesiems.— Kn.: A. Jonynas, Prie gyvo šaltinio. V., 1978, p. 281—312, 402—411; *J. Linkevičius*, Žymiausias vaikų poezijos kūrėjas.— Kn.: J. Linkevičius, Vaikų poezijos dešimtmečiai. V., 1979, p. 220—301.

KUBILIUS Vytautas, g. 1928.XI.23 Aukštadvaryje (Rokiškio raj.). Literatūros kritikas, literatūrologas. Filologijos mokslų daktaras (1978). 1952 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1950—52 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. 1952—55 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto aspirantas. 1955 apgynė filologijos mokslų kandidato disertaciją. Nuo 1955 dirba šiame institute. Literatūros kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1949. Literatūros istorijos ir kritikos darbuose daugiausia analizuoja revoliucinių ir tarybi-

nių lietuvių poetų kūrybą, romantinio stiliaus, literatūrinių ryšių problemas. Vienas iš akademinės „Lietuvių literatūros istorijos" (4 t., 1957—68; LTSR valstybinė premija 1969), „Lietuvių literatūros istorijos" (1977, rusų k.), „Lietuvių literatūros istorijos" (2 t., 1979—82), „Literatūros teorijos apybraižos" (1982) ir kitų kolektyvinių Lietuvių kalbos ir literatūros instituto leidinių autorių. Parengė J. Baltrušaičio, F. Kiršos, V. Mačernio, O. Milašiaus poezijos rinktines, leidinį „Lietuvių epigrama ir parodija" (1983). Už monografiją „Kazio Borutos kūryba" Kubiliui paskirta LTSR valstybinė premija (1981).

RŠT.: *Teofilis Tilvytis.* Monografinė apybraiža. V., 1956 (rus. leid. 1958); *Mūsų rašytojai.* Straipsniai. V., 1958; *J. Mačys-Kėkštas.* Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1958; *Julius Janonis.* Monografinė apybraiža. V., 1962 (II leid. 1970); *Naujų kelių ieškant.* Kritikos straipsniai. V., 1964; *Salomėjos Nėries lyrika.* Trys etiudai. V., 1968; *Современная литовская поэзия.* Обзорный очерк. М., 1969; Su K. Nastopka: *Польский романтизм и балтийские литературы.* Исследование. Вильнюс, 1973; *Kazio Borutos kūryba.* Monografija. V., 1980; *XX amžiaus lietuvių poetai.* Straipsniai. K., 1980; *XX amžiaus lietuvių lyrika.* Studija. V., 1982; *Lietuvių literatūra ir pasaulinės literatūros procesas.* Straipsniai. V., 1983.

LANKAUSKAS Romualdas, g. 1932.IV.3 Klaipėdoje. Prozininkas. 1950—53 Vilniaus universitete studijavo rusų kalbą ir literatūrą. 1952—53 dirbo „Jaunimo gretų", 1954 — „Literatūros ir meno", 1959—60 — „Šluotos", 1973 — „Kultūros barų" redakcijose. 1978—79 dirbo dailininku-dekoratoriumi. Nuo 1961 reiškiasi ir kaip tapytojas; apipavidalino šešias savo knygas. Pirmosios novelės išspausdintos 1952. Kūryboje vyrauja etinė-psichologinė problematika, žmogaus egzistencijos prasmės apmąstymai. Novelėse, apysakose ir romanuose gausu romantinių ir simbolinių elementų bei dramatiškų tikrovės realijų. Stilius lakoniškas, santūrus, pasižymi grakščia nuotaikų kaita, poetiška akimirkos interpretacija. Kūriniai vaikams dinamiški, su nuotykiniais elementais. Paskelbė taip pat publicistinių straipsnių įvairiomis temomis ir kelionių įspūdžių. Pagal apysaką „Tolimajame plaukiojime" 1957 pastatytas kino filmas „Žydrasis horizontas". Pjesė „Viskas baigsis šiandien" 1967 pastatyta Panevėžio dramos teatre. Romanas „Vidury didelio lauko..." išverstas į rusų ir lenkų kalbas, romanas „Netikėtų išsipildymų valanda" — į rusų, estų, latvių ir lenkų kalbas, apysaka „Klajojantis smėlis" — į rusų ir estų kalbas, apysakos „Žiaurūs žaidimai", „Šmėkla", „Tolimajame plaukiojime" (pavadinimu „Mėnulis ir žiogeliai"), „Džiazo vežimas", romanas „Tą šaltą žiemą" bei keletas apsakymų rinkinių — į rusų kalbą. Novelių rinkinys „Vienas atviroje jūroje" ir apysaka „Balta, juoda ir mėlyna" išleisti estų kalba. Kai kurios novelės išverstos į armėnų, baškirų, gruzinų, latvių, tadži-

kų, turkmėnų, vengrų, vokiečių, serbų-chorvatų, slovakų, bulgarų, lenkų, anglų, danų kalbas. Į lietuvių kalbą išvertė E. Hemingvejaus kūrinių ir R. Bredberio apsakymų.

RŠT.: *Tolimajame plaukiojime.* Apysaka vaikams. V., 1954; *Nepaprastas atsitikimas.* Apsakymas vaikams. V., 1954; *Baisusis plėšikas Aloyzas.* Penki apsakymai. V., 1958; *Klajojantis smėlis.* Apysaka ir apsakymai. V., 1960; *Kai nutyla trompetas.* Novelės. V., 1961; *Vidury didelio lauko...* Romanas. V., 1962; *Tiltas į jūrą.* Romanas. Pergalė, 1963, Nr 3, p. 11—67; *Trečias šešėlis.* Novelės. V., 1964; *Nuo ryto iki vakaro.* Novelių rinktinė. V., 1965; *Klajojantis smėlis. Žiaurūs žaidimai. Balta, juoda ir mėlyna.* Apysakos. V., 1967; *Pilka šviesa.* Novelės. V., 1968; *Kur ūkia laivai.* Apsakymai vaikams. V., 1970; *Šiaurės vitražai.* Novelės. V., 1970; *Džiazo vežimas.* Apysaka ir novelės. V., 1971; *Tą šaltą žiemą. Atspindžiai jūros veidrody.* Romanas ir apysaka. V., 1972; *Šmėkla.* Apysaka ir novelės. V., 1974; *Netikėtų išsipildymų valanda.* Romanas. V., 1975; *Akimirka ir amžinybė.* Novelių rinktinė. V., 1976; *Prisiminimai po vidurnakčio.* Romanas. V., 1977; *Dar viena diena.* Novelės. (Kūinių serija, kn. 1). V., 1982; *Žiaurūs žaidimai.* Apysakos. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1982.

VERT.: *E. Hemingvejus,* Senis ir jūra. Apysaka. V., 1960 (kt. leid.: 1967, 1981.— Kn.: E. Hemingvejus, Anapus upės medžių ūksmėje); Su G. Bekeryte: *E. Hemingvejus,* Atsisveikinimas su ginklais. Romanas. V., 1962 (kt. leid.: 1970, 1977.— Kn.: E. Hemingvejus, Fiesta. Atsisveikinimas su ginklais. V., 1977); *E. Hemingvejus,* Žalios Afrikos kalvos. Knyga apie Afriką. V., 1964 (II leid. 1979); *E. Hemingvejus,* Kilimandžaro sniegynai. Apsakymai. V., 1977 (su kt. vert.).

LIT.: *V. Kubilius,* Naujo stiliaus beieškant.— Kn.: V. Kubilius. Naujų kelių ieškant. V., 1964, p. 38—45; *V. Galinis,* Rašytojai ieško herojaus.— Kn.: V. Galinis, Literatūra, dabartis, žmogus. V., 1966, p. 87—98; *A. Zalatorius,* Novelių žmogus ir novelių menas.— Pergalė, 1966, Nr 8, p. 105—116; *E. Ignatavičius,* Trijų kelių kryžkelės.— Pergalė, 1967, Nr 11, p. 167—170; *K. Ambrasas,* Meistriškumas, įvairumas, tolerancija.— Kn.: K. Ambrasas, Kritikos etiudai. V., 1976, p. 313—354 (336—343); *S. Lipskis,* Dabartis ir R. Lankausko herojus.— Kn.: S. Lipskis, Šiuolaikinės apysakos horizontai. V., 1976, p. 200—215; *V. Vanagas,* Bėgimas iš karuselės.—

Pergalė, 1976, Nr 10, p. 170—176; *A. Bučys,* Meninės sintezės linkme.— Kn.: A. Bučys, Romanas ir dabartis. V., 1977, p. 290—300; *A. Zalatorius,* Su novele dviese.— Kn.: Šiuolaikinės prozos problemos.— V., 1978, p. 237—240.

LANKUTIS Jonas, g. 1925.II.8 Gargžduose. Literatūros kritikas, literatūrologas. Lietuvos TSR nusipelnęs mokslo veikėjas (1975). Filologijos mokslų daktaras (1975). Lietuvos TSR Mokslų Akademijos narys korespondentas (1976). 1953 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1953—56 TSRS Mokslų Akademijos M. Gorkio pasaulinės literatūros instituto aspirantas. 1956 apgynė filologijos mokslų kandidato disertaciją. Nuo 1956 dirba Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institute, nuo 1957 lietuvių tarybinės literatūros sektoriaus vadovas. Nuo 1960 TSKP narys. Nuo 1965 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Literatūros kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1947. Daugiausia darbų parašė lietuvių dramaturgijos, tarybinės literatūros raidos tendencijų, socialistinio realizmo klausimais; analizavo V. Mykolaičio-Putino, E. Mieželaičio, Just. Marcinkevičiaus, J. Grušo, V. Krėvės, Vydūno ir kt. rašytojų kūrybą. Vienas akademinės „Lietuvių literatūros istorijos" (4 t., 1957—68; LTSR valstybinė premija 1969); „Lietuvių literatūros istorijos" (1977, rusų k.), „Lietuvių literatūros istorijos" (2 t., 1979—82) ir kitų

kolektyvinių Lietuvių kalbos ir literatūros instituto leidinių autorių ir redaktorių. Už studiją „Lietuvių dramaturgijos raida" Lankučiui paskirta LTSR valstybinė premija (1976).

RŠT.: *Lietuvių dramaturgija.* Straipsniai. V., 1958; *Socialistinis realizmas lietuvių literatūroje.* Straipsniai. V., 1959; *V. Mykolaičio-Putino kūryba.* Monografija. V., 1961 (II papildytas leid. 1973); *Socialistinio realizmo metodas.* Populiari apybraiža. V., 1962; *Literatūra ir humanistiniai idealai.* Straipsniai. V., 1963; *E. Mieželaičio poezija.* Monografinė apybraiža. V., 1965 (II leid. 1971); *«Человек» Э. Межелайтиса.* Очерк творчества. М., 1965; *В. Миколайтис-Путинас.* Очерк творчества, М., 1967; *Lietuvių dramaturgijos raida.* Studija. V., 1974 (papildytas leid. 1979); *Панорама литовской советской литературы.* Вильнюс, 1975; *Justino Marcinkevičiaus draminė trilogija.* V., 1977; *Поэтический мир Юстинаса Марцинкявичюса.* Студия, М., 1980; Etiudai apie Juozą *Grušą.* V., 1981; *Vincas Mykolaitis-Putinas.* Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. K., 1982; *Lietuvių tarybinė dramaturgija.* Straipsniai. V., 1983.

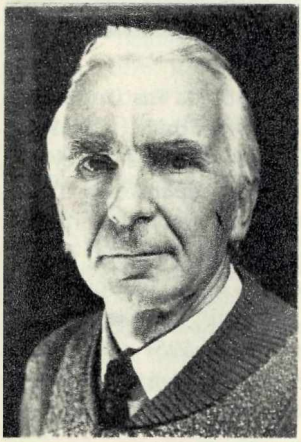

LAPAŠINSKAS Jonas, g. 1923. III.4 Slabadoje (Rokiškio raj.). Poetas, publicistas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1965). 1940—41 Kauno radijo komiteto korespondentas. 1944—46 dirbo Lietuvos radijo komitete, LLKJS Centro Komitete. 1947—71 (su pertraukomis) LLKJS CK narys. Nuo 1952 TSKP narys. 1949—51 dirbo žurnalo „Švyturys" redakcijoje, 1951—53 „Kauno tiesos" korespondentas Dzūkijoje. 1953—55 LKP Kauno miesto komiteto narys, laik-

raščio „Kauno tiesa" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas. 1955—71 žurnalo „Jaunimo gretos", 1971—77 žurnalo „Švyturys", nuo 1977 žurnalo „Žvaigždutė" vyriausias redaktorius. 1962 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). Eilėraščius pradėjo spausdinti 1938. Ankstyvojoje poezijoje vyrauja gamtos vaizdai, vėlesniojoje apdainuojami tarybinės santvarkos laimėjimai, tautų draugystė, kova už taiką, tėvynės grožis. Pagal Alf. Bieliausko romaną parašė libretą V. Baumilo operai „Rožės žydi raudonai" (1967 pastatyta Kauno muzikiniame teatre), žodžius daugeliui kantatų ir dainų.

RŠT.: *Jaunystės daina.* Eilėraščiai. V., 1953; *Raketa.* Eilėraščiai vaikams. V., 1960; *Groja dūdos.* Eilėraščiai vaikams. V., 1962; *Žemė ilgisi meilės.* Eilėraščiai. V., 1968; *Želmenėliai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1971; *Duonutė žydi.* Eilėraščiai vaikams. V., 1982.

LASTAS, Lastauskas, Adomas, slapyvardis **Adomas Juodasai**, g. 1887. X.18 Išlandžiuose (Kapsuko raj.), m. 1961.I.18 Kaune. Poetas, vertėjas. 1908 baigė Suvalkų gimnaziją. Maskvos universitete studijavo teisę, Šaniavskio liaudies universitete (Maskvoje) — literatūrą. Už dalyvavimą anticariniame studentų judėjime 1911 iš universiteto pašalintas. 1914 mobilizuotas į Rusijos kariuomenę, dalyvavo Pirmajame pasauliniame kare. 1918 grįžo į Lietuvą. Mokytojavo Marijampolės gimnazijoje, nuo 1924 dirbo teisininko darbą. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1910. Ankstyvajai lyrikai būdinga gamtos, karo, vargdienių dalios motyvai,

demokratinės tendencijos. Vėlesnėje poezijoje ryškesni intymių išgyvenimų motyvai, alegorijos. Kai kuriuose kūriniuose atsispindi opozicinis požiūris į buržuazijos valdomos Lietuvos tikrovę. Tarybiniais metais parašė eilėraščių, aukštinančių naują gyvenimą, ir autobiografinę vaikystės apysaką.

RŠT.: *Saulėta pasakėlė.* Poezija. Marijampolė, 1920; *Auksinės varpos.* Eilėraščiai. Kaunas—Marijampolė, 1921; *Lietuvos knygnešio likimas.* Poema. Šiauliai, 1925; *Ties kruvinom spurgom.* Eilėraščiai. K., 1935; *Pasiilgimas.* Eilėraščiai. K., 1939; *Poezijos rinktinė.* V., 1957; *Albinuko vaikystė.* Apysaka vaikams. V., 1959.

VERT.: *F. Gladkovas,* Cementas. Romanas. K., 1947; *A. Roskinas,* Maksimas Gorkis. Biografinė apybraiža. K., 1947; *V. Garšinas,* Apsakymai. V., 1949; *K. Fedinas,* Senis. Apsakymai. V., 1950.

LIT.: *B. Pranskus,* Adomo Lasto poezija.— Kn.: B. Pranskus, Lietuvių literatūros gretose. V., 1959, p. 383—404.

LASTAUSKIENĖ (Ivanauskaitė) Marija, g. 1872.V.15 Šiauliuose, m. 1957.VII.19 Kaune. Prozininkė. Augo Paragiuose (Akmenės raj.). 15 metų išvyko į Šiaulius mokytis siūti. Vėliau gyveno Varšuvoje, nuo 1898 — Peterburge; dirbo papuošalų dirbtuvėje, bibliotekoje. 1903 ištekėjusi, gyveno Paragiuose, Rygoje. 1908 apsigyvenusi Vilniuje, pradėjo rašyti apsakymus, bendradarbiaudama su seseria Sofija Pšibiliauskiene. Bendrus kūrinius ir daugelį savo kūrinių iki 1926 spaus-

dino sesers jau anksčiau vartotu **Lazdynų Pelėdos** slapyvardžiu. 1918—38 gyveno Paragiuose. Po sesers mirties (1926) rašytus kūrinius daugiausia skelbė savo pavarde. Nuo 1938 gyveno Kaune, dirbo literatūrinį darbą. Kartu su seseria ir atskirai rašytuose kūriniuose vaizdavo daugiausia miesto darbo žmonių, ypač neseniai atvykusių iš kaimo, gyvenimą, parodė socialinę neteisybę, išnaudojimą, sunkią moters dalią, gvildeno moralinio asmenybės vertingumo problemas. Kai kuriuose kūriniuose yra revoliucinio darbininkų judėjimo vaizdų. Lastauskienės kūryba — sudėtinė Lazdynų Pelėdos palikimo dalis.

RŠT.: *Auka.* Apysaka. V., 1907; *Radybos.* Apysaka. K., 1930; *Gyvenimo perlai.* Apsakymai. K., 1934; *Iki mirties.* Romanas. K., 1939; *Laimės griuvėsiuose.* Apsakymai. K., 1940; *Upės dovana.* Apsakymai. K., 1946.

Su S. Pšibiliauskiene (bendru Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu): *Pavasario rytmetį. Davatka. Burtininkė.* Apsakymai. V., 1905; *Apysakos.* V., 1908; *Nesitikėjau. Ištverk, motute. Vanka.* V., 1912; *Raštai,* t. 1. V., 1914; *Raštai,* t. 1—4. Kaunas—Marijampolė, 1921—22; *Raštai,* 7 t., V., 1954—55; *Stebuklingoji tošelė.* Apysakos ir apsakymai. V., 1961; *Klajūnas.* Apysakų ir apsakymų rinktinė. V., 1967; *Stebuklinga tošelė.* Apsakymų rinktinė. V., 1972.

LIT.: *B. Pranskus,* Lazdynų Pelėdos kūryba.— Kn.: Lazdynų Pelėda, Raštai, t. 1. V., 1954, p. 5—43; *I. Kostkevičiūtė,* Lazdynų Pelėda.— Kn.: I. Kostkevičiūtė, Kritinis realizmas lietuvių prozoje XIX a. pabaigoje— XX a. pradžioje. V., 1956, p. 258—281; *P. Česnulevičiūtė,* Marija Lastauskienė.— Pergalė, 1957, Nr 5, p. 107—109; *S. Lastauskaitė-Matulienė,* Praeitį prisiminus.— Pergalė, 1957, Nr 8, p. 80—88; *P. Česnulevičiūtė,* Lazdynų Pelėdos kūryba (iki Pirmojo pasaulinio karo).— Literatūra ir kalba, 1962, t. 6, p. 79—201; *O. Lastauskaitė-Glovackienė,* Iš prisiminimų apie Lazdynų Pelėdą.— Literatūra ir kalba, 1962, t. 6, p. 202—217; *L. Gira,* Dvi seserys Ivanauskytės.— Kn.: L. Gira, Raštai, t. 5, V., 1963, p. 53—76.

LAURINČIUKAS Albertas, g. 1928. I.1 Šiauliuose. Prozininkas, dramaturgas. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1975). 1945—46 dirbo „Lietuvos geležinkelininko" redakcijoje. 1948 baigė Šiaulių gimnaziją. 1949—53 „Komjaunimo tiesos" korespondentas Šiaulių srityje ir fizikos mokytojas. 1950 baigė Šiaulių mokytojų instituto fizikos-matematikos fakultetą. 1953—54 „Tarybinio mokytojo" redaktoriaus pavaduotojas. Nuo 1954 TSKP narys. 1954—60 „Komjaunimo tiesos" redaktorius. 1959 neakivaizdiniu būdu baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1960—63 ir 1968—70 „Sielskaja žizn", „Moscow News" ir „Tiesos" korespondentas Jungtinėse Amerikos Valstijose. 1963—64 LKP CK sektoriaus vedėjas, 1964—68 LKP CK skyriaus vedėjo pavaduotojas. Nuo 1971 laikraščio „Tiesa" redaktorius, LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas, LKP CK narys, 1971—74 Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos prezidiumo pirmininko pavaduotojas, nuo 1975 — pirmininkas ir TSRS žurnalistų sąjungos valdybos sekretorius. Kūrinius pradėjo spausdinti 1950. Apybraižose ir pjesėse atskleidžiami kapitalistinio pasaulio socialiniai kontrastai, gvildenamos kultūrinės ir politinės užsienio šalių problemos. Už publicistiką TSRS rašytojų sąjungos valdyba paskyrė A. Tolstojaus premiją (1980). Už nuopelnus kovoje už taiką ir tautų bendradarbiavimą 1976 Tarptautinė žurnalistų organizacija apdovanojo Julijaus Fučiko medaliu. Pjesė „Vidutinė moteris" 1971 pastatyta Panevėžio, 1972 — Kom-

somolsko prie Amūro, 1973 — Novgorodo, Sovetsko, Kalinino, Talsų (Latvija) dramos bei Rygos televizijos teatruose, 1975 — Višnij Voločoko, 1983 — M. Jermolovos Maskvoje dramos teatruose. Pjesė „Akimirka teisybės" 1975 pastatyta Panevėžio, Tiumenės, Šachtinsko dramos bei Rygos televizijos teatruose, 1977 tarptautiniame dramaturgijos konkurse Kuboje atstovavo tarybinei dramaturgijai, 1977 — Novejves (Čekoslovakija), 1981 — Riazanės dramos teatruose. Pjesė „Neapykantos spalva" 1977 pastatyta LTSR akademiniame, Petrozavodsko, Mičiurinsko, Smolensko, Rybinsko, Tulos ir Kyzylo (Tuvos ATSR) dramos teatruose. Pjesė „Paskutinis prašymas" 1979 pastatyta Maskvos A. Puškino, Kalugos, Gorkio, Iževsko (Udmurtijos ATSR), Stavropolio, Čerkesko, Balašovo (Saratovo sr.), Dzeržinsko (Gorkio sr.), Velikije Lukų, Usurijsko (Primorės kraštas), Kurjano, Ivano Frankovsko dramos teatruose, 1980 — Dušanbės, Alma-Atos, Rygos rusų dramos teatruose ir Rygos radijo teatre, 1982 Baltarusijos akademiniame J. Kolaso (Vitebskas) ir LTSR akademiniame dramos teatruose, pastarajame pavadinimu „Praraja", pagal ją pastatytas kino filmas (1982). Parašė scenarijus televizijos filmams „Linksmasis amerikietis" (pastatyta 1972) ir „Birmos keliai ir kryžkelės" (pastatyta 1974), su J. Vaitkumi — scenarijų kino filmui „Medaus mėnuo Amerikoje" (pastatyta 1982). Į rusų kalbą išverstos apybraižų knygos „Trečioji dolerio pusė", „Varinė saulė", „Juodasis kraujas", „Amžini beržai", pjesės „Vidutinė moteris" (pavadinimu „Vidutinė amerikietė"), „Akimirka teisybės", „Neapykantos spalva", „Paskutinis prašymas" (pavadinimu „Bedugnė"), į gruzinų kalbą — apybraižų knyga „Juodasis kraujas", į slovakų kalbą — pjesės „Neapykantos spalva" ir „Paskutinis prašymas", į bulgarų kalbą — pjesė „Neapykantos spalva".

RŠT.: *Vienos balandžiai.* Apybraižos. V., 1960; *Trečioji dolerio pusė.* Apybraižos. V., 1964 (II leid. 1965); *Juodasis kraujas.* Kelionių po Afrikos kontinentą įspūdžiai. V., 1969; *Matadoras.* Apsakymai vaikams. V., 1971;

Vidutinė moteris. Pjesė. V., 1971; *Varinė saulė.* Apybraižos. V., 1972; *Тени Пентагона.* Очерки. М., 1974; *Akimirka teisybės.* Drama. V., 1976; *Говорящий там-там.* Рассказы для детей. Вильнюс, 1977; *Свобода как дымок над вигвамом...* Очерк. М., 1977· *Neapykantos spalva.* Drama. V., 1978; *Taiklioji ranka.* Apsakymai vaikams. V., 1979; *Amžini beržai.* Rusijos siluetai. Apybraižos. V., 1980; *Paskutinis prašymas.* Drama V., 1983. *Последняя просьба.* Пьесы. М., 1980; *Горсть риса.* Очерки. М., 1981; *Капли грязи и цветы дружбы.* Публицистика. М., 1981.

LIEGUTĖ Emilija **(Balionienė),** g. 1930.II.21 Skituriuose (Alytaus raj.). Prozininkė. 1960 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1952—62 mokytojavo Kaišiadorių vidurinėje mokykloje, 1965—73 dirbo žurnalo „Moksleivis" ir lakraščio „Tarybinis mokytojas" redakcijose. Kūrinius pradėjo spausdinti 1963. Pasakos pjesės vaikams „Pelėda ir žibintas" 1969 ir „Žaliabarzdis" 1971 pastatytos Vilniaus televizijoje, pjesė „Kokia tavo nuomonė" — 1974 Vilniaus radijo teatre. Pasakų rinkinys išverstas į baltarusių kalbą.

RŠT.: *Palaukių vasara.* Apsakymai. V., 1967; *Prieblandos valanda.* Apsakymai. V., 1972; *Užmigęs miestas.* Pasakos. V., 1972; *Popieriniai drugeliai.* Apsakymai vaikams. V., 1973; *Mano kiemo vaikai.* Apsakymai vaikams. V., 1977; *Marios groja.* Apsakymai vaikams. V., 1978; *Stiprybės*

žemė. Apsakymai. V., 1979; *Generolo laiškas*. Apsakymai vaikams. V., 1982.

VERT.: *M. Lynkovas*, Mikolka garvežys. Apysaka vaikams. V., 1978; *J. Kolasas*, Gyvenimo platybėse. Liūnas. Apysakos. V., 1980; *V. Adamčikas*, Svetima tėvynė. Romanas. V., 1983.

LIEPSNONIS Alpas, g. 1910.XI.5 Kamariškyje (Zarasų raj.). Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1965). 1932 įstojo į pogrindinę komjaunimo organizaciją. Už revoliucinę veiklą 1933—40 buvo kalinamas. 1940—41 dirbo „Valstiečių laikraščio" redakcijoje. 1941 pasitraukė į TSRS gilumą. Nuo 1943 TSKP narys. 1944—48 dirbo „Valstiečių laikraščio", 1949—50 „Tarybų Lietuvos" (1950 redaktorius), 1951 ir 1955—58 „Kauno tiesos" redakcijose. 1955 baigė Leningrado partinės mokyklos žurnalistikos skyrių. Apsakymus, apybraižas, kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1930. Kūryboje pavaizdavo darbo žmonių gyvenimą, jų dalyvavimą revoliucinėje kovoje.

RŠT.: *Ąžuolai nesitraukia*. Atsiminimai. V., 1976; *O kur žvaigždės?* Atsiminimai. V., 1979.

LINIAUSKIENĖ Bronislava, g. 1923.III.20 Žilioniuose (Radviliškio raj.). Poetė. 1963 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1948—57 mokytojavo Gargždu̇ose, Skuode, nuo 1960 mokytojauja Kretingoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1950.

RŠT.: *Palei žydintį lauką.* Eilėraščiai. V., 1978; *Tylūs pasikalbėjimai.* Eilėraščiai. V., 1983.

LINKEVIČIUS Jonas, g. 1927.I.1 Vabaliuose (Radviliškio raj.). Literatūros kritikas. Lietuvos TSR nusipelnęs mokytojas (1978). 1951 baigė Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą. 1947—62 mokytojavo Radviliškio ir Joniškio rajonuose. Nuo 1963 TSKP narys. 1962—65 ir 1967—73 Šiaulių pedagoginio instituto dėstytojas (nuo 1973 docentas); 1963—65 ir 1967—71 to instituto lietuvių kalbos ir literatūros katedros vedėjas, 1971—73 pedagogikos

fakulteto dekanas. 1973—79 Pedagogikos mokslinio tyrimo instituto lietuvių kalbos ir literatūros mokymo metodikos sektoriaus vadovas. Nuo 1980 „Vagos" leidyklos lietuvių vaikų ir jaunimo literatūros redakcijos vedėjas. Paskelbė straipsnių vaikų literatūros ir literatūros dėstymo metodikos klausimais. Parašė mokymo priemonių studentams, sudarė straipsnių rinkinį „Šiuolaikinės vaikų literatūros problemos" (1979), abiturientų rašinių rinkinių, tarybinių rašytojų kūrinių apie V. Leniną 2 rinkinius.

RŠT.: *Vaikų poezijos dešimtmečiai.* Studija. V., 1972.

LIOBYTĖ-PAŠKEVIČIENĖ Aldona, g. 1915.II.11 Vilniuje. Vaikų rašytoja, dramaturgė, vertėja. Lietuvos TSR nusipelniusi kultūros veikėja (1975). 1932—35 Vilniaus universitete studijavo lenkų kalbą ir literatūrą, 1935—39 Kauno universitete — lietuvių kalbą ir literatūrą. 1941—45 „Vaidilos" teatro, 1945—49 Lietuvos TSR dramos teatro aktorė. 1949—61 Grožinės literatūros leidyklos vaikų ir jaunimo literatūros redakcijos vedėja. Grožinius kūrinius pradėjo spausdinti 1950. Kūrybai būdinga tautosakos stilizacija, tautosakinių motyvų naudojimas originalių siužetų didaktinio ir humoristinio pobūdžio kūriniuose. Išvertė lenkų ir kitų tautų rašytojų kūrinių vaikams. Pjesė pasaka „Kupriukas muzikantas" 1955 pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre,

„Meškos trobelė" — 1956 Klaipėdos dramos teatre, 1957 Kauno jaunojo žiūrovo teatre (pavadinimu „Užburtas karaliūnas") ir 1965 LTSR akademiniame dramos teatre, „Trys negražios karalaitės" — 1968 Vilniaus lėlių teatre, „Devyniabrolė" — 1971 Šiaulių dramos teatre ir 1975 LTSR akademiniame dramos teatre, pjesė „Kuršiukas" — 1969 Vilniaus universiteto studentų Kiemo teatre. Su K. Kymantaite inscenizavo P. Cvirkos „Žemę maitintoją" (pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre 1950), „Meisterį ir sūnus" (pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre 1965) ir A. Vienuolio „Paskenduolę" (pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre 1956). A. Liobytės knygų vaikams išversta į rusų, gruzinų, vokiečių, slovakų, čekų, anglų, ispanų, suahilių kalbas.

RŠT.: Su K. Kymantaite: *Žemė maitintoja.* Pjesė pagal P. Cvirkos romaną. V., 1950; *Kupriukas muzikantas.* Pjesė pasaka. V., 1955; *Meškos trobelė.* Pjesė pasaka. V., 1956; *Šimto zuikių piemuo.* Perkurtos lietuvių liaudies pasakos. V., 1959; *Saulės vaduotojas.* Perkurta lietuvių liaudies pasaka. V., 1959 (kt. leid.: 1972, 1976); *Ramunė.* Perkurta lietuvių liaudies pasaka. V., 1959; Su R. Jankevičiene: *13 žaliųjų draugų.* V., 1962; *Ežerinis.* Perkurta lietuvių liaudies pasaka. V., 1962; *Mėnuo saulužę vedė.* Apysaka pasaka. V., 1963; *Gulbė karaliaus pati.* Perkurtos lietuvių liaudies pasakos. V., 1963 (II leid. 1980); *Nė velnio nebijau.* Perkurtos lietuvių liaudies pasakos. V., 1964; *Pabėgusi dainelė.* Apysaka pasaka. V., 1966 (II leid. 1975); *Trys pasakos.* Pjesės. V., 1967; *ABC. Šuniukų abėcėlė.* V., 1969 (kt. leid.: 1970, 1977); *Pasaka apie narsią Vilniaus mergaitę ir galvažudį Žaliabarzdį.* Pasakos. V., 1970; *Kuršiukas.* Pjesė pasaka. V., 1971; *Kačiukų abėcėlė.* V., 1972 (kt. leid.: 1973, 1974); *Devyniabrolė.* Pjesė pasaka. V., 1973; *Tėveli, būk mažas.* Apsakymai vaikams. V., 1973 (II leid. 1983); *Aukso obuolys.* Pjesė pasaka. V., 1978.

VERT.: *P. Pavlenka,* Stepių saulė. Apysaka vaikams. V., 1950; *N. Nosovas,* Kolios Sinicyno dienoraštis. Apysaka vaikams. V., 1953; Uzbekų liaudies pasakos. V., 1954; *H. Malo,* Be šeimos. Apysaka vaikams. V., 1956; *H. Ožogovska,* Berniukas atžagariukas. Apysaka vaikams. V., 1962; *N. Ro-*

leček, Mieloji šeimynėlė ir aš. Apysaka. V., 1964; *L. Kručkovskis,* Pirmoji laisvės diena. Pjesė. V., 1964; *K. Kolodis,* Pinokis. Apysaka. V., 1965; *I. Jurgelevičova,* Neramios valandos. Apysaka vaikams. V., 1967; *Šiuolaikinės* lenkų pjesės. V., 1967; *A. Lindgren,* Nykštukas Nilsas. Pasakos. V., 1969; Su A. Paraščiaku: *J. Pšimanovskis,* Keturi tankistai ir šuo, 2 d. V., 1969—71; *H. Snopkevič,* Svajonės ir dvejonės. Apysaka vaikams. V., 1970; *V. Fera-Mikura,* Trys Stasiai. Pasaka. V., 1970; *L. J. Kernas,* Ferdinandas Nuostabusis. Apysaka. V., 1973; *S. Pliatuvna,* Tomekas, Eva ir kiti. Apysaka. V., 1975; *L. J. Kernas,* Dramblys Dominykas. Apysaka. V., 1976; *A. Kamenska,* Neparyžiuje ir kitur. Apysaka pasaka. V., 1979; Su A. Paraščiaku: *H. Senkevičius,* Be dogmos. Romanas. V., 1980.

LIPSKIS Stasys, g. 1941.VII.11 Kuršėnuose (Šiaulių raj.). Literatūros kritikas. 1967 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1962—67 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa", 1967—72 „Literatūra ir menas" redakcijose (nuo 1968 skyriaus vedėjas). 1973—74 Lietuvos TSR valstybinio kinematografijos komiteto vyriausiasis redaktorius. Nuo 1971 TSKP narys. 1974—77 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos literatūros konsultantas. 1972—80 (su pertrauka) Lietuvos TSR kino studijos scenarinės-redakcinės kolegijos vyriausiasis redaktorius ir meno tarybos pirmininko pavaduotojas. 1980—83 dirbo žurnalo „Nemunas" redakcijoje. Nuo 1983 informacinio biuletenio „Naujos knygos" vyriausiasis redaktorius. Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1963. Daugiausia dėmesio kreipia

į šiuolaikinės lietuvių prozos problemas. Paruošė tarybinių literatūros kritikų pasisakymų apie lietuvių literatūrą ir rašytojus antologiją „Lietuviško žodžio atgarsiai" (išleisti du tomai 1976—79). Su K. Musnicku parašė scenarijų telefilmui apie J. Avyžių „Apmąstymai kryžkelėje" (pastatytas 1976), su L. Lazėnu — scenarijų filmui apie E. Mieželaitį „Mano rankos" (pastatytas 1978), su H. Šablevičiumi — scenarijų kino filmui „Mažos mūsų nuodėmės" pagal R. Kašausko to paties pavadinimo romaną (pastatytas 1979). Sudarė straipsnių rinkinį „Interviu su rašytojais" (1980).

RŠT.: *Dialogas su herojumi.* Penki apmąstymai apie literatūrą ir gyvenimą. V., 1972; *Šiuolaikinės apysakos horizontai.* Etiudai apie 1960—1975 m. lietuvių tarybinę literatūrą. V., 1976; *Литовская литература — 1975.* Критико-библиографический очерк. Вильнюс, 1977; *Литовская литература — 1976.* Критико-библиографический очерк. Вильнюс, 1978; *Jonas Šimkus.* Gyvenimo ir kūrybos metmenys. V., 1981; *Nuo kaimo iki miesto.* Etiudai apie Žemaitės ir P. Ziberto premijų laureatus. V., 1983; *Kostas Korsakas.* Apybraiža. K., 1983.

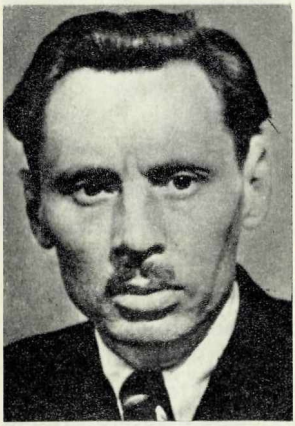

LUKINSKAS Romualdas, g. 1911. VII.3 Akmenėje (Biržų raj.), m. 1964.IX.4 Vilniuje. Prozininkas. Nuo 1926 mokėsi Panevėžio mokytojų seminarijoje, 1928 už pažangias pažiūras iš jos pašalintas. 1932 baigė kooperatininkų kursus Kaune, dirbo kooperatinėse įstaigose (Batakiuose, Pamūšyje, Kruopiuose, Raseiniuose, Kretingoje ir kitur). 1946—54 dirbo laikraščių „Raudonasis švyturys" (Klaipėda), „Tarybų Lietuva", „Kauno tiesa" redakcijose, Lietuvos TSR rašytojų

sąjungos Kauno filialo atsakinguoju sekretoriumi. Nuo 1952 TSKP narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1928. Kūryboje pavaizdavo tarybinės santvarkos kūrimą Lietuvoje, dabarties ir praeities kontrastais išryškindamas socialistinės moralės principus.

RŠT.: *Pirmieji metai.* Apybraiža. V., 1956; *Savosios žemės šeimininkė.* Apybraižos. V., 1956; *Mano draugai.* Apysakos. V., 1958; *Gamtos klaida.* Apsakymai. V., 1964; *Mėlynas laukas.* Apsakymai ir apysaka. V., 1971.

MACEVIČIUS Juozas, g. 1928.X.4 Joniškyje. Poetas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1965). 1946—49 studijavo teisę Vilniaus universitete, 1951—52 mokėsi M. Gorkio literatūros institute Maskvoje, 1957—59 — to paties instituto aukštuosiuose literatūros kursuose. 1948—51 dirbo laikraščio „Tiesa" ir žurnalo „Švyturys" redakcijose, 1953—54 — laikraščio „Kauno tiesa" redakcijoje; buvo Lietuvos TSR rašytojų sąjungos Kauno filialo atsakingasis sekretorius. Nuo 1965 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. 1965—70 valdybos sekretorius. 1959—64 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas", 1964—65 ir nuo 1970 žurnalo „Pergalė" redakcijoje (nuo 1976 vyriausiasis redaktorius). Nuo 1961 TSKP narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1947. Kūryboje ryškūs pilietiniai motyvai, klasių kovos atgarsiai, poetizuojami tarybinių žmonių žygdarbiai. Už eilėraščių rinkinį „Kasdieniška knyga" Macevičiui paskirta LTSR vals-

tybinė premija (1970). J. Macevičiaus poezijos motyvais LTSR akademiniame dramos teatre 1971 pastatytas poezijos spektaklis „Atėjau į XX amžių". Eilėraščių rinkinių išleista rusų kalba. Į lietuvių kalbą išvertė rusų ir tarybinių tautų rašytojų kūrinių.

RŠT.: *Pavasario žingsniai.* Eilėraščiai. K., 1949; Su A. Jonynu: *Draugui Stalinui.* Eiliuotas laiškas. V., 1950 (kt. leid.: 1951, 1952); *Statytojų karta.* Eilėraščiai. V., 1953; Su A. Jonynu: *Pavasarėjančiais arimais.* Lyrinės apybraižos ir reportažai. V., 1957; *Rudens liepsnos.* Eilėraščiai. V., 1957; *Mano pozicija.* Eilėraščiai. V., 1963; *Kasdieniška knyga.* Eilėraščiai. V., 1968; *Atošvaistės.* Rinktinė. V., 1971; *Distancija.* Eilėraščiai. V., 1972; *Šauksmas.* Eilėraščiai. V., 1975; *Pastovios gairės.* Straipsniai apie literatūrą. V., 1978; *Suartėjimas.* Poezijos rinktinė. V., 1978; *Apsaugok atmintį ir atminimą. Vieno valsčiaus kronika.* V., 1981; *Neišduok.* Eilėraščiai. V., 1983.

VERT.: *V. Majakovskis,* Kas gerai ir kas blogai. Eilėraščiai. V., 1952 (II leid. 1970); *A. Neverovas,* Taškentas — duonos miestas. Apysaka. V., 1958; *D. Bednas,* Poezija. V., 1961; *V. Majakovskis,* Poezija. V., 1961 (su kt. vert.); *S. Sartakovas,* Neatiduok karalienės. Apysaka. V., 1963; *V. Majakovskis,* Misterija buf. Blakė. Pirtis. Pjesės. V., 1966; *P. Abrahamsas,* Vainikas Maiklui Udomui. Romanas. V., 1971; *A. Muchtaras,* Platanas. Legendų, apsakymų ir apysakų romanas. V., 1973.

LIT.: *V. Areška,* Pilietinės lyrikos galimybės.— Pergalė, 1973, Nr 2, p. 113—121; *A. Baltakis,* Pareiga revoliucijai ir poezijai.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975; p. 282—295; *R. Trimonis,* Kasdienybė — mūšio laukas.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 261—270; *V. Areška,* Pokario kartos poetinis testamentas.— Nemunas, 1978, Nr 10, p. 36—40; *A. Baltakis,* „Toks aš buvau, esu ir būsiu..." — Kn.: Poezijos pavasaris, 1978. V., 1978, p. 26—31; *A. Jonynas,* Kartos poezija.— Ko nerimsti, širdie...— Kn.: A. Jonynas, Prie gyvo šaltinio. V., 1978, p. 459—466, 420—431.

MACIJAUSKIENĖ Marija, g. 1930. III.11 Kaune. Poetė, eseistė. 1954 baigė Vilniaus universiteto istorijos-filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1954—58 dirbo „Jaunimo gretų", 1958—66 „Kauno tiesos", 1967—69 „Nemuno" ir „Gimtojo krašto" redakcijose, 1969—81 LTSR literatūros muziejuje (1970—81 direktorė). Nuo 1960 TSKP narė. Pirmasis eilėraštis išspausdintas 1949.

RŠT.: *Gyvenimo akimirkos*. Apybraižos. V., 1968; *Žvaigždės*. Apybraižos. V., 1973; *Nematomas tiltas*. Apybraižos. V., 1976; *Kaip laukiantis medis*. Eilėraščiai. V., 1979; *Aguonų miestai*. Eilėraščiai. V., 1983.

VERT.: *S. Lvovas*, Albrechtas Diureris. V., 1982.

MACKEVIČIUS Bronius, g. 1929. III.20 Paąžuolėje (Varėnos raj.). Poetas. 1947—49 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa", 1953—56 žurnalo „Švyturys", 1961—63 — „Pergalė" redakcijose. 1960 baigė Maskvos M. Gorkio literatūros instituto aukštuosius literatūros kursus. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1948. Poezijoje apdainuoja daugiausia tarybinių karių žygdarbius, jų buitį taikos metais, jaunimo dalyvavimą komjaunimo statybose.

Romantinis patosas grindžiamas konkrečiomis tikrovės detalėmis. Rusų kalba išleisti du eilėraščių rinkiniai.

RŠT.: *Rikiuotėje.* Eilėraščiai. V., 1952; *Petys į petį.* Eilėraščiai. V., 1956; *Neramūs paukščiai.* Eilėraščiai. V., 1958; *Mano mašinos.* Eilėraščiai vaikams. V., 1960; *Žygiais matuojame širdis.* Eilėraščiai. V., 1962; *Žaliuoja eglutė.* Apsakymai vaikams. V., 1965; *Palydėk mane, vėjau.* Eilėraščiai. V., 1968; *Mūsų kariai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1971 (II papild. leid. 1978); *Grįžtančios gervės.* Eilėraščiai. V., 1973; *Čia ošia pušys.* Rinktinė. V., 1975; *Užpustytos stotys.* Eilėraščiai. V., 1978; *Šermukšnių skonis.* Eilėraščių rinktinė. V., 1979; *Ilgesio medis.* Eilėraščiai. V., 1982.

VERT.: *J. Šestalovas,* Mėlynas Kaslanijos vėjas. Apysaka jaunimui. V., 1969.

LIT.: *V. Kubilius,* Jauno poeto džiaugsmai ir pavojai.— Kn.: V. Kubilius, Mūsų rašytojai. V., 1958, p. 273—279; *R. Trimonis,* Atakuojančio laiko lyrika. Pokario metų tarybinės lietuvių lyrikos raida (1945—1954). V., 1976, p. 13, 46, 96, 100, 216, 220 ir kt.; *V. Grybas,* Naujas poetinis balsas.— Kn.: V. Grybas, Išeinu su saule. V., 1977, p. 544—552; *J. Macevičius,* Kliūtis reikia įveikti.— Kn.: J. Macevičius, Pastovios gairės. V., 1978, p. 365—373.

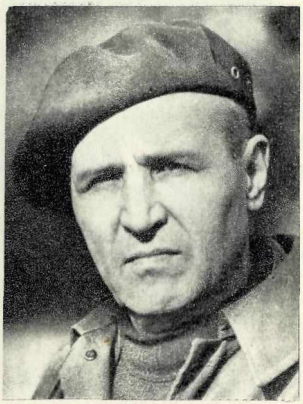

MAČIUIKA Vytautas, g. 1930. XII.31 Kaune. Poetas. 1964 baigė Lietuvos TSR dailės institutą. Skulptorius. Jo skulptūrų pastatyta Vilniuje, Kaune, Rygoje, Palangoje. Sukūrė lietuvių rašytojų skulptūrinių portretų. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1960.

RŠT.: *Negludinti akmenys.* Eilėraščiai. V., 1965; *Ritmai.* Eilėraščiai.V., 1978; *Prorėžos.* Eilėraščiai. V., 1980; *Duburiai.* Eilėraščiai. V., 1983.

MAČIUKEVIČIUS Jonas, g. 1939. VIII.17 Ginaičiuose (Raseinių raj.). Prozininkas, poetas, publicistas. 1954—56 mokėsi Betygalos vidurinėje mokykloje. Dėl sunkios ligos toliau mokytis negalėjo. Dirba literatūrinį darbą. Nuo 1974 TSKP narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1963. Autobiografinėje apysakoje „Laikrodžiai nesustoja" pavaizduota ligos prikaustyto prie patalo jaunuolio kova už prasmingą ir pilnakraujį gyvenimą. Už šią knygą Mačiukevičiui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1969).

Apysaka 1970 inscenizuota Vilniaus radijo ir Vilniaus televizijos teatruose, išversta į estų, latvių ir rusų kalbas. Eilėraščių rinkiniuose daug autobiografinių motyvų. Romanuose ir apysakose nagrinėjamos šiuolaikinio kaimo jaunimo problemos, jų dvasiniai poreikiai, elgesio priežastys. Kūryboje vis stipriau ima skambėti ironija, sarkazmas ir autoironija. Sudarė aforizmų rinkinį „Žmogus yra beribis" (išleista 1978). Parašė žodžius V. Juozapaičio oratorijai-misterijai „Terra, Homo et Patria". Su B. Gorbulskiu parašė muzikinį paradoksą „Adomas nenori būti Adomu" (1982 pastatytas Kauno muzikiniame teatre). Romanas „Bučiuoju Žalį" ir apysaka „Kur gyveno dievai" išversti į rusų kalbą.

RŠT.: *Laikrodžiai nesustoja.* Apysaka. V., 1968 (II leid. 1974); *Kraujo analizė.* Eilėraščiai. V., 1969; *Rojaus kampelis.* Apysaka. V., 1971; *Penktoji pražanga.* Apysaka vaikams. V., 1973; *Trys pirštai.* Apysaka. V., 1973; *Nematomas smuikas.* Eilėraščiai. V., 1975; *Bučiuoju Žalį.* Romanas. V., 1976; *Ir gyvenimas, ir žygdarbis.* Publicistika. V., 1977; *Mingaudas didy-*

sis — Mingaudas mažasis. Apysaka. V., 1978; *Apie tave ir tau.* Eilėraščiai. V., 1980; *Ištakos.* Publicistika. V., 1980; *Šimtosios vasaros pradžia.* Apysaka. V., 1981; *Gaisras tik tarp kitko.* Satyra ir humoras. V., 1982; *Kelyje į eilėraštį.* Impresijos. V., 1983.

LIT.: *A. Guščius,* Tiesės ir zigzagai. V., 1976, p. 145—159; *J. Macevičius,* Tikroji poeto žemė.— Kn.: J. Macevičius, Pastovios gairės. V., 1978, p. 381—387; *S. Renčys,* Intelektualėjimo kryptimi.— Kn.: S. Renčys, Ištikimybė žmogui. V., 1979, p. 37—57 (51—57).

MAČIULIS Jonas, g. 1919.VII.20 Kalviuose (Jurbarko raj.). Prozininkas. 1951 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1944—54 mokytojavo. 1957—68 dirbo „Literatūros ir meno", „Bibliotekų darbo" redakcijose. 1973—83 Vilniaus rašytojų memorialinio muziejaus direktorius. Apsakymus pradėjo spausdinti 1956. Apsakymuose, apybraižose pasakojama apie P. Cvirkos vaikystę, apie kitus lietuvių rašytojus ir jų gyventas vietas. Istoriniame romane „Troškulys" vaizduojamas paskutiniųjų baudžiavos metų kaimas, 1863 sukilimo Lietuvoje brendimas.

RŠT.: *Augo diemedis.* Apsakymai. V., 1961 (II papildytas leid. 1976); *Iš dienų tėkmės.* Apybraižos. V., 1963; *Troškulys.* Romanas. V., 1977; *Bėga upės krantai.* Romanas. V., 1982.

MAGINSKAS Aleksas, g. 1907 XII.16 Kuriškėse (Molėtų raj.), m. 1942.I.25 Karagandoje (Kazachijos TSR). Prozininkas, poetas. 1926 įstojo į LKJS. Nuo 1929 LKP narys. Platino pogrindinę komunistinę literatūrą. 1931 už revoliucinę veiklą nuteistas penkerius metus kalėti. 1936 vėl įsijungė į pogrindinę veiklą, buvo Lietuvos Raudonosios pagalbos CK instruktorius. 1940 pavasarį buvo ištremtas į Pabradės priverčiamojo darbo stovyklą. Nuvertus fašistinę valdžią, buvo žurnalo „Į pagalbą" redaktorius. 1941 pasitraukė į Kazachijos TSR. Literatūrinę veiklą pradėjo kalėjime. Apsakymuose vaizduojamas sunkus darbo žmonių gyvenimas, klasinis jų sąmonėjimas, eilėraščiuose atsispindi revoliucionieriaus kalėjimo išgyvenimai.

RŠT.: *Rinktinė*. V., 1950.

MALCAS Eliazaras, g. 1908.X.5 Maskvoje. Vertėjas. 1935 baigęs Kauno universiteto teisių fakultetą, dirbo advokatu. Išvertė į rusų kalbą lietuvių rašytojų kūrinių, paskelbė straipsnių grožinės literatūros vertimo klausimais.

VERT.: Su Z. Šišova: *П. Цвирка,* Избранные произведения т. 2 (роман «Франк Крук»). Вильнюс, 1952; Su N. Čertova: *Й. Довидайтис,* Беспокойный человек. Рассказы и очерки. Вильнюс, 1952; *Ю. Балтушис,* Избранное. Вильнюс, 1953; *М. Слуцкис,* Добрый дом. Роман. М., 1955; *В. Сириос-Гира,* Буэнос Айрес. Роман. М., 1958; *К. Сая,* Деревянные башмаки. Рассказы. М., 1961; *В. Сириос-Гира,* Вот и всё. Роман. М., 1964; *В. Сириос-Гира,* Бегство от тени. Роман. М., 1978; *М. Яцинявичюс,* Щавелевое поле. Повесть и рассказы. Вильнюс, 1978; *С. Шалтянис,* Ореховый хлеб. Повести. М., 1979.

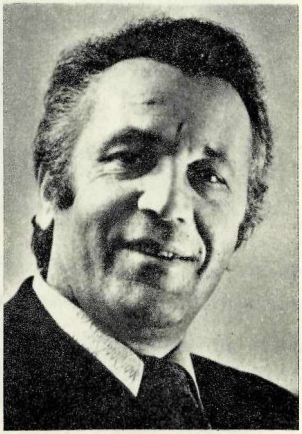

MALDONIS Alfonsas, g. 1929. VIII.22 Naujaplentėje (Alytaus raj.). Poetas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1974). 1954 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1952—54 dirbo laikraščio „Lietuvos pionierius" redakcijoje. 1954—59 Grožinės literatūros leidyklos redaktorius, 1962—70 „Vagos" leidyklos vyriausiasis redaktorius. 1959—62 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos poezijos konsultantas.

Nuo 1965 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, 1970—76 valdybos pirmininko pavaduotojas, nuo 1976 — pirmininkas. Nuo 1971 TSRS rašytojų sąjungos valdybos narys, nuo 1976 — sekretorius. Nuo 1961 TSKP narys. 1976—81 kandidatas į LKP CK narius, nuo 1981 LKP CK narys. Nuo 1979 TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1956. Kūrybai būdinga tradicinio lyrizmo ir intelektualinės poezijos sintezė. Optimistinė pasaulėjauta reiškiama santūriai, be šūksmingų frazių, vyrauja rimties ir susimąstymo nuotaika, kasdieniškos situacijos ir išgyvenimai. Paskutinieji poezijos rinkiniai pasižymi savotiška jausminio reagavimo ir intelektualinio vertinimo pusiausvyra, neretai suskamba ir ironiškos intonacijos. Už eilėraščių rinkinius „Saulėti lietūs" 1965 ir „Rytas vakaras" 1979 Maldoniui paskirtos LTSR valstybinės premijos. Eilėraščių rinkinių išleista rusų, latvių ir bulgarų kalbomis.

RŠT.: *Viduvasaris.* Eilėraščiai. V., 1958; *Veja vėtra debesį.* Eilėraščiai. V., 1960; *Saulėti lietūs.* Eilėraščiai. V., 1962; *Auga medžiai.* Eilėraščiai. V., 1965; *Šitie metai.* Eilėraščiai. V., 1966; *Vandens ženklai.* Eilėraščiai. V., 1969; *Pėdsakai.* Eilėraščiai. V., 1971; *Kelionė.* Rinktinė lyrika. V., 1975; *Kai saulė teka.* Poezijos rinktinė. V., 1978; *Rytas vakaras.* Eilėraščiai. V., 1978 (II leid. 1980); *Rugiaveidė.* Eilėraščiai. V., 1982.

VERT.: *A. Tvardovskis,* Leninas ir krosnius. Eiliuotas pasakojimas. V., 1961 (II leid. 1970); *V. Nezvalas,* Poezija, V., 1968; *I. Volkeris,* Poezija, V., 1968; *E. Adis,* Poezija. V., 1972; *V. Nezvalas,* Motina viltis. Eilėraščiai. V., 1977; *R. Roždestvenskis,* Bekraštis dangus. Eilėraščiai ir poemos. V., 1982 (su vert. kolektyvu); *I. Zieduonis,* Skrajūnas akmuo. Eilėraščiai. V., 1983.

LIT.: *V. Sventickas,* Alfonso Maldonio lyrika. Monografija. V., 1982. *J. Lankutis,* Laikas ir lyrinis herojus.— Kn.: J. Lankutis, Literatūra ir humanistiniai idealai. V., 1963, p. 196—206; *A. Masionis.* Auga poezijos medžiai...— Kn.: Poezijos pavasaris, 1966. V., 1966, p. 10, 89—93; *V. Kubilius,* Poezijoje gyvena žmogus.— Pergalė, 1966, Nr 3, p. 128—136;

V. Mozūriūnas, Naujame poetinio kelio bare.— Poetas ir jo pasaulis.— Kn.: V. Mozūriūnas, Raštai. T. 2. V., 1971, p. 263—268; 290—296; *A. Baltakis,* Kelionė į kalnus.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 77—86; *V. Ognevas,* Apie Alfonso Maldonio poeziją.— Kn.: V. Ognevas, Lietuviška mozaika. V., 1976, p. 149—158; *D. Sauka,* Minties švytėjimas.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 314—330; *J. Macevičius,* Gyvas gyvenimo ritmas.— Kn.: J. Macevičius, Pastovios gairės. V., 1978, p. 354—364; *V. Sventickas,* Alfonsas Maldonis kelyje.— Kn.: V. Sventickas, Eilėraščio kelias. V., 1978, p. 105—142; *K. Nastopka,* Buvimo mįslė. Pastabos apie A. Maldonio metaforą.— Pergalė, 1979, Nr 8, p. 137—147.

MARCINKEVIČIUS Jonas, g. 1900. XII.26 Radviliškyje, m. 1953.VII.31 Vilniuje. Prozininkas, dramaturgas. 1914—19 geležinkelio darbininkas Radviliškyje. Dezertyravęs iš Lietuvos kariuomenės, pabėgo į Lenkiją. Grįžęs į Lietuvą, buvo nuteistas ir 10 metų kalėjo. Kalėdamas pradėjo rašyti apsakymus, eilėraščius, romanus. 1931 išleistas iš kalėjimo, vertėsi žurnalistika ir literatūriniu darbu. Bendravo su rašytojais antifašistais. 1941 pasitraukė į TSRS gilumą. 1942—45 Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. Bendradarbiavo fronto laikraščiuose. Nuo 1945 gyveno Vilniuje, dirbo laikraščių redakcijose. Ikitarybinė Marcin-

kevičiaus proza gausi ir labai nelygi meniniu ir idėjiniu atžvilgiu. Reikšmingiausias kūrinys — realistinis socialinis romanas „Benjaminas Kordušas". Jame parodoma senosios Lietuvos dvarininkijos degradacija po buržuazinės žemės reformos, dvaro ir valstiečių santykiai, valstietijos klasinis susiskaldymas. Kituose reikšmingesniuose apsakymuose ir romanuose kritiškai vaizduojama miesčioniškumas, karjerizmas, socialinė nelygybė, sunki menininkų padėtis kapitalistinėje visuomenėje, gvildenama istorinė tematika. Tarybinio laikotarpio apsakymuose, apybraižose, apysakose, pjesėse vaizduojami daugiausia tarybiniai kariai, fronto buitis, pokario klasiniai bei ideologiniai konfliktai. Kūriniams būdinga įdomūs siužetai, ryški intriga. Pjesė „Kavoliūnai" 1947 pastatyta Klaipėdos ir Šiaulių dramos teatruose, „Plačiuoju vieškeliu" — 1950 Klaipėdos dramos teatre.

RŠT.: *Sukaustyti latrai.* Romanas, 2 t. K., 1931—32; *Ties bedugne.* Romanas, 2 t. K., 1931; *Raudonos Kauno naktys.* Apysaka. K., 1932; *Mes ateinam.* Romanas, 3 t. K., 1936; *Jis turi mirti.* Romanas. K., 1937; *Benjaminas Kordušas.* Romanas. K., 1937 (kt. leid.: 1946, 1960); *Kražių skerdynės.* Romanas, 2 t. Kaunas-Marijampolė, 1938; *Sidabriniai varpai.* Apsakymai. K., 1938; *Nemunas patvino.* Romanas. K., 1939 (II leid. 1949); *Baudžiauninkai.* Romanas, t. 1. K., 1940; *Atkeršysiu.* Apybraižos. M., 1942; *Žvaigždė.* Apsakymai. Maskva, 1943; *Garbė.* Poema. Maskva, 1944; *Gyvenimas dega.* Apsakymai. K., 1946; *Plačiuoju vieškeliu.* Pjesė. V., 1948; *Šilgalių šeima.* Pjesė. V., 1948; *Baronas Ropas.* Apsakymas. V., 1949; *Mūsų deputatas.* Pjesė. V., 1951; *Skaudi pamoka.* Pjesė. V., 1952; *Kario pasakojimai.* Apsakymai. V., 1952; *Raštai,* 3 t. V., 1955; *Baronas Ropas.* Apsakymai. V., 1965; *Kario pasakojimai.* Apsakymai. V., 1965; *Kario pasakojimai.* Apsakymai. V., 1975; *Benjaminas Kordušas. Jis turi mirti. Nemunas patvino.* Romanai. V., 1980; *Netikėtas susitikimas.* Apsakymai. V., 1980.

LIT.: *M. Sluckis,* Apie Joną Marcinkevičių.— Kn.: M. Sluckis, Sunkiausias menas. V., 1960, p. 125—135; *T. Tilvytis,* Nepamirštami susitikimai.— Pergalė, 1960, Nr 12, p. 133—141; *J. Josadė,* J. Marcinkevičiaus romanų problematika.— Kn.: J. Josadė, Knyga ir tikrovė. V., 1961, p.

5—27; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 468—492, t. 4. V., 1968, p. 702—716; *A. Bučys,* Legenda ir tekstai.— Pergalė, 1970, Nr 12, p. 102—122; *J. Šimkus,* Jonas Marcinkevičius.— Kn.: J. Šimkus, Realizmo kryptimi. V., 170, p. 355—374.

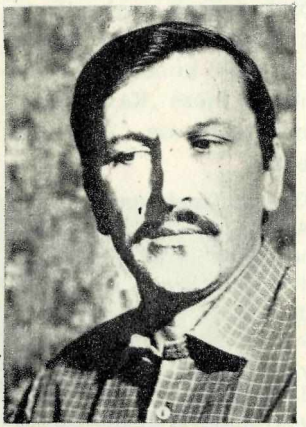

MARCINKEVIČIUS Juozas, g. 1946.I.1 Geruliuose (Prienų raj.). Poetas, dramaturgas. 1968 baigė Kauno medicinos institutą (biofizikos specialybė). 1968—69 Kauno medicinos instituto mokslinis bendradarbis. 1970—73 dirbo žurnalo „Nemunas", 1973—77 Lietuvos TSR televizijos ir radijo komiteto literatūros ir meno redakcijose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1967. Draminė poema „Čičinskas" 1975 pastatyta Klaipėdos dramos teatre, pjesės „Šiąnakt ir visada" 1975, „Akistata" 1977, „Ryškios rugpjūčio žvaigždės" 1978 pastatytos Vilniaus televizijoje, pjesė „Sidabrinė kulka" — 1979 Vilniaus „Lėlės" teatre.

RŠT.: *Rudens šalys.* Eilėraščiai. V., 1969; *Kai riestainiais lijo.* Poemėlės vaikams. V., 1974; *Čičinskas.* Draminė poema. V., 1976; *Miško pasakos.* Eilėraščiai vaikams. V., 1977; *Bronzos amžius.* Eilėraščiai. V., 1978; *Keistuolių akademija.* Pjesės. V., 1980; *Juokų diena.* Eiliuotos istorijos mažiesiems. V., 1981; *Giedra pavasario diena.* Pjesė.— kn.: Skruzdėlė atsiskyrėlė. V., 1981; *Žemaitis, valdovė, inspektorius ir kiti.* Pjesės moksleivių saviveiklai. V., 1982; *Buvimas.* Eilėraščiai ir poemos. V., 1983.

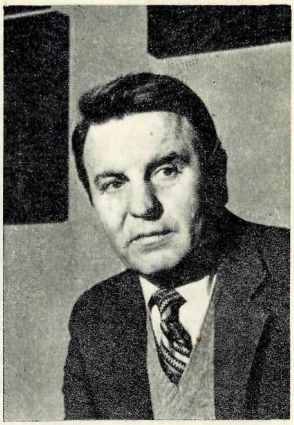

MARCINKEVIČIUS Justinas, g. 1930.III.10 Važatkiemyje (Prienų raj.). Poetas, dramaturgas, prozininkas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1975), Lietuvos TSR liaudies poetas (1978). 1954 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1953—59 dirbo žurnalų „Genys" ir „Pergalė" redakcijose. Nuo 1957 TSKP narys. Nuo 1959 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys (1960—65 pirmininko pavaduotojas). Eilėraščius pradėjo spausdinti 1953. Poemoje „Dvidešimtas pavasaris" ir apysakoje „Pušis, kuri juokėsi" sprendžiami tarybinio jaunimo, studentijos pasaulėžiūros formavimosi klausimai. Poemoje „Kraujas ir pelenai" vaizduojama fašistų sudeginto kaimo tragedija, siekiama istorinių tautos likimo apibendrinimų. Daugelyje poemų („Donelaitis", „Siena", „Pažinimo medis") ryšku filosofiškumas, simboliniai vaizdai, kuriais apibendrinami dramatiški istorijos sankryžose atsidūrusių asmenybių išgyvenimai, humanizmo ir reakcijos, žmogaus būties, istorinės patirties apmąstymai. Poetinių dramų trilogijoje „Mindaugas", „Mažvydas", „Katedra" gvildenamos tautos likimo, asmenybės ir istorijos, visuomenės raidos tendencijų, pilietinės pareigos, liaudies švietėjo ir menininko darbo prasmingumo, tautos kultūros brendimo problemos. Eilėraščiuose ir mažosiose lyrinėse poemose („Devyni broliai", „Meilės poema", „Vandens užkalbėjimas" ir kt.) dominuoja pilietiniai patriotiniai ir etiniai humanistiniai motyvai, Lietuvos kaimo buities, gamtos, tradicinių etinių ir kultūrinių vertybių poetizaci-

ja, atsigręžimas į tautosaką, mitologiją, žemdirbio pasaulėjautą, išugdytą nuolatinio sąlyčio su gamta, jos reiškinių ciklišku mu; lyrikai būdinga nuoširdumas, klasikinis išraiškos paprastumas, plastiškas vaizdų konkretumas, susimąstymo, rimties intonacijų ir dramatizmo, emocinės įtampos dermė. Marcinkevičius išvertė nacionalinius epus „Kalevalą" ir „Kalevo sūnų", nemaža A. Mickevičiaus, be to, rusų poetų klasikų kūrinių. Už poemą „Dvidešimtas pavasaris" 1957 ir už dramą poemą „Mindaugas" 1969 Marcinkevičiui paskirtos Lietuvos TSR valstybinės premijos, už eilėraščių knygą „Liepsnojantis krūmas" — 1969 Lietuvos komjaunimo premija. Poemos „Dvidešimtas pavasaris" inscenizacija pastatyta Kauno muzikiniame dramos teatre (1958), poemos „Kraujas ir pelenai" — LTSR akademiniame dramos teatre (1961), poemos „Siena" — Latvijos TSR akademiniame J. Rainio dailės teatre (1970), poezijos sceninė kompozicija „Krintančios žvaigždės" — Klaipėdos dramos teatre (1969). „Mindaugas" pastatytas LTSR akademiniame dramos teatre (1969), Klaipėdos dramos teatre (1969), Sverdlovsko ir Kuibyševo teatruose (1972), Ordžonikidzės dramos teatre (1975), Ulan Udės teatre (1977), Urgenčo (Uzbekijos TSR) dramos teatre (1977), Jerevano dramos teatre (1978), Latvijos TSR akademiniame J. Rainio dailės teatre (1979), Čekoslovakijos Kolyno dramos teatre (1982), „Katedra" — LTSR akademiniame dramos teatre (1971), Budapešto M. Radnočio dramos teatre (1977), Rygos televizijoje (1979), Klaipėdos dramos teatre (1980), „Mažvydas" — Klaipėdos dramos teatre (1976), LTSR akademiniame dramos teatre (1978), draminės poemos „Prometėjas. Ikaras" — LTSR akademiniame dramos teatre (1981). „Kraujas ir pelenai" išversti į rusų, latvių, ukrainiečių, moldavų, mongolų kalbas, „Pušis, kuri juokėsi" — į rusų, latvių, ukrainiečių, estų, tadžikų, vokiečių, čekų, serbų-chorvatų, rumunų kalbas, „Siena" — į rusų, gruzinų, bulgarų kalbas, „Mindaugas" — į rusų, latvių, armėnų, uzbekų, osetinų, čekų, vengrų

kalbas, „Katedra" — į rusų, latvių, estų, vengrų kalbas, „Mažvydas" — į latvių, vengrų kalbas, „Publicistinė poema" — į rusų, gruzinų kalbas; eilėraščių rinkinių išleista rusų, estų, baltarusių, vokiečių, vengrų, bulgarų, norvegų, anglų kalbomis.

RŠT.: *Prašau žodžio.* Eilėraščiai. V., 1955; *Daina prie laužo.* Eilėraščiai vaikams. V., 1955; *Dvidešimtas pavasaris.* Poema. V., 1956 (kt. leid.: 1960, 1970); *Grybų karas.* Eiliuotos pasakos vaikams. V., 1958 (II leid. 1970); *Kraujas ir pelenai.* Poema. V., 1960 (II leid. 1961); *Laukinė kriaušė.* Poemėlė vaikams. V., 1960; *Publicistinė poema.* V., 1961; *Pušis, kuri juokėsi.* Apysaka. V., 1961 (II leid. 1971); *Duoną raikančios rankos.* Eilėraščiai. V., 1963; *Donelaitis.* Poema. V., 1964; *Baladė apie Ievą.* Poemos „Dvidešimtas pavasaris" fragmentas. V., 1965; *Siena.* Poema. V., 1965; *Mediniai tiltai.* Eilėraščiai. V., 1966; *Mindaugas.* Poetinė drama. V., 1968 (II leid. 1970); *Liepsnojantis krūmas.* Eilėraščiai. V., 1968; *Greitoji pagalba.* Eiliuota pasaka. V., 1968 (II leid. 1977); *Sena abėcėlė.* Eilėraščių rinktinė. V., 1969; *U-ti-ti-ti, šalta.* Eilėraščiai vaikams. V., 1969; *Katedra.* Poetinė drama. V., 1971; *Poemos,* 2 t. V., 1972; *Laukinė kriaušė.* Poezijos vaikams rinktinė. V., 1973 (II leid. 1983); *Šešios poemos.* V., 1973; *Eilėraščiai. Mažosios poemos.* (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1975; *Dvidešimtas pavasaris. Pušis, kuri juokėsi.* Poema ir apysaka. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1976; *Mažvydas.* Poetinė drama. V., 1977; *Poemos.* (Kūrinių serija, kn. 3). V., 1977; *Gyvenimo švelnus prisiglaudimas.* Eilėraščiai. V., 1978; *Mindaugas. Mažvydas. Katedra.* Poetinės dramos. (Kūrinių serija, kn. 4). V., 1978; *Pažinimo medis.* Poema. V., 1979; *Skrendančios pušys.* Eilėraščiai jau nimui. V., 1979; *Būk ir palaimink.* Eilėraščiai. V., 1980; *Voro vestuvės.* Eilėraščiai vaikams. V., 1980; *Dienoraštis be datų.* Esė. V., 1981; *Raštai,* 5 t. V., 1982—83; *Tokia yra meilė.* Eilėraščiai. Lietuvių ir anglų k. V., 1983.

VERT.: *A. Mickevičius,* Gražina. Poema.— Kn.: A. Mickevičius, Rinktinė. K., 1955; *A. Puškinas,* Bachčisarajaus fontanas. Poema.— Kn.: A. Puškinas, Raštai, t. 2. V., 1955; *A. Mickevičius,* Vėlinės. Poema. V., 1958 (II leid. 1976); *A. Mickevičius,* Meilės sonetai. V., 1961 (II leid. 1969); *S. Jeseninas,* Baltoji obelų pūga. Eilėraščiai ir poemos. V., 1961; S. *Jeseninas,* Poezija. V., 1961; *F. R. Kroicvaldas,* Kalevo sūnus. Estų liaudies epas. V.,

1963; *M. Lermontovas,* Demonas. Poema.— Kn.: M. Lermontovas, Poezija. V., 1964; *S. Jeseninas,* Mėlynas gaisras. Eilėraščiai. V., 1965; *Kalevala.* Karelų ir suomių liaudies epas. V., 1972; Su V. Mykolaičiu-Putinu: *A. Mickevičius,* Ponas Tadas. Poema. V., 1974.

LIT.: *R. Pakalniškis,* Poezija, asmenybė, laikas. Studija. V., 1969; *J. Lankutis,* Justino Marcinkevičiaus draminė trilogja. Studija. V., 1977; *Й. Ланкутис,* Поэтический мир Юстинаса Марцинкявичюса. Студия. М., 1980.

V. Kubilius, Į poezijos aukštumas.— Kn.: V. Kubilius, Mūsų rašytojai. V., 1958, p. 194—222; *D. Judelevičius,* Apie žodžius, laiką ir save.— Pergalė, 1962, Nr. 9, p. 144—156; *M. Bieliauskienė,* Herojiškumo problema Justino Marcinkevičiaus poemoje „Kraujas ir pelenai".— Literatūra, 1963, t. 6, p. 21—35; *J. Lankutis,* Ginčas dėl gyvenimo prasmės.— Kn.: J. Lankutis, Literatūra ir humanistiniai idealai. V., 1963, p. 216—232; *J. Lankutis,* Žmogus ir Dinozauras.— Pergalė, 1966, Nr 2, p. 89—100; *J. Tornau,* Romano autoriaus rūpesčiai. V., 1966, p. 78—108; *J. Bielinis,* Žmogaus koncepcijos bruožai dabartinėje lietuvių literatūroje. V., 1969, p. 66—80, 80—87, 88—101 ir kt.; *K. Nastopka,* To tiesaus paprastumo.— Pergalė, 1969, Nr. 3, p. 123—131; *V. Daujotytė,* Pagrindinio žanro valdose.— Pergalė, 1973, Nr 3, p. 120—131; *A. Baltakis,* Simas Kairys tebeieško kelio, o poetas — herojaus.— Didelės poezijos reikšmingos pamokos.— Anapus sienos.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 40—48, 211—220, 251—255; *K. Ambrasas,* Gyvenimo apoteozė.— Kn.: K. Ambrasas, Kritikos etiudai. V., 1976, p. 17—49; *R. Pakalniškis,* Mažosios poemos atsinaujinimas.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 271—290; *A. Jonynas, Kovoti.*— Kn.: A. Jonynas, Prie gyvo šaltinio. V., 1978, p. 443—453; *A. Grigorianas,* Poetinė daiktų kitabūtis.— Kn.: Lietuviško žodžio atgarsiai, kn. 2. V., 1979; p. 188—196; *V. Kubilius,* Lyrika — tylioji sesuo: Just. Marcinkevičiaus lyrinis eilėraštis.— Pergalė, 1979, Nr 5, p. 121—127.

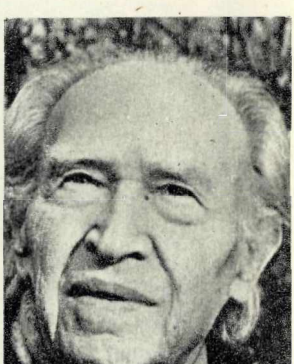

MARGERIS Algirdas, tikrasis vardas ir pavardė Konstantinas **Šeštokas,** g. 1889.II.18 Sarmačinuose (Vilkaviškio raj.), m. 1977. XII.24 Vilniuje. Prozininkas. 1907 emigravo į JAV. Dirbo anglies kasyklose, fabrikuose ir kartu mokėsi. 1925 baigęs medicinos mokslus Šiaurės vakarų universitete Čikagoje, dirbo gydytoju. Dalyvavo Lietuvių socialistų sąjungos veikloje. Pažangiojoje JAV lietuvių spaudoje paskelbė straipsnių, išleido knygų ir brošiūrų mokslo populiarinimo ir socialiniais klausimais. 1967 grįžo į Lietuvą. JAV išleido romanus „Šliuptarniai" (1949), „Širdies rūmai" (1951), „Saulės rūstybė" (1955), apsakymų rinkinį „Čikagos šešėliai" (1952), informacinę knygą „Amerikos lietuviai ir angliškųjų skolinių žodynas" (1956). Kūryboje vaizduojama lietuvių išeivių gyvenimas, didmiesčių buitis, keliami šeimos, moralės klausimai, ryšku publicistiškumas, didaktizmas.

RŠT.: *Čikagos šešėliai.* Apsakymai. V., 1958; *Už jūrų marių.* Romanas. V., 1959; Su J. Jokubka: *Lietuva šiandien.* Publicistika. V., 1960; *150 dienų Tarybų Lietuvoje.* Publicistika. V., 1961; *Širdies rūmai.* Romanas. V., 1961; *Mėlynos akys.* Apsakymai. V., 1961; *Mirties kvieslys.* Romanas. V., 1966.

MARKEVIČIUS Anelius, g. 1923. I.7. Punske (Lenkija). Prozininkas. 1950 baigė Vilniaus universiteto ekonomikos fakultetą. 1946—54 dirbo žurnalo „Jaunimo gretos", 1956—59 — „Pergalė", 1964—76 — leidinio „Kooperatininkas" redakcijose. 1976—83 dirbo žurnalo „Šluota" redakcijoje. Kūrinius pradėjo spausdinti 1948. Kūryboje vyrauja kaimo, mažų miestelių buities ir moralės, jaunimo gyvenimo temos. Apsakymų rinkinys išleistas rusų kalba. Apysaka „Požemių vaiduokliai" išversta į rusų, armėnų, gruzinų ir ukrainiečių kalbas, apysaka „Šūvis miške" — į rusų ir moldavų kalbas, apysaka „Lobių kalnas" — į rusų kalbą. Novelių išversta į lenkų, anglų, suomių ir indų kalbas.

RŠT.: *Metaliečiai.* Apybraiža. V., 1950; *Pamaina.* Apsakymai. V., 1952; *Krizas. Saulėtekis.* Apsakymai. V., 1957; *Šūvis miške.* Apysaka. V., 1960 (II leid. 1982); *Požemių vaiduokliai.* Apysaka. V., 1962 (II leid. 1983); *Vaistininko duktė.* Apysaka. V., 1964; *Plakatas restorano lange.* Novelės. V., 1967; *Saulius kosmonautas.* Apsakymai. V., 1971; *Grumtynės įlankoje.* Novelės. V., 1972; *Juokas vidurnakty.* Novelių rinktinė. V., 1974; *Lobių kalnas.* Apysaka. V., 1977; *Žabangai.* Romanas. V., 1980; *Krokodilas.* Apysaka ir humoreskos. V., 1981; *Vienaragio išdaigos.* Sakmė. V., 1982.

VERT.: *N. Daškijevas,* Paslaptingi kristalai. Mokslinė fantastinė apysaka. V., 1963; *A. Nikolajevas,* Susitiksime orbitoje. Tarybinio kosmonauto autobiografinis pasakojimas. V., 1967.

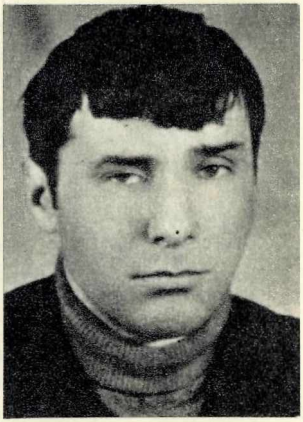

MARKŪNAS Remigijus, g. 1938. VII.2 Kaune, m. 1980.IX.24 Vilniuje. Dramaturgas. 1956 baigė Vilniaus kultūros-švietimo technikumo režisūros skyrių. Dirbo operatoriumi Lietuvos kino studijoje, Lietuvos TSR televizijoje, saviveiklinių dramos būrelių vadovu Kapsuke, Vilkijoje, Vyžuonose (Utenos raj.), Kupiškyje, Salake (Zarasų raj.). Lietuvos TSR teatruose apipavidalino savo pjesių pastatymus. Daugumoje pjesių fantastika jungiama su mūsų dienų reiškiniais. Pjesė „Jungos ir piratai" 1965 pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre, pjesė „Išsipildančiųjų linkėjimų gegutė" — 1966 Vilniaus radijo teatre ir Kauno dramos teatre, 1978 Lietuvos televizijoje, pjesė „Tambo" — 1966 Kauno lėlių teatre, pjesė „Paryžiau, Paryžiau!.." — 1966 Klaipėdos dramos teatre, 1968 Vilniaus rusų dramos teatre, pjesė „Didysis gintaras" — 1967 Klaipėdos dramos teatre, pjesė „Trys keisti žmogiukai" — 1970 LTSR jaunimo teatre, pjesė „Vieną sekmadienį" — 1970 Vilniaus radijo teatre, pjesė „Tetos išdaigos" — 1972 Klaipėdos dramos teatre.

RŠT.: *Du peštukai.* Pasaka. V., 1960; *Speckorespondentė ir piratai.*— *Padrės Bonifaco sagtys.*— Kn.: Gaisras. Vienaveiksmių pjesių rinkinys. V., 1967; *Juodoji žemė.* Pasaka. V., 1983.

MARTINAITIS Marcelijus, g. 1936.IV.1 Paserbentyje (Raseinių raj.). Poetas. 1956 baigė Kauno politechnikumą. 1956—57 dirbo ryšių techniku, 1956—59 Raseinių rajono laikraščio „Stalinietis" redakcijoje. 1964 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1964—66 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa", 1966—68 — žurnalų „Jaunimo gretos", 1968—70 — „Kultūros barai", 1972—75 — „Pergalė" redakcijose. 1970—72 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos poezijos konsultantas. Nuo 1980 Vilniaus universiteto lietuvių literatūros katedros dėstytojas. Nuo 1981 LTSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1955. Poezijoje reiškiami iš kaimo kilusio ir giliai suvokiančio tradicinį liaudišką (dažnai folklorinį) pasaulėvaizdį žmogaus išgyvenimai, jai būdinga praeities nacionalinių, kultūrinių ir etinių vertybių aktualizavimas, daiktiškas objektyvizuotas poetinis mąstymas, improvizacinė rečitatyvinė frazė, aforiškumas. „Kukučio baladžių" cikle ir kai kuriuose kituose eilėraščiuose ryšku siužetiškumas, grotesko, paradokso poetika, pagrįsta liaudies meno patirtimi. Už eilėraščių rinkinį „Debesų lieptais" Martinaičiui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1967). Pjesė-pasaka „Pelenų antelė" 1971, pjesė „Avinėlio teismas" 1976, pjesė suaugusiems „Žemės dukra" 1981 pastatytos Vilniaus „Lėlės" teatre, poezijos spektaklis „Maži žmonių gyvenimai" 1980 pastatytas Kauno dramos teatre. Eilėraščių rinkinys išverstas į rusų ir latvių kalbas.

RŠT.: *Balandžio sniegas.* Eilėraščiai. V., 1962; *Debesų lieptais.* Eilėraščiai. V., 1966; *Saulės grąža.* Eilėraščiai. V., 1969; *Akių tamsoj, širdies šviesoj.* Eilėraščiai. V., 1974; *Poezija ir žodis.* Straipsniai. V., 1977; *Kukučio baladės.* V., 1977; *Pelenų antelė.* Trys pjesės lėlių teatrui. V., 1980; *Tie patys žodžiai.* Eilėraščiai. V., 1980; *Vainikas.* Eilėraščių rinktinė. V., 1981; *Toli nuo rugių.* Eilėraščiai. V., 1982.

Vert.: Su A. Baltakiu: *S. Čikovanis,* Poezija. V., 1966.

LIT.: *A. Baltakis,* Antrasis poeto gimimas.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 221—231; *S. Geda,* Atgijusių žodžių šviesa.— Pergalė, 1975, Nr 3, p. 171—173; *V. Daujotytė,* Ar žodžiai nieko negirdi.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 382—392; *V. Kubilius,* Poezija — giliai žmogiškas dalykas.— Pergalė, 1978, Nr 4, p. 169—172; *K. Nastopka,* Po Kukučio kepure.— Pergalė, 1978, Nr 3, p. 165—168; *J. Stepšys,* Nuo analizės iki sintezės.— Literatūros panorama 77. V., 1978, p. 156—159; *R. Trimonis,* Žmogaus ir laiko akistatos.— Literatūros panorama 77. V., 1978, p. 83—85; *S. Renčys,* Intelektualėjimo kryptimi.— Kn.: S. Renčys, Ištikimybė žmogui. V., 1979, p. 37—57.

MARTINKUS Vytautas, g. 1943. V.28 Erubiškiuose (Jurbarko raj.). Prozininkas. Filosofijos mokslų kandidatas (1981). 1965 baigė Kauno politechnikos instituto elektrotechnikos fakultetą. 1966—71 Kauno politechnikos instituto filosofijos katedros asistentas, nuo 1974— vyresnysis dėstytojas. 1971—74 Lietuvos TSR MA Istorijos instituto filosofijos, teisės ir sociologijos skyriaus aspirantas. Nuo 1974—1982 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos Kauno skyriaus sekretorius, nuo 1982 KPI docentas, nuo 1976—

sąjungos valdybos narys. Nuo 1977 TSKP narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1965. Kūryboje gvildenamos jaunimo kelio į gyvenimą, kartų tarpusavio santykių, žmogaus kūrybinių galimybių realizavimo, kovos su prigimties silpnybėmis, moralinės atsakomybės problemos. Romanas „Akmenys" išverstas į rusų ir slovakų kalbas, apysaka „Vėtrungė šeimos šventei" — į rusų, estų, čekų ir suomių kalbas, apysaka „Ketino laimė alaus daryti" — į rusų, lenkų, vokiečių, anglų, graikų ir kt. kalbas.

RŠT.: *Loterija.* Apsakymai. V., 1969; *Akmenys.* Romanas. V., 1972; *Rotušės laikrodžio vagis.* Apsakymai. V., 1974; *Vėtrungė šeimos šventei. — Ketino laimė alaus daryti.* Apysakos. V., 1978; *Lašai: Rašmenys ant klepsidros Autų gatvėje.* Romanas. V., 1980; *Medžioklė draustinyje.* Romanas. V., 1983.

MARUKAS K., tikrasis vardas ir pavardė Marijonas **Krasauskas,** g. 1921.V.1 Kaune. Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1971). 1938 įstojo į LKJS. Didžiojo Tėvynės karo metais Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. 1944—46 dirbo Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiume, 1946—52 žurnalo „Jaunimo gretos", nuo 1957 žurnalo „Genys" redakcijose. 1971—76 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Kūrinius

pradėjo spausdinti 1938. Bendradarbiavo pogrindinėje ir legalioje liberaliojoje jaunimo spaudoje. Kūryboje vaizduojama darbininkų gyvenimas buržuazijos valdomoje Lietuvoje, Didžiojo Tėvynės karo ir pokario metų įvykiai, darbininkų veržimasis į mokslą, vyresniosios kartos žmonių ideologinis persiorientavimas. Už knygas „Kada saldainiais sninga" ir „Kam patekės saulė" K. Marukui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1972), už apsakymų rinkinį vaikams „Sunku būti geram" — LTSR valstybinė premija (1986). Apysaka „Žaliakalny šluoja gatves" (pavadinimu „Sudie, Brazilka"), romanas „Kam patekės saulė" ir knyga vaikams „Kaip varnas skaitė knygą" išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Draugystė.* Apysakos. K., 1948; *Naktigonėje.* Apsakymai. V., 1955; *Mažasis kareivis.* Apsakymai vaikams. V., 1956; *Paprasta istorija.* Apsakymai. V., 1958; *Auksarankė.* Apsakymai vaikams. V., 1961; *Mama ir šoferis.* Apsakymai vaikams. V., 1962; *Žaliakalny šluoja gatves.* Apysaka. V., 1962; *Kas kokią turi širdį.* Apsakymėliai, pasakėlės. V., 1964; *Kam patekės saulė.* Romanas. V., 1966 (II leid. 1971); *Jei nečiulbėtų lakštingalos.* Apsakymai vaikams. V., 1968; *Kada saldainiais sninga.* Apsakymai vaikams. V., 1971 (II leid. 1978); *O mūsų tiek mažai.* Romanas. V., 1973; *Sunku būti geram.* Apsakymai vaikams. V., 1978 (II leid. 1983); *Žaliakalny šluoja gatves. Kam patekės saulė. O mūsų tiek mažai.* Romanai. V., 1981; *Auksinis karosiukas.* Apsakymai vaikams. V., 1982.

LIT.: *M. Sluckis,* Šiltam balsui — skambesnes gaidas.— Kn.: M. Sluckis, Sunkiausias menas. V., 1960, p. 253—261; *J. Kaminskas,* Darbininkų buities ir kovos vaizdai.— Kn.: J. Kaminskas, Literatūros kryžkelėse. V., 1968, p. 151—154; *A. Bučys,* „...Karas mums nesibaigė..." — Pergalė, 1978, Nr. 2, p. 113—116, 121—134; *A. Bučys,* K. Marukas: Patirties našta ir vertė. Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 59—86; *S. Renčys,* Dvasiniai herojų konfliktai.— Kn.: S. Renčys, Ištikimybė žmogui. V., 1979, p. 99—117.

MASIONIENĖ-BALTRUŠAITYTĖ Birutė, g. 1940.X.24 Treinojoje (Tauragės raj.). Literatūrologė, poetė, prozininkė. Filologijos mokslų kandidatė (1971). 1965 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (rusų kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1965 dirba Vilniaus universiteto rusų literatūros katedroje, nuo 1976 docentė. Straipsnius literatūros klausimais pradėjo spausdinti 1968. Tyrinėja L. Tolstojaus kūrybą, jo ryšius su Lietuva, lietuvių ir rusų bei estų literatūrinius ryšius. Kaip poetė (B. Baltrušaitytės pavarde) debiutavo 1976.

RŠT.: *Dabartinė estų proza.* Apybraiža. V., 1976; *Levas Tolstojus ir Lietuva.* Monografija. V., 1978; *Žolynų prieglaudoj.* Eilėraščiai. V., 1980; *Po pietvakarių dangum.* Apsakymai. V., 1981; *Literatūrinių ryšių pėdsakais.* Straipsnių rinkinys. V., 1982; *Upių pradžioj.* Eilėraščiai. V., 1982.

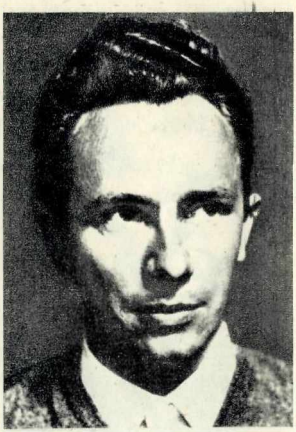

MASIONIS Antanas, g. 1941.II.24 Vyžuonose (Utenos raj.), m. 1974.I.27 Vilniuje. Poetas, literatūros kritikas. 1965 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1965—66 mokytojavo Vilniaus profesinėje technikos mokykloje Nr. 30. 1966—67 buvo Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis bendradarbis. 1967—74 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1958. Kritika daugiausia eseistinio pobūdžio, poezijai būdinga intelektualumas, literatūrinės reminiscensijos, vidinio nerimo, dramatiškų išgyvenimų motyvai.

RŠT.: *Vardan dienovidžio.* Eilėraščiai. V., 1970; *Kelias.* Eilėraščiai. V., 1974; *Poezija. Kritika.* Rinktinė. V., 1980.

MATUTIS Anzelmas, tikroji pavardė **Matulevičius,** g. 1923.I.7 Zomčinėje (Kapsuko raj.). Vaikų rašytojas. Lietuvos TSR nusipelnęs mokytojas (1973). 1942 baigė Marijampolės mokytojų seminariją. Mokytojavo Santaikoje, Simne, Seirijuose, 1950—72 — Alytuje. Eilėraščius vaikams pradėjo spausdinti 1937. Kūryboje vaizduojama gamta, vaikų butis, jų santykiai su suaugusiais, reiškiamos tarybinio patriotizmo, internacionalizmo idėjos. Parašė libretą operai „Buratinas" (komp. J. Gaižauskas, 1969 pastatyta LTSR akademiniame operos ir baleto teatre). Už eilėraščių rinkinį „Genių kalvė" Matučiui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1972), už rinkinį „Girios televizorius" — LTSR valstybinė premija (1974). Poemėlė „Negriukas Džonis" išleista rusų ir lenkų, eilėraščių rinkinių — rusų kalba.

RŠT.: *Suskaičiuok!* Pagal N. Končialovskają. Eiliuoti uždaviniai vaikams. K., 1947; *Genių kalvė.* Eilėraščiai. K., 1948; *Grok, žiogeli, smuikeliu.* Eilėraščiai. K., 1948; *Vaikai iš kolūkio.* Eilėraščiai. V., 1950; *Negriukas Džonis.* Poemėlė. V., 1951; Mokyklos takeliu. Eilėraščiai. V., 1952; *Su kuprinėm.* Apybraiža. V., 1958; *Vaivorykštė ežerą semia.* Eilėraščiai. V., 1958; *Miško cirkas.* Poemėlė. V., 1958 (kt. leid.: 1969, 1976); Su V. Stanioniu: *Nemuno vingiuose.* Apybraiža. V., 1959; *Dvejetų karalius.* Eilėraščiai. V., 1961; *Žiburėliai Nemune.* Eilėraščiai. V., 1963; *Arteko trimitai.* Eilėraščiai. V., 1963; *Vyturių vainikas.* Eilėraščiai ir pasaka. V., 1964; *Karžygys Leinė.* Eiliuota samių tautos sakmė. V., 1965; *Šilų berniukas.* Eilėraščiai. V., 1967; *Genių kalvė.* Eilėraščių rinktinė. V., 1970 (II leid. 1978); *Girios televizorius.* Eilėraščiai. V., 1973 (II leid. 1979); *Drevinukas.*

Eiliuota pasaka poema. V., 1974; *Smalsutis pas darbininkus.* Eilėraščiai. V., 1974; *Girinukai.* Eilėraščiai. V., 1978; *Milžinų šaukštas.* Eilėraščiai. K., 1978 (II leid. 1982); *Margaspalvė genio kalvė.* Eilėraščių rinktinė. V., 1980; *Šnekučiai.* Eilėraščiai. V., 1982; *Trijų brolių svirnelis.* Pasakos. V., 1982; *Tai margumai genelio.* Eiliuotos pasakėčios. V., 1983.

LIT.: *J. Linkevičius,* Margaspalvė poezijos juosta.— Pergalė, 1973, Nr 1, p. 149—152; *E. Matuzevičius,* Atkeliavo Drevinukas.— Pergalė, 1974, Nr 12, p. 168—170.

MATUZEVIČIUS Eugenijus, g. 1917.XII.24 Uriupine (Volgogrado sr.). Poetas, vertėjas, kritikas. LTSR nusipelnęs meno veikėjas (1977). 1939—43 Kauno ir Vilniaus universitetuose studijavo lietuvių literatūrą. 1944—46 dirbo pedagoginį darbą Joniškyje, Šiauliuose ir Panevėžyje. 1946—53 Grožinės literatūros leidyklos redaktorius. 1954—59 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos poezijos konsultantas. 1961—72 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. Nuo 1968 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos meninio vertimo komisijos pirmininkas ir TSRS rašytojų sąjungos meninio vertimo tarybos narys. 1970—76 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos revizijos komisijos pirmininkas, nuo 1976 — valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1933. Ankstyvojoje poezijoje dominuoja gamtos motyvai, tautosakiniai įvaizdžiai, vėlesniojoje — Tarybų valdžios atkūrimo, didžiųjų TSRS statybų, tautų draugystės poetizavimas. Paskutiniesiems rinkiniams būdinga

apmąstymų apie laiką ir žmones, būties, laikinumo ir amžinumo dialektikos motyvai, dažnai pagrįsti gamtos vaizdų metaforika. Už eilėraščių rinkinį „Žalios metų salos" Matuzevičiui paskirta LTSR valstybinė premija (1977). Su A. Kalinausku parašė libretą V. Laurušo operai „Paklydę paukščiai" (pastatyta 1967 LTSR akademiniame operos ir baleto teatre). Už žodžius dainoms yra daug kartų premijuotas. Matuzevičius daug rašo meninio vertimo bei kitais literatūros klausimais. Į lietuvių kalbą išvertė nemaža rusų, baltarusių, lenkų ir kitų tautų poezijos kūrinių. Jo eilėraščių rinkiniai išleisti rusų, latvių, baltarusių ir ukrainiečių kalbomis.

RŠT.: *Pavasario taku.* Eilėraščiai. K., 1941; *Audros paukščiai.* Eilėraščiai. K., 1944; *Darbymečio vėliavos.* Eilėraščiai. V., 1950; *Draugystės daina.* Eilėraščiai. V., 1953; *Mes gyvenam prie marių.* Eiliuotas pasakojimas vaikams. V., 1953; *Negeski, švyturio ugnele.* Eilėraščiai. V., 1960; *Gintarinis pajūris.* Albumas. V., 1963; *Mėnesienos krantas.* Eilėraščiai. V., 1965; *Vasarvidžio tolumos.* Eilėraščiai. V., 1968; *Paukščių takas.* Eilėraščiai. V., 1970; *Žalios metų salos.* Eilėraščiai. V., 1975 (II leid. 1982); *Kol saulė nusileis.* Poezijos rinktinė. V., 1977; *Variacijos ir sugrįžimai.* Lyrika. V., 1980.

VERT.: *M. Gorkis,* Vaikystė. Apysaka. K., 1946 (kt. leid.: V., 1969, 1980); *A. Tolstojus.* Auksinis raktelis arba Buratino nuotykiai. K., 1947 (kt. leid.: V., 1951, 1954); Su V. Jocaičiu: *M. Gorkis,* Žmonėse. Apysaka. K., 1948 (kt. leid. V., 1969, 1981); *S. Lipkinas,* Manasas kilniaširdis. Apysaka. V., 1950; *M. Lermontovas,* Bėglys. Kalniečių legenda.— Kn.: M. Lermontovas, Mcyri. Bėglys. V., 1951 (II leid. 1964 — Kn.: M. Lermontovas, Poezija); *S. Aini,* Buchara. Atsiminimai. V., 1952; *J. Jakovlevas,* Mūsų Andriukas. Siužetinis eilėraštis. V., 1953; *P. Neruda,* Miškų Kirtėjas tepabunda. Poema. V., 1953; *A. Puškinas,* Grafas Nulinas. Poema.— Kn.: A. Puškinas, Poemos. V., 1953; Su P. Keidošiumi: *I. Turgenevas,* Apsakymai. V., 1953; Su R. Jankevičiūte: *Š. de Kosteras,* Legenda apie Ulenšpigelį ir Lamę Gudzaką ir apie jų nuotykius drąsius, linksmus ir šlovingus Flandrų žemėje ir kitose šalyse. Romanas. V., 1954; *J. Jakovlevas,* Dovana. Poema vai-

kams. V., 1954; *M. Gorkis,* Vaikystė. Žmonėse. Apysakos.— Kn.: M. Gorkis, Raštai, t. 9. V., 1955; *A. Puškinas,* Kaukazo belaisvis. Grafas Nulinas. Poemos.— Kn.: A. Puškinas, Raštai, t. 2. V., 1955; Su D. Urbu: *A. Brigaderė,* Nykštukas. V., 1958; *J. Slovackis,* Poezija. V., 1959 (su vert. kolekt.); *A.Tarkovskis,* Sakmė apie grąžiąją Gulajimę, karžygį Aryslaną, ir jo seserį Altynają, apie bajų Alajarą, apie šachą Nadirą ir chaną Surtaišą. V., 1962; *V. Lugovskojus,* Poezija. V., 1963; *N. Hikmetas,* Romantika. Romanas. V., 1964; *J. Rainis,* Aukso žirgas. 5 v. Saulėgrąžos šventės pasaka. V., 1964; Su V. Reimeriu: *I. Abašidzė,* Poezija. V., 1966; *Vakarų Europos literatūra.* IX—X kl. vadovėlis. K., 1969; *J. Rainis,* Ave sol! Poema. V., 1971.

LIT.: *J. Lankutis,* Prie naujų horizontų.— Pergalė, 1977, Nr 12, p. 124—129; *L. Ozerovas,* Nejubiliejinės mintys draugo jubiliejui.— Nemunas, 1977, Nr 12, p. 9—11; *J. Strielkūnas,* „O gal tik — paprastos prasmės..." — Kn.: Poezijos pavasaris 1977. V., 1977, p. 135—138; *A. Jonynas,* Romantiškasis žmogiškumas.— Kn.: A. Jonynas, Prie gyvo šaltinio. V., 1978, p. 488—497; *K. Nastopka,* Respublikinė premija suteikta Eugenijui Matuzevičiui...— Kn.: Literatūros panorama 77. V., 1978, p. 87—91.

METELSKIS Georgijus, g. 1911. VI.27 Starodube (Briansko sr.). Prozininkas. Rašo rusų kalba. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1981). Technikos mokslų kandidatas (1944). 1939 baigė Maskvos geležinkelių transporto elektromechaninį institutą. Nuo 1944 gyvena Lietuvoje. 1944—45 dirbo laikraščio „Sovetskaja Litva" redakcijoje. 1959—65 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Apybraižas pradėjo spausdinti

1938. Kūryboje vaizduojama daugiausia Tolimoji Šiaurė, Tolimieji Rytai, geologų, meteorologų, pasieniečių buitis, taip pat gimtųjų Briansko apylinkių gamta, žmonių gyvenimas. Istorinėje apysakoje „Dolenga" pasakojama apie Z. Sierakauską, „Nepakartojamasis" — apie P. Smidovičių. Apybraižų knygų apie Lietuvą yra išversta į lietuvių, lenkų, vokiečių, čekų, vengrų, anglų, prancūzų, ispanų kalbas.

RŠT.: *Ten, kur kuriamos naujos augalų veislės.* Apybraiža. V., 1950; *Gintaro pakrantėje.* Apybraiža. V., 1950; *Didžiosios draugystės šviesa.* Apybraiža. V., 1954; *Lietuvos keliais.* Apybraižos. V., 1955; *В краю Немана.* Очерк. М., 1957; Su G. Nekrasovu: *Флаг свободы.* Роман. Вильнюс, 1957; *Ямал — край земли.* Очерк. М., 1959; *Лесовичка.* Рассказы. Вильнюс, 1960; *Nuo Šiaurės iki Pietų.* Apybraižos. V., 1960; *Судьбы деревни Пирчюлис.* Очерк. М., 1961; *Один шаг.* Повести. Вильнюс, 1964; *Лебеди летят на Север.* Путевой очерк. М., 1964; *Чистые дубравы.* Повести и рассказы. М., 1965; *В трехстах километрах от жизни.* Повести и рассказы. Вильнюс, 1966; *Листья дуба.* Повесть. М., 1966 (II leid. 1974); *Домик на Ра-Изе.* Повести и рассказы. Вильнюс, 1968; *Скрещенные стрелы.* Роман. Вильнюс, 1969; *Янтарный берег.* Путевой очерк. М., 1969; *Восемь дней ожидания.* Повести. Вильнюс, 1972; *Доленго.* Повесть. М., 1972; *На шестьдесят восьмой параллели.* Роман. М., 1973; *Староборское лето.* Роман. Вильнюс, 1975; *Неповторимый.* Повесть. М., 1976; *Сердце, отданое людям.* Повесть. Тула, 1978; *По кромке двух океанов.* Очерки. М., 1978; *Солнечная ночь.* Стихи. М., 1979; *Тайфун над пограничной заставой.* Повесть. Вильнюс, 1980; *Dviejų vandenynų pakrantėmis.* Kelionių apybraižos. V., 1981; *Быстры, как волны...* Повесть и роман. Вильнюс, 1981.

MEZGINAITĖ Elena, g. 1941.X.31 Petriškiuose (Rokiškio raj.). Poetė. 1961—62 dirbo Rokiškio rajono laikraščio „Spalio vėliava", 1962—65 — Kupiškio rajono „Komunizmo keliu" redakcijose. Nuo 1965 dirba Panevėžio rajono laikraščio „Tėvynė" redakcijoje. 1966 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). Nuo 1970 TSKP narė. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1966.

RŠT.: *Vasarų vieškeliais.* Eilėraščiai. V., 1975; *Panevėžio rajonas.* Publicistika. V., 1980; *Skardis.* Eilėraščiai. V., 1982.

MICIŪTĖ Ona, g. 1909.XII.1 Vilniuje, m. 1973.II.2 Vilniuje. Poetė. 1932—37 Vilniaus universitete studijavo lenkų kalbą ir literatūrą. Dalyvavo Vilniaus lietuvių meno ir literatūros draugijos bei Vilniaus lietuvių studentų sąjungos dramos sekcijos veikloje. 1939—41 dirbo Vilniaus radiofone, 1944—50 — Lietuvių literatūros institute, nuo 1953 — bibliotekininke Vilniaus vidurinėse mokyklose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1930. Kūryboje atsispindi sunkus Vilniaus krašto

lietuvių liaudies gyvenimas lenkų buržuazijos valdymo metais. Parašė ir vaikų poezijos. Pjesė pasaka „Stebuklingoji dėžutė" 1946 pastatyta Kauno jaunimo teatre.

RŠT.: *Žiburiai pelkėse.* Eilėraščiai. V., 1938; *Laimės dėžutė.* Pjesė pasaka vaikams. V., 1957; *Išdaigėlė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1959; *Pavasarėlio puokštė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1969; *Slėnių paukščiai.* Eilėraščiai. V., 1971; *Pirmoji šakelė.* Autobiografinė apysaka. V., 1972; *Rudens gėlės.* Eilėraščiai. V., 1979.

VERT.: *J. Andžejevskis,* Pelenai ir deimantas. Romanas. V., 1957; *M. Dombrovska,* Vestuvės kaime. Apsakymai. V., 1959; *J. Parandovskis,* Petrarka. Studija apie italų poetą. V., 1961; *M. Konopnicka,* Nykštukai ir našlaitė Marytė. Pasaka. V., 1964 (II leid. 1980).

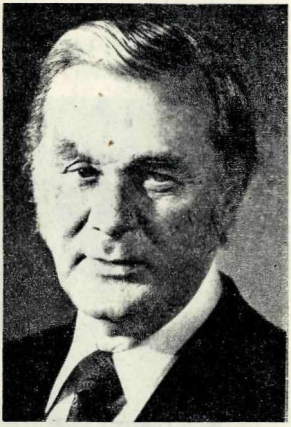

MIEŽELAITIS Eduardas, g. 1919. X.3 Kareiviškyje (Pakruojo raj.). Poetas. Lietuvos TSR liaudies poetas (1974). Socialistinio Darbo Didvyris (1974). Armėnijos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1976). 1935 įstojo į LKJS. Studijavo teisę Kauno, vėliau Vilniaus universitetuose. 1940 išrinktas LLKJS CK nariu. 1940—41 laikraščio „Komjaunimo tiesa" redaktorius. Didžiojo Tėvynės karo metais dirbo Penzos srities Nikolsko stiklo fabrike, buvo karo korespondentu. Nuo 1943 TSKP narys. 1944—46 LLKJS CK sekretorius. 1946 žurnalo „Jaunimo gretos" redaktorius. Kurį laiką dirbo Grožinės literatūros leidykloje. Nuo 1954 LKP CK

narys, 1956—60 LKP CK revizijos komisijos narys. 1954—59 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos sekretorius, 1959—70 — pirmininkas, TSRS rašytojų sąjungos valdybos narys ir sekretorius, nuo 1970 — Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. 1955—63 ir nuo 1975 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. 1962—70 TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Nuo 1975 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko pavaduotojas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1935 pogrindinėje ir legalioje liberaliojo jaunimo ir moksleivių spaudoje. Reiškėsi įvairiuose poezijos žanruose: nuo lyrinės miniatiūros iki poemos ir nuo filosofinių eilėraščių iki poetinės publicistikos. Didžiojo Tėvynės karo metų lyrikai būdinga tėviškės ilgesio, neapykantos priešui ir tikėjimo pergale motyvai. Pokario lyrikoje ir „Broliškoje poemoje" epinėmis priemonėmis vaizduojama krašto atgimimas, tarybinės buities kūrimas, ryškūs tautų draugystės motyvai. Mieželaitis vienas pirmųjų tarybinėje lietuvių poezijoje visuomenines temas pradėjo traktuoti lyriškai, pilietinius motyvus jungti su asmeniniais. Jau rinkinyje „Mano lakštingala" ryšku individualių išgyvenimų, gamtos motyvai, tautosakine tradicija pagrįsta mitologizuota pasaulėjauta, gamtos ir kaimo buities realijų poetizacija, impresionistiškai tapybiški vaizdai, tautosakinė poetika. Reikšmingas posūkis Mieželaičio kūryboje — eilėraščių rinkinys „Žmogus". Naujosios poezijos centre — filosofiškai apibendrintas, socialistinio humanizmo idealus reiškiantis šiuolaikinės epochos žmogus. Šio žmogaus sąsajos su gamta atskleidžiamos kosminiais įvaizdžiais, metaforika; jo etinis patosas — atsakomybės už žmonijos, visos planetos ateitį suvokimas. Šis rinkinys turėjo poveikio visos tarybinės poezijos raidai. Vėlesniuose kūriniuose ieškoma naujų išraiškos formų, autobiografiniai apmąstymai, samprotavimai apie meno paskirtį, rašytojo darbą, lietuvių kultūros laimėjimus, pateikiami montažiniais ei-

liuotų ir prozos tekstų, filosofinių miniatiūrų, polemikos, poetinės publicistikos deriniais. Mieželaitis nemaža kuria ir vaikams, eiliuotuose pasakojimuose vaizduoja tarybinių vaikų gyvenimą, jų svajones. Už „Brolišką poemą" Mieželaičiui paskirta LTSR valstybinė premija (1957); už eilėraščių rinkinį „Žmogus" — Lenino premija (1962); už eilėraščių rinktinę „Mano lyra" — LTSR valstybinė premija (1980); už eilėraščių ciklą apie Indiją — Dž. Neru premija (1969). Mieželaičiui taip pat paskirta tarptautinė N. Vapcarovo (Bulgarija) premija (1979). „Brolišką poema" 1956 transliuota per Maskvos radiją, 1958 jos inscenizacija pastatyta Kauno jaunojo žiūrovo teatre. „Žmogaus" motyvais Leningrado S. Kirovo akademiniame operos ir baleto teatre 1966 pastatytas V. Salmanovo baletas. Pagal poetinės publicistikos knygą „Duona ir žodis" 1966 LTSR jaunimo teatre pastatyta R. Jankutės ir A. Ragauskaitės kompozicija „Gintaro paukštė". Mieželaičio lyrikos motyvais— 1977 Šiaulių dramos teatre parodyta sceninė kompozicija „Lyriniai horoskopai". Pagal Mieželaičio „Vizijas M. K. Čiurlionio temomis" ir A. Mikutos „Giesmės algoritmus" 1980 Kauno muzikiniame teatre pastatytas spektaklis „Giliausiam šuliny įžvelki dangų" (komp. G. Kuprevičius). Baltarusijos jaunojo žiūrovo teatras 1982 pastatė oratoriją „Šauksmas", kurioje skamba E. Mieželaičio eilės. 1978 Lietuvos kino studija pastatė kino filmą apie Mieželaitį „Mano rankos" (scenarijus S. Lipskio ir L. Lazėno). „Broliška poema" išversta į rusų, baltarusių ir ukrainiečių kalbas, eilėraščių rinkinys „Žmogus" — į rusų (1961), azerbaidžaniečių, uzbekų, ukrainiečių, estų, čekų (1963), latvių, lenkų, rumunų (1964), armėnų (1965), vokiečių (1967), kirgizų, turkmėnų (1969) ir kitas kalbas. Rusų kalba leidžiamas Mieželaičio Raštų tritomis (pirmasis tomas išėjo 1977); armėnų kalba 1978 išleistas straipsnių ir apybraižų rinkinys „Čia Armėnija...". Mieželaičio poezijos ir publicistikos kūriniai išversti į rusų,

latvių, moldavų, ukrainiečių, kazachų, gruzinų, tadžikų, turkmėnų, lenkų, čekų, bulgarų, vengrų, vokiečių kalbas, kūriniai vaikams — į rusų, azerbaidžaniečių, gruzinų, kirgizų, turkmėnų, lenkų ir anglų kalbas.

RŠT.: *Lyrika.* Maskva, 1943; *Aš jau ne pipiras.* Eilėraščiai vaikams. K., 1945; *Tėviškės vėjas.* Eilėraščiai. K., 1946; *Kuo būti?* Eilėraščiai vaikams. K., 1947; *Kastantas muzikantas.* Eiliuotas pasakojimas. K., 1948 (II leid. 1976); *Zuikis-puikis.* Eiliuotas pasakojimas. V., 1949 (kt. leid.: 1955, 1965, 1973, 1975); *Tavo bičiulis.* Eiliuotas pasakojimas. V., 1951; *Pakilusi žemė.* Eilėraščiai. V., 1951; *Ką sakė obelėlė.* Eiliuotas pasakojimas. V., 1951 (II leid. 1962); *Dainų išausiu margą raštą.* Eilėraščiai. V., 1952; *Marytė stovyklauja.* Eiliuotas pasakojimas. V., 1952; *Mokytoja.* Eiliuotas pasakojimas. V., 1953; *Broliška poema.* V., 1954 (II leid. 1960); *Mano lakštingala.* Eilėraščiai. V., 1956; *Svetimi akmenys.* Eilėraščiai. V., 1957; *Žvaigždžių papėdė.* Eilėraščiai. V., 1959; *Lineliai.* Poemėlė. V., 1960; *Saulė gintare.* Eilėraščiai. Apmąstymai. V., 1961; *Autoportretas. Aviaeskizai.* Eilėraščiai. V., 1962; *Žmogus.* Eilėraščiai. V., 1962 (kt. leid.: 1965, 1971); *Atogrąžos panorama.* Eilėraščiai. V., 1963; *Lyriniai etiudai.* V., 1964; *Duona ir žodis.* Poetinė publicistika. V., 1965; *Naktiniai drugiai.* Monologas. V., 1966; *Era.* Poezija. V., 1967; *Čia Lietuva.* Poetinė publicistika. V., 1968 (II leid. 1974); *Neringa.* Legenda. V., 1968 (II leid. 1980) *Poezija,* 2 t. V., 1968; *Montažai.* Poetinė publicistika. V., 1969; *Horizontai.* Esė. V., 1970; *Antakalnio barokas.* Esė ir eilėraščiai. V., 1971; *Dvejetuką gavau.* Poemėlės. V., 1971; *Gintaro paukštė. Bloknotai.* Eilėraščiai ir lyrinė proza. V., 1972; *Dainos dienoraštis.* Poema vaikams. V., 1973 (II leid. 1983); *Iliuzijos bokštas.* Eilėraščiai ir esė. V., 1973; *Aleliumai.* (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1974; *Aviaeskizai.* (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1975; *Kontrapunktas.* (Kūrinių serija, kn. 3). V., 1975; *Monodrama.* (Kūrinių serija, kn. 5). V., 1976; *Pantomima* (Kūrinių serija, kn. 4). V., 1976; *Tekstai.* (Kūrinių serija, kn. 6). V., 1977; *Nikė.* (Kūrinių serija, kn. 7). V., 1977; *Žibuoklių žvaigždynai.* Eilėraščiai. V., 1977; *Čia Lietuva.* Poetinė publicistika. (Kūrinių serija, kn. 8). V., 1978; *Kirvirvyrai.* Eiliuotas pasakojimas vaikams. V., 1978 (II leid. 1980); *Mano lyra.* Rinktinė. V., 1979; *Čyru vyru.* Eiliuotų pasakojimų vaikams rinktinė. V., 1980; *Pasaka.* (Kūrinių serija, kn. 9). V., 1980;

Miško pasaka. Pasaka vaikams. V., 1981; *Monologai.* (Kūrinių serija, kn. 10). V., 1981; *Raštai,* t. 1—4. V., 1982—83.

VERT.: *S. Michalkovas,* Čyru-vyru. Eilėraščiai. V., 1949; *S. Maršakas,* Misteris Tvisteris. Poemėlė vaikams. K., 1949; *Ukrainiečių* liaudies pasakos. V., 1949; *K. Ušinskis,* Kudliukas. Apsakymėliai. V., 1949 (II leid. 1974; pavadinimu „Sargiukas"); *V. Veresajevas,* A. S. Puškinas. Apysaka. V., 1949; *S. Lipkinas,* Praminto Lotosu karžygio Šovšuro nuotykiai. Pagal mongolų sakmes. V., 1950; *S. Michalkovas,* Dėdė Stepas. Eiliuotas pasakojimas vaikams. V., 1950; *A. Gončiaras,* Auksinė Praha. Romanas. V., 1950; *J. Švarcas,* Pirmokė. Apysaka vaikams. V., 1950; *A. Klionovas,* Marytė. Pjesė. V., 1951; *V. Kostyliovas,* Ivanas Rūstusis. Romanas, kn. 1. V., 1951; *S. Maršakas,* Vieneri metai. V., 1951; *S. Michalkovas,* O kas pas jus? Siužetinis eilėraštis. V., 1953.

LIT.: *V. Vilnonytė,* Eduardas Mieželaitis. Rekomenduotinos literatūros rodyklė. K., 1962; *J. Lankutis,* E. Mieželaičio poezija. Studija. V., 1965 (II leid. 1971);
Й. Ланкутис, «Человек» Э. Межелайтиса. Монография. М. 1965; *А. Макаров,* Эдуардас Межелайтис. Монография. М., 1966; *Л. Пономаренко,* Эдуардас Межелайтис. Монография. Киев, 1966; *F. Bachčinianas.* Saulėta lyra. (Armėnija E. Mieželaičio kūryboje). V., 1983.
V. Kubilius, Poeto kelias — ieškojimų kelias.— Pergalė, 1962, Nr 5, p. 124—145; *I. Kostkevičiūtė,* Nauji Eduardo Mieželaičio lyrikos posūkiai.— Gyvenimo grožio vardu.— Kn.: I. Kostkevičiūtė, Literatūros dienovidžiai. V., 1964, p. 17—52; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 4. V., 1968, p. 569—601; *V. Zaborskaitė,* Eilėraščio menas. V., 1970, p. 283—317; *V. Areška,* Naujas požiūris į žmogų ir poeziją.— Kn.: V. Areška, Tradicija ir ieškojimai. V., 1973, p. 255—303; *A. Baltakis,* Poetas ir jo veidas.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 17—39; *A. Baltakis,* Kelionė į dangų ir pragarą.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 216—240; *J. Girdzijauskas,* Eduardo Mieželaičio eilėdara.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 241—260; *J. Macevičius,* Į didelę poeziją.—

Kn.: *J. Macevičius*, Pastovios gairės. V., 1978, p. 302—315; *R. Trimonis*, Žmogus ir epocha poezijoje. V., 1981, p. 88—97 ir kt; *R. Pakalniškis*, Lietuvių poema. Pagrindinės žanrinės formos. V., 1981, p. 162—167 ir kt.

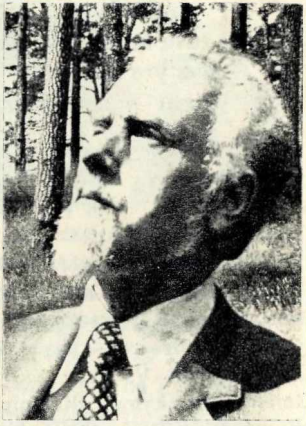

MIKELINSKAS Jonas, g. 1922.V.6 Žadeikėliuose (Pasvalio raj.). Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs mokytojas (1965), Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1982). 1952 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (prancūzų kalbos ir literatūros specialybė). 1952—54 dirbo Onuškio (Trakų raj.) vidurinėje mokykloje, Daugų rajono liaudies švietimo skyriuje. 1954—62 Lietuvos TSR švietimo ministerijos inspektorius. 1963—69 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos prozos konsultantas, nuo 1981 — valdybos narys. Apsakymus pradėjo spausdinti 1957. Apsakymuose dominuoja žmonių vidinių išgyvenimų, dvasinių dramų detali analizė, dažnai pagrįsta nežymių kasdienybės faktų gilesnės prasmės atskleidimu; daugelyje apsakymų, romane „Vandens nešėja" vaizduojamas pokario metų provincijos mokytojų, mokinių gyvenimas. Romanuose „O laikrodis eina", „Genys yra margas...", apysakose daugiausia gvildenamos etinės psichologinės jaunimo brendimo, inteligentų dvasinių klystkelių, sąžinės, moralinės atsakomybės problemos, ryšku polinkis į racionalistiškumą, filosofinius apibendrinimus. Romane „Kur lygūs lau-

kai" epiškai vaizduojamas prieškario Lietuvos kaimas, jo socialiniai psichologiniai tipai. Už romaną „Kur lygūs laukai" Mikelinskui paskirta LTSR valstybinė premija (1983). Mikelinsko apsakymų motyvais 1967 pastatytas Lietuvos televizijos spektaklis „Ji lauks". Apsakymas „Žiupsnis smėlio" 1969 inscenizuotas Centrinėje televizijoje. Romanas „O laikrodis eina" išverstas į rusų, latvių, čekų ir vokiečių kalbas, romanas „Vandens nešėja" — į rusų ir ukrainiečių kalbas (pavadinimu „Mes — žmonės"). Į rusų kalbą taip pat išversta apysaka „Anonimas", romanai „Genys yra margas..." (pavadinimu „Ne lauką pereiti"), „Kur lygūs laukai" ir apsakymų rinkinys.

RŠT.: *Senis po laikrodžiu.* Apsakymai. V., 1960; *Ir vėl mažasis.* Apsakymai vaikams. V., 1962; *Šiltos rankos.* Apsakymai. V., 1962; *Pažinai tu jį?* Apsakymai. V., 1963; *Vandens nešėja.* Romanas. V., 1964 (II leid. 1972); *Žiupsnis smėlio.* Apsakymai. V., 1965; *O laikrodis eina.* Romanas. V., 1966 (II leid. 1974); *Lakštingala — pilkas paukštis.* Apsakymai ir apysaka. V., 1968; *Rugpjūčio naktį.* Apsakymų rinktinė. V., 1971; *Žvaigždžių dulkės.* Apysakos ir apsakymai. V., 1975; *Genys yra margas...* Romanas. V., 1976; *Už horizonto — laisvė.* Romanas. V., 1978; *Laukinė obelis.* Apysakos ir apsakymai. V., 1980; *Kur lygūs laukai.* Romanas. V., 1981; *Žiupsnis smėlio.* Apsakymai. (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1982; *O laikrodis eina.* Romanai. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1983.

LIT.: *A. Radzevičius,* Žmonės iš arti.— Pergalė, 1972, Nr 6, p. 111—119; *K. Ambrasas,* Meistriškumas, įvairumas, tolerancija.— Kn.: K. Ambrasas, Kritikos etiudai. V., 1976, p. 313—354 (318—336); *S. Lipskis,* Žmogaus problema J. Mikelinsko apysakose.— Kn.: S. Lipskis, Šiuolaikinės apysakos horizontai. V., 1976, p. 185—199; *A. Bučys,* Romanas ir dabartis. V., 1977, p. 162—174; *A. Zalatorius,* Su novele dviese: Kodėl vaizduojama būtent ši diena? — Kn.: Šiuolaikinės prozos problemos. V., 1978, p. 240—243; *P. Bražėnas,* Vieno romano likimas.— Pergalė, 1979, Nr 2, p. 107—114; *P. Bražėnas,* Sunkiausiu — duonos keliu.— Pergalė, 1982, Nr 3, p. 105—118.

MYKOLAITIS-PUTINAS Vincas, g. 1893.I.6 Pilotiškėse (Prienų raj.), m. 1967.VI.7 Kačerginėje (Kauno raj.), palaidotas Vilniuje. Poetas, prozininkas, dramaturgas, literatūrologas. Lietuvos TSR Mokslų Akademijos akademikas (1941). Lietuvos TSR liaudies rašytojas (1963). 1915 baigė Seinų kunigų seminariją. 1915—17 studijavo Petrogrado dvasinėje akademijoje, 1918—23 — Fribūro ir Miuncheno universitetuose. 1922 gavo filosofijos daktaro laipsnį. 1923—29 dėstė Kauno universiteto teologijos-filosofijos, 1928—39 — humanitarinių mokslų fakultete (nuo 1928 profesorius). 1924—32 redagavo žurnalą „Židinys". 1935 pasitraukė iš kunigų luomo. 1933—37 Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas. 1938 redagavo literatūrinį žurnalą „Dienovidis". 1940—54 profesoriavo Vilniaus universitete. 1945—46 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių literatūros instituto direktorius. 1954—67 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1911. Ankstyvajai poezijai būdingi neoromantizmo, simbolizmo bruožai. Svarbiausi ikitarybinių metų poezijos motyvai — tauriųjų žmogaus prigimties pradų poetizacija, neapykanta smurtui ir vergiškumui, protestas prieš moralinius kompromisus, turtingų emocijų asmenybės vidiniai prieštaravimai, vienišumo tragizmas ir herojinis priešinimasis likimui; eilėraščiuose lyrizmas jungiamas su dramatizmu. Realistiniame psichologiniame romane „Altorių šešėly" parodytas kūrybinės asmenybės brendimas, jos vidiniai konfliktai (menininko ir kunigo priešybė), kritiškai pavaizduotas XX a. pradžios klerikalinių

sluoksnių gyvenimas. Pokario metų eilėraščiuose reiškiamas pritarimas lietuvių tautos posūkiui į socializmą. Vėlesnių metų lyrikoje iškyla nauja gyvenimo patirtimi praturtinti žmogaus būties apmąstymai. Istoriniame romane „Sukilėliai" vaizduojamas 1863 m. sukilimas Lietuvoje, liaudis iškeliama kaip lemiama istorinė jėga ir tautos dvasinio gyvenimo reiškėja. Literatūros istorijos studijose analizavo daugiausia XIX a. pab. ir XX a. pr. lietuvių rašytojų kūrybą; parašė straipsnių ir apie gyvenamojo meto literatūrą. Išvertė A. Mickevičiaus poezijos. Už romano „Sukilėliai" I tomą Mykolaičiui-Putinui paskirta LTSR valstybinė premija (1958). Drama „Valdovas" 1929 pastatyta Valstybės teatre (Kaune), 1936 — Jelgavos (Latvija) teatre, 1964 — Klaipėdos dramos teatre, 1973 — Šiaulių dramos teatre. Romanas „Altorių šešėly" išleistas rusų, latvių, estų, lenkų, čekų, vengrų kalbomis, „Sukilėliai" — rusų ir lenkų kalbomis, poezijos rinkinių išleista rusų, latvių kalbomis.

RŠT.: *Kunigaikštis Žvainys. Raudoni žiedai.* Poema ir eilėraščiai. Petrogradas, 1916; *Raštai,* 2 t. K., 1921; *Žiedas ir moteris.* Drama. K., 1926; *Nuvainikuota vaidilutė.* Drama. K., 1927; *Tarp dviejų aušrų.* Eilėraščiai. K., 1927; *Valdovas.* Drama. K., 1930; *Altorių šešėly.* Romanas, 3 t. K., 1933 (kt. leid.: 1946, 1954, 1967, 1971, 1979); *Keliai ir kryžkeliai.* Eilėraščiai. K., 1936; *Naujoji lietuvių literatūra.* Literatūros istorija, t. 1. K., 1936; *Krizė.* Romanas. K., 1937; *Literatūros etiudai.* Kritikos straipsniai. K., 1937; *Pirmoji lietuviška knyga.* Apžvalga. K., 1948; *Lietuviškoji tematika Adomo Mickevičiaus kūryboje.* Apžvalga. K., 1949; *Sveikinu žemę.* Eilėraščiai. V., 1950; *Adomas Mickevičius ir lietuvių literatūra.* Studija. V., 1955; *Poezija.* V., 1956; *Sukilėliai.* Romanas, t. 1. V., 1957 (kt. leid.: 2 t., 1967, 1973, 1979); *Raštai,* 10 t. V., 1959—69; *Būties valanda.* Eilėraščiai. V., 1963 (II leid. 1965); *Langas.* Eilėraščiai. V., 1966; *Ištikimybė.* Eilėraščių rinktinė. V., 1968; *Lyrika.* V., 1971; *Poezija,* 2 t. V., 1973; *Mano mėnesiai.* Eilėraščių rinktinė. V., 1973; *Poezija.* Eilėraščių rinktinė. V., 1980; *Viršūnės ir gelmės.* Eilėraščiai jaunimui. V., 1982; *Lyrika.* V., 1983.

VERT.: *A. Mickevičius,* Konradas Valenrodas. Poema. K., 1948; *A. Mickevičius,* Krymo sonetai. Eilėraščiai. K., 1948; Su Just. Marcinkevičiumi: *A. Mickevičius,* Ponas Tadas. Poema. V., 1974.

LIT.: *J. Lankutis,* Vinco Mykolaičio-Putino kūryba. Monografija. V., 1961 (II papildytas leid. 1973); *Й. Ланкутис,* В. Миколайтис-Путинас. Очерк творчества. М., 1967.

K. Korsakas, Liudas Vasaris literatūroje ir visuomenėje.— Kn.: K. Korsakas, Literatūra ir kritika. V., 1949, p. 200—273; *A. Venclova,* Pastabos apie V. Mykolaičio-Putino poeziją.— Kn.: A. Venclova, Laikas ir rašytojai. V., 1958, p. 413—433; *V. Kubilius,* Herojinė tema 1958 metų literatūroje.— Pergalė, 1959, Nr 4, p. 152—163; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 1. V., 1961, p. 542—590, t. 4. V., 1968, p. 541—568; *I. Kostkevičiūtė,* V. Mykolaitis-Putinas.— V. Mykolaičio-Putino „Sukilėlių" stiliaus bruožai.— Kn.: I. Kostkevičiūtė, Literatūros dienovidžiai. V., 1964, p. 67—106, 169—202; *V. Kubilius,* Dramatizmas V. Mykolaičio-Putino poezijoje.— Kn.: V. Kubilius, Naujų kelių ieškant. V., 1964, p. 296—332; *V. Zaborskaitė,* Eilėraščio menas. V., 1965, p. 178—224; *J. Žėkaitė,* Lietuvių romanas. V., 1970, p. 147—157 ir kt.; *J. Balčius,* Baladės, romantinės ir lyrinės poemos sintezė V. Mykolaičio-Putino kūryboje.— Literatūra, 1973, t. 15 (1), p. 23—38; *A. Žirgulys,* Į aukštą kalną.— Kn.: A. Žirgulys, Literatūros keliuose. V., 1976, p. 7—76; *V. Daujotytė,* Lietuvių filosofinė lyrika. V., 1977, p. 62—64, 138—164 ir kt. *H. Korsakienė,* Iš tolimos distancijos.— Kn.: H. Korsakienė, Susitikimai. V., 1977, p. 152—182; *J. Lankutis,* Lyrinio dramatizmo keliu.— Kn.: J. Lankutis, Lietuvių dramaturgijos raida. V., 1979, p. 206—230; *J. Girdzijauskas,* Nėries ir Putino metrikos dominantės.— Putino eilėdara ir stilius.— Kn.: J. Girdzijauskas, Lietuvių eilėdara. XX amžius. V., 1979, p. 264—318, 319—364; *J. Paukštelis,* Mielas mūsų Putinas.— Kn.: J. Paukštelis, Dažnai prisimenu juos. V., 1979, p. 235—270; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 1. V., 1979, p. 475—500; *K. Ambrasas,* Vasaris ir Vasaris.— Pergalė, 1983, Nr 1, p. 115—125; *I. Kostkevičiūtė,* „Altorių šešėly" ir jo vertimų kontekstas.— Pergalė, 1983, Nr 1, p. 126—141; *K. Ambrasas,* Romano likimas arba Liudo Vasario draugai ir priešai. V., 1983.

MIKULĖNAITĖ Emilija, g. 1935. XI.29 Musteikiuose (Utenos raj.). Prozininkė. 1961 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1962—64 dirbo „Minties" leidykloje ir „Mažosios lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" redakcijoje. 1966—71 dirbo žurnalo „Kultūros barai" redakcijoje, 1973—74 ir 1975—77 Lietuvos TSR kultūros ministerijos repertuarinėje-redakcinėje kolegijoje. Apsakymus pradėjo spausdinti 1962. Apsakymuose vyrauja meilės, draugystės, subtilių išgyvenimų problematikos lyrinė traktuotė. Apysakoje „Ona" pokario buities fone vaizduojamas nelengvo likimo kaimo moters gyvenimas. Mikulėnaitės prozai būdinga autentiškų buities ir psichologijos realijų derinimas su vizijiniais vaizdais, simbolika. V. Krėvės apsakymų motyvais parašė pjesę „Kol mūsų dar nebuvo" (išsp. rink. „Lietuvių klasikų ir tarybinių rašytojų kūrinių inscenizacijos". V., 1978). Iš rusų kalbos išvertė keletą pjesių.

RŠT.: *Ateis lietus.* Apsakymai. V., 1967; *Pirmasis meilės laiškas.* Apsakymai. V., 1972; *Diena, naktis, diena.* Novelės. V., 1976; *Ona.* Apysaka. V., 1981; *Gimimo naktis.* Pjesės. V., 1982.

VERT.: *L. Dmiterka,* Išsiskyrimas. Romanas. V., 1967; Su D. Linčiuviene: *Teodor-Valansi.* Berliozas. Biografija. V., 1973.

MIKUTA Algimantas, g. 1943.V.13 Mažeikiuose. Poetas. 1960—64 studijavo Kauno politechnikos instituto mechanikos fakultete, 1965—69 — Vilniaus universitete. 1967—72 dirbo žurnalo „Nemunas" redakcijoje. Nuo 1972 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos Kauno skyriaus konsultantas, nuo 1982 — atsakingasis sekretorius. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1959. Poezijoje atsispindi technikos amžiaus miesto žmogaus dramatiška pasaulėjauta, keliamos visuomeninių politinių prieštaravimų, karo grėsmės, žmogaus inertiškumo problemos. Eilėraščiams būdinga psichologinio proceso objektyvizacija, vaizdų buitinis konkretumas ir plakatinis ekspresyvumas, netikėti kontrastai, ironija, kai kada groteskas. Parašė eilėraščių ciklų, fragmentinio pobūdžio poemų. A. Mikutos ir A. Drilingos poezijos spektaklis „Gelmių spalvos" 1973 pastatytas Kauno dramos teatre; pagal A. Mikutos „Giesmės algoritmus" ir E. Mieželaičio „Vizijas M. K. Čiurlionio temomis" 1980 Kauno muzikiniame teatre pastatytas spektaklis „Giliausiam šuliny įžvelki dangų" (komp. G. Kuprevičius). Eilėraščių rinkinys išleistas rusų kalba.

RŠT.: *Gėlės braižykloje*. Eilėraščiai. V., 1962; *Spektras*. Eilėraščiai. V., 1965; *Paukščių žemė*. Eilėraščiai. V., 1968; *Ašmenys*. Eilėraščiai. V., 1970; *Mūsų automobiliai*. Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *Šiandien piešiame žaibus*. Eilėraščiai. V., 1973; *Švytuoklė*. Eilėraščiai. V., 1978; *Žalios vyšnios*. Eilėraščių rinktinė. V., 1981.

VERT.: *R. Gamzatovas*, Mano Dagestanas. V., 1976; *G. Markovas*, Sibiras. Romanas. V., 1979; *O. Suleimenovas*, Sakalai virš smėlynų. Eilėraš-

čiai. V., 1980; *K. Paustovskis,* Ištvinusios upės. Apsakymai. V., 1981.

LIT.: K. Nastopka, Kibirkštys nuo akmenų.— Pergalė, 1970, Nr 8, p. 155—158; *M. Martinaitis,* Triptikas apie tris. Ieškant paukščių žemės.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 355—364; *S. Geda,* Poezija, liftas... ir lelija.— Pergalė, 1978, Nr 7, p. 169—171; *V. Kubilius,* Disonansų lyrika.— Poezijos pavasaris, 1980. V., 1980, p. 100—104.

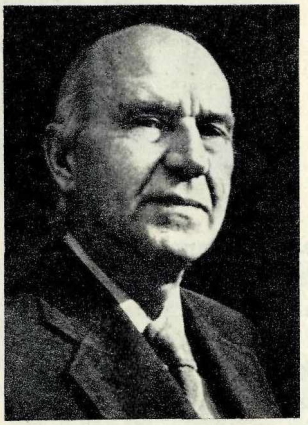

MILIŪNAS Viktoras, g. 1916.II.16 Blantyre (Anglija). Dramaturgas, prozininkas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1976). Kauno ir Vilniaus universitetuose studijavo prancūzų kalbą ir literatūrą. Lankė B. Sruogos teatro seminarą, mokėsi Vilniaus universiteto humanitarinių mokslų fakulteto vaidybos studijoje. 1940—44 Vilniaus „Vaidilos" teatro aktorius, 1945—47 Vilniaus dramos teatro aktorius ir literatūrinės dalies vedėjas. 1946—48 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. 1954—58 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos dramaturgijos konsultantas, 1976—80 sąjungos valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1933. Kūryboje vyrauja buitinės moralinės temos, dažniausiai sprendžiamos satyriškai. Populiarios Miliūno vienaveiksmės pjesės saviveiklos scenai. Inscenizavo Žemaitės apsakymus „Marti" (pastatyta 1945 Vilniaus, 1946 Šiaulių, 1955 ir 1977 Klaipėdos dramos teatruose) ir „Klampynė" (išleista 1948 JAV, pastatyta 1972 Lietuvos televizijoje), P. Cvirkos romaną „Žemė maitintoja" (pastatyta 1952 Vilniaus dramos teatre). Miliūno komedija „Še tau, kad nori!" pastatyta 1955 LTSR akademiniame

dramos teatre, drama „Vidurdienio debesys" — 1957 Šiaulių dramos teatre, pjesė „Žuvėdros palydi" — 1960 Klaipėdos, 1962 Valmieros (Latvijos TSR) ir 1964 Vilniaus rusų dramos teatruose, pjesė fantazija „Mūsų nuotykiai Mėnulyje" — 1960 ir 1966 Kauno lėlių ir 1961 Rygos lėlių teatruose, pjesė „Odisėjas vis negrįžta" — 1962 Klaipėdos dramos teatre, komedija „Pasivaikščiojimas mėnesienoje" — 1964 Šiaulių dramos teatre, su M. Sluckiu parašyta pjesė „Du maži žmogeliukai dideliame mieste" — 1966 LTSR jaunimo teatre, „Tūkstantis pavojų" — 1967 Kauno lėlių teatre, „Karuselė" — 1970 Panevėžio ir 1972 Vilniaus rusų dramos teatruose. Pagal apysaką „Mano Irena" 1970 pastatytas Lietuvos televizijos filmas. Pjesė „Narvas" — 1978 Lietuvos televizijoje, pjesė „Lijundra" 1981 — Vilniaus radijo teatre. Drama „Vidurdienio debesys", pjesės „Žuvėdros palydi", „Ne tas kelias", „Karuselė", komedijos „Į pakalnę", „Še tau, kad nori!", „Nakties paukščiai", „Sienlaikraštis", apsakymų rinkinių ir kitų kūrinių išversta į rusų kalbą, pjesė „Ne tas kelias", komedijos „Į pakalnę", „Nakties paukščiai" — į estų kalbą, pjesė „Mūsų nuotykiai Mėnulyje" ir apsakymų rinkinys — į latvių kalbą, apsakymų rinkinių — į lenkų ir vokiečių kalbas. Išvertė rusų, prancūzų ir kitų tautų rašytojų prozos ir dramos kūrinių.

RŠT.: *Neramūs žmonės.* Komedija. V., 1953; *Sienlaikraštis.* Komedija. V., 1953; *Tvirti kaip geležis.* Apsakymai vaikams. V., 1953; *Į pakalnę.* Satyrinė komedija. V., 1954; *Lengva duona.* Farsas. V., 1954; *Klampynė.* (Pagal Žemaitę.). Pjesė. V., 1956; *Še tau, kad nori!* Komedija. V., 1956; *Ne tas kelias.* Pjesė V., 1957; *Vienąkart naktį.* Pjesė. V., 1957; *Rodos, mes pažįstami.* Pjesė. V., 1958; *Kad ją kur, tą meilę.* Pjesė. V., 1959; *Vidurdienio debesys.* Trys pjesės. V., 1959; *Žuvėdros palydi.* Trys pjesės. V., 1960; *Žento tūkstančiai.* Komedija. V., 1961; *Atsiminimų vakaras.* Dvi pjesės ir satyrinė scena. V., 1964; *Charakteristika.* Pjesės saviveiklai. V., 1965; *Pasivaikščiojimas mėnesienoje.* Komedija. V., 1967; *Pirmoji meilė, arba Nusikaltimas.* Apsakymai. V., 1968; *Juoda upė.* Apsakymai. V., 1970;

Karuselė. Pjesė. V., 1970; *Vestuvės „Paryžiuje".* Apsakymai. V., 1973; *Evalduko vasara.* Apsakymai vaikams. V., 1974; *Meilė ir neapykanta.* Apsakymai. V., 1976; *Viskas bus gerai.* Vienaveiksmės pjesės. V., 1976; *Vienąkart naktį.* Pjesių mažajai scenai rinktinė. V., 1979; *Skrisk, žuvėdra.* Apsakymai vaikams. V., 1980; *Žaidimas be taisyklių.* Apsakymai. V., 1981; *Vienas iš trijų.* Apsakymai vaikams. V., 1983.

VERT.: *A. Furnje,* Jaunystės nuotykis. Romanas. Kaunas, 1937; Su K. Petriku: *L. Bosenaras,* Ledų pragaras. Romanas. Kaunas-Marijampolė, 1937; Su K. Petriku: *L. Bosenaras,* Kapitonas pramuštgalvis. Romanas. Kaunas-Marijampolė, 1938; *S. Aksakovas,* Raudonoji gėlelė. Pasaka. V., 1950 (II leid. 1981); *G. Linkovas,* Karas priešo užnugaryje. Atsiminimai. V., 1952; *P. Maliarevskis,* Ropelė. Pjesė-pasaka. V., 1952; *M. Huseinas,* Apšeronas. Romanas. V., 1952; *A. Arbuzovas,* Klajonių metai. Drama. V., 1954; *M. Priležajeva,* Prie Volgos. Romanas. V., 1954; *M. Talvest,* Raisto velniai. Komedija. V., 1955; *L. Kosmodemjanskaja,* Apysaka apie Zoją ir Šurą. V., 1951 (kt. leid.: 1958, 1971); *J. Čiobanus,* Trys saujos žemės. Romanas. V., 1963; *A. Strugackis, B. Strugackis,* Ateiviai Saturno žiede. Mokslinė fantastinė apysaka. V., 1964; *J. Bondarevas,* Tyla. Romanas. V., 1964; *A. Andrejevas,* Teiskite mus, žmonės. Romanas. V., 1966; *Ž. Amadu,* Seni jūrininkai. Dvi Bajijos uosto istorijos. V., 1967; *Alen-Furnje,* Didysis Molnas. Romanas jaunimui. V., 1968; *I. Pankinas,* Vieno gyvenimo pradžia. Apysaka. V., 1970; *B. Kremniovas,* Šubertas. Meninė apybraiža. V., 1971; *Dž. M. Andajus,* Pasmerktieji. Romanas. V., 1972; *P. Zagrebelnas,* Geras velnias. Romanas. V., 1975; *Ž. Bartas,* Europolis. Romanas. V., 1977; *J. Veberis,* Vėjas nuo jūros. Dokumentinė apysaka. V., 1979; *Šankaras,* Kryžkelė. Romanas. V., 1980; *V. Lipatovas,* Viskas apie jį. Romanas. V., 1981; *A. Gaidaras,* Timūras ir jo būrys. Apysakos ir apsakymai. V., 1982. (su vert. kolektyvu); *S. Erdenė,* Saulės gervė. Apysakos ir apsakymai. V., 1983; *A. Gaidaras,* Grafų griuvėsiuose. Apysakos. V., 1983.

LIT.: *J. Lankutis,* Šeimyninė drama ir grotesko užuominos.— Pergalė, 1971, Nr 2, p. 171—173; *S. Lipskis,* Pratęsta pažintis.— Pergalė, 1971, Nr 4, p. 163—165; *A. Sprindis,* Išmėgintu keliu.— Pergalė, 1973, Nr 8, p. 169—171; *J. Lankutis,* Lietuvių dramaturgijos raida. V., 1974, p. 7, 8, 367, 369 ir kt.

MISEVIČIUS Albertas Vytautas, g. 1924.II.12. Joniškėlyje. Prozininkas. 1944—47 dirbo laikraščio „Biržiečių tarybinis žodis", 1947—50 — „Žemaičių tiesa" (Kretingos raj.), 1950 — 53 — „Tarybų Lietuva", „Kauno tiesa" redakcijose, 1953—69 — žurnalo „Švyturys", 1970—75 — „Kooperatininkas" redakcijose. 1976—1983 „Švyturio" žurnalo redakcijos darbuotojas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1945. Daugelis kūrinių pagrįsti istorine dokumentine medžiaga, jiems būdinga nuotykių siužetai, lengvas pasakojimas, humoras; skiriami jaunimui, vaikams. Parašė scenarijų dokumentiniam kino filmui „Kryžiaus šešėlyje" (pastatytas 1962), libretą operetei „Kriminalinė novelė" (1967 pastatyta Kauno muzikiniame teatre su kitomis dviem operetėmis pavadinimu „Trys vakarai").

RŠT.: *Ryškios pėdos.* Apybraižos. V., 1955; *Vienuolyno požemio vaiduokliai.* Apybraižos. V., 1959 (II leid. 1961); *Margirio pasakos.* Apsakymai vaikams. V., 1962; *Nuodėmingi angelai.* Dokumentinė apysaka. K., 1962; *Vampyrų maištas.* Dokumentinė apysaka. V., 1963; *Vėjas nuo marių.* Apybraižos. V., 1963; *Žmonės praranda rojų.* Satyrinė apybraiža. V., 1964; *Granatos sprogsta vidurnaktį.* Novelės. V., 1964; *Gyvosios legendos.* Apybraižos. V., 1965; *Kryžiuočio kapas.* Apysaka jaunimui. V., 1966; *Čičinskas.* Apysaka. K., 1968; *Nepaprasti Koko nuotykiai.* Apysaka. V., 1968; Su O. Aleksa: *Vidurnakčio sargybiniai.* Dokumentinės apybraižos. V., 1968; *Makaronda — anikonda.* Humoristiniai ir satyriniai apsakymai. V., 1969; *Danukas Dunduliukas.* Apsakymai vaikams. V., 1972; *Šviesos miestas.* Apysakaitė vaikams. V., 1973; *Laiko televizorius.* Pasakojimai

vaikams. V., 1973; *Geltonas gaidys.* Humoreskos, groteskai. V., 1974; *Šešėlių karalystėje.* Apysakaitė vaikams. V., 1974; *Naktis tamsi buvo.* Apysaka. V., 1975; *Kaip iš zoologijos sodo direktorius pabėgo.* Pasakojimas vaikams. V., 1976; *Vaikelio Kukoriaus nutikimai.* Klajonių romanas. V., 1976; *Žvaigždės gęsta auštant.* Apybraižų rinktinė. V., 1977; *Tikštukas.* Apysakaitė vaikams. V., 1977; *Čičinskas. Meškų akademija. Kryžiuočio kapas.* Apysakos ir romanas jaunimui ir vaikams. V., 1978; *Danuko Dunduliuko nuotykiai.* Apsakymai vaikams. V., 1979; *Dviese ant šiaudinio stogo.* Apysakos ir apsakymai. V., 1980; *Karalienės Barboros juokdarys.* Apysakos ir novelės. V., 1980; *Juodojo džentelmeno galas.* Pasaka-apysaka. V., 1981; *Tavo laimės žiburys.* Pasakojimai vaikams. *V., 1981. Linksmieji Pamažupiai.* Kaimo paradoksai. Novelės. V., 1982; *Jaunasis pagonis.* Romanas. V., 1983; *Slaptas girios takas.* Apybraižos. V., 1983.

MIŠKINIS Antanas, g. 1905.I.29 Juknėnuose (Utenos raj.), m. 1983. XII.16 Vilniuje. Poetas, vertėjas. 1934 baigė Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. 1932—48 mokytojavo Kauno gimnazijose, be to, 1936—40 dirbo Kauno radiofone redaktoriumi. Dalyvavo Lietuvių rašytojų draugijos veikloje, buvo vienas laikraščio „Literatūros naujienos" (1934—38) steigėjų. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1925. Ikitarybinei poezijai būdinga intymių išgyvenimų moty-

vai, kaimo poetizavimas, kaimo žmonių moralinio tyrumo priešpriešinimas miesto ponijos dvasiniam skurdui. Lyrinės intonacijos, liaudies dainų poetikos elementai vietomis kaitaliojasi su proziškumu, buitinėmis detalėmis. Tarybinių metų eilėraščiuose apdainuojamas gimtosios žemės grožis, tarybinių žmonių darbas, socializmo statybų užmojai, juose ryšku ryšys su tautosakos tradicijomis. Poemoje „Svajonė ir maištas" vaizduojamas tragiškas poeto ir revoliucionieriaus J. Janonio gyvenimas. Už eilėraščių knygą „Klevai prie kelio" Miškiniui paskirta LTSR valstybinė premija (1983).

RŠT.: *Balta paukštė.* Eilėraščiai. K., 1928; *Varnos prie plento.* Eilėraščiai. K., 1935; *Keturi miestai.* Šešios poemos. K., 1938 (II leid. 1939); *Eilėraščiai.* V., 1960; *Arti prie žemės.* Eilėraščiai. V., 1965; *Svajonė ir maištas.* Poema. V., 1967; *Poezija,* 2 t. V., 1970; *Dienoraštis. 1965—1971.* Eilėraščiai. V., 1972; *Iš drobių rašto.* Eilėraščių rinktinė. V., 1975; *Žaliaduonių gegužė.* Atsiminimai. V., 1977; *Ant Ligajo ežero krašto.* Eilėraščiai. V., 1980; *Klevai prie kelio.* Eilėraščiai. V., 1982.

VERT.: *V. Vitmenas,* Žolės lapai. Eilėraščiai. V., 1959; *V. Šekspyras,* Dvyliktoji naktis. Audra. Vasarvidžio nakties sapnas. Dramos.— Kn.: V. Šekspyras, Raštai, t. 3—4. V., 1962—63.

LIT.: *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 622—629; *A. Baltakis,* Antano Miškinio poezijos dvitomis.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 325—352; *A. Venclova,* Kelios mintys apie A. Miškinio poeziją.— Kn.: A. Venclova, Apie gyvenimą ir rašytojo darbą. V., 1976, p. 387—400.

MONTVILA Vytautas, g. 1902.II.4 Čikagoje, m. 1941.VII.19 Kaune. Poetas. Nuo 1906 gyveno Lietuvoje. 1921 įstojo į Marijampolės mokytojų seminariją, 1924 iš jos buvo pašalintas už dalyvavimą jaunimo demonstracijoje. 1925—26 mokėsi Kėdainių mokytojų seminarijoje, kurią baigęs (1928), pradėjo studijuoti Kauno universitete. 1929 sudarė ir išleido almanachą „Raketa". Už antifašistinę veiklą 1929—31 buvo kalinamas. Dirbo Kretingos spaustuvėje, Kauno šoferių profesinėje sąjungoje, knygyne. Bendradarbiavo žurnaluose „Aušrinė", „Kultūra", „Raštai", almanachuose „Audra", „Raketa", „Prošvaistė". Žlugus fašistinei diktatūrai, atsidėjo literatūriniam darbui. Hitlerininkams okupavus Lietuvą, buvo nužudytas Kauno VII forte. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1923. Ankstyvojoje poezijoje reiškė romantinį maištingumą, nepasitenkinimą buržuazine tikrove, išjuokė reakcinius klerikalinius sluoksnius. Ketvirtojo dešimtmečio kūriniuose atsispindi poeto visuomeninių pažiūrų brandumas, socialinės neteisybės suvokimas, antifašistinės revoliucinės nuotaikos, tikėjimas geresne darbo žmonių ateitimi. Eilėraščiams būdinga ekspresyvumas, kovingos herojinės, vietomis satyrinės intonacijos. Tarybiniais metais Montvila pergyveno kūrybinį pakilimą, tų metų poezija meniškai reikšmingiausia. Eilėraščiuose poetizuojama socialistinės revoliucijos pergalė, liečiami konkretūs 1940—41 metų socialinio-ekonominio ir kultūrinio gyvenimo Lietuvoje įvykiai. Eilėraščiai pasižymi pilietine aistra, publicistiškumu, liaudies tribūno stilistine išraiška, kuri susijusi su V. Majakovskio poeti-

nės mokyklos poveikiu. Išvertė rusų (M. Gorkio, V. Majakovskio) ir kitų tautų rašytojų kūrinių.

RŠT.: *Gimnazistė ir poetas.* Poemėlė. K., 1928; *Naktys be nakvynės.* Eilėraščiai K., 1933; *Į plačią žemę.* Poemos ir eilėraščiai. K., 1940; *Poezija.* K., 1945; *Vainikas Tarybų Lietuvai.* Eilėraščiai. K., 1946; *Rinktinė.* Eilėraščiai ir poemos. V., 1950; *Apsakymai.* V., 1951; *Raštai,* 2 t. V., 1956; *Eilėraščio šūvis.* Rinktinė. V., 1961 (II leid. 1975); *Į saulės taką.* Eilėraščių rinktinė. V., 1963; *Laisva daina.* Eilėraščiai. V., 1964; *Žiburiai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1973; *Į plačią žemę.* Eilėraščiai. V., 1977; *Raštai,* 2 t. V., 1982; *Pavasariui švintant. Korga прихогит весна.* Eilėraščiai lietuvių ir rusų k. V., 1982.

VERT.: *M. Gorkis,* Motina. Romanas, 2 t. K., 1934—35 (kt. leid.: 1940, 1946, 1952); *E. Zola,* Sąmyšis. Romanas. K., 1936; *M. Gorkis,* Buvusieji žmonės. Apysaka. K., 1937; *P. Lervenjus,* Kapitonas Dreifusas, 2 t. K., 1937; *J. Pato,* Jonuko sapnas. Pjesė vaikams. K., 1938; *P. Bak,* Motina. Romanas. K., 1938; *P. Bak,* Padalinti namai. Romanas, 2 t. K., 1941; *V. Majakovskis,* Eilėraščiai. K., 1947.

LIT.: *Atsiminimai* apie V. Montvilą. V., 1966; *J. Kačiulis,* Vytautas Montvila. Monografija. V., 1977; *Vytautas Montvila* literatūros moksle ir kritikoje. V., 1982.

J. Baltušis, Žmogus ir poetas.— Kn.: J. Baltušis, Raštai, t. 3. 1959, p. 43—58; *R. Trimonis,* Vytauto Montvilos poezijos herojaus humanistiniai bruožai.— Literatūra, 1963, t. 5, p. 21—31; *K. Nastopka,* Vytauto Montvilos poemos.— Literatūra, 1964, t. 7, p. 29—51; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 430—449, t. 4. V., 1968, p. 57—78; *V. Ognevas,* Vytauto Montvilos žygdarbis.— Kn.: V. Ognevas, Lietuviška mozaika. V., 1976, p. 23—68; *J. Būtėnas,* Vytautas Montvila.— Kn.: J. Būtėnas, Žmonės, kuriuos pažinojau. V., 1978, p. 29—44.

MORKUS Albinas, g. 1921.III.27 Punske (Lenkija), m. 1967.VIII.27 Vilniuje. Prozininkas. Studijavo Vilniaus universitete, mokytojavo. 1945 išvyko į Lenkiją. Vėliau gyveno VFR, Prancūzijoje, JAV. 1963 grįžo į Tarybų Lietuvą. Apsakymuose ir apysakose daugiausia vaizduojami lietuviai emigrantai, JAV socialinė tikrovė. Parašė publicistikos straipsnių.

RŠT.: *Baltasis miestelis.* Apsakymai ir apysaka. V., 1962; *Susitikimas.* Apysaka ir apsakymai. V., 1965; *Laukinių Vakarų madona.* Rinktinė. V., 1970.

VERT.: *Dž. Keru,* Mido prisilietimas. Romanas. V., 1965; *E. Koldvelas,* Dženė. Apysaka. V., 1966.

MOZŪRIŪNAS Vladas, g. 1922.II.1 Kaune, m. 1964.VI.9 Vilniuje. Poetas. 1938 įstojo į pogrindinę komjaunimo organizaciją. 1940—41 redagavo žurnalą „Pionierius", buvo „Komjaunimo tiesos" reporteris. Didžiojo Tėvynės karo metais buvo pasitraukęs į TSRS gilumą, 1942—44 dirbo fronto laikraščio „Už Tarybų Lietuvą" redakcijoje. 1945—48 laikraščio „Komjaunimo tiesa", 1948—54 žurnalo „Švyturys" vyriausiasis redaktorius. 1945—64 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos

valdybos narys. Nuo 1947 TSKP narys. 1956 baigė Aukštąją partinę mokyklą prie TSKP CK ir Maskvos M. Gorkio literatūros instituto aukštuosius literatūros kursus. 1958—64 žurnalo „Pergalė" redaktorius. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1939. Poezijoje atskleidžiama Didžiojo Tėvynės karo ir pokario metų jaunuolių pasaulėjauta, kovos heroika ir skaudžių pergyvenimų dramatizmas. Iš vėlesnės kūrybos pažymėtini eilėraščių ciklai apie Vilnių, jo istorinę praeitį ir eilėraščiai jūros bei intymių išgyvenimų motyvais. Parašė scenarijų meniniam kino filmui „Žingsniai naktį" (1962). Eilėraščių knygų yra išleista rusų kalba.

RŠT.: *Žemės sauja.* Eilėraščiai. K., 1947; *Saulėtekis.* Eilėraščiai. V., 1950; *Laužai prie upės.* Apsakymai vaikams. V., 1951; *Vietnamo karys.* Poemėlė vaikams. V., 1952 (II leid. 1967); *Sąžinė negali tylėti.* Eilėraščiai. V., 1952; *Varpos iš laukų.* Eilėraščiai. V., 1955; *Šaltinis prie kelio.* Eilėraščiai. V., 1957; Vilniaus etiudai. Eilėraščiai, 2 kn. V., 1958—63; *Jūros posmai.* Eilėraščiai. V., 1965; *Lyrika.* V., 1967; *Raštai,* 2 t. V., 1971; *Legenda apie Vilniaus pilį.* Eiliuota legenda vaikams. V., 1971; *Vilniaus etiudai.* Eilėraščiai. V., 1980; *Didžioji gatvė.* Eilėraščiai. V., 1981; *Šaltinis prie kelio.* Rinktinė. V., 1982.

LIT.: *Lietuvių* literatūros istorija, t. 4. V., 1968, p. 497—505; *E. Matuzevičius,* Širdies ir laiko metraštis.— Pergalė, 1972, Nr 2, p. 114—127; *A. Baltakis,* Vladas Mozūriūnas.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 353—374; *R. Trimonis,* Vlado Mozūriūno lyrika.— Kn.: R. Trimonis, Atakuojančio laiko lyrika. V., 1976, p. 98—135.

MUŠINSKAS Danielius, g. 1951. XI.4 Telšiuose. Prozininkas. 1974 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Kurį laiką mokytojavo Tryškiuose, buvo „Komjaunimo tiesos" korespondentu, gamtos apsaugos inspektoriumi. Nuo 1976 dirba žurnalo „Jaunimo gretos" redakcijoje. Noveles pradėjo spausdinti 1975.

RŠT.: *Kol išaušta rytas.* Novelės. V., 1979; *Mėlynų dilgėlynų naktis.* Novelės. V., 1982.

NARAŠKEVIČIUS Petras, g. 1940. II.24 Trakuose (Širvintų raj.). Prozininkas. 1953—55 mokėsi Panevėžio hidromelioracijos technikume. 1956—57 dirbo laikraščio „Kolektyvinis darbas" (Anykščiuose), 1957—65 — „Panevėžio tiesa" redakcijose. Nuo 1964 TSKP narys. Nuo 1965 laikraščio „Tiesa" korespondentas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1955. Miniatiūrose dominuoja gamtos ir žmogaus gyvenimo paralelės. Gamtos vaizdų apstu ir kūriniuose vaikams.

RŠT.: *Į saulę.* Miniatiūros. V., 1959; *Lapai šneka.* Apsakymai vaikams. V., 1960; *Žvaigždės skamba.* Apsakymai vaikams. V., 1963; *Beržų žydėjimas.* Miniatiūros. V., 1964; *Didelio miesto gatvė.* Apysaka. V., 1969; *Gyvasis vanduo.* Miniatiūros. V., 1978.

NARĖČIONIS Romualdas, g. 1930. VIII.15 Panevėžyje. Prozininkas, dramaturgas. 1946—59 dirbo periferijos laikraščių redakcijose. 1961 baigė Maskvos M. Gorkio literatūros instituto aukštuosius literatūros kursus. Nuo 1962 dirba „Panevėžio tiesos" laikraščio redakcijoje. Feljetonus pradėjo spausdinti 1952. Pjesėse ir apsakymuose daugiausia gvildenamos ideologinės ir moralinės problemos, humoreskose kritikuojamos buities negerovės. Vodevilis „Nuostabus bičiulis" 1957 pastatytas Kauno muzikiniame dramos teatre, pjesė „Kaktusas" — 1961 Maskvos sr. Noginsko dramos teatre ir 1965 Limbažių (Latvijos TSR) liaudies teatre, pjesė „Prieš nuosprendį" — 1965 Panevėžio dramos teatre ir 1966 Latvijos TSR akademiniame A. Upyčio dramos teatre, pjesė „Sentimentali istorija" — 1967 Šiaulių dramos teatre (pavadinimu „Savo meilės kaina") ir 1968 Valmieros (Latvija) dramos teatre. Pjesės „Kaktusas" ir „Sentimentali istorija" išleistos rusų kalba.

RŠT: *Taikli akis.* Feljetonai. V., 1955; *Nuostabus bičiulis.* Vodevilis. V., 1958; *Sužeistas be šūvio.* Apsakymai vaikams. V., 1962; *Įkurtuvės.* Apsakymai ir humoreskos. V., 1964; *Vėžys.* Humoreskos. V., 1965; *Prieš*

nuosprendį. Drama. V., 1966; *Pasmerkimas.* Apysaka. V., 1967; *Sentimentali istorija.* Drama. V., 1968; *Susitikimas su praeitimi.* Drama. V., 1971; *Ir išaugo brolybės ąžuolas...* Publicistika. V., 1980; *Tie ilgi ilgi metai.* Apsakymai. V., 1982.

NASTOPKA Kęstutis, g. 1940.III.18 Kaune. Literatūros kritikas, literatūrologas. Filologijos mokslų kandidatas (1966). 1962 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1962—65 Latvijos universiteto aspirantas. 1966—72 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis bendradarbis. Nuo 1972 Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių ir užsienio literatūros katedros dėstytojas (nuo 1976 docentas). Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1962. Daugiausia analizuoja lietuvių tarybinės poezijos ir literatūrinių ryšių problemas. Už studiją „Lietuvių ir latvių literatūrų ryšiai" Nastopkai paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1974). Kolektyvinių leidinių „Šiuolaikinės lietuvių literatūros bruožai" (1969), „Lietuvių literatūros istorija" (1977, rusų k.), „Lietuvių literatūros istorija" (2 t., 1979—82) vienas autorių.

RŠT.: *Lietuvių ir latvių literatūrų ryšiai.* Studija. V., 1971; Su V. Kubiliumi: *Польский романтизм и балтийские литературы.* Вильнюс, 1973; *Tarybinių Pabaltijo tautų literatūros.* Paskaitų konspektas. V., 1978.

NEKROŠIUS Juozas, g. 1935.XII.21 Rimgailiuose (Raseinių raj.). Poetas. Nuo 1960 TSKP narys. 1964 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1964—73 LKP CK darbuotojas. Nuo 1973 Lietuvos TSR valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komiteto pirmininkas. Nuo 1973 LKP CK revizijos komisijos narys. Nuo 1975 LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1953. Lyriniuose eilėraščiuose vyrauja visuomeniniai motyvai, technikos amžiaus problemos, gamtos vaizdai, tradicinė poetika. Parašė satyrinių eilėraščių, epigramų, poezijos vaikams, žodžius V. Laurušo kantatai „Ąžuolų vainikas" (išleista 1973), libretą V. Klovos operai „Ave vita" (1974 pastatyta LTSR akademiniame operos ir baleto teatre), žodžius V. Budrevičiaus kantatai „Jie amžiams liks" (išleista 1981). Už eilėraščių knygą vaikams „Keturi žodžiai" Nekrošiui paskirta LTSR valstybinė premija (1983).

RŠT.: *Rupūs miltai.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1967; *Kaštonai ir kaktusai.* Eilėraščiai. V., 1970; *Baltas ėriukas.* Eilėraščiai vaikams. V., 1971; *Vyturio lizdas.* Eilėraščiai vaikams. V., 1974; *Tas akmenų švelnumas.* Eilėraščiai. V., 1974; *Paskutinis taškas.* Epigramos, satyriniai eilėraščiai, parodijos. V., 1975; *Čiulbantis beržas.* Eilėraščiai. V., 1979; *Žiedai, žiedai, bitutės darbai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1980; *Pelynų atmintis.* Epigramos. V., 1981; *Keturi žodžiai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1982.

VERT.: *S. Muradianas,* Keturios saulės. Eilėraščiai vaikams. V., 1982.

NĖRIS Salomėja, tikroji pavardė **Bačinskaitė-Bučienė**, g. 1904.XI.17 Kiršuose (Vilkaviškio raj.), m. 1945. VII.7 Maskvoje, palaidota Kaune. Poetė. Lietuvos TSR liaudies poetė (1954). 1924—28 Kauno universiteto teologijos-filosofijos fakultete studijavo lietuvių literatūrą, vokiečių kalbą ir literatūrą, pedagogiką. Baigusi universitetą, 1928—31 mokytojavo Lazdijuose, 1934—36 Panevėžyje, 1937—41 Kaune. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1923. Iš pradžių bendradarbiavo klerikalinėje spaudoje. 1931 „Trečio fronto" žurnale paskelbė pareiškimą apie perėjimą į pažangiųjų rašytojų gretas. Už poezijos rinkinį „Diemedžiu žydėsiu" gavo Valstybinę premiją (1938). 1940 Liaudies Seimo Įgaliotosios delegacijos į TSRS Aukščiausiąją Tarybą dėl Lietuvos priėmimo į TSRS narė. Nuo 1941 TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatė. Prasidėjus Didžiajam Tėvynės karui, evakavosi į Tarybų Sąjungos gilumą. Gyveno Maskvoje, Penzoje, Ufoje. 1944 grįžo į Kauną. Už eilėraščių rinkinį „Mano kraštas" (rusų kalba) 1947 paskirta TSRS valstybinė premija. Nėris — viena žymiausių lietuvių lyrikių. Ankstyvojoje jos poezijoje reiškiama jaunystės džiaugsmas ir polėkiai, romantinės svajonės. Perėjusi į antifašistinės literatūros stovyklą, sukūrė eilėraščių proletariniais, revoliuciniais motyvais. Brandžiausiuose ketvirtojo dešimtmečio antrosios pusės eilėraščiuose lakoniškais ir subtiliais vaizdais reiškė intymius išgyvenimus, gimtojo krašto meilę, užuojautą kenčiantiems socialinę priespaudą, filosofines mintis apie žmogaus likimą, gy-

venimo prasmę. 1940—41 metų poezijos svarbiausi motyvai — lietuvių tautos istorinis kelias į socializmą, menininko ryšiai su liaudimi ir revoliucija. Didžiojo Tėvynės karo metų poezijoje atskleidė kovos heroiką ir rūstumą, dramatiškus savo kartos pergyvenimus, gimtinės ilgesį. Nėries lyrikos taurios emocijos, romantinė pasaulėjauta, savitas intonacijų intymumas, švelnumas, tautosakiniais įvaizdžiais ir giliu liaudiškumu pagrįstas nacionalinis koloritas, meistriška eilėraščių forma nulėmė išskirtinę jos vietą lietuvių literatūroje, populiarumą. Nėris išvertė rusų rašytojų kūrinių. Poemos „Eglė žalčių karalienė" inscenizacija 1958 pastatyta Vilniaus lėlių teatre, 1968 Kauno lėlių teatre. Poezijos sceninės kompozicijos pastatytos LTSR akademiniame dramos teatre („Sesuo žydrioji", 1974) ir Šiaulių dramos teatre („Kaip žydėjimas vyšnios", 1974). Poezijos rinkinių išleista rusų, ukrainiečių, baltarusių, latvių, estų, moldavų, kirgizų, lenkų, bulgarų, čekų kalbomis.

RŠT.: *Anksti rytą.* Eilėraščiai. K., 1927; *Pėdos smėly.* Eilėraščiai. K., 1931; *Mūsų pasakos.* Perkurtos lietuvių liaudies pasakos. K., 1934; *Per lūžtantį ledą.* Eilėraščiai. K., 1935; *Diemedžiu žydėsiu.* Eilėraščiai. K., 1938 (II leid. 1939); *Našlaitė.* Eiliuota pasaka. K., 1940 (kt. leid.: 1947, 1954); *Eglė žalčių karalienė.* Poema pasaka. K., 1940 (kt. leid.: 1946, 1961); *Poema apie Staliną.* K., 1940 (kt. leid.: 1942, 1951); *Rinktinė.* K., 1941; *Dainuok, širdie, gyvenimą.* Eilėraščiai ir poemos. Maskva, 1943; *Lakštingala negali nečiulbėti.* Eilėraščiai. K., 1945; *Poezija,* 2 t. K., 1946; *Rinktinė.* V., 1950; *Senelės pasaka.* Eilėraščiai ir poemos vaikams. V., 1950; *Eilėraščiai.* V., 1951; *Pavasario daina.* Eilėraščiai vaikams. V., 1953; *Poezija.* V., 1954; *Baltais takeliais bėga saulytė.* Eilėraščiai, poemos. V., 1956; *Raštai,* 3 t. V., 1957; *Širdis mana — audrų daina.* Eilėraščių rinktinė. V., 1959 (II leid. 1974); *Bolševiko kelias.* Poema. V., 1960; *Senelės pasaka.* Eilėraščiai vaikams. V., 1960; *Pavasaris per kalnus eina.* Eilėraščių rinktinė. V., 1961; *Marija Melnikaitė.* Poema. V., 1963 (II leid. 1977); *Martynukas.* Perkurtos liaudies pasakos. V., 1964; *Kur baltas miestas.* Rinktinė.

V., 1964; *Laumės dovanos.* Poema. V., 1966; *Poezija,* 2 t. V., 1966; *Keturi.* Poema. V., 1967; *Mama, kur tu?* Poema. V., 1971 (II leid. 1980); *Poezija,* 2 t. V., 1972; *Negesk, žiburėli.* Eilėraščiai vaikams. V., 1973 (II leid. 1983); *Širdis mana — audrų daina.* Lyrikos rinktinė. V., 1974; *Auk, vaikeli, būk didutis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1977; *Kaip žydėjimas vyšnios.* Poezijos rinktinė. V., 1978; *Poezija.* V., 1979; *Nemunėliai plauks.* Eilėraščiai. V., 1981.

VERT.: *A. Kuprinas,* Sulamita. Apysaka. K., 1934 (II leid. 1948); *V. Korolenka,* Baisioji naktis. Makaro sapnas. Apsakymai. K., 1936; *S. Maršakas,* Paštas. Poemėlė vaikams. K., 1936; *Tarybų Sąjungos tautų pasakos.* K., 1945.

LIT.: *T. Rostovaitė,* Salomėja Nėris. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1955; *Salomėja Nėris.* Albumas. V., 1955; *D. Sauka,* Salomėjos Nėries kūryba. 1921—1940. Monografija. V., 1957; *V. Kubilius,* Salomėjos Nėries lyrika. Studija. V., 1968; *V. Areška,* Salomėja Nėris. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. K., 1974; *Mane* jūs jausite darbe, kovoj. Straipsniai. Informacija. V., 1976; *Salomėja Nėris* literatūros moksle ir kritikoje. Straipsniai. V., 1981.

K. Korsakas, Kovos ir pergalės poetė.— Pergalė, 1945, Nr 5, p. 41—60: [*Atsiminimai.* Laiškai. Bibliografija. Straipsniai].— Kn.: Literatūra ir kalba, 1959, t.4; *D. Sauka,* Subtili lyrika ir liaudies daina.— Pergalė, 1964, Nr 11, p. 139—148; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 283—327, t. 4. V., 1968, p. 124—153; *V. Zaborskaitė,* Eilėraščio menas. V., 1965, p. 119—177; *J. Šimkus,* Salomėja Nėris.— Kn.: J. Šimkus, Realizmo kryptimi. V., 1970, p. 333—354; *K. Korsakas,* Pasukimas kairėn.— Kn.: Lietuvių literatūros kritika, t. 2. V., 1972, p. 580—597; *A. Venclova,* Salomėja Nėris.— Kn.: A. Venclova, Epochos vėjas. V., 1975, p. 39—164; *P. Skirmantas,* Priegaidžių pasiskirstymas izometriškuose S. Nėries ir V. Mykolaičio-Putino tekstuose.— Literatūra, 1976, t. 18, sąs. I, p. 45—61; *H. Korsakienė,* Įspūdingi susitikimai su poete.— Kn.: H. Korsakienė, Susitikimai. V., 1977, p. 33—55; *J. Girdzijauskas,* Nėries ir Putino metrikos dominantės.— Nėries eilėdara ir stilius.— Kn.: J. Girdzijauskas, Lietuvių eilėdara XX amžius. V., 1979, p. 261—264, 264—317; *V. Alekna,* S. Nėries poezijos dažnumų žodynas.— Kn.: Poetika ir metodologija. V., 1980, p. 167—423.

PABIJŪNAS Algimantas, g. 1936. VII.8 Kaune. Poetas, satyrikas. 1954—57 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa", žurnalo „Šluota" redakcijose. 1959—63 Vilniaus universitete studijavo žurnalistiką. 1961—62 dirbo laikraščio „Sovetskaja Litva", 1967 — žurnalo „Kultūros barai", 1963—66, 1968—80 žurnalo „Agitatorius" (nuo 1970 „Laikas ir įvykiai") redakcijose. Nuo 1978 TSKP narys. Nuo 1981 savaitraščio „Literatūra ir menas" atsakingasis sekretorius. Kūrinius pradėjo spausdinti 1950. Satyriniuose eilėraščiuose išjuokia įvairias mūsų amžiaus negeroves, žmonių ydas.

RŠT.: *Skersvėjai.* Satyriniai ir humoristiniai eilėraščiai. V., 1956; *Kepurė dega.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1961; *Šimtas perkūnsargių.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1967; *Juoko ašaros.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1973; *Angelo plaukai.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1980; *Ašara skersvėjuos.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1982.

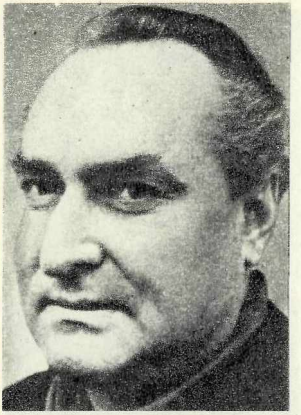

PAKALNIS Antanas, g. 1923.X.27 Bajoriškėse (Utenos raj.), m. 1977. X.21 Vilniuje. Prozininkas, vertėjas. 1945—49 Vilniaus universitete studijavo teisę. Dirbo įvairiose redakcijose. Apsakymus pradėjo spausdini 1947. Apsakymuose pavaizdavo pokario ir vėlesnių metų Lietuvos kaimą, valstiečių pasaulėžiūros, būdo kitimą. Feljetonuose išjuokė veltėdžius, karjeristus, buržuazinius nacionalistus. Išvertė rusų rašytojų prozos kūrinių.

RŠT.: *Pavasaris.* Apsakymai. V., 1950; *Pirtis.* Feljetonai, humoreskos. V., 1954; *Seni pažįstami.* Apsakymai. V., 1959; *Medinė boba.* Feljetonai, apsakymai. V., 1965; *Inteligentų klubas.* Feljetonai. V., 1970; *Silpnybė.* Humoro ir satyros rinktinė. V., 1972; *Mąstantis individas.* Feljetonai. V., 1977.

VERT.: *V. Koževnikovas,* Draugas Jolkinas. Apysaka. V., 1961; *A. Vasiljevas,* Pirmadienis — sunki diena. Romanas. V., 1963; *M. Zoščenka,* Paskutinis nemalonumas. Feljetonai. V., 1964; *J. Hašekas,* Procesija. Satyros ir humoreskos. V., 1966; *A. Serafimovičius,* Geležinis srautas. Romanas. V., 1967; *G. Belychas, A. Pantelejevas,* Škidos respublika. Apysaka vaikams. V., 1968; *V. Titovas,* Per šimtus mirčių... Apysaka. V., 1969; *A. Abu-Bakaras,* Vėrinys mano Serminazai. Apysaka. V., 1970; Su V. Giedra: *M. Bubenovas,* Sraunuma. Romanas. V., 1973.

PAKALNIŠKIS Ričardas, g. 1935. IX.3 Rukuose (Skuodo raj.). Literatūros kritikas, literatūrologas. Filologijos mokslų kandidatas (1965). 1959 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1959—60 mokytojavo Drabužninkų septynmetėje mokykloje (Trakų raj.). 1960—61 Trakų internatinės mokyklos mokytojas ir Trakų rajono liaudies švietimo skyriaus pedagoginio kabineto vedėjas. 1964 baigė aspirantūrą TSRS Mokslų Akademijos M. Gorkio pasaulinės literatūros institute. Nuo 1964 LTSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis bendradarbis. Nuo 1977 TSKP narys. Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1957. Nagrinėja daugiausia lietuvių poemos raidos, taip pat dabartinės lyrikos ir vaikų literatūros problemas. Vienas „Lietuvių literatūros istorijos" (1977, rusų k.), „Lietuvių literatūros istorijos" (t. 2, 1982) ir kitų kolektyvinių leidinių autorių. Už monografiją „Lietuvių poema" Pakalniškiui paskirta LTSR valstybinė premija (1982).

RŠT.: *Poezija, asmenybė, laikas.* Studija apie Just. Marcinkevičiaus kūrybą. V., 1969; *Lenino paveikslas grožinėje lietuvių literatūroje.* Studija.— Kn.: Leninas lietuvių literatūroje. V., 1970; *Lietuvių poema.* Monografija. V., 1981.

PALČINSKAITĖ Violeta, g. 1943. XI.20 Kaune. Poetė, dramaturgė. 1960—64 studijavo Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultete. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1958. Pirmieji eilėraščiai primena S. Nėries poetinę manierą. Poezijoje vyrauja jaunatviškų svajonių, ilgesio, meilės, gamtos, rūpesčio dėl taikios žmogaus būties, taurių jausmų puoselėjimo motyvai, romantiškai pakilus, dažnai pasakiškas pasaulėvaizdis. Kūriniai vaikams pasižymi lakia fantazija, tautosakiniais elementais. Už pjesę pasaką „Ri-ku ta-ku" Palčinskaitei paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1967), už eilėraščių rinktinę vaikams „Namai namučiai" — LTSR valstybinė premija (1978). Parašė žodžius E. Balsio oratorijai „Nelieskite mėlyno gaublio", P. Dikčiaus vokaliniam ciklui „Žemės amžinajame kely" (išl. 1981). Pjesės pasakos „Keistuolio planeta" 1966, „Ri-ku ta-ku" 1966 ir „Aš vejuos vasarą" 1968 pastatytos LTSR jaunimo teatre, pastaroji pjesė 1971 pastatyta Kijevo jaunojo žiūrovo, Vilniaus „Lėlės", 1972 Minsko jaunojo žiūrovo, Lvovo ir Chersono dramos bei Maskvos lėlių teatruose, 1975 Tulos, 1977 Vilniaus rusų dramos, 1981 Maskvos N. Gogolio, Bresto ir Dnepropetrovsko dramos teatruose. Pjesė pasaka „Profesoriaus Tylenio pokštas" 1968 pastatyta Lietuvos televizijoje, pjesė pasaka „Spyruoklinis kareivėlis" 1968 pastatyta Panevėžio dramos, 1975 Čitos dramos teatruose, pjesė pasaka „Juodanosės prasižiojo" 1970 pastatyta Panevėžio dramos, 1980 Lvovo jaunojo žiūrovo teatruose, pjesė pasaka „Pienės Pūko

miestas" 1971 pastatyta Vilniaus „Lėlės" teatre, pjesė pasaka „Geležinės princesės diena" 1972 pastatyta LTSR jaunimo teatre, pjesė „Žaislų parduotuvėje" — 1973 Rygos televizijoje, pjesė pasaka „Septynios snieguolės ir nykštukas — 77" — 1976 Šiaulių dramos teatre, pjesė „Andrius" — 1978 LTSR jaunimo teatre. Pagal pjesę „Andrius" Palčinskaitė parašė kino scenarijų (filmas pastatytas 1980). Pjesė „Juodanosės" 1980 pastatyta Leningrado ir Tbilisio lėlių be Tulos dramos teatruose, pjesė „Kristiano Anderseno rožė" — 1982 Kauno dramos teatre, pjesė „Balti kaminkrėčio sapnai" (H. K. Anderseno pasakos „Piemenaitė ir kaminkrėtys" motyvais) — 1982 Vilniaus „Lėlės" teatre, taip pat parodyta Helsinkyje ir kituose Suomijos miestuose. Pjesė pasaka „Spyruoklinis kareivėlis" išversta į rusų, ukrainiečių kalbas, pjesė „Ri-ku ta-ku" — į latvių kalbą. Rusų kalba taip pat išleisti keturi eilėraščių rinkiniai ir pjesės „Andrius", „Aš vejuos vasarą", „Juodanosės prasižiojo", „Kristiano Anderseno rožė".

RŠT.: *Žemė kėlė žolę.* Eilėraščiai. V., 1961; *Akmenys žydi.* Eilėraščiai. V., 1963; *Aikštės.* Eilėraščiai. V., 1965; *Atsargiai! Mašina!* Perskaityk ir nuspalvink. (Eilės V. Palčinskaitės, piešiniai N. Klišiūtės). V., 1966 (kt. leid.: 1969, 1973, 1975); *Einu per miestą.* Eilėraščiai vaikams. V., 1966; *Ri-ku ta-ku.* Pjesė pasaka. V., 1966; *Žirnių namelis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1966 (II leid. 1967); *Braškių karalienė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1967; *Kreidos bokštai.* Eilėraščiai. V., 1969; *Spyruoklinis kareivėlis.* Dvi pjesės pasakos. V., 1969; *Baltosios nykštukės.* Eilėraščiai vaikams. V., 1970 (II leid. 1981); *Nelieskite mėlyno gaublio.* Žodžiai E. Balsio oratorijai. V., 1970; *Juodanosės prasižiojo.* Pasaka. V., 1972; *Ku-kū, pagalvėlė pūkų.* Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *Geležinės princesės diena.* Pjesė pasaka. V., 1974. *Namai namučiai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1977; *Kristiano Anderseno rožė.*— Septynios Snieguolės ir vienas nykštukas.— Andrius. Trys pjesės. V., 1978; *Beldimas į duris.* Eilėraščiai. V., 1979; *Dingęs kalendoriaus lapelis.* Pjesės moksleivių scenai. V., 1980; *Lietaus nykštukai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1980; *Aš vejuosi vasarą.* Pjesių rinktinė. V., 1982.

LIT.: G. *Mareckaitė*, Prie pasakos vartų. (Apie V. Palčinskaitės dramaturgiją).— Teatras, 1972, Nr 4, p. 16—21; *J. Vaičiūnaitė*, Visam pasauly suksis karuselės.— Pergalė, 1974, Nr 10, p. 165—167; *A. Baltakis*, Pačios pradžios pradžia.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 185—190; *J. Linkevičius*, „Į vaikų poeziją Violeta Palčinskaitė įžengė tvirtu žingsniu...“ — Literatūros panorama, 78. V., 1979, p. 112—116; *V. Sventickas*, Atsibudus po saule.— Pergalė, 1979, Nr 8, p. 164—166.

PALECKIS Justas, g. 1899.I.22 Telšiuose, m. 1980.I.26 Vilniuje. Poetas, žurnalistas. Socialistinio Darbo Didvyris (1969). 1925—29 leido ir redagavo iliustruotą žurnalą „Naujas žodis“. Studijavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete. Po 1926 įsijungė į antifašistinę veiklą. Dalyvavo Lietuvos Jaunimo sąjungos, Lietuvos Žurnalistų sąjungos, Lietuvių draugijos TSRS tautų kultūrai pažinti, antifašistinio Liaudies fronto veikloje. Už antifašistinę veiklą 1939 kalintas, ištremtas į Latviją. 1940 buvo Lietuvos Liaudies vyriausybės ministras pirmininkas, vadovavo Liaudies Seimo Įgaliotajai delegacijai į TSRS Aukščiausiąją Tarybą dėl Lietuvos priėmimo į TSRS. 1940 įstojo į Komunistų partiją. 1940—67 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkas. 1940—71 Lietuvos Komunistų partijos CK Biuro na-

rys. 1941—66 TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko pavaduotojas, 1966—70 TSRS Aukščiausiosios Tarybos Tautybių Tarybos pirmininkas. Eilėraščius, publicistinius straipsnius, apsakymus pradėjo spausdinti 1919. Poezijai būdinga pilietiniai, patriotiniai motyvai. Parašė nemaža publicistikos knygų, istorinių apybraižų (apie Latviją, apie I pasaulinį karą, apie vokiečių fašistų okupaciją Lietuvoje, apie lietuvių tautos kelią į socializmą). Parengė latvių rašytojų apsakymų vertimų rinkinius „Iš latvių literatūros" (1924, 1926). Paleckio poezijos knygų išleista rusų kalba, publicistikos knygų — rusų, ukrainiečių, latvių, vokiečių, lenkų kalbomis.

RŠT.: *Dienų nelaisvėj.* Eilėraščiai. K., 1931 (II leid. 1932); *SSSR — mūsų akimis.* Kelionės įspūdžiai. K., 1933; *Atgimimas.* Eilėraščiai. V., 1953; *Sveika, Tarybų Lietuva!* Eilėraščiai. V., 1960; *Gyvenimo vardu.* Originalūs ir verstiniai eilėraščiai. V., 1961; *Meksikoje.* Kelionės įspūdžiai. V., 1964; *Gyvenimas prasideda.* Atsiminimai, apsakymai, apybraižos. V., 1967; *Žingsniai smėly. 1926 metai.* Atsiminimai. V., 1968; *Kelionių knyga.* Įspūdžiai. V., 1969; *Tūkstantis žingsnelių.* Originalių ir verstinių eilėraščių rinktinė. V., 1970; *Metų vieškeliais.* Eilėraščių rinktinė. V., 1973; В двух мирах. Мемуары. М., 1974; *Po pasaulį pasidairius. Apybraižos.* V., 1979; *Dviejuose pasauliuose.* Atsiminimai. V., 1983.

VERT.: *R. Blaumanis,* Mirties šešėly. K., 1932 (II leid. 1938, pavadinimu „Meilės šalna pavasarį").

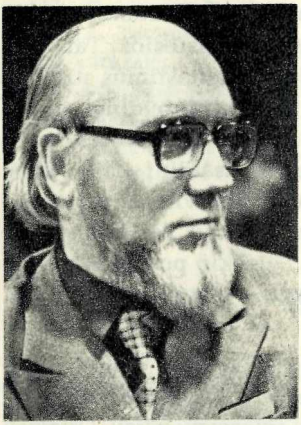

PALILIONIS Petras, g. 1940.IX.6 Pabuojuose (Pasvalio raj.). Poetas. 1961 baigė Panevėžio hidromelioracijos technikumą, 1969 — Vilniaus universiteto teisės fakultetą. 1961—65 dirbo techniku ir inžinieriumi įvairiose organizacijose, nuo 1966 — redaktoriumi Lietuvos TSR televizijos ir radijo komiteto Kauno redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1964. Poezijai būdinga pilietiniai socialiniai motyvai, epiškumas, ekspresyvumas, ironija. Su V. Imbrasu parašė scenarijų dokumentiniam filmui „Laimingasis — tai aš" (pastatytas 1976). Pjesė vaikams „Lapų pasaka" 1983 pastatyta Vilniaus televizijoje. Į lietuvių kalbą išvertė operečių libretų.

RŠT.: *Atolas.* Eilėraščiai. V., 1972; *Akistatos.* Eilėraščiai. V., 1977; *Mažosios poemos.* V., 1979; *Vasara už debesų.* Eilėraščiai. V., 1981; *Vėjuota saulė.* Poemos. V., 1983.

VERT.: *Kregždutė.* Armėnų liaudies dainelės. V., 1979.

PANAVAS Petras, g. 1933.IX.6 Vingiriuose (Ignalinos raj.). Poetas. 1964 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą. Nuo 1959 mokytojauja (nuo 1972 Utenoje). Eilėraščius pradėjo spausdinti 1967.

RŠT.: *Žemės tyla.* Eilėraščiai. V., 1973; *Po debesiu baltu.* Eilėraščiai. V., 1978; *Galulaukės mūsų banguotos.* Eilėraščiai. V., 1983.

PAUKŠTELIS Juozas, g. 1899.III.3 Titoniuose (Pakruojo raj.), m. 1981. VII.20 Kėdainiuose, palaidotas Vilniuje. Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1969), Lietuvos TSR liaudies rašytojas (1974). 1927 baigė Kauno universiteto teologijos-filosofijos fakultetą (literatūros specialybė). 1926—46 mokytojavo Kėdainių gimnazijoje. 1945—54 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1922, apsakymus — 1923. Romane „Pirmieji

metai" vaizduojamas provincijos mokytojų gyvenimas. Pradedant romanu „Kaimynai", Paukštelio kūryboje įsivyravo kaimo tematika. „Kaimynuose" poetizuojama valstiečių buitis, neigiamai vertinama miesto įtaka kaimui, tradicinės moralės silpnėjimas. Tarybinių metų romanuose atskleidžiami buržuazijos valdomos Lietuvos kaimo socialiniai prieštaravimai, kritikuojama buožiška moralė, parodomas darbo žmonių revoliucinės sąmonės brendimas. Paukštelio prozai būdinga geras valstiečių psichologijos pažinimas. Paukštelis išvertė rusų ir kitų tautų rašytojų prozos kūrinių. Už romanų trilogiją „Jaunystė", „Netekėk, saulele!", „Čia mūsų namai" Paukšteliui paskirta LTSR valstybinė premija (1969). Pjesė „Audra ateina" pastatyta Panevėžio dramos teatre (1949). Pagal romaną „Kaimynai" pastatytas Lietuvos televizijos videofilmas (1980). Romanas „Kaimynai" išverstas į rusų, kazachų kalbas, romanai „Jaunystė", „Netekėk saulele!", „Čia mūsų namai" — į rusų kalbą, pjesė „Vaiduokliai" — į lenkų kalbą.

RŠT.: *Vidurnakčių baladė.* Apsakymai. K., 1928; *Užgrobtoj žemėj.* Drama. K., 1931; *Našlės vaikas.* Romanas. K., 1932; *Pirmieji metai.* Romanas. K., 1936 (kt. leid.: 1958, 1965); *Kaimynai.* Romanas. K., 1939 (kt. leid.: 1956, 1966, 1977); *Kelionė po Užkaukazį.* Įspūdžiai. K., 1948; *Vaiduokliai.* Pjesė. V., 1953; *Audra ateina.* Pjesė. V., 1956; *Jaunystė.* Romanas. V., 1959 (kt. leid.: 1967, 1974); *Netekėk, saulele!* Romanas. V., 1963 (kt. leid.: 1968, 1974); *Čia mūsų namai.* Romanas. V., 1969 (kt. leid.: 1970, 1974); *Apyniai kvepėjo.* Apsakymai. V., 1971; *Kelionė po Užkaukazę.* Kelionės įspūdžiai ir pjesės. V., 1973; *Dažnai atsimenu juos.* Atsiminimai. V., 1979; *Raštai,* 6 t. 1981—83.

VERT.: *A. Čechovas,* Dvikova. Apsakymai. K., 1948; *A. Čechovas,* Palata Nr. 6. Apsakymai. V., 1949; *A. Čechovas,* Seni namai. Apsakymai. V., 1949; *A.Čechovas,* Kaštonė. Apsakymas vaikams. V., 1950; *N. Leskovas,* Rinktinės apysakos. V., 1951; *K. Sedychas,* Daūrija. Romanas. V.,

1953; *I. Olbrachtas,* Ana proletarė. Romanas. V., 1954; *H. Fastas,* Sako ir Vancetis. Romanas. V., 1955; *N. Leskovas,* Kairiarankis. Apysaka vaikams. V., 1968; *N. Leskovas,* Užburtas klajūnas. Apysakos ir apsakymai. V., 1975.

LIT.: *K. Korsakas,* Paukštelio „Kaimynai".— Kn.: K. Korsakas-Radžvilas, Rašytojai ir knygos. K., 1940, p. 236—253; *J. Josadė,* Elegija apie žuvusią meilę.— Kn.: J. Josadė, Knyga ir tikrovė. V., 1961, p. 28—46; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 567—579, t. 4. V., 1968, p. 838—839; *V. Bubnys,* Gilių vagų artojas.— Pergalė, 1969, Nr 3, p. 113—116; *A. Bučys,* Savaiminga ataskaita.— Pergalė, 1972, Nr 2, p. 161—165; *E. Bukelienė,* Lyrinės prozos keliu.— Pergalė, 1974, Nr 3, p. 129—138; *E. Bukelienė,* Juozui Paukšteliui — 80.— Pergalė, 1979, Nr 3, p. 167—170; *A. Krasnovas,* Žodžio autoritetas prozoje.— Pergalė, 1980, Nr 6, p. 139—148.

PETKEVIČIUS Vytautas, g. 1930. V.28 Kaune. Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1980). Nuo 1951 TSKP narys. 1951—52 LLKJS Šiaulių srities komiteto sekretorius. 1954 Maskvoje baigė Centrinę komjaunimo mokyklą prie VLKJS CK. 1954—57 LLKJS CK skyriaus vedėjo pavaduotojas. 1957—59 LKP Radviliškio rajono komiteto sekretorius. 1959—62 „Tiesos" korespondentas. 1960 neakivaizdiniu būdu baigė Maskvos M. Lomonosovo univer-

siteto istorijos fakultetą. 1968—69 LTSR rašytojų sąjungos prozos konsultantas, 1969—70 — sąjungos valdybos sekretorius, nuo 1970 valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1955. Ankstyvojoje kūryboje vyrauja darbininkų kelio į revoliuciją, partizanų ir liaudies gynėjų buities bei žygdarbių vaizdavimas. Romane „Apie duoną, meilę ir šautuvą" atskleidžiamas pokario metų klasių kovos dramatizmas, tikroviškai vaizduojami herojų vidiniai prieštaravimai ir skaudūs likimai. Vėlesniuose romanuose, apybraižose gvildenama gyvenamojo meto moralinių, visuomeninių santykių problematika, atskleidžiami neigiami visuomeniniai reiškiniai, keliamos aktyvaus pilietiškumo, šeimininkiško požiūrio į gamtą idėjos. Kūriniams būdinga aštrūs konfliktai, publicistiškumas. Vaikams skirtuose kūriniuose poetizuojama gamta, vyrauja nuotykiai, įvairių gyvenimo ir gamtos paslapčių pažinimas. Juose daug liaudiško humoro, fantazijos. Už apysaką-pasaką „Gilės nuotykiai Ydų šalyje" Petkevičiui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1966), už apysakas „Ko klykia gervės", „Gilės nuotykiai Ydų šalyje", „Sieksnis, Sprindžio vaikas", „Didysis medžiotojas Mikas Pupkus" — LTSR valstybinė premija (1970). Apysakos-pasakos „Gilės nuotykiai Ydų šalyje" motyvais Lietuvos televizijoje 1966 pastatyta inscenizacija „Giliuko nuotykiai", apsakymų motyvais — 1967 inscenizacija „Kova". Tragikomedija „Penktas vežimo ratas" 1976 ir pjesė „Dainuojantis milžinkapis" 1977 pastatyti Panevėžio dramos teatre. Apsakymo „Tankų mūšis — 1979" motyvais 1982 Rygos kino studijoje pastatytas kino filmas „Tankų mūšis". Apysaka-pasaka „Gilės nuotykiai Ydų šalyje" išversta į rusų, armėnų, gruzinų, latvių, moldavų, ukrainiečių, estų, uzbekų, bulgarų, rumunų ir vokiečių kalbas; apysaka „Sieksnis, Sprindžio vaikas" — į rusų, latvių, moldavų, baltarusių ir ukrainiečių kalbas; romanas „Apie duoną, meilę ir šautuvą" — į rusų,

estų, latvių, bulgarų, lenkų, čekų ir ispanų kalbas; apysaka „Ko klykia gervės" — į latvių ir ukrainiečių kalbas; apysaka „Didysis medžiotojas Mikas Pupkus" — į rusų, moldavų ir vengrų kalbas; apysaka „Kodelčius" — į rusų, latvių ir čekų kalbas.

RŠT.: *Priemiesčio žmonės.* Romanas. V., 1959; *Diena be traktoriaus.* Pasakojimas vaikams. V., 1961; *Ko klykia gervės.* Apysaka. V., 1963 (kt. leid.: 1973, 1982); *Gilės nuotykiai Ydų šalyje.* Apysaka vaikams. V., 1964 (kt. leid.: 1968, 1978); *Speiguoti pavasariai.* Apsakymai. V., 1965; *Sieksnis, Sprindžio vaikas.* Apysaka vaikams. V., 1966 (II leid. 1975); *Apie duoną, meilę ir šautuvą.* Romanas. V., 1967 (II leid. 1974); *Didysis medžiotojas Mikas Pupkus.* Apysaka vaikams. V., 1969 (II leid. 1980); *Baltas šešėlis.* Apsakymai. V., 1970; *Ką rugelis šnekėjo.* Pasaka. V., 1973; *Kodelčius.* Miniatiūrų apysaka vaikams. V., 1974 (II leid. 1981); Мой край Литвой зовется. Очерки. М., 1974; *Yra šalis.* Apybraižos. V., 1975 (II leid. 1983); *Visi prieš vieną.* Apsakymai. V., 1976; *Molio Motiejus — žmonių karalius.* Apysaka-pasaka vaikams. V., 1978; *Visur duona su pluta.* Apybraižos. V., 1978; *Akistatos.* Straipsniai ir etiudai. V., 1978; *Grupė draugų.* Romanas. V., 1979; *Šermukšnių lietus.* Romanas. V., 1980; *Linelis brolelis.* Pasakojimai vaikams. V., 1981; *Audra stiklinėje.* Apysaka. V., 1982; *Kasdieniškos legendos.* V., 1982; *Didelis ir mažas.* Apsakymai vaikams. V., 1983; *Priemiesčio žmonės.* (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1983.

VERT.: Su R. Petkevičiene: *J. Jarnupas,* Stebuklingoji lazdelė. Pasakos. V., 1971; Su R. Petkevičiene: *V. Byčko,* Rytmečio žaros. Autobiografinė apysaka. V., 1972; Su R. Petkevičiene: *V. Nestaika,* Nepažįstamasis iš trylikto buto, arba Piktadariai ieško nukentėjusiojo. Nuotykių apysaka vaikams. V., 1977; Su R. Petkevičiene: *O. Gončiaras,* Brigantina. Apysaka. V., 1980.

LIT.: *A. Bučys,* Vaikiškoji, kareiviškoji ir vyriškoji teisybė.— Pergalė, 1968, Nr 4, p. 132—141; *A. Bučys,* Romanas ir dabartis. V., 1977, p. 314—326 ir kt.; *S. Gaižiūnas,* Pasaka apie molinę tiesą.— Pergalė, 1980, Nr 4, p. 165—168.

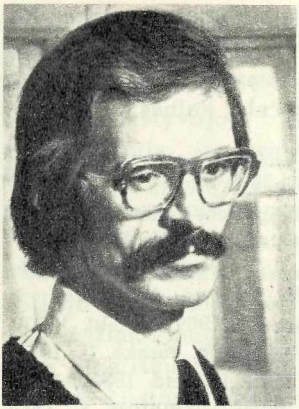

PETRAUSKAS Valdas, g. 1938. VII.11 Kaune. Vertėjas. 1964 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (prancūzų kalbos specialybė). 1964—67 mokytojavo. 1967—78 dirbo leidykloje „Vaga", 1978—82 žurnalo „Litva literaturnaja" redakcijoje. Išvertė prancūzų, lenkų, ispanų, italų rašytojų kūrinių. Parašė straipsnių grožinės literatūros vertimo klausimais.

VERT.: *A. de Sent-Egziuperi,* Karo lakūnas. Romanas. V., 1967; *R. Merlis,* Sala. Romanas. V., 1969; Su V. Girčiu ir L. Rapšyte: *A Morua,* Labą vakarą, brangioji. Novelės. V., 1970; *E. Zola,* Žlugimas. Romanas. V., 1971; Su A. Gudaičiu: *Ž. Kasu,* Kruvinos Paryžiaus dienos. Romanas. V., 1971; *Ch. Gutjeresas,* Puertas Limonas. Apysaka. V., 1972; *M. Driuonas,* Prancūzijos vilkė. Romanas. V., 1973; *G. Parizė,* Gražuolis kunigas. Romanas. V., 1974; *M. de Unamunas,* Migla. Trys pamokomi romanai ir prologas. Romanai. V., 1975; *A. Roa Bastosas,* Žmogaus sūnus. Romanas. V., 1976; Su M. Subatavičiene: *A. Karpentjeras,* Šios žemės karalystė. Gaudynės. Apysakos. V., 1976; *Renesanso* novelės. V., 1977; *Ch. Kortasaras,* Žaidžiame „klases". Romanas. V., 1978; *S. Alegrija,* Pasaulis platus ir svetimas. Romanas. V., 1980; *G. G. Markesas,* Patriarcho ruduo. Romanas. V., 1980; *Lotynų* Amerikos novelės. (Su vert. kolektyvu). V., 1982; *M. A. Asturijas,* Žaliasis tėvas. Romanas. V., 1983; *Šelmių* romanai ir apysakos. V., 1983.

PETRAUSKAS Vytautas, g. 1909. XII.23 Burveliuose (Panevėžio raj.), m. 1982.II.15 Vilniuje. Vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros švietimo darbuotojas (1975). 1928—32 studijavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete. Dirbo žurnalų redakcijose, Eltoje. 1944—45 Lietuvos TSR valstybinės leidyklos, 1945—49 Politinės ir mokslinės literatūros leidyklos redaktorius. 1956—79 dirbo redaktoriumi „Vagos" leidykloje. Išvertė rusų, vokiečių ir kitų tautų rašytojų prozos kūrinių.

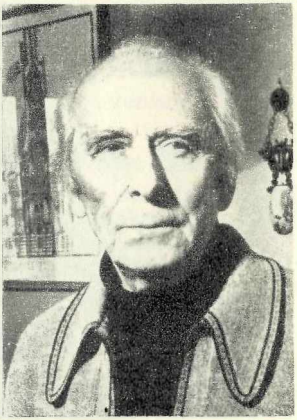

VERT.: *T. Dreizeris*, Sesuo Kerė. Romanas. K., 1940; *N. Ostrovskis*, Audrų pagimdyti. Romanas. K., 1940 (kt. leid.: 1946, 1956); *N. Ostrovskis*, Kaip grūdinosi plienas. Romanas. K., 1946 (kt. leid.: 1948, 1955, 1961, 1963, 1970); *A. Tolstojus*, Kančių keliai. Romanas, 3 t. K.-V., 1947—49 (II leid. 1972); *Ž. Lafitas*, Gyvieji kovoja. Romanas. V., 1951; *I. Turgenevas*, Rudinas. Romanas. V., 1955; *M. Jokajus*, Juodieji deimantai. Romanas. V., 1958; *E. Remarkas*, Trys draugai. Romanas. V., 1959; *S. Cveigas*, Nepažįstamosios laiškas. Novelės. V., 1961; *S. Cveigas*, Balzakas. Biografinis romanas. V., 1963; *D. Nolis*, Vernerio Holto nuotykiai. Romanas. V., 1964; *M. Jokajus*, Aukso žmogus. Romanas. V., 1966; *M. Frišas*, Homo Faber. Romanas. V., 1967; *T. Manas*, Lota Veimare. V., 1969; *M. Frišas*, Štileris. Romanas. V., 1970; *K. Hamsunas*, Badas. Panas. Viktorija. Romanai. V., 1972; *Z. Lencas*, Vokiečių kalbos pamoka. Romanas. V., 1974; *T. Manas*, Užburtas kalnas. Romanas, 2 t. V., 1978; *T. Manas*, Avantiūristo Felikso Krulio prisipažinimai. Romanas. V., 1981.

PETRUKAITIS Pijus, g. 1917.II.14 Jurbarke, m. 1958.IX.22 Kaune. Poetas. Buvo Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. Nuo 1943 TSKP narys. Po karo dirbo įvairiuose miestuose partinį, administracinį darbą. Poeziją pradėjo spausdinti ikitarybiniu laikotarpiu. Daugiausia eilėraščių sukūrė Didžiojo Tėvynės karo metais.

RŠT.: *Tranšėjų vingiuose.* Eilėraščiai. V., 1966.

PIKTURNA Ignas, g. 1924.VIII.27 Palangoje. Prozininkas, publicistas. 1945—47 dirbo „Valstiečių laikraščio" redakcijoje. Nuo 1948 TSKP narys. 1949 baigė Respublikinės partinės mokyklos žurnalistikos skyrių. 1949—57 Lietuvos kino studijos direktorius. 1950—53 Vilniaus pedagoginiame institute neakivaizdiniu būdu studijavo istoriją. 1957—62 dirbo Vilniaus televizijoje, 1962—65 laikraščio „Tiesa" ir biuletenio „Bibliotekų darbas" redakcijose, 1965—68 kapitono pir-

muoju padėjėju Klaipėdos refrižeratoriniame laivyne. 1968—75 žurnalo „Kultūros barai" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas. Apsakymus pradėjo spausdinti 1944. Kūryboje vyrauja jūros, jūreivių ir žvejų gyvenimo tematika, įspūdžiai iš apsilankymų Europos, Afrikos ir Amerikos uostuose. Parašė scenarijus Lietuvos kino studijos dokumentiniams filmams „Veterinarijos akademija" (su N. Liubošicu, pastatyta 1954), „Kodėl akmenys netyli" (pastatyta 1964), „Apkasų gėlė" (pastatyta 1964), „Nebaigtas dienoraščio puslapis" (pastatyta 1964). Lietuvos televizijoje pastatytos Pikturnos pjesės novelės „Užtepti langai" (1961) ir „Saulei tekant" (1962), sukurti telefilmai „Laiškas žuvėdrai" (1963) ir „Nepavyduliauki jūrai, mama" (1973). Pagal apysaką „Rasa" 1969 Vilniaus radijo teatre pastatytas spektaklis „Šiandiena prasidėjo vakar".

RŠT.: *Leonpolio tarybinio ūkio laimėjimai.* Apybraiža. V., 1949; Su J. Mitalu: *Suartos ežios.* Apybraižos. V., 1949; *Anapus Baltijos jūros.* Turisto pastabos. V., 1958; *„Nemuno" kolūkis.* Apybraiža. V., 1960; *Šiandien jūra graži.* Apsakymai. V., 1960; *Nemunas gyva upė.* Apybraižos. V., 1961; *Rasa.* Apysaka. V., 1968; *Jūra yra jūra.* Apybraiža. V., 1969; *Jūros veidrodžiuose.* Kelionių apybraižos. V., 1974; *Jūrų vėjai.* Apsakymai. V., 1975; *Penkmečio flagmanas.* Apybraiža. V., 1976; *Ko jūra ūžia.* Apsakymai vaikams. V., 1977; *Apie tuos, kurie jūroje.* Apybraižų rinktinė. V., 1978.

POCIUS Algirdas, g. 1930.VIII.28 Ketūnuose (Mažeikių raj.). Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1980). 1952 baigė Klaipėdos mokytojų institutą. 1952—55 radijo korespondentas Klaipėdoje ir Šiauliuose. 1955 persikėlęs į Vilnių, dirbo Lietuvos TSR radijo komitete, žurnalo „Švyturys" redakcijoje. 1958—63 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos prozos konsultantas. Nuo 1960 TSKP narys. Nuo 1963 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys (1963—81 valdybos sekretorius, nuo 1981 valdybos pirmininko pavaduotojas). Apsakymus pradėjo spausdinti 1953. Apsakymuose vaizduojamas daugiausia kaimas: dramatiškos situacijos pokario metais, kolūkiečių buitis, savininkiškos moralės susikirtimai su socialistine, naujì kaimo žmonių santykiai, valstiečių psichologijos kitimas. Apsakymų stilius pagrįstas kaimo tematikos lietuvių prozoje tradicijomis. Už apsakymų vaikams rinkinį „Laiškas ant šalpusnio lapo" Pociui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1980), už apsakymų rinktinę „Išskridę iš lizdo" — LTSR valstybinė premija (1982). Pagal apsakymą „Žlugimas" pastatyta kino novelė (filmas „Suaugusių žmonių žaidimai", 1967). Apsakymų rinkinių išleista rusų, estų kalbomis.

RŠT.: *Rytmetis Užgirių kaime.* Apsakymai. V., 1955; *Žąsies kiaušinis.* Apsakymai vaikams. V., 1959; *Šešiolika raktų.* Apsakymai. V., 1960; *Verpetas.* Apsakymai. V., 1963; *Striukis keliauninkas.* Apsakymėliai vaikams. V., 1964; *Tik du sūnūs.* Apsakymai. V., 1966; *Randai medyje.* Apsakymų

rinktinė. V., 1968; *Ištirpę migloje.* Apsakymai. V., 1972; *Laiškas ant šalpusnio lapo.* Apsakymai vaikams. V., 1977; *Per laukus iki miesto.* Apsakymai. V., 1979; *Išskridę iš lizdo.* Apsakymų rinktinė. V. 1980.

LIT.: *K. Ambrasas,* Laiškas „Šešiolikos raktų" autoriui Algirdui Pociui.— Kn.: K. Ambrasas, Literatūros akiračiai. V., 1961, p. 76—90; *V. Galinis,* Tradicijos ir ieškojimai apsakymo žanre.— Kn.: V. Galinis, Literatūra, dabartis, žmogus. V., 1966, p. 240—252; *M. Sluckis,* Prie skaidraus vandens...— Pergalė, 1973, Nr 4, p. 103—111; *A. Bučys,* Algirdas Pocius: epo esmė.— Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 189—217.

POLIS Algimantas, g. 1931.VII.13 Klaipėdoje. Prozininkas. 1947—57 dirbo laikraščių redakcijose Ukmergėje, Klaipėdoje, Kretingoje, plaukiojo žvejybiniu laivu jūrose, dalyvavo geologinėje ekspedicijoje Tolimuosiuose Rytuose. 1957—62 studijavo Vilniaus universitete žurnalistiką. Dirbo žurnalų, laikraščių redakcijose. Apsakymus pradėjo spausdinti 1958. Apsakymams būdinga jūros, jūreivių buities, moralinių konfliktų temos. Apsakymų knyga išversta į bulgarų kalbą.

RŠT.: *Jūros dulkės.* Apsakymai. V., 1961; *Tik viena naktis.* Apsakymai. V., 1971; *Rifo mazgas.* Apsakymai. V., 1982.

POVILAITIS Pranas, g. 1900.VII.3 Šunkariuose (Šakių raj.), m. 1958. VI.19 Druskininkuose. Vertėjas. 1923—24 ir 1932—36 studijavo Kauno universiteto teisių fakultete. 1925—31 gyveno Šveicarijoje, Prancūzijoje, Italijoje. Vertė iš rusų, vokiečių, prancūzų ir italų kalbų. Parašė straipsnių grožinės literatūros vertimo klausimais.

VERT.: *A. Dode*, Laiškai iš malūno. Apsakymai. K., 1930; *A. Dode*, Taraskono Tartarėnas Alpėse. Romanas. K., 1936; Su V. Kamantausku: *V. Hugo*, Vargdieniai. Romanas, 5 t. K., 1935—36 (II leid. V., 1959); *A. Miuntė*, San Mikelės knyga. Romanas, 2 t., K., 1937; *F. Dostojevskis*. Idiotas. Romanas, 6 t., K., 1939 (II leid. V., 1961); *A. Fogacaras*, Senovinis pasaulėlis. Romanas, 2 t., K., 1939; *B. Frank*, Servantesas. Biografija. K., 1941; *Rinktinės* Tarybų šalies tautų pasakos. K., 1941; *M. Šolochovas*, Tykusis Donas. Romanas, 4 t., K., 1945—47 (II leid. V., 1963); *M. Gorkis*, Artamonovai. Romanas. K., 1948; *L. Leonovas*, Sotė. Romanas. K., 1948; *L. Tolstojus*, Ana Karenina. Romanas, 2 t., K., 1948 (kt. leid.: V., 1958, 1966); *M. Gorkis*, Klimo Samgino gyvenimas. Romanas, 4 t., V., 1950—51; *A. Gercenas*, Praeitis ir godos. Memuarinė filosofinė publicistika. 4 t., V., 1958; Su E. Viskanta: *A. Moravija*, Romos apsakymai. V., 1958.

POŽĖRA Juozas, g. 1927.IV.2 Kaune. Prozininkas. 1941—43 dirbo Penzos ir Gorkio sričių, Kuibyševo miesto gamyklose. 1945—49 baleto artistas Kaune ir Vilniuje. 1949—51 dirbo laikraščių „Tarybų Lietuva", „Kauno tiesa", 1951—56 „Tiesa" redakcijose. Nuo 1953 TSKP narys. 1958—60 dirbo žurnalo „Moksleivis" ir savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijose. 1960—63 Lietuvos kino studijos scenarijų kolegijos redaktorius. 1968—70 dirbo žurnalo „Pergalė" redakcijoje. 1970—76 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos sekretorius, 1970—80 — valdybos narys. Apybraižas pradėjo spausdinti 1949. Kūriniuose vaizduoja Lietuvos kaimo, Karelijos, Šiaurės tautelių, Sibiro ir Tolimųjų Rytų gamtą bei žmones. Romane „Šalnos" pasakojama apie Lietuvos pokario kaimą, buržuazinių nacionalistų piktadarybes, liaudies gynėjų kovą. Už knygą „Šiaurės keliai" Požėrai paskirta LTSR valstybinė premija (1975). Pagal romaną „Šalnos" 1980 pastatytas kino filmas „Sužeista tyla". Su A. Jonynu parašė scenarijų kino filmams „Svetimi" (pastatyta 1962) ir „Vyturys — žemės paukštis". Romanas „Mano teismas" išverstas į rusų ir latvių kalbas. Apybraižų, apsakymų bei apysakų rinkiniai išleisti rusų kalba.

RŠT.: *Žemė pakeitė veidą.* Apybraižos. V., 1955; *Atgimusiose stepėse.* Apybraižos. V., 1956; Su A. Jonynu: *Tu — mano kraujas gyvas.* Dokumentinė apybraiža. V., 1961 (II leid. 1975); Su A. Jonynu: *Žinok, ką pasakys vyriausiasis.* Satyrinė apysaka. V., 1962; *Baltos saulės diena.* Medžiotojo užrašai. Apybraižos apie Kareliją ir Sibirą. V., 1966; *Man vaidenasi ark-*

liai. Apsakymai. V., 1967 (II papildytas leid. 1977); *Mano vienintelis rūpestis.* Apybraižos iš kelionių po RTFSR šiaurę. V., 1967; *Mano teismas.* Romanas. V., 1968; *Meškos mokslai.* Apsakymai vaikams. V., 1969; *Šiaurės eskizai.* Kelionių įspūdžiai. V., 1969 (II leid. 1974); *Tofalarijos mohikanai.* Apybraiža. V., 1970; *Auksas. Kryžių valetas.* Dvi apysakos. V., 1971; *Atsisveikinimas su šiaure.* Apybraižos. V., 1972; *Šiaurės keliai.* Apybraižos. V., 1974; *Šalnos.* Romanas, 2 d., V., 1978—80.

LIT.: *E. Ignatavičius,* Ant didžiojo slenksčio.— Pergalė, 1972, Nr 11, p. 165—167; *P. Bražėnas,* Ties dešimtmečių riba. V., 1974, p. 189—205; *J. Bulota,* Keliai ir keliautojai.— Pergalė, 1975, Nr 3, p. 174—176; *S. Lipskis,* Šiuolaikinės apysakos horizontai. V., 1976, p. 246—249; *E. Bukelienė,* Brolių Šalnų drama.— Pergalė, 1979, Nr 1, p. 171—173.

PRANSKUS-ŽALIONIS Bronius (iki 1923 Vaclovas **Anskaitis),** g. 1902.X.11 Juodupėnuose (Vilkaviškio raj.), m. 1964.V.7 Vilniuje. Poetas, prozininkas, literatūrologas. Lietuvos TSR nusipelnęs mokslo veikėjas (1962). 1913—18 mokėsi Vilkaviškio, Vilniaus, Voronežo, 1919—21 — Marijampolės gimnazijose. Dalyvavo moksleivių marksistinių organizacijų veikloje. 1922 pasiųstas į Karaliaučių organizuoti LKP literatūros spausdinimo, buvo suimtas, kalinamas ir ištremtas į Lietuvą. 1923 išvyko į TSRS. Priklausė Lietuvių proletarinių rašytojų ir poetų J. Janonio sąjungai. 1926 baigė Maskvos universitetą. 1923—36 Vakarų tautinių mažumų komunistinio universiteto dėstytojas (nuo 1934 profeso-

rius). Nuo 1927 Komunistų partijos narys. 1931—37 redagavo „Priekalo" žurnalą. 1947—58 dirbo Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institute. 1948—52 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos prozos konsultantas. 1957—64 profesoriavo Vilniaus universitete (1958—62 lietuvių literatūros katedros vedėjas). 1959—64 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1922. Parengė revoliucinės lietuvių literatūros antologijų („Revoliucijos dainos", 1928; „Kovos keliais", 1929; „Po raudonąja vėliava", 1934; „Audroms siaučiant", 1955; „Po raudonąja vėliava", 1956; „Kovos keliais", 1961), „Lietuvių literatūros chrestomatiją" (d. I, 1933), antologiją „Lietuvių poezija, XIX amžius" (1955), A. Regračio, B. Vargšo-Laucevičiaus, A. Fromo-Gužučio, A. Vienažindžio, K. Jasiukaičio, A. Dabulevičiaus, A. Merkytės kūrinių rinkinius. Parašė „Lietuvių tarybinės literatūros apybraižos" (1955) ir akademinės „Lietuvių literatūros istorijos" (4 t., 1957—68; LTSR valstybinė premija 1969) atskirus skyrius. Poezijoje pavaizdavo kaimo bei miesto darbininkų, revoliucionierių buitį, konkrečius revoliucinės kovos įvykius, TSRS gyvenimo tikrovę. Literatūros mokslo darbuose nagrinėjo daugiausia proletarinių ir XX a. pradžios demokratinių lietuvių rašytojų kūrybą, surinko medžiagos rašytojų biografijoms.

RŠT.: *Audringosios jėgos.* Eilėraščiai ir poemos. Minskas, 1932; *Pranas Vaičaitis.* Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1956; *Spalio revoliucija ir lietuvių literatūra.* Apžvalga. V., 1958; *Į ateitį šviesią.* Eilėraščiai. V., 1959; *Lietuvių literatūros gretose.* Straipsniai. V., 1959; *Kovų poemos.* V., 1961; *Artimieji toliai.* Atsiminimai. V., 1962; *Proletarinė lietuvių literatūra.* Studija. V., 1964; *Laikas ir literatūra.* Straipsniai. V., 1973; *Audringosios jėgos.* Eilėraščiai. V., 1982.

LIT.: *V. Radaitis,* Komunisto ir rašytojo kelias.— Pergalė, 1962, Nr. 10, p. 145—151; *B. Prėskienis,* Žymus literatūros tyrinėtojas.— Pergalė, 1972,

Nr 10, p. 127—134; *L. Lisenkaitė*, Bronius Pranskus-Žalionis — kritikas, mokslininkas, pedagogas.— Literatūra, 1973, t. 15, sąs. 1, p. 7—22; *B. Prėskienis, A. Sprindis*, B. Pranskaus literatūrinis palikimas.— B. Pranskus, Laikas ir literatūra. V., 1973, p. 3—26.

PUIŠYTĖ Aldona, g. 1930.I.4 Jurgeliškiuose (Jurbarko raj.). Poetė. 1955 baigė Kauno medicinos mokyklą. 1955—69 dirbo Kauno vaistinėse. 1969—76 Lietuvos TSR literatūros muziejaus mokslinė bendradarbė. 1976—78 dirbo Kauno meno darbuotojų rūmuose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1966. Poezijoje vyrauja gyvenimo grožio ir prasmės, meilės išgyvenimų motyvai, intuityvus būties vientisumo suvokimas, romantinis pakilumas. Pjesė pasaka „Saulė ledo bokšte" 1978 pastatyta Vilniaus „Lėlės" teatre. Į lietuvių kalbą išvertė F. Helderlino elegijų, M. Gudlet, M. Bendrupės, V. Belševicos ir kitų poetų kūrinių.

RŠT.: *Žalvario raktas.* Eilėraščiai. V., 1970; *Ledo mergelės.* Eilėraščiai vaikams. V., 1974; *Sidabro varpelis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1976; *Kur meta plunksną vieversys.* Eilėraščiai. V., 1978; *Po ąžuolu — šaltinis.* Eilėraščiai. V., 1980; *Po lino žiedu.* Eilėraščiai. V., 1981.

VERT.: *S. Pogorelovskis,* Matematikos šaly. V., 1974; *S. Michalkovas, Būk pasiryžęs.* Eilėraščiai vaikams. V., 1976; *A. Gelhar,* Ateik, geguži mielas... Pasakojimai apie V. A. Mocartą. V., 1978; *A. Barto,* Geraširdis Vova. Eilėraščiai. V., 1978.

RADAITIS Vytautas, g. 1927.VII.28 Kaune. Prozininkas, literatūros kritikas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1971). 1945—48 studijavo Kauno universiteto istorijos ir filologijos fakultete, 1948—50 Maskvos M. Lomonosovo universitete, 1953 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1950—56 ir 1969—75 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje (1954—56 redaktoriaus pavaduotojas, 1969—75 redaktorius). Nuo 1953 TSKP narys. 1956—61 LKP CK kultūros, mokslo ir mokyklų skyriaus vedėjo pavaduotojas. 1964—69 dirbo žurnalo „Komunistas" redakcijoje. Nuo 1978 žurnalo „Litva literaturnaja" redaktorius. Nuo 1965 LTSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Pirmasis apsakymas išspausdintas 1948. Kūryboje vyrauja antiklerikaliniai motyvai, publicistika. Pagal apysaką „Mano Galilėjus" 1978 pastatytas kino filmas „Pasigailėk mūsų". Ši apysaka išversta į rusų kalbą. Į lietuvių kalbą daugiausia verčia rusų rašytojų prozos kūrinius.

RŠT.: Su Alf. Bieliausku: *Taip gimsta laimė.* Apybraižos. V., 1949; *Atviri keliai.* Apybraiža. V., 1950; *Pagrindinė kryptis.* Kritika ir publicistika. V., 1961; *Kryžiai lieka šešėly.* Pasakojimai apie kunigus. V., 1962; *Kol bent vienas prie altoriaus.* Publicistika. V., 1964; *Mano Galilėjus.* Apysaka. V., 1965 (II leid. 1973).

VERT.: Su L. Maskoliūnu: *B. Polevojus,* Apysaka apie tikrąjį žmogų. K., 1948 (II leid. V., 1962); Su J. Briedikiu: *A. Tolstojus,* Nikitos vaikystė.

Apysakos ir romanai. K., 1948; *A. Tolstojus,* Rastiogino nuotykiai. Apsakymai. K., 1948; *S. Toka,* Arato žodis. Apysaka. V., 1954; *A. Kazbegis,* Gruzijos kalnuose. V., 1958; *D. Graninas,* Po vestuvių. Romanas. V., 1961; *A. Štepaneskus,* Nelakstyk vienas per lietų. Apysaka. V., 1962; *A. Puškinas,* Dubrovskis. Apysaka.— Kn.: A. Puškinas, Apysakos. V., 1970; *J. Bondarevas,* Karštas sniegas. V., 1973; *A. Beliajevas,* Virš mūsų — tiktai jūra. Apsakymai ir apysaka. V., 1975; *V. Dmitrevskis,* Astronomas ištikimas žvaigždėms. Atsiminimų romanas. V., 1977; *L. Platovas.* Ribų nėra. Apysaka. V., 1977; *J. Bondarevas,* Krantas. Romanas. V., 1978; *A. Tolstojus,* Keistuoliai.— Raišas ponas. Romanai. V., 1981.

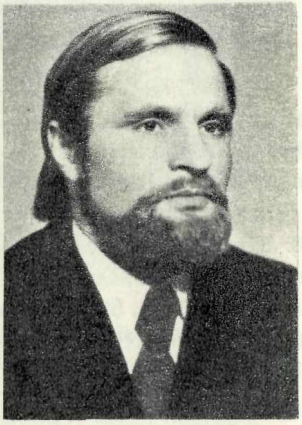

RADZEVIČIUS Bronius, g. 1940. XII.24 Radviliškyje, m. 1980.X.10 Vilniuje. Prozininkas. 1968 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1967—68 mokytojavo, 1968—73 dirbo žurnalo „Šluota", laikraščio „Komjaunimo tiesa", žurnalo „Girios" redakcijose. 1973—80 dirbo Lietuvos TSR moksliniame metodiniame kultūros centre redaktoriumi. Apsakymus pradėjo spausdinti 1967. Romane „Priešaušrio vieškeliai" vaizduojama pirmųjų pokario dešimtmečių Lietuvos kaimo socialinė buitis, dramatiniai konfliktai, jautrios prigimties paauglio, jaunuolio brendimas; lyrizmas derinamas su realistiniais epiniais elementais.

RŠT.: *Balsai iš tylos.* Apsakymai. V., 1970; *Priešaušrio vieškeliai.* Romanas. V., 1979.

RAGAUSKAS Jonas, g. 1907. VIII.23 Stasiuliškiuose (dab. Naujasodė, Anykščių raj.), m. 1967. X.11 Vilniuje. Publicistas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1964). 1926—31 studijavo Kauno universiteto teologijos-filosofijos fakultete. 1935 baigęs Kauno kunigų seminariją, kunigavo. 1944—48 Kauno kunigų seminarijoje dėstytojas. 1948 atsisakė kunigystės. Skaitė ateistines paskaitas, spausdino straipsnius. 1967 įstojo į TSKP. Parašė antireliginės ir antiklerikalinės publicistikos knygų ir brošiūrų („Kaip kunigai apgaudinėja darbo žmones", 1951; „Katalikų religinės šventės ir apeigos, jų kilmė ir reakcinė esmė", 1951; „Anuo metu...", 1966; „Žmogus ieško tiesos", 1972, ir kt.). Už autobiografinį beletrizuotą pasakojimą „Ite, missa est!" Ragauskui paskirta LTSR valstybinė premija (1960). Knyga išversta į rusų, latvių, lenkų kalbas, kai kurios kitos knygos — į latvių, lenkų kalbas. Ragauskas išvertė lenkų, prancūzų ir kitų tautų autorių ateistinės ir antiklerikalinės tematikos knygų.

RŠT.: *Ite, missa est!* Autobiografinis beletrizuotas pasakojimas. V., 1960 (kt. leid.: 1960, 1961, 1963, 1970); *Nenoriu dangaus.* Antireliginiai laiškai, pasakojimai, vaizdeliai. V., 1963 (kt. leid.: 1964, 1970).

VERT.: *O. Šteigeris,* Gerbiamo žmogaus portretas. Romanas. V., 1960; *L. Taksilis,* Evangelijos linksmybės, arba Jėzaus gyvenimas. V., 1961; *O. Korvinas,* Dvasininkų veidas. V., 1961; *L. Taksilis,* Biblijos linksmybės. V., 1962; *A. Paradisis,* Baltazaro Kosos gyvenimas ir darbai. Romanas. V.,

1963; *V. Hampelis,* Stebuklai ir stebukladariai. V., 1963; *M. Tvenas,* Laiškai iš žemės. Apsakymai, apybraižos, pamfletai. V., 1964; *Z. Kosidovskis,* Biblijos sakmės. V., 1966; *Z. Kosidovskis,* Lisipo žirgai ir kiti pasakojimai. V., 1968; *M. Močaras,* Kovos spalvos. Atsiminimai. V., 1968.

RAGUOTIS Bronius, g. 1929.IX.18 Kaune. Literatūros kritikas, literatūrologas. Istorijos kandidatas (1970). 1950—63 dirbo laikraščio „Tiesa" redakcijoje. 1954 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). Nuo 1954 dėsto Vilniaus universitete (nuo 1973 docentas). Nuo 1958 TSKP narys. Recenzijas, straipsnius apie tarybinius lietuvių rašytojus, pažangius JAV lietuvių rašytojus ir visuomenės veikėjus pradėjo spausdinti 1950.

RŠT.: *Antanas Bimba.* Monografinė apybraiža. V., 1974; *Prie ištakų.* Straipsniai. V., 1981.

RAKAUSKAS Mečys, g. 1938.I.1 Kaune. Prozininkas. 1956—61 studijavo Kauno politechnikos instituto elektrotechnikos fakultete. 1958—61 dirbo techniku Kauno respublikinėje klinikinėje ligoninėje. Nuo 1961 elektromonteris Kauno P. Ziberto šilko kombinate. Nuo 1975 TSKP narys. Apsakymus pradėjo spausdinti 1969. Apysaka „Pasverk širdim sava" išversta į latvių kalbą.

RŠT.: *Pasaulis, iš kurio išaugama.* Apsakymai. V., 1973; *Pasverk širdim sava.* Apysaka. V., 1977; *Vien dabartis.* Apsakymai. V., 1981.

RAŠČIUS Pranas, g. 1932.IX.24 Linskyje (Utenos raj.). Poetas. 1956 baigė Lietuvos žemės ūkio akademijos ekonomikos ir organizacijos fakultetą. 1955—57 dirbo laikraščio „Tiesa", 1957—59 — savaitraščio „Literatūra ir menas", 1960—76 žurnalo „Šluota" redakcijose. Nuo 1976 — žurnalo „Pergalė" redakcijos darbuotojas. Nuo 1973 TSKP narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1953. Satyriniuose kūriniuose išjuokia žmonių moralinį skurdumą, kyšininkavimą, vagystes ir kitas

negeroves. Lyrikoje vyrauja gamtos ir žmogaus pasaulio analogijos, žmogaus ir tikrovės sąlyčio momentai, tėvynės meilės motyvai. Su V. Grivicku parašė libretą B. Gorbulskio satyrinei operai „Frank Kruk" (P. Cvirkos to paties pavadinimo romano motyvais; 1959 pastatyta Kauno muziki-niame teatre). Su Č. Valadka parašė libretą V. Telksnio operetei „Girnų muziejus" (pastatyta 1974 Lietuvos televizijoje).

RŠT.: *Pirštai tarp durų.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1966; *Slegiam sūrį.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1969; *Miško šulinys.* Eilėraščiai. V., 1972; *Trauk-lapiai.* Satyriniai eilėraščiai, epigramos ir poema. V., 1974; *Kokia dangaus spalva.* Eilėraščiai. V., 1977; *Musę per pusę!* Satyriniai eilėraščiai. V., 1978; *Gimtinė.* Eilėraščiai. V., 1980; *Žemėje prie mėlyno dangaus.* Eilė-raščiai. V., 1982; *Valio ir amen!* Satyriniai eilėraščiai ir poema. V., 1983.

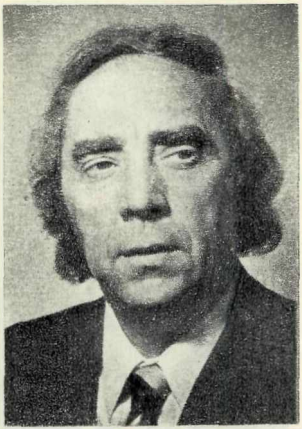

REIMERIS Vacys, g. /1921.VIII.3 Kuršėnuose. Poetas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1965). 1941—42 tarnavo Raudonojoje Armijoje. 1942—43 dirbo Lietuvos TSR valstybiniuose meno ansamb-liuose, 1943—44 — Sąjunginio ra-dijo lietuviškų laidų redakcijoje. 1944—49 Kauno radijo komiteto pirmininkas. Nuo 1945 TSKP narys. 1946 Lietuvos TSR rašytojų sąjun-gos Kauno filialo valdybos sekre-torius. 1958—60 LKP CK revizijos komisijos narys. 1949—69 savait-raščio „Literatūra ir menas" redak-torius. Nuo 1951 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, 1952—54 — valdybos sekretorius. 1956 baigė Maskvos M. Gor-

kio literatūros instituto neakivaizdinį skyrių. Nuo 1969 laikraščio „Gimtasis kraštas" redaktorius. Nuo 1978 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos ryšių su Azijos ir Afrikos rašytojais komiteto pirmininkas. Kūrybą pradėjo spausdinti 1934 vaikų ir moksleivių periodikoje. Karo ir pokario metų kūryboje vyrauja Didžiojo Tėvynės karo heroikos, krašto atstatymo, darbo poetizacijos, gamtos motyvai, romantinis pilietinis patosas. Vėlesnėje kūryboje ryšku lyrinio susimąstymo tendencijos. Eilėraščiams būdinga tradicinė poetika ir eiliavimas. Už kūrinius Indijos temomis Reimeriui paskirta Dž. Neru premija (1968), už knygą „Eisenos" — Lietuvos komjaunimo premija (1972), už eilėraščius vaikams „Šarkos švarkas" — LTSR valstybinė premija (1975). Eilėraščių rinkinių išleista rusų ir anglų kalba (Indijoje), poema „Draugystė" išversta į rusų ir ukrainiečių kalbas. Į lietuvių kalbą išvertė A. Puškino poemą „Poltava", šio ir kitų rusų poezijos klasikų kūrinių, A. Tvardovskio poemas, o taip pat kitų tarybinių tautų poetų kūrinių.

RŠT.: *Tėvų žemei.* Eilėraščiai. K., 1945; *Geras vyras.* Eilėraščiai vaikams. K., 1948; *Su pavasariu.* Eilėraščiai. K., 1948; *Draugystė.* Poema vaikams. V., 1950; *Ir skrenda daina.* Eilėraščiai. V., 1952; *Su tavim aš kalbu.* Eilėraščiai. V., 1958; *Prie baltojo Tadžo.* Eilėraščiai apie Indiją. V., 1958; *Pilnaties ratas.* Eilėraščiai. V., 1962; *Kodėl daiktai prašneko piktai.* Poemėlė vaikams. V., 1964; *Lietuva — broliška žemė.* Apybraiža. V., 1966; *Delnai.* Eilėraščiai. V., 1968; *Ciksi-tiksi.* Poemėlės vaikams. V., 1969; *Eisenos.* Eilėraščiai. V., 1970; *Šarkos švarkas.* Elėraščiai vaikams. V., 1974 (II leid. 1981); *Užatlantės laiškai.* Kelionių apybraižos. V., 1974; *Vėjo vynas.* Eilėraščiai. V., 1976; *Rūpestis.* Eilėraščių rinktinė. V., 1979; *Poetai vaikšto žeme.* Eilėraščiai. V., 1981; *Neskinkit pienės.* Eilėraščiai vaikams. V., 1982; *Sugrįžimas Indijon.* Kelionių po Indiją įspūdžiai. V., 1983.

VERT.: *V. Vasilevska,* Tai tik meilė. Apysaka. V., 1947; *A. Tvardovskis,* Muravijos šalis. Poema. K., 1948; *A. Tvardovskis,* Vasilijus Tiorkinas. Poema. V., 1949 (II leid. 1978); *A. Tvardovskis,* Tolių toliai. Poema. V.,

1963; Su E. Matuzevičiumi: *I. Abašidzė*, Poezija. V., 1966; *J. Vinokurovas*, Nuostaba. Lyrika. V., 1976; *M. Lukoninas*, Neturi laimė atminties. Lyrika. V., 1981.

LIT.: *V. Areška*, Poeto pastovumas ir evoliucija.— Pergalė, 1971, Nr 2, p. 160—163; *A. Baltakis*, Praturtėjęs poeto balsas.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 165—173; *R. Trimonis*, Atakuojančio laiko lyrika. Pokario metų tarybinės lietuvių lyrikos raida (1945—1954). V., 1976, p. 46—47, 90—92, 126, 209 ir kt.; *E. Matuzevičius*, Atsakomybė ir žodis.— Pergalė, 1977, Nr 6, p. 167—169; *V. Areška*, Realių faktų ir situacijų poezija.— Pergalė, 1980, Nr 4, p. 129—137.

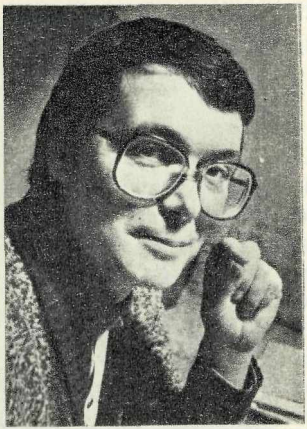

RENČYS Sigitas, g. 1948.XI.8 Šiauliuose. Literatūros kritikas, literatūrologas. Filologijos mokslų kandidatas (1980). 1965 baigė Šiaulių muzikos mokyklą, 1971 — Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1970 TSKP narys. 1970—74 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos literatūrinis konsultantas. Nuo 1974 (su pertrauka) dirba LKP CK kultūros skyriuje (1979—83 — skyriaus vedėjo pavaduotojas, nuo 1983 — skyriaus vedėjas). 1977—79 Visuomeninių mokslų akademijos prie TSKP CK aspirantas. Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1971. Nagrinėja tarybinės istorinės dramos bei tragedijos žanrines ypatybes, rašo aktualiaisiais tarybinės lietuvių

literatūros klausimais. Sudarė rinkinį „Julius Janonis literatūros moksle ir kritikoje" (1978).

RŠT.: *Ištikimybė žmogui.* Straipsniai. V., 1979; *Tragedija: istorija ir nūdiena.* Monografija. V., 1983.

RYBOČKINAS Anatolijus, g. 1916. IV.1 Leningrade, m. 1974.VII.3 Vilniuje. Poetas. Rašė rusų kalba. Dirbo elektriku Maskvos metro ir Maskvos-Volgos kanalo statybose. Nuo 1939 tarnavo Raudonojoje Armijoje, mokėsi politinių darbuotojų kursuose. Nuo 1944 TSKP narys. 1945—61 karinių laikraščių korespondentas Tolimuosiuose Rytuose. Neakivaizdiniu būdu mokėsi Chabarovsko pedagoginiame institute. Nuo 1964 gyveno Vilniuje. Buvo Vilniaus rajono laikraščio „Draugystė" redaktoriaus pavaduotojas. Kūrybą pradėjo spausdinti 1945. Kūryboje vyrauja fronto tematika.

RŠT.: *Радуга над полигоном.* Стихи. Хабаровск, 1952; *Письмо без марки.* Стихи. М., 1956 (2 изд. 1957); *Шапка со звездой.* Стихи для детей. Хабаровск, 1958; *Весенний дождь.* Стихи. Хабаровск, 1961; *Листья в багрянце.* Стихи и поэма. М., 1963; *Мишка и Трезор.* Стихи для детей. Хабаровск, 1963; *Ветер с низовьев.* Стихи. Хабаровск, 1964; *Доброта.* Стихи. Вильнюс, 1978.

RIMKEVIČIUS Vytautas, g. 1930. XII.26 Ramoniškiuose (Šakių raj.). Prozininkas, dramaturgas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1980). 1954 baigė Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą. 1953—59 dirbo žurnalo „Jaunimo gretos" redakcijoje. 1956 baigė Centrinę komjaunimo mokyklą prie VLKJS CK (žurnalistikos skyrių). 1959—61 dirbo žurnalo „Pergalė" redakcijoje. 1962—67 Lietuvos kino studijos scenarijų skyriaus redaktorius. Nuo 1976 TSKP narys. Nuo 1976 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1953. Romane „Studentai", pirmosiose pjesėse vaizduojamas pokario metų jaunimo gyvenimas, aštrūs ideologiniai konfliktai. Apsakymai daugiausia jungiami į ciklus. Vienuose jų vyrauja pokario ir dabarties kaimo vaizdai, parodyta istorinių įvykių, socialinių permainų poveikis žmonių likimams, kaimo buičiai, kituose — gvildenama miesto žmonių (dažnai kūrybinių profesijų inteligentų) etinė psichologinė problematika. Drama „Vandens lelija" 1958 pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre, 1969 Lietuvos televizijoje. Pagal ją 1979 Šiaulių dramos teatre pastatyta A. Ragauskaitės kompozicija „Iš ten aš ateinu". Pjesė „Ratas" 1963 ir drama „Paskolinkit ašarų" 1969 pastatytos LTSR akademiniame dramos teatre, pjesė „Girių kirtėjai" 1969 — Šiaulių dramos teatre, apsakymo „Žiedas" inscenizacija 1973 — Lietuvos televizijoje, pjesė „Šešetas iš Girėnų" 1980 — Vilniaus radijo teatre, pjesė „Ėjimas į Santa Krusą" 1980 — Klai-

pėdos dramos teatre. Parašė scenarijų meniniam filmui „Kanonada" (pastatytas 1961); su G. Kanovičiumi — scenarijų meniniam filmui „Surask mane" (pastatytas 1967). Apsakymų rinkiniai išversti į rusų ir rumunų kalbas.

RŠT.: *Studentai.* Romanas. V., 1957; *Vandens lelija.* Drama. V., 1959; *Kelias.* Pjesė. V., 1964; *Ratas.* Pjesė. V., 1964; *Kaimo kronikos.* Apsakymai ir apysakos. V., 1967; *Girių kirtėjai.* Pjesė. V., 1970; *Nuosavas velnias.* Apsakymai. V., 1970; *Girėnai.* Apsakymai. V., 1971; *Miesto novelės.* V., 1973; *27 išpažintys.* Apsakymai. V., 1975; *Ilgųjų šešėlių ramybė.* Apsakymai. V., 1978; *Girėnai.* Apsakymų rinktinė. V., 1980; *Vilniaus novelės.* V., 1981; *Pjesės.* V., 1983; *Moterys ir vyrai.* Novelės. V., 1983.

LIT.: *K. Ambrasas,* Su pilietine aistra.— Kn.: K. Ambrasas. Kritikos etiudai. V., 1976, p. 234—240; *P. Bražėnas,* Nuo „kronikų" iki „išpažinčių".— Kn.: P. Bražėnas, Žmogus ir žodis prozoje. V., 1978, p. 290—315; *A. Bučys,* Vytautas Rimkevičius: romantikos atšvaitai.— Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 149—189.

ROSTOVAITĖ Tatjana, g. 1926. VIII.4 Šiauliuose. Poetė, literatūros ir teatro kritikė, vertėja. 1950 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1956—58 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. Ankstyvojoje poezijoje dominuoja pokario visuomeninio gyvenimo aktualijų, komjaunuoliškos heroikos motyvai, patetiškos intonacijos; vėlesniesiems poezijos rinkiniams būdinga gilesnis pilietiškumas, su-

simąstymas, gimtojo krašto gamtos, jūros, jaunystės prisiminimų, meilės, šeimos motyvai. Poezijos rinkinys išleistas rusų kalba.

RŠT.: *Nugalėtojai.* Eilėraščiai. V., 1951; *Salomėja Nėris.* Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1955; *Tarp jūros ir marių.* Eilėraščiai. V., 1966; *Ugnis ir vanduo.* Eilėraščiai. V., 1970; *Saulės paunksnėj.* Eilėraščiai. V., 1974; *Šventė.* Poezijos rinktinė. V., 1976; *Heroika ir svajonė.* Kritikos straipsniai. V., 1976; *Scenoje — lietuvių dramaturgija.* Teatro kritikos straipsniai. V., 1977.

VERT.: *M. Lermontovas,* Vadimas. Apysaka.— Kn.: M. Lermontovas, Proza. K., 1946; *S. Ščipačiovas,* Pavlikas Morozovas. Poema vaikams. V., 1952; *G. Sevuncas,* Teheranas. Romanas, t. 1. V., 1960; *Dž. Kelineskus,* Otilijos paslaptis. Romanas. V., 1962; *D. Graninas,* Skrendu į audrą. Romanas. V., 1964; *A. Redolas,* Valtis su septyniais vairais. Romanas. V., 1966; Su F. Jukna: *J. Drucė,* Mūsų gerumo našta. Romanas. V., 1970; Su R. Rimantiene: *H. Ibsenas,* Peras Giuntas. Draminė poema. V., 1972 (II pataisytas leid. 1981); Su A. Drilinga: *P. Eliuaras,* Lyrika. V., 1976; *H. Ibsenas,* Helgelando karžygiai. Drama.— Kn.: H. Ibsenas, Dramos. V., 1978; *Su dešimtąja mūza.* Poezijos vertimai. V., 1981; *K. Fedinas,* Broliai. Romanas. V., 1983.

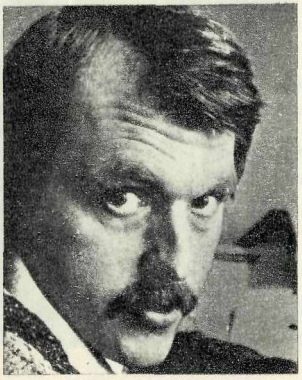

RUBAVIČIUS Vytautas, g. 1952. VII.15 Klaipėdoje. Poetas. 1975 baigė Vilniaus universiteto fizikos fakultetą. 1977—79 dirbo LTSR MA Filosofijos, sociologijos ir teisės institute. Nuo 1980 dirba žurnalo „Mokslas ir gyvenimas" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1974.

RŠT.: *Nusigiedriję žodžiai.* Eilėraščiai. V., 1979; *Laiko įtampa.* Eilėraščiai. V., 1981.

RUDOKAS Vytautas, g. 1928.II.13 Noriūnuose (Kupiškio raj.). Poetas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1978). 1949—51 dirbo laikraščio „Tiesa" ir žurnalo „Žvaigždutė" redakcijose. 1952 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1952—58 dirbo Grožinės literatūros leidykloje, 1958—61 žurnalo „Moksleivis" redakcijoje. 1962—70 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos poezijos konsultantas. Nuo 1970 dirba žurnalo „Pergalė" atsakinguoju sekretoriumi. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1948. Ankstyvojoje kūryboje apdainuojami kovotojai dėl socializmo, jų žygdarbiai ir buitis, vėlesnėje — poetizuojamas tarybinių žmonių (ypač kaimo) darbas, tautų draugystė, pagausėjo gamtos, intymių išgyvenimų, nueito gyvenimo kelio apmąstymų motyvų. Kultivuoja soneto, baladės formas. Eilėraščiai vaikams pasižymi fantastikos ir pasakos elementais. Eilėraščių rinkinys išverstas į rusų kalbą. Į lietuvių kalbą išvertė rusų (A. Tvardovskio, L. Martynovo, V. Majakovskio, B. Pasternako), latvių (A. Skalbės), lenkų (J. Tuvimo) ir kitų tautų poetų kūrinių.

RŠT.: *Žydi eglių viršūnės.* Eilėraščiai. V., 1955; *Apkasų gėlės.* Eilėraščiai. V., 1959; *Šokolado juokdarys.* Pasaka nepasaka. Poemėlė vaikams. V., 1962; *Saulėgrąžų vasara.* Eilėraščiai. V., 1963; *Kepėjo miestas.* Poemėlės vaikams. V., 1964; *Nežinomas kareivis.* Dramatinė poema. V., 1965; *Kai Žemė patekės, arba Laiškai į ateitį.* Eilėraščiai vaikams. V., 1967 (II leid. 1980); *Proskyna.* Eilėraščiai. V., 1967; *Žolės džiaugsmas ir liūdesys.*

Eilėraščiai. V., 1970; *Pušų vargonai.* Sonetų knyga. V., 1972; *Rugių šviesa.* Eilėraščiai. V., 1975; *Šokolado juokdarys.* Poemėlių vaikams rinktinė. V., 1977; *Sietynas.* Eilėraščių rinktinė. V., 1978; *Tolstantis krantas.* Eilėraščiai. V., 1979; *Mylėti taip gyvenimą.* Eilėraščiai. V., 1983.

VERT.: *A. Majakovskaja,* Vladimiro Majakovskio vaikystė ir jaunystė. Iš motinos atsiminimų. V., 1954; *L. Voronkova,* Draugužės eina į mokyklą. Apysaka. V., 1954; *H. Laksnesas,* Nepriklausomi žmonės. Herojinė saga. V., 1957; *E. Bagrickis,* Pionierės mirtis. V., 1962 (II leid. 1977); *V. Bogomolovas,* Ivanas. Apsakymas vaikams. V., 1962; *R. Akutagava,* Rasiomono vartai. Novelės. V., 1965; *T. Tabidzė,* Poezija. V., 1966; su A. Baltakiu: *K. Kulijevas,* Sužeistas akmuo. Eilėraščiai. V., 1969; su A. Baltakiu: *R. Gamzatovas,* Kalnų šaltiniai. Eilėraščiai. V., 1971; *A. Tvardovskis,* Išleido medžiai atžalas. Lyrika. V., 1974; *N. Baratašvilis,* Lyrika. 1982.

LIT.: *V. Mozūriūnas,* Kalba buožvaikių į sąrašus įrašytieji; Žydi „Saulėgrąžų vasara".— Kn.: V. Mozūriūnas, Raštai, t.2. V., 1971, p. 249—253, 302—305; *E. Matuzevičius,* Kai vėl skamba sonetas...— Pergalė, 1972, Nr 8, p. 172—175; *A. Baltakis,* Trečioji poeto knyga.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V.,1975, p. 191—201; *V. Sventickas,* Poezija ir pareiga.— Kn.: V. Sventickas, Eilėraščio kelias. V., 1978, p. 88—103; *V. Areška,* Artojo jausmas.— Pergalė, 1979, Nr 2, p. 115—123; *J. Macevičius,* Ir atsisveikinimas, ir sugrįžimas.— Pergalė, 1979, Nr 10, p. 175—178.

SABONIS Stasys, g. 1925.V.24 Aleniškėse (Trakų raj.). Vertėjas. 1951 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1951 dirba redaktoriumi „Vagos" leidykloje (1974—79 vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas). Nuo 1962 TSKP narys. Vertimus pradėjo spausdinti 1953. Daugiausia verčia iš rusų, lenkų, serbų-chorvatų ir slovakų kalbų.

VERT.: *G. Briancevas,* Pėdsakai sniege. Apysaka vaikams. V., 1955; su M. Bielinskiene: *M. Teveliovas,* Mieloji mūsų Verchovina!.. Romanas. V., 1955; *D. Čiosičius,* Saulėtekis toli. Romanas. V., 1957; *I. Šamiakinas,* Versmės. Romanas. V., 1958; *R. Tagorė,* Namai ir pasaulis. Romanas. V., 1959; *S. Lemas,* Magelano debesis. Mokslinis fantastinis romanas. V., 1961; *M. Stelmachas,* Plati giminė. Romanas, t. 2. V., 1962; *U. Matsonas,* Brigas „Trys lelijos". Apysaka vaikams. V., 1964; *I. Andričius,* Drinos tiltas. Romanas. V., 1965; *D. Maksimovič,* Jie nebe vaikai. Romanas. V., 1967; *E. Peroci,* Mano skėtis kaip balionas. Pasakos. V., 1967; *V. Ardamatskis,* Pėdomis seka mirtis. Apysaka. V., 1968; *K. Jarunkova,* Apie neklaužadą liežuvėlį. Apsakymėliai vaikams. V., 1968; *E. Peroci,* Kaladėlių trobelė. Pasaka. V., 1970; *Slovakų pasakos.* V., 1970; *Stiklo tiltas.* Slovėnų pasakos. V., 1972; *V. Šikula,* Atostogos su dėde Rafaeliu. Apysaka. V., 1972; *K. Jarunkova,* Nebyliojo Vilko brolis. Apysaka. V., 1973; *F. Švantneris,* Žmogiškoji drama. Apsakymai. V., 1973; *D. Chrobakas,* Drakonas sugrįžta. Apysaka ir apsakymai. V., 1974; *V. Minačas,* Mirtis vaikščioja po kalnus. Romanas. V., 1975; *R. Moricas,* Iš medžioklės krepšio. Apsakymai. V., 1976; *F. Hečka,* Raudonasis vynas. Romanas. V., 1976; *L. Ondrejovas,* Plėšiko

jaunystė. Apysaka. V., 1978; *A. Voinovičius,* Kerštas — ne viskas. Romanas. V., 1979; *R. Moricas,* Meistro Juodulio arkliukas. Pasaka. V., 1980; *V. Terleckis,* Kelionę baigei — pailsėki... Apysaka. V., 1980; *J. Navratilas,* Geltonas mustangas. Apysaka. V., 1981; *I. Andričius,* Prakeiktas kiemas. Apysakos. V., 1982; *E. Košas,* Tinklai. Didysis Makas. Romanas ir apysaka. V., 1983; *Mahulena* Aukso mergelė. Slovakų pasakos. V., 1983; *V. Stoišinas,* Kino teatras degtukų dėžutėje. Apysaka vaikams. V., 1983.

SADAUSKAS Romas, g. 1938.XI.21 Kapsuke. Prozininkas, publicistas. 1961 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1961—64 dirbo redaktoriumi Lietuvos TSR televizijos ir radijo komitete, 1964—68 — žurnalo „Jaunimo gretos", 1968—73 savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijose. Nuo 1972 TSKP narys. Nuo 1974 dirba žurnalo „Mūsų gamta" redakcijoje. Kūrybą pradėjo spausdinti 1957. Apybraižose daugiausia vaizduojamas šiuolaikinis Lietuvos kaimas. Periodikoje yra paskelbęs apsakymų, kritikos straipsnių, recenzijų ir pasakojimų apie gamtą.

RŠT.: *Prie gimtojo slenksčio.* Apybraižos. V., 1972; *Kelionė iš Baltašiškės į Kučiūnus.* Apybraižos. V., 1973; *Mažas girios dienoraštis.* Miniatiūrų apysaka. V., 1976; *Druskininkai.* Apybraiža. V., 1978; *Gerumas.* Apybraižos. V., 1979; *Ten ir atgal.* Apybraižos. V., 1979; *Turėk savyje draustinį.* Publicistikos rinkinys. V., 1981; *Laimingų žmonių gyvenimas.* Apybraižos. V., 1982; *Saulius.* Apsakymai vaikams. V., 1983.

SAJA Kazys, g. 1932.VI.27 Skėriuose (Pasvalio raj.). Dramaturgas, prozininkas. 1952 baigė Klaipėdos žemės ūkio technikumo agronomijos skyrių, 1954 — Klaipėdos mokytojų instituto gamtos geografijos skyrių, 1958 — Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą. Nuo 1976 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1954. Ankstyvojoje kūryboje vyrauja lyrinės ir satyrinės komedijos, prisodrintos liaudiško humoro, grindžiamos realiais gyvenimo įspūdžiais, dienos aktualijomis. Dramose analizuojami sudėtingi žmonių psichologijos ir moralės konfliktai, apnuoginamos antivisuomeninių reiškinių šaknys. Ypatingą kūrybos etapą sudaro alegorinės dramos, kuriose hiperbolės ir grotesko priemonėmis atskleidžiami įvairūs moraliniai ir psichologiniai paradoksai, žmonių inertiškumas, susitaikymas su blogiu, miesčioniškumas, lengvatikystė ir dvasinių polėkių iliuziškumas. Pastarųjų metų dramos kūriniuose nemaža dėmesio skiriama etinėms problemoms, žmogaus charakterio kintamumui. Už apysaką „Peštukai ir nykštukai" Sajai paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1969), už apysaką „Ei, slėpkitės!" — LTSR valstybinė premija (1972). Komedija „Lažybos" 1954 pastatyta Klaipėdos, 1955 Piarnu (Estija) dramos teatruose, „Silva studentauja" — 1957 LTSR akademiniame, 1957 Klaipėdos, 1958 Liepojos dramos teatruose, „Septynios ožkenos" — 1957 Klaipėdos dramos teatre, pjesė „Pirmoji drama" 1961 ir „Nerimas" 1962 — LTSR akademiniame dramos teatre, „Moteris eina per lietų" — 1963 Vilniaus radijo teatre,

„Saulė ir stulpas" — 1964 Kauno dramos teatre, komedija „Gaidžio pentinai" — 1964 Klaipėdos dramos ir 1965 Vilniaus rusų dramos teatruose, „Jo ekscelencija Vabalas" — 1965 Šiaulių dramos teatre, pjesės alegorijos „Oratorius. Maniakas. Pranašas Jona" — 1967 LTSR akademiniame dramos teatre. „Pranašas Jona" ir „Maniakas" 1971 pastatyta Budapešto (Vengrija) radijo teatre, „Poliglotas" — Vengrijos televizijoje. Groteskas „Mamutų medžioklė" pastatyta 1968 Kauno dramos teatre, pjesė „Šventežeris" — 1970 Kauno, 1971 Talino V. Kingisepo dramos, 1981 Rygos radijo teatruose, pjesės alegorijos „Poliglotas", „Abstinentas" — 1970 Klaipėdos, 1972 Rygos A. Upyčio dramos teatruose (pastarajame pavadinimu „Vadinasi, gyvenu"), drama „Dilgėlių šilkas" — 1972 Kauno dramos teatre, komedija „Kepurė dega" 1972 ir „Džinsai" 1973 — Lietuvos televizijoje, pjesė „Devynbėdžiai" — 1974 Panevėžio dramos teatre, ta pati pjesė (pavadinimu „Klemensas") — 1976 Maskvos satyros, 1978 Tartu „Vanemuinės" dramos ir Čiuvašijos ATSR lėlių teatruose (pavadinimu „Jo ekscelencija jautis Klemensas") — 1979 Brno (Čekoslovakija) ir Kolino dramos teatre (pavadinimu „O, Klemensai!) Valmieros dramos teatre, (pavadinumu „Klemensas, arba Jaučio metai") Erfurto (VDR) dramos teatre, 1980 Ostravos (Čekoslovakija), Vitebsko ir Petrozavodsko (Karelijos ATSR) dramos teatruose, drama „Mediniai balandžiai" — 1975 Kauno, 1977 Piarnu (Estija) dramos teatruose; apysaka „Peštukai ir nykštukai" 1975 inscenizuota Budapešto (Vengrija) lėlių teatre, šios apysakos motyvais pjesė „Ei, slėpkitės!" pastatyta 1976 Vilniaus rusų dramos teatre, tragikomedija „Liepsnojanti kriaušė" — 1978 Klaipėdos, 1979 Valmieros (Latvija) dramos teatruose, miuziklas „Kelionė į Atatą" (komp. J. Širvinskas) — 1978 Kauno muziki-niame teatre, tragikomedija „Ubagų sala" — 1980 LTSR akademiniame dramos teatre, 1982 Šumperko (Čekoslovakija) dramos teatre. J. Vaitkaus spektaklyje „Mūsų žaidimai", pastatytame

1979 Kauno dramos teatre, panaudotas Sajos apsakymas „Jei nutrauksim sliekui koją". Pjesė „Sielų mainai" 1981 pastatyta Kauno dramos teatre, 1982 Budapešto radijo teatre. Pjesė „Reptilija" — 1981 Lietuvos televizijoje, drama „Surūdijęs vanduo" — 1982 Panevėžio dramos teatre. Apsakymo „Žvangutis" motyvais Centrinė televizija 1974 pastatė meninį filmą. Apysaka „Peštukai ir nykštukai" išversta į rusų (pavadinimu „Nykštukai iš kontraboso"), latvių, ukrainiečių, vengrų, vokiečių, slovakų kalbas, apysaka „Ei, slėpkitės!" — į rusų, ukrainiečių, armėnų, latvių, estų, vengrų ir bulgarų kalbas. Be to, rusų kalba išleistas apsakymų rinkinys „Klumpės", dramos kūriniai „Nerimas", „Saulė ir stulpas" (pavadinimu „Staigiame posūkyje"), „Gaidžio pentinai", „Moteris eina per lietų", „Melų diena", „Ei, slėpkitės!", „Mediniai balandžiai", „Klemensas", „Juokdariai", prozos rinkinys „Po to, kai jie pavirto medžiais" ir kt.; ukrainiečių kalba — pjesių rinkinys „Moteris eina per lietų"; latvių kalba — pjesės „Silva studentauja", „Klemensas" ir „Žvangutis", pjesių rinkiniai „Palangos liūtas" ir „Moteris eina per lietų", apysaka „Jurgis ant stogo, Palangoje ir kitur"; moldavų ir mongolų kalba — apsakymų rinkinys „Klumpės"; estų kalba — pjesės „Poliglotas", „Abstinentas", „Maniakas", „Moteris eina per lietų", „Saulė ir stulpas" ir kt.; vengrų kalba — rinkinys „Pranašas Jona" ir prozos rinktinė „Maršk onis".

RŠT.: *Vis per gerą širdį...* Vodevilis. V., 1956; *Komedijos.* V., 1957; *Klumpės.* Apsakymai. V., 1958 (II leid. 1980); *Lagaminas, kuriame buvo sąžinė.* Tragikomedija. V., 1961; *Moteris eina per lietų.* Pjesės. V., 1962; *Pirmoji drama.* Pjesė. V., 1962; *Nerimas.* Pjesė. V., 1963; *Vaistai nuo strazdanų.* Apsakymai. V., 1963; *Jurgis ant stogo, Palangoje ir kitur.* Humoristinė nuotykių apysaka. V., 1963; *Dvi pjesės* („Saulė ir stulpas", „Gaidžio pentinai"). V., 1965; *Baimė.* Dvi vienaveiksmės pjesės. V., 1966; *Dvi pelės.* Vienaveiksmės pjesės. V., 1966; *Peštukai ir nykštukai.* Apysaka jaunimui. V., 1967; *Mažosios pjesės.* V., 1968; *Mamutų medžioklė.* Komedija-grotes-

kas. V., 1969; *Abstinentas.* Trys komedijos. V., 1970; *Ei, slėpkitės!* Apysaka jaunimui. V., 1971 (II leid. 1977); *Šventežeris.* Pjesė. V., 1971; *Dilgėlių šilkas.* Pjesė. V., 1972; *Paršo gaudynės. Džinsai.* Dvi pjesės. V., 1973; *Devynbėdžiai.* Muzikinė pasaka-pjesė. V., 1974; *Po to, kai jie pavirto medžiais.* Apysakos, apsakymai, pasakos. V., 1976; *Mediniai balandžiai.* Drama. V., 1977; *Už nevarstomų durų.* Pasaka-apysaka. V., 1978; *Liepsnojanti kriaušė.* Pjesės. V., 1980; *Melų diena.* Pjesės. V., 1981; *Pasaka apie du karalius.* Pasaka. V., 1981 (II leid. 1983); *Klaidžiojimas.* Apysakos ir apsakymai. V., 1982; *Velnio apsėstasis ir kiti.* Vienaveiksmės tragikomedijos. V., 1983.

LIT.: *J. Lankutis,* Šekspyrų reikia visur.— Kn.: J. Lankutis, Literatūra ir humanistiniai idealai. V., 1963, p. 245—251; *V. Kubilius,* Gyvenimo tiesos dramaturgija.— Pergalė, 1964, Nr 11, p. 149—159; *A. Samulionis,* Principų pastovumas ir atsinaujinimo galimybė.— Teatras, 1973, Nr 1, p. 19—25; *J. Lankutis,* Lietuvių dramaturgijos raida. V., 1974, p. 375—384; *S. Renčys,* Dvidešimt penkeri brandos metai. K. Sajos dramaturgijos raida.— Kn.: S. Renčys, Ištikimybė žmogui. V., 1979, p. 215—247.

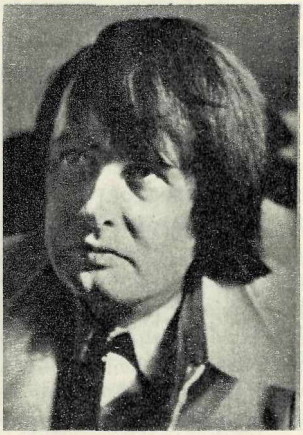

SAMULEVIČIUS Raimundas, g. 1937.IX.25 Kaune, m. 1981.II.2 Vilniuje, palaidotas Kaune. Dramaturgas, prozininkas. 1955—62 dirbo bitininku „Lenino keliu" kolūkyje (Jonavos raj.). Studijavo LTSR veterinarijos akademijoje. 1971—72 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos Kauno skyriaus literatūrinis konsultantas. 1973 baigė Maskvos M. Gorkio literatūros instituto dramaturgijos skyrių. Apsakymus pradėjo spausdinti 1958, vėliau atsidėjo dramaturgijai. Pjesėms būdin-

ga jaunimo gyvenimo, moralinė problematika, kaleidoskopiška struktūra, neryškus veiksmas, emocinės veikėjų charakteristikos, pagrįstos dinamiška vaizdų kaita. Pjesė „Studentiška novelė" 1964 ir pjesė „Pasiklydęs tarp žvaigždžių" 1965 pastatytos Kauno dramos teatre, pjesė „Jeigu pasibels..." — 1967 Jakutsko ir Gorkio, 1968 Sovetsko, 1969 Vilniaus rusų dramos ir Kaliningrado dramos teatruose, 1974 Benderų teatre „Flakere" (Moldavijos TSR), pjesė „Aidas" („Tiltas į tolimąją naktį") — 1969 Klaipėdos, 1970 Piarnu (Estija), 1972 Novgorodo dramos teatruose, 1970 Orenburgo, 1973 Helsinkio, 1976 Petrozavodsko ir Jerevano televizijoje, 1972 Jaltos dramos studijoje, 1970 Helsinkio, 1972 Taškento radijo teatruose. Drama „Nebylys" (Vaižganto apysakos inscenizacija) 1970 pastatyta Klaipėdos dramos teatre, pjesė „Sofoklis ir Ji" — 1970 Jerevano, 1976 Gdansko (Lenkija) radijo teatruose, pjesė „Kad greičiau išaušty rytas..." — 1976 Novomoskovsko dramos teatre, pjesės „Laukimas" 1976, „Erškėtrožės rudenį" 1981 Panevėžio dramos teatre, pjesė „Nenusimink, Tomai" — 1981 Vilniaus televizijoje. Su S. Varnu inscenizuota V. Krėvės-Mickevičiaus istorinė drama „Skirgaila" 1981 pastatyta Šiaulių dramos teatre. Rusų kalba išleistos pjesės „Jeigu pasibels...", „Tiltas į tolimąją naktį", „Kad greičiau išaušty rytas...", „Sonata scenai ir klavesinui" bei kitos, estų kalba — pjesė „Pasiklydęs tarp žvaigždžių", čekų kalba — pjesė „Aidas".

RŠT.: *Pasiklydęs tarp žvaigždžių.* Pjesė. V., 1966; *Jeigu pasibels...* Pjesė. V., 1967; *Aidas.* Pjesė. V., 1969; *Nebylys.* Drama. (Vaižganto apysakos inscenizacija). V., 1973; *Paukšti, ateik čia!* Pjesė. V., 1975; *Kaip vėjas laukuose...* Pjesė. V., 1976; *Ugniakuras pagiry.* Novelės ir apysakos. V., 1981.

SAMULIONIS Algis, g. 1936.XI.24 Klaipėdoje. Literatūros kritikas, literatūrologas. Filologijos mokslų kandidatas (1964). 1959 baigęs Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė), iki 1961 mokytojavo. 1961—64 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto aspirantas. Nuo 1964 šio instituto mokslinis bendradarbis. Nuo 1974 TSKP narys. Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1963. Tyrinėja daugiausia lietuvių dramaturgijos, teatrų pastatymų klausimus. Parengė knygą apie J. Grušo dramaturgiją „Neramios šviesos pasauliai" (1976). Parašė kai kuriuos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto kolektyvinių leidinių „Lietuvių literatūros istorija" (1977, rusų k.), „Lietuvių literatūros istorija" (2 t., 1979—82) skyrius.

RŠT.: *Balys Sruoga — dramaturgijos ir teatro kritikas.* Studija. V., 1968; *Balio Sruogos raštų bibliografija.* V., 1970.

SAUKAITYTĖ Dalia, g. 1950.IX.20 *Uosiuose* (Vilkaviškio raj.). Poetė. Kurį laiką dirbo S. Nėries memorialiniame muziejuje Kaune. 1975 baigė Vilniaus universiteto Kauno vakarinį fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Eilėraščius pradėjo spausdinti 1965.

RŠT.: *Rugpjūčio žemuogės.* Eilėraščiai. V., 1972.

SELELIONIS Eduardas, g. 1928. XII.3 Kaune. Poetas. 1954 baigė Kauno medicinos institutą. 1954—58 dirbo gydytoju Kaune, 1958—61 — Kelmėje. Nuo 1961 TSKP narys. Nuo 1961 žurnalo „Sveikatos apsauga" redaktorius. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1946. Poemose „Sąžinė", „Kelias pro mirtį" ir apybraižose vaizduojamas gydytojų ir kitų periferijoje gyvenančių inteligentų gyvenimas. Poezija daugiausia pilietinė; joje vyrauja darbo, žmonių dvasinio suartėjimo

motyvai, kasdienybės realijos. Parašė eilėraščių vaikams. Poezijos rinkinių išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Sąžinė.* Poema. V., 1960; *Darbėnų apylinkėje.* Apybraiža. V., 1962; *Saulėti takeliai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1962; *Didelė šeima.* Apybraiža. V., 1964; *Žvaigždėta žemė.* Eilėraščiai. V., 1964; *Tadas — mandagiųjų vadas.* Eiliuoti pasakojimai vaikams. V., 1965; *Vėjo burės.* Eilėraščiai vaikams. V., 1968; Su P. Buitvydu: *Mėlynieji Sajanai šaukia.* Apybraižos. V., 1970; *Mano dienos.* Eilėraščiai vaikams. V., 1971; *Mes vyrai pipirai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1973; *Raudoni medžiai.* Eilėraščiai. V., 1974; *Kelias pro mirtį.* Novelių poema. V., 1978; *Gimtinės spalvos.* Eilėraščiai vaikams. V., 1979; *Vidurdienio atolai.* Eilėraščiai. V., 1980; *Švyturio ugnelė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1981; *Vandenis.* Poema vaikams. V., 1983.

SIMONAITYTĖ Ieva, g. 1897.I.23 Vanaguose (Klaipėdos raj.), m. 1978.VIII.27 Vilniuje. Prozininkė. Lietuvos TSR liaudies rašytoja (1967). Dėl ligos negalėdama lankyti mokyklos, lavinosi savarankiškai. Vertėsi siuvėjos amatu, kilnojosi iš vieno kaimo į kitą. Dalyvavo Klaipėdos krašto lietuvių jaunimo kultūrinės organizacijos „Santara" veikloje. 1921 persikėlė gyventi į Klaipėdą. Baigusi mašinraščio ir stenografijos kursus, iki 1936 dirbo įvairiose įstaigose mašininke ir vertėja. Išleidusi romaną „Aukštujų Šimonių likimas" (1936 Valstybinė premija), atsidėjo vien literatūriniam darbui. Vokietijai užgrobus Klaipėdą, apsigyveno Kaune. Nuo 1963 gyveno daugiausia Vilniuje. 1954—70 Lietuvos

TSR rašytojų sąjungos valdybos narė. 1914 išspausdino pirmą eilėraštį, vėliau rašė prozos kūrinius. Reikšmingiausiame ikitarybinio laikotarpio kūrinyje — romane „Aukštujų Šimonių likimas" vaizduojamas tragiškas Klaipėdos krašto lietuvių likimas, sukurta ryškių XIX a. antrosios pusės kaimo buities vaizdų; romane žymu romantinės tendencijos. Tarybinio laikotarpio apysakoje „Pikčiurnienė" ir romane „Vilius Karalius" vaizduojama kapitalistinių santykių formavimasis XX a. pradžios kaime, valstiečių socialinis diferenciavimasis, buožių iškilimas, įvairūs Klaipėdos krašto politinio ir kultūrinio gyvenimo reiškiniai. Vėlesnės knygos — daugiausia autobiografinio pobūdžio pasakojimai. Juose atskleista rašytojos dvasinio brendimo istorija, pasakojama apie vaikystėje, jaunystėje sutiktus žmones. Kūrybai būdinga Klaipėdos krašto buities, žmonių charakterių etnografinės specifikos perteikimas, nacionalinio sąmoningumo, priešinimosi germanizacijai problemos. Už romaną „Vilius Karalius" Simonaitytei paskirta LTSR valstybinė premija (1958). Romanai „Aukštujų Šimonių likimas", „Vilius Karalius", „Paskutinė Kūnelio kelionė", apysaka „Pikčiurnienė", visos autobiografinės knygos išverstos į rusų kalbą, „Aukštujų Šimonių likimas" — dar į latvių, estų, „Vilius Karalius" — į latvių, „Pikčiurnienė" — į latvių, lenkų, vokiečių, anglų, ispanų, kinų, prancūzų kalbas. Romano „Aukštujų Šimonių likimas" inscenizacija, pavadinimu „Urtė", pastatyta Lietuvos televizijoje (1977).

RŠT.: *Aukštujų Šimonių likimas.* Romanas. K., 1935 (kt. leid.: 1936, 1937, 1946, 1948, 1957, 1966, 1973, 1976); *Pavasarių audroj.* Romanas. K., 1938; *Vilius Karalius.* Romanas, t. 1. K., 1939 (kt. leid.: 2 t. V., 1956, 1967, 1971, 1977, 1982); *Be tėvo.* Romanas. K., 1941; *Apysakos.* K., 1948; *Pikčiurnienė.* Apysaka. V., 1953 (kt. leid.: 1955, 1975, 1980); *Raštai,* 6 t. V., 1957—58; *...O buvo taip.* Autobiografinis pasakojimas, d. 1. V., 1960; *Ne ta pastogė.* Autobiografinis pasakojimas, d. 2. V., 1962; *Nebaigta knyga.* Autobiografinis pasakojimas, d. 3. V., 1965; *Meilutis ir Gužiukas.* Apsakymas vai-

kams. V., 1967 (II leid. 1976); *Gretimos istorijėlės.* Autobiografiniai pasakojimai. V., 1968; *Paskutinė Kūnelio kelionė.* Romanas. V., 1971; *...O buvo taip.* Autobiografinė trilogija. V., 1977.

LIT.: *R. Dambrauskaitė,* Ievos Simonaitytės kūryba. Kūrybos apžvalga. V., 1958; *R. Dambrauskaitė,* Ieva Simonaitytė. Monografija. V., 1968. *J. Žėkaitė,* Pikčiurnienė.— Kn.: Literatūros klausimai. V., 1956, p. 179—189; *M. Sluckis,* Takas, atvedęs į vieškelį.— Kn.: M. Sluckis, Sunkiausias menas. V., 1960, p. 46—74; *I. Kostkevičiūtė,* Ieva Simonaitytė.— Kn.: I. Kostkevičiūtė, Literatūros dienovidžiai. V., 1964, p. 107—130; *V. Kubilius,* Skaitant „Vilių Karalių".— Kn.: V. Kubilius, Naujų kelių ieškant. V., 1964, p. 357—378.

SIRIJOS GIRA Vytautas, g. 1911. IV.12 Vilniuje. Poetas, prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1971). 1949 baigė Vilniaus universiteto medicinos fakultetą. Dirbo žurnalisto, mokytojo, redaktoriaus, 1952—54 ir 1964—69 — gydytojo darbą. Nuo 1979 TSKP narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1931. Ikitarybinių metų poezijai būdinga urbanistiniai motyvai, ekspresyvumas, dinamika, ironija, tarybinei pokario poezijai ir pjesėms — pilietiškumas, publicistiškumas, antifašistinė, antimilitarinė satyra. Apsakymuose, romanuose vaizduojama tarybinė inteligentija, „mažojo žmogaus" likimas kapitalistinėje visuomenėje, sudėtingų biografijų žmonių moraliniai ir ideologiniai klystkeliai. Prozos kūriniams būdinga įdomi intriga, tolimų šalių

egzotikos motyvai. Išvertė rusų, lenkų rašytojų kūrinių. Pagal romaną „Buenos Airės" pastatytas filmas „Adomas nori būti žmogum" (1959), pagal romaną „Raudonmedžio rojus" — Lietuvos televizijos filmas (1981). Romanas „Buenos Airės" išverstas į rusų kalbą, „Štai ir viskas" — į rusų ir latvių kalbas, „Voratinkliai draikės be vėjo" — į rusų, estų, vokiečių, lenkų, čekų kalbas, „Raudonmedžio rojus" — į rusų, čekų kalbas, „Bėgimas nuo šešėlio" — į rusų, latvių kalbas.

RŠT.: *Golas į ateitį.* Eilėraščiai. Klaipėda, 1931; *Širdys formaline.* Eilėraščiai. K., 1934; *Mergaitės ir asonansai.* Eilėraščiai. K., 1935; *Traukinys.* Eilėraštis vaikams. K., 1936; *Šešėliai nuo ekrano.* Eilėraščiai. K., 1937; *Jūra.* Eilėraštis vaikams. K., 1937; *Kaminkrėtys.* Eilėraštis vaikams. K., 1938; *Laivai.* Eilėraštis vaikams. K., 1947; *Pro amžių bėgį.* Eilėraščiai. K., 1947; *Žmonės baltais chalatais.* Apysakos. V., 1949; *Mes taikos neprašom — reikalaujam!* Originalūs ir verstiniai eilėraščiai. V., 1951; *Žmonės iš didžiojo laivo.* Apsakymai. V., 1951; Su A. Slavinu: *Ponas Pirsonas jau nebegrįš.* Pjesė. V., 1953; *Aštuntojo laivyno draugiškas vizitas.* Pjesė. V., 1954; *Algis vyksta į stovyklą.* Eilėraštis vaikams. V., 1956; *Buenos Airės.* Romanas. V., 1956; *Štai ir viskas.* Romanas. V., 1963; *Ekranas.* Eilėraščių rinktinė. V., 1967; *Voratinkliai draikės be vėjo.* Romanas. V., 1968; *Afrika be liūtų.* Kelionės įspūdžiai. V., 1970; *Susitikimas su Brunhilda.* Apsakymai ir apysakos. V., 1971; *Raudonmedžio rojus.* Romanas. V., 1972 (II leid. 1978 — Kūrinių serija, kn. 3); *Atlanto idilės.* Romanas. V., 1973; *Bėgimas nuo šešėlio.* Romanas. V., 1975 (II leid. 1980 — Kūrinių serija, Kn. 5); *Buenos Airės. Voratinkliai draikės be vėjo.* Romanai. (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1976; *Štai ir viskas. Atlanto idilės.* Romanai. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1977; *Aleksoto tiltas.* Apsakymai ir apysakos. (Kūrinių serija, kn. 4). V., 1979; *Lolita Voltareno. Kai neliepsnojo tik vanduo.* Apysaka ir romanas. V., 1980 (II leid. 1981 — Kūrinių serija, kn. 6); *Iš gyvenimo į knygą.* Straipsniai. (Kūrinių serija, kn. 7). V., 1982; *Kanarėlės.* Romanas. V., 1983.

VERT.: *M. Zoščenka,* Pasakojimai apie Leniną. K., 1940; *K. Simonovas,* Rusų žmonės. Pjesė. K., 1947; *A. Mickevičius,* Gražina. Poema. V., 1954.

LIT.: *K. Ambrasas,* Jonas Rauba, tragedija ir išpažintis.— Pergalė, 1963, Nr 2, p. 163—166; *A. Bieliauskas,* Apie šūvius į taikinį ir šūvius rikošetu.— Kn.: A. Bieliauskas, Keliai ir paminklai. V., 1963, p. 205—223; *J. Lankutis,* Jūrų romanas.— Pergalė, 1974, Nr 8 p. 164—166; *R. Kašauskas,* Pro šešėlių žaismą.— Pergalė, 1976, Nr 1, p. 132—136; *V. Kubilius,* Ironijos poetas.— Kn.: V. Kubilius, XX amžiaus lietuvių poetai. K., 1980, p. 225—235; *J. Macevičius,* Meilė ir rūpestis.— Pergalė, 1981, Nr 4, p. 158—160.

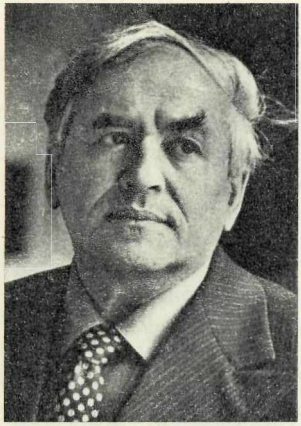

SKLIUTAUSKAS Jokūbas, g. 1925. I.10 Kaune. Prozininkas, dramaturgas, publicistas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1975). Didžiojo Tėvynės karo metais gyveno ir mokėsi Frunzėje. 1945—48 dirbo laikraščio „Tiesa", savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijose. 1945—46 buvo poeto L. Giros literatūriniu sekretoriumi. 1949 baigė Vilniaus universiteto medicinos fakultetą. Nuo 1949 dirbo gydytoju Vilniuje, Daugpilyje, Čiukčių nacionalinėje apygardoje, Vladivostoke, Kazachstane; šiuo metu — Vilniuje. Kūrinius pradėjo spausdinti 1940. Rašo daugiausia apie lietuvių literatūrinius ryšius su kitomis tarybinėmis tautomis, vaizduoja tų tautų gamtą ir žmones. Pjesėse vyrauja medikų tematika. Pjesė „Gyvenimas šaukia" 1951 pastatyta Vilniaus, 1952 Maskvos radijo teatruose; pjesė „Vaikinas su velnio plauku" 1960 pastatyta Panevėžio dramos teatre, „Daktaras Asklepijus"

(„Loterijos bilietas") — 1966 Ašchabado televizijoje. Su M. Jackevičiumi parašyta pjesė „Girdžiu muziką..." 1978 pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre, ji taip pat išleista rusų kalba. Pjesė „Gyvenimas šaukia" išversta į rusų, ukrainiečių, kirgizų, rumunų kalbas. Novelių ir apybraižų rinkinys, pjesė „Jeigu tu žmogus" išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Vaikinas su velnio plauku.* Pjesė. V., 1961; *Stepių Iliada.* Apybraižos. V., 1965; *Smėlis, saulė, svajonė.* Apybraižos. V., 1966; *Širdies liga.* Drama. V., 1967; *Iš armėniško sąsiuvinio.* Apybraižos. V., 1968; *Erelių ola.* Apysaka. V., 1971; *Riteris iš Sakartvelo.* Apybraižos ir apysaka. V., 1972; *Jaunystės eliksyras.* Apybraižos. V., 1973; su M. Jackevičiumi: *Aš girdžiu muziką.* Dokumentinė pjesė. V., 1973; *Ko milžinai nepadarė.* Apybraižos. V., 1974; *Raganų dauba.— Daktaras Asklepijus.* 2 pjesės. V., 1974; *Estiškos akvarelės.* Apybraižos. V., 1975; *Žmogus, emocijos, širdis.* Apybraiža. V., 1977; *Aukso šaknelė.* Apybraižos. V., 1977; *Kaukazo ilgaamžiai.* Apybraižos. V., 1979; *Kalnuose aidi šūviai.* Apysaka ir apybraižos. V., 1981.

SKODŽIUS Petras, g. 1927.XII.26 Kupreliškyje (Biržų raj.). Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1977). Nuo 1952 dirba laikraščio „Biržiečių žodis" redakcijoje. Nuo 1961 TSKP narys. Feljetonus, apsakymus pradėjo spausdinti 1956. Apsakymuose, humoreskose vaizduojama tarybinė tikrovė, daugiausia miesto gyvenimas, liečiami meilės, ištikimybės, šeimos, žmonių dvasinio tvirtumo klausimai; apysakoje „Didysis susivieni-

jimas" satyriškai vaizduojama buržuazijos valdomos Lietuvos valdininkija.

RŠT.: *Atsiknojusi lentelė.* Feljetonai, humoreskos, V., 1959; *Didysis susivienijimas.* Satyrinė apysaka. V., 1963; *Ji buvo moteris.* Apsakymai. V., 1967; *Meilės paslaptys.* Humoreskos. V., 1968; *Sunku būti moterimi.* Apsakymai. V., 1973; *Biržietiška mozaika.* Publicistika. V., 1976; *Kodėl katinas gaudo peles.* Satyros ir humoro rinktinė. V., 1977; *Dovana gimimo dienai.* Apsakymai. V., 1979; *Ko išmokė širdis.* Apybraižos. V., 1983.

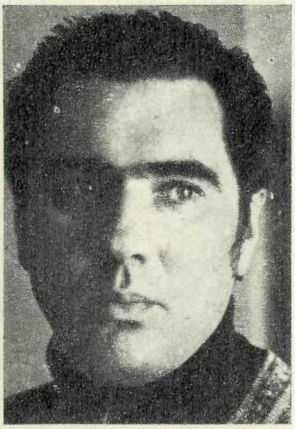

SKRIPKA Vytautas, g. 1943.V.20 Laičiuose (Molėtų raj.). Poetas, literatūros kritikas. 1962 baigė Vilniaus miškų technikumą. Kurį laiką dirbo Marcinkonių miškų ūkio Katkos girininkijoje, 1975—76 Utenos rajono laikraščio „Lenino keliu" redakcijoje. Nuo 1983 — savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1961. Poezijoje dominuoja gimtinės, jos gamtos, žmogaus kūrybinių galių poetizacija, lyrinės miniatiūros žanras. Parašė eilėraščių vaikams.

RŠT.: *Dangiškos eglės.* Eilėraščiai. V., 1969; *Jūros klėtys.* Eilėraščiai. V., 1972; *Medžio mokyklėlė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *Saulės obuolys.* Eilėraščiai vaikams. V., 1975; *Balandžio rytas.* Eilėraščiai vaikams. V., 1977; *Kantrybės medis.* Eilėraščiai. V., 1977; *Giedras mano rūpestėlis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1980; *Žinia.* Eilėraščiai. V., 1981; *Pavasario skudutis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1982.

SKUČAITĖ Ramutė, g. 1931.X.27 Palangoje. Poetė, dramaturgė. Irkutsko ir Vilniaus pedagoginiuose institutuose studijavo prancūzų kalbą. 1958—60 dirbo laikraščio „Vakarinės naujienos" redakcijoje, 1964—66 — „Eltoje". 1966—77 dirbo žurnalo „Genys", nuo 1977 dirba žurnalo „Žvaigždutė" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1957. Poezijai būdinga nuoširdumas, lyrizmas, tautosakiniai, etnografiniai įvaizdžiai, pjesėms — etinė problematika, fantastikos, nuotykių elementai. Už eilėraščių rinktinę „Žvangučiai" ir poezijos knygą „Skamba auksinis trimitas" Skučaitei paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1980). LTSR akademiniame dramos teatre pastatyta pjesė „... Ir teisė mylėti" (1967) ir pjesė vaikams „... Vienas sviedinukas man" (1966), Kauno muzikiniame teatre — pjesės vaikams „Mergytė ieško pasakos" (1972) ir „Tegu mergytė šypsosi" (1973), LTSR jaunimo teatre — pjesė vaikams „Viens-du-trys" (1974), Lietuvos televizijoje — pjesė „Mezginių pasaka" (1968), Kauno lėlių teatre — pjesė „Mane saulytė šaukė" (1981).

RŠT.: *Žydintis speigas.* Eilėraščiai. V., 1965; *Klaidų miestas.* Pasaka. V., 1966; *Keliai ir pakelės.* Eilėraščiai. V., 1969; *Gėlių gegužinė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1969; *Kiškių troleibusai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1970; *Septinta kėdė.* Pjesė. V., 1971; *Kas klausosi lietučio.* Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *Pusiausvyra.* Eilėraščiai. V., 1972; *Mergytė ieško pasakos.* Pjesė. V., 1973; *Skamba auksinis trimitas.* Eilėraščiai vaikams. V., 1975; *Žvan-*

gučiai. Eilėraščių vaikams rinktinė. V., 1976; *Apeisim ežerą.* Eilėraščiai. V., 1977; *Susiradom smuiko raktą.* Eilėraščiai vaikams. V., 1980; *Dar šneka vanduo.* Eilėraščiai. V., 1981; *Tegu mergytė šypsosi.* Pjesės. V., 1982; *Uogelės ant smilgos.* Eilėraščiai vaikams. V., 1982.

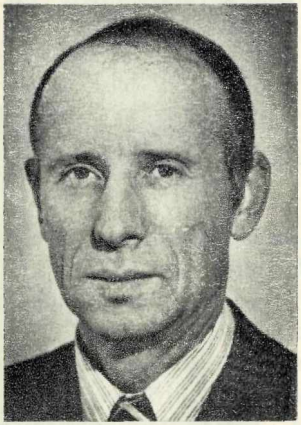

SLUCKIS Mykolas, g. 1928.X.20 Panevėžyje. Prozininkas, dramaturgas, literatūros kritikas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1978). 1945—50 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa" redakcijoje. Nuo 1950 TSKP narys. 1950—52 žurnalo „Žvaigždutė" redaktorius. 1951 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (rusų kalbos ir literatūros specialybė). 1952—54 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos prozos konsultantas. Nuo 1954 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys (1954—59 valdybos sekretorius). Apsakymus pradėjo spausdinti 1945. Ankstyvuosiuose apsakymuose, apysakose vaizduojami vaikų bei paauglių karo ir pokario metų išgyvenimai, darbininkų vaikų buitis buržuazijos valdomoje Lietuvoje. Apsakymų rinkiniams „Vėjų pagairėje", „Geriau mums nesusitikti" ir romanui „Laiptai į dangų" būdinga pokario klasių kovos, naujo socialistinio gyvenimo kūrimo vaizdai, valstiečių ir jaunų inteligentų, komjaunuolių paveikslai. Apsakymų rinkinyje „Išdaigos ir likimai", romanuose „Adomo obuolys", „Uostas mano — neramus", „Saulė va-

karop", pjesėje „Ar tavo šuo nepasiutęs" vaizduojama gyvenamojo meto inteligentijos buitis, moralinės ir psichologinės kolizijos, kritiškai vertinamas dvasinis susmulkėjimas, biurokratizmas, susvetimėjimas. Apysakoje „Svetimos aistros" parodyta savininkiškumo, egoizmo ir nežabotų aistrų pražūtingumas pokario Latvijos buožių sodybos buities fone. Sluckio romanams būdinga etinė socialinė problematika, veikėjų dvasinės krizės situacijų, prieštaringų, sudėtingų jausmų vaizdavimas, sąmonės srauto naudojimas, daugeliui apsakymų — subtilus psichologizmas, lyrinio romantinio stiliaus tradicijų plėtojimas, impresionistinis nuotaikų fiksavimas. Už apsakymų rinkinį „Žingsniai" Sluckiui paskirta LTSR valstybinė premija (1966), už apsakymų rinktinę „Aš vėl matau vėliavą" — Lietuvos komjaunimo premija (1967). Pjesė „Ar tavo šuo nepasiutęs" 1973 pastatyta LTSR akademiniame dramos teatre, 1977 — Vengrijos radijo teatre. Pagal romaną „Geri namai" 1959 Kauno jaunojo žiūrovo teatre pastatyta pjesė „Duokit jiems sparnus", pagal romaną „Laiptai į dangų" 1966 pastatytas kino filmas, pagal apysaką „Svetimos aistros" 1983 Rygos kino studijoje pastatytas kino filmas. Romanas „Laiptai į dangų" išverstas į rusų, ukrainiečių, estų, moldavų, uzbekų, armėnų, vokiečių, vengrų, čekų, rumunų, bulgarų kalbas, „Uostas mano — neramus" — į rusų, latvių, lenkų, vengrų, slovakų, čekų, prancūzų, vokiečių kalbas, „Adomo obuolys" — į rusų, slovakų, vengrų, bulgarų, vokiečių kalbas, „Svetimos aistros" — į rusų, slovakų, čekų, vokiečių, vengrų kalbas, „Saulė vakarop" — į rusų, bulgarų, čekų, vokiečių kalbas, apsakymų rinkinių — į latvių, estų, kirgizų, vokiečių, bulgarų kalbas, knygų vaikams — į rusų, latvių, ukrainiečių, baltarusių, estų, kazachų, kirgizų, vokiečių, vengrų kalbas.

RŠT.: *Aš vėl matau vėliavą.* Apsakymai vaikams. K., 1948; *Apšviestas langas.* Apsakymai. V., 1949; *Būsimasis kapitonas.* Apsakymai vaikams.

V., 1950; *Pirmas suolas.* Apsakymai vaikams. V., 1952; *Adomėlis sargybinis.* Apsakymai vaikams. V., 1953; *Sigitos jūra.* Apsakymas vaikams. V., 1954; *Geri namai.* Romanas. V., 1955 (kt. leid.: 1960, 1978 — Kūrinių serija, kn. 3); *Viržių medus.* Apsakymas vaikams. V., 1956; *Sidabrinis pinigas.* Apsakymas vaikams. V., 1957; *Kaip sudužo saulė.* Apsakymai vaikams. V., 1957; *Milžinai nenorėjo karaliais būti.* Pasaka. V., 1958; *Vėjų pagairėje.* Apsakymai. V., 1958; *Sunkiausias menas.* Straipsniai apie literatūrą. V., 1960; *Televizorius ant laiptų.* Pasakos ir vaizdelis vaikams. V., 1960; *Geriau mums nesusitikti.* Apsakymai. V., 1961; *Ko seneliai juokiasi.* Pasakos ir vaizdelis vaikams. V., 1961; *Saldžios ašarėlės.* Apsakymėliai vaikams. V., 1962; *Ačiū šelmiui akmenėliui.* Pasakos. V., 1963; *Laiptai į dangų.* Romanas. V., 1963 (kt. leid.: 1964, 1970); *Išdaigos ir likimai.* Apsakymai. V., 1964; *Nedėkingas ančiukas.* Pasakos. V., 1964 (II leid. 1967); *Žingsniai.* Apsakymų rinktinė. V., 1965; *Ugnelis, septynių nugalėtojas.* Pasaka. V., 1965; *Stebuklingoji rašalinė.* Apysaka vaikams. V., 1965; *Adomo obuolys.* Romanas. V., 1966 (kt. leid.: 1973, 1979 — Kūrinių serija, kn. 5); *Kaip broliai ėjo vėjui tarnauti.* Pasakos vaikams. V., 1966; *Aš vėl matau vėliavą.* Apsakymų vaikams rinktinė. V., 1966 (II leid. 1976); *Geležinnagė.* Pasaka. V., 1968; *Uostas mano — neramus.* Romanas. V., 1968 (kt. leid.: 1974, 1980 — Kūrinių serija, kn. 6); *Skrido bitė vakarienės.* Pasakos. V., 1969; *Merginų sekmadienis.* Apsakymai ir apysakos. V., 1971; *Vai tai dūda.* Pasakų rinktinė. V., 1972 (II leid. 1981); *Laiškanešys neturi mirti.* Apysaka pasaka. V., 1973; *Ar tavo šuo nepasiutęs.* Pjesė. V., 1974; *Svetimos aistros.* Apysaka. V., 1975; *Saulė vakarop.* Romanas. V., 1976 (II leid. 1981 — Kūrinių serija, kn. 7); *Nedidelė avarija.* Apsakymai (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1976; *Kvietimas šokiui vidurnaktį.* Apysakos ir romanas. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1977; *Laiptai į dangų.* Romanas ir pjesė. (Kūrinių serija, kn. 4). V., 1978; *Gandro batai.* Pasakos. V., 1978; *Kelionė į kalnus ir atgal.* Romanas. V., 1981 (II leid. 1983 — Kūrinių serija, kn. 9); *Sidabrinis pinigas.* Apsakymai ir apysaka. (Kūrinių serija, kn. 8). V., 1982.

LIT.: *Л. Тераколян,* Миколас Слуцкис. Очерк творчества. M., 1976. *J. Šimkus,* Knyga apie augančius žmones.— Kn.: J. Šimkus, Apie literatūrą. V., 1956, p. 351—364; *J. Lankutis,* Revoliucinių konfliktų romantika

ir sudėtingumas.— Pergalė, 1963, Nr 11, p. 134—143; *I. Kostkevičiūtė,* Mykolas Sluckis.— Lyrinė novelių knyga.— Kn.: I. Kostkevičiūtė, Literatūros dienovidžiai. V., 1964, p. 153—166, 218—231; *V. Galinis,* Romantikos ir realybės sandūroje.— Kn.: V. Galinis, Literatūra, dabartis, žmogus. V., 1966, p. 205—235; *J. Tornau,* Romano autoriaus rūpesčiai. V., 1966, p. 175—199 ir kt.; *A. Bučys,* Žmogaus grįžimas į save.— Pergalė, 1967, Nr 4, p. 119—130; *J. Bielinis,* Žmogaus koncepcijos bruožai dabartinėje lietuvių literatūroje. V., 1969, p. 53—63 ir kt.; *A. Bieliauskas,* Laiptai į šią dieną.— Kn.: A. Bieliauskas, Išdrožti sapnai. V., 1973, p. 75—90; *K. Ambrasas,* Kelias eina į priekį.— Kn.: K. Ambrasas, Kritikos etiudai. V., 1976, p. 166—186; *S. Lipskis,* Asmenybės koncepcija M. Sluckio apysakose.— Kn.: S. Lipskis, Šiuolaikinės apysakos horizontai. V., 1976, p. 216—230; *V. Ognevas,* Mykolas Sluckis ir „naujoji proza".— V. Ognevas, Lietuviška mozaika. V., 1976, p. 124—148; *A. Bučys,* Žmogus ir labirintas.— Pergalė, 1977, Nr 10, p. 138—162, 250—285 ir kt.; *A. Bučys,* Mykolas Sluckis: pokalbis su amžininku.— Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 117—147; *A. Krasnovas,* Žodžio autoritetas prozoje.— Pergalė, 1980, Nr 6, p. 139—148; *Е. Книпович,* Об авторе.— Кн.: М. Слуцкис, На исходе дня. М., 1977; *P. Bražėnas,* Žmogus ir žodis prozoje. V., 1981, p. 101—108, 131—133 ir kt.; *K. Ambrasas,* Kritikos etiudai. V., 1981, p. 137—140, 146—150 ir kt.; *P. Bražėnas,* Likimo nuokalne.— Pergalė, 1982, Nr 6, p. 131—137.

SPRINDIS Adolfas, g. 1921.I.29 Varniuose. Prozininkas, literatūros kritikas, literatūrologas. Filologijos mokslų kandidatas (1955). 1948 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1951 dirba Vilniaus universiteto lietuvių literatūros katedros dėstytoju (nuo 1962 docentas). Kūrinius pradėjo spausdinti 1941. Parengė S. Matulaičio („Atsiminimai", 1957), P. Višinskio („Raštai", 1964), Aišbės (1974), B. Pranskaus („Laikas ir literatūra", 1973) raštų rinkinius, su kitais sudarė straipsnių rinkinį „Lietuvių literatūra" (2 d., 1954—56). Apsakymams būdinga kaimo gyvenimo, medžiotojų, žvejų buities, moralinė tematika.

RŠT.: *Lietuvių literatūrinė kritika. 1861—1905.* Studija. V., 1957; *Ateina šeštadienis.* Apsakymai. V., 1964; *Trylika zuikių.* Apsakymai. V., 1967; *Senelė nori mirti.* Apsakymai. V., 1970; *Povilas Višinskis.* Monografija. V., 1978; *Atsisveikinimas su Varniais.* Apsakymai. V., 1980; *Mėlynas kalnas.* Apsakymų rinktinė. V., 1981.

SPRINDYTĖ Jūratė, g. 1952.IX.7 Vilniuje. Literatūros kritikė. 1975 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1974 dirba LTSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros institute. Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1970. Paskelbė straipsnių lietuvių tarybinės prozos, stilistikos klausimais.

RŠT.: *Kritikos akvarelės.* Straipsniai. V., 1980.

SRUOGA Balys, g. 1896.II.2 Baibokuose (Biržų raj.), m. 1947.X.16 Vilniuje. Poetas, dramaturgas, literatūrologas, teatrologas, tautosakininkas. 1915—18 studijavo Petrogrado ir Maskvos universitetų istorijos ir filologijos fakultetuose. 1924 baigė Miuncheno universitetą ir gavo filosofijos daktaro laipsnį. Kauno (1924—40) ir Vilniaus (1940—43 ir 1945—47) universitetuose dėstė rusų ir vokiečių literatūrą, teatro istoriją ir kt. disciplinas, vadovavo teatro seminarui;

nuo 1932 profesorius. Dalyvavo įvairių teatro komisijų, Lietuvių meno kūrėjų draugijos, „Vilkolakio" teatro veikloje. Buvo vienas Lietuvių draugijos TSRS kultūrai pažinti steigimo (1929) iniciatorių. 1943—45 hitlerininkų buvo kalinamas Štuthofo koncentracijos stovykloje (netoli Gdansko). Eilėraščius, straipsnius apie literatūrą pradėjo spausdinti 1911. Parašė studijų ir straipsnių apie lietuvių tautosaką, teatrą, dramaturgiją („Vaičiūno dramaturgija", 1930) ir kitais lietuvių literatūros, kultūrinio gyvenimo klausimais. Svarbiausi poezijos motyvai — gaivališka meilė, vienišumas, nusivylimas, žmogaus kūrėjo aukštinimas ir priešpriešinimas pilkai kasdienybei, gyvybinių žmogaus ryšių su gamta teigimas. Tarybinių metų poezijoje yra lietuvių tautos istorinio kelio motyvų. Sruogos poezijai būdinga simbolizmo bruožai, vaizdų fragmentiškumas, prasminiai šuoliai, asociatyvumas, muzikalumas. Istorinėse poetinėse dramose keliamos Lietuvos valstybingumo, tautinės sąmonės, liaudies interesų gynimo, liaudies kovos dėl laisvės, asmenybės santykių su tautos likimu problemos. Dramoms būdinga psichologiškai sudėtingi, realistiškai motyvuoti charakteriai, tragiškos kolizijos, poetiški lyriniai monologai. Beletrizuotų atsiminimų knygoje „Dievų miškas" ironiškomis intonacijomis pasakojama apie fašistinę koncentracijos stovyklą, hitlerinę žmonių naikinimo sistemą. Dramos pastatytos: „Milžino paunksmė" — „Jaunųjų teatre" Kaune (1934), Klaipėdos dramos teatre (1974), LTSR akademiniame dramos teatre (1979), „Baisioji naktis" — Valstybės teatre Kaune (1936), „Apyaušrio dalia" — Klaipėdos dramos teatre (1956), LTSR akademiniame dramos teatre (1956), „Pavasario giesmė" — Panevėžio dramos teatre (1965), „Dobilėlis penkialapis" — Kauno dramos teatre (1973), „Pajūrio kurortas" — Šiaulių dramos teatre (1975), „Kazimieras Sapiega" — LTSR akademiniame dramos teatre (1979). Pagal dra-

mą „Radvila Perkūnas" J. Karnavičius parašė operą (pastatyta Valstybės teatre 1937), pagal dramą „Apyaušrio dalia" B. Dvarionas parašė operą (pastatyta LTSR akademiniame operos ir baleto teatre 1959). Memuarinė knyga „Dievų miškas" išleista rusų, latvių, estų, lenkų, čekų, bulgarų, prancūzų kalbomis, dramos „Milžino paunksmė", „Apyaušrio dalia", „Pavasario giesmė" ir „Kazimieras Sapiega" — rusų kalba.

RŠT.: *Deivė iš ežero.* Poema. V., 1919; *Saulė ir smiltys.* Eilėraščiai. V., 1920; *Dievų takais.* Eilėraščiai. Klaipėda, 1923; *Dainų poetikos etiudai.* K., 1927; *„Šarūnas" Valstybės teatre.* Studija. K., 1930; *Lietuvių teatras Peterburge. 1892—1918.* Studija. K., 1930; *Rusų literatūros istorija*, 2 t. K., 1931—33; *Milžino paunksmė.* Drama. K., 1932; *Radvila Perkūnas.* Drama. K., 1935; *Baisioji naktis.* Drama. K., 1935; *Aitvaras teisėjas.* Pjesė. K., 1935; Su V. Daugirdaite-Sruogiene: *Kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepražus.* Apysaka vaikams. K., 1937; *Giesmė apie Gediminą.* Eiliuota legenda. K., 1938; *Algirdas Izborske (Vytis ir kryžius).* Pjesė. K., 1938; *Apyaušrio dalia.* Drama. K., 1945; *Kazimieras Sapiega.* Drama. K., 1947; *Raštai*, 6 t. V., 1957; *Dievų miškas.* Atsiminimai. V., 1960 (kt. leid.: 1971, 1979); *Bangų viršūnės.* Poezijos rinktinė. V., 1966; *Į mėlynus tolius.* Poezijos rinktinė. V., 1981.

VERT.: *A. Čechovas,* Trys seserys. Drama. K., 1923; *H. Heinė,* Šiaurės jūra. Eilėraščiai. K., 1946; *Sakmė apie Igorio žygį.* Poema. V., 1952.

LIT.: *A. Samulionis,* Balys Sruoga — dramaturgijos ir teatro kritikas. Studija. V., 1968; *A. Samulionis,* Balio Sruogos raštų bibliografija. V., 1970.

R. Mackonis, Pavasario giesmė pragaro dugne.— Pergalė, 1957, Nr.12, p. 65—73; *A. Rabačiauskaitė,* Balio Sruogos lyrika.— Kn.: B. Sruoga, Raštai, t. 1. V., 1957, p. 5—35; *V. Kubilius,* B. Sruogos lyrika ir dramaturgija.— Kn.: V. Kubilius, Mūsų rašytojai. V., 1958, p. 23—88; *J. Lankutis,* Dramaturgas — lyrikas.— Kn.: J. Lankutis, Lietuvių dramaturgija. V., 1958, p. 294—312; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 463—504, t. 4. V., 1968, p. 616—639; *V. Kubilius,* B. Sruogos lyrika.— Kn.: B. Sruoga,

Bangų viršūnės. V., 1966, p. 367—390; *B. Pranskus,* Jaunasis Balys Sruoga.— Kn.: B. Pranskus, Laikas ir literatūra. V., 1973, p. 160—175; *A. Samulionis,* B. Sruoga ir lietuvių dramaturgijos ugdymo klausimai.— Pergalė, 1974, Nr 10, p. 152—161; *H. Korsakienė,* Keli potėpiai Balio Sruogos portretui.— Kn.: H. Korsakienė, Susitikimai. V., 1977, p. 75—92; *G. Orentaitė,* Folklorinės leksikos įtaka B. Sruogos poetiniam žodynui.— Literatūra, 1978, t. 20, sąs. 1, p. 50—62; *A. Samulionis,* Ankstyvoji Balio Sruogos poezija ir kritika.— LTSR MA darbai. Serija A, 1979, t. 4, p. 137—149; *R. Tūtlytė,* Gairė į ekspresionizmą B. Sruogos poezijoje.— Literatūra, 1979, t. 22, sąs. 1, p. 41— 51; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 1. V., 1979, p. 435—455; *J. Lankutis,* Poetinio teatro idėja.— Kn.: J. Lankutis, Lietuvių dramaturgijos raida. V., 1979, p. 206—230.

STRIELKŪNAS Jonas, g. 1939. III.16 Putauskuose (Panevėžio raj.). Poetas. 1958—59 dirbo Vabalninko rajono laikraščio „Komunizmo švyturys", 1960 Biržų rajono laikraščio „Biržiečių žodis" redakcijose, 1961—67 įvairiose administracinėse įstaigose, 1967—78 savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1958. Poezijai būdinga gimtosios žemės, liaudies gyvenimo istorinių poslinkių motyvai, vidinis dramatizmas, kaimo gamtos ir buities realijomis pagrįsti plastiški vaizdai, skaidrus lyrizmas, dainingumas, tradicinė eilėraščių struktūra. Už eilėraščių rinkinį „Varpo kėlimas" Strielkūnui paskirta LTSR valstybinė premija (1979).

RŠT.: *Raudoni šermukšniai.* Eilėraščiai. V., 1966; *Vėjas rugiuos.* Eilėraščiai. V.,, 1971; *Varpo kėlimas.* Eilėraščiai. V., 1978; *Po tylinčiom žvaigždėm.* Eilėraščiai. V., 1982.

VERT.: *A. Isahakianas,* Mano širdis tėvynės kalnuos. Lyrika. V., 1975 (su kt.); *N. Nekrasovas,* Kam Rusioje gyventi gera. Poema. V., 1979; *F. Tiutčevas,* Lyrika. V., 1982.

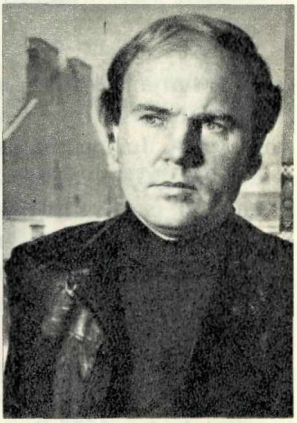

SVENTICKAS Valentinas, g. 1948. VIII.17 Delnicoje (Lazdijų raj.). Literatūros kritikas. 1972 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1974—79 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. Nuo 1977 TSKP narys. Nuo 1979 „Vagos" leidyklos vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas. Straipsnius pradėjo spausdinti 1971. Daugiausia analizuoja lietuvių tarybinę poeziją. Už monografiją „Alfonso Maldonio lyrika" Sventickui paskirta LTSR valstybinė premija (1983).

RŠT.: *Eilėraščio keliais.* Straipsniai. V., 1978; *Alfonso Maldonio lyrika.* Monografija. V., 1982.

ŠALTENIS Saulius, g. 1945.XII.24 Utenoje. Prozininkas, dramaturgas. Studijavo Vilniaus universitete. 1969—72 Lietuvos kino studijos scenarijų kolegijos narys. Nuo 1981 LTSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Kūrinius pradėjo spausdinti 1961. Kūryboje vyrauja komplikuotų psichologinių būsenų vaizdavimas. Pagrindinė tema — vaikystė, jaunystė. Būdinga kasdienybės vaizdų derinimas su fantastiniais, lyrinė ironija. Už dramaturgijos kūrinius jaunimo tematika Šalteniui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1978). Pjesė pasaka „Dingusi širdis" 1970 pastatyta Lietuvos televizijoje. Parašė scenarijus kino filmams: „Vyrų vasara" (su A. Jurovskiu, pastatytas 1971), „Herkus Mantas" (pastatytas 1972; LTSR valstybinė premija 1973), „Ties riba" (su G. Kanovičiumi, pastatytas 1972). Apsakymas „Sugrįžimas" 1975 inscenizuotas Varšuvos radijo teatre. Su L. Jacinevičiumi parašytas miuziklas „Ugnies medžioklė su varovais" (komp. G. Kuprevičius) 1975 pastatytas Valmieros (Latvija), 1976 Rakverės (Estija, pavadinimu „Meilė") dramos teatruose ir LTSR jaunimo teatre, 1977 transliuotas per Rygos televiziją, 1979 pastatytas Kijevo dramos teatre. Pjesė „Škac, mirtie, visados škac!.." 1976 pastatyta LTSR jaunimo teatre, 1978 Rygos akademiniame dramos teatre, K. Stanislavskio dramos teatre Maskvoje ir Plovdivo (Bulgarija) dramos teatre, 1979 Miškolco (Vengrija) nacionaliniame teatre, 1982 Piatra Niamco (Rumunija) jaunimo teatre, 1983 Nitros (Čekoslovakija) Bagaro teatre. Su S. Geda parašyta muzikinė

misterija „Komunarų gatvė" (komp. O. Balakauskas) 1977 pastatyta LTSR jaunimo teatre. Pjesė „Duokiškio baladės" 1978 pastatyta Kauno dramos teatre, pjesė „Jasonas" — 1978 LTSR jaunimo teatre, pjesė „Katė už durų" (su G. Kanovičiumi) — 1980 LTSR jaunimo teatre. Inscenizavo V. Korostiliovo pjesę „Pirosmani, Pirosmani...", kuri 1981 pastatyta LTSR jaunimo teatre. Parašė kino scenarijus „Kelionė į rojų" (pagal H. Zudermano apysaką „Kelionė į Tilžę", pastatyta 1980), „Riešutų duona" (pastatyta 1978), „Ilgiausias šiaudelis..." (su G. Kanovičiumi, pastatyta Rygos kino studijoje 1983). Į rusų kalbą išverstas apysakų rinkinys ir pjesė „Škac, mirtie, visados škac!..", į estų — apysakos „Riešutų duona" ir „Herkus Mantas", į gruzinų — apysaka „Atostogos", į vengrų — pjesės „Škac, mirtie, visados škac..." ir „Katė už durų", į slovakų — apysaka „Riešutų duona".

RŠT.: *Atostogos.* Apysaka ir apsakymai. V., 1966; *Riešutų duona.— Herkus Montė.* Apysakos. V., 1972; *Duokiškis.* Apysaka. V., 1977; *Škac, mirtie, visados škac!..— Jasonas.* Pjesės. V., 1978; *Atminimo cukrus.* Apsakymai ir apysaka. V., 1983.

LIT.: *G. Mareckaitė,* Tikrųjų vertybių ieškant.— Pergalė, 1967, Nr 3, p. 122—131; *A. Guščius,* Tiesės ir zigzagai.— Kn.: A. Guščius, Tiesės ir zigzagai. V., 1976, p. 77—93; *A. Bučys,* Saulius Šaltenis: žodžio savigyna.— Kn.: A. Bučys, Literatūros atvaizdai. V., 1979, p. 287—325.

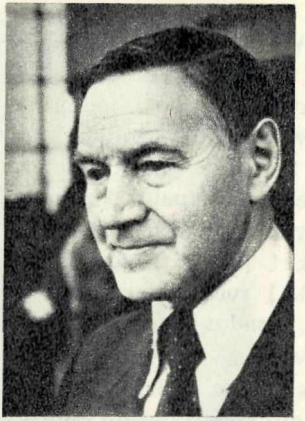

ŠARMAITIS Romas, g. 1909.X.13 Žukliuose (Ukmergės raj.). Publicistas, literatūrologas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1959), Lietuvos TSR nusipelnęs mokslo veikėjas (1961), Lietuvos TSR Mokslų Akademijos narys korespondentas (1972). Istorijos mokslų daktaras (1976). Nuo 1929 Komunistų partijos narys. Už revoliucinę veiklą apie penkerius metus kalėjo. TSRS ir Lietuvai keičiantis politiniais kaliniais, 1933 išvyko į Maskvą. Atkūrus Lietuvoje Tarybų valdžią, grįžo į Kauną. 1941 LTSR valstybinės leidyklos direktoriaus pavaduotojas ir vyriausiasis redaktorius. 1941 pasitraukęs į TSRS gilumą, dirbo LKP CK aparate Maskvoje. 1942—44 laikraščio „Tiesa" redaktoriaus pavaduotojas, 1944—45 — redaktorius. 1946—48 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos sekretorius. Nuo 1948 Partijos istorijos instituto prie LKP CK direktorius. 1949 baigė Aukštąją partinę mokyklą prie TSKP CK. Nuo 1949 LKP CK narys. 1947—64 dėstė Vilniaus universitete; nuo 1979 profesorius. Nuo 1951 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Straipsnius komunistinėje periodinėje spaudoje pradėjo spausdinti 1926. Paskelbė Lietuvos istorijos, LKP istorijos darbų, straipsnių apie lietuvių rašytojus.

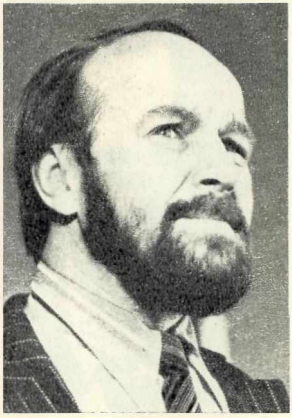

ŠAVELIS Rimantas, g. 1942.I.10 Steponiuose (Rokiškio raj.). Prozininkas. 1967 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė), 1970 — Aukštuosius dvimečius kino scenaristų ir režisierių kursus Maskvoje. 1970 dirbo inžinieriumi LTSR kinematografijos komitete ir redaktoriumi Respublikinėje filmų nuomojimo kontoroje, 1971—74 — redaktoriumi Lietuvos TSR televizijos ir radijo komitete. 1974—84 dirbo Lietuvos kino studijoje. 1976—80 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, 1978 literatūrinis konsultantas. Apsakymus pradėjo spausdinti 1965. Romane „Dievo avinėlis" savitai vaizduojamas pokario metų Lietuvos kaimas. Apsakymuose ir apysakoje daugiausia gvildenama etinė psichologinė problematika, inteligentų dvasinės kolizijos, savo vietos gyvenime ieškojimas. Lyrizmas derinamas su humoru ir ironija. Parašė scenarijus televizijos filmams: „Tadas Blinda" (pastatytas 1973), „Žemė maitintoja" (pagal P. Cvirkos romaną, pastatytas 1977), „Veidas taikinyje" (pagal G. Čestertono noveles, pastatė Centrinė televizija 1979); su Petru Dirgėla — scenarijų kino filmui „Arkliavagio duktė" (A. Vienuolio apsakymų motyvais, pastatytas 1981). Romanas „Dievo avinėlis" išverstas į rusų kalbą.

RŠT.: *Palei žalią krantą.* Apsakymai. V., 1970; *Dievo avinėlis.* Romanas. V., 1974; *Paparčio šešėly.* Apysaka ir apsakymai. V., 1980.

ŠIKŠNYS Marcelinas, g. 1874.V.2 Notiniškiuose (Radviliškio raj.), m. 1970.VIII.15 Vilniuje. Dramaturgas, prozininkas. 1897 baigė Maskvos universiteto matematikos fakultetą. 1899—1915 mokytojavo Rygoje, 1915—18 — Voronežo lietuvių gimnazijoje, 1918—39 — Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje (1922—39 jos direktorius). Dalyvavo kultūrinių draugijų „Kanklės", „Žvaigždė", „Rytas", Lietuvių mokslo draugijos veikloje. Parašė aritmetikos, algebros, geometrijos vadovėlių, matematikos terminų žodynėlį (1919). Nuo 1895 spausdino prozos vaizdelius, eilėraščius, publicistinius straipsnius. Poezijoje reiškė patriotines idėjas, apdainavo darbo žmonių vargus. Tragedija „Pilėnų kunigaikštis" — vienas pirmųjų šio žanro kūrinių lietuvių literatūroje — parašyta pagal J. I. Kraševskio apysaką „Kunigas". Tragedijoje vaizduojama lietuvių kova su kryžiuočiais. Pirmą kartą tragedija buvo pastatyta 1905 Rygoje, vėliau ir kituose mėgėjų teatruose.

RŠT.: *Pilėnų kunigaikštis.* Tragedija. Ryga, 1905 (II leid. 1911); *Sparnai.* Drama. Ryga, 1907; *Likimo bausmė.* Draminis vaizdelis. Ryga, 1911; *Rinktinė.* V., 1957; *Sparnai.* Rinktinė. V., 1973.

ŠIMKUS Jonas, g. 1906.VIII.27 Rygoje, m. 1965.X.28 Vilniuje. Prozininkas, poetas, literatūros kritikas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1956). 1925 baigė Palangos progimnaziją. Dalyvavo antifašistinėje visuomeninėje veikloje, buvo vienas „Trečio fronto" žurnalo organizatorių ir bendradarbių. 1933—40 dirbo „Lietuvos žinių" redakcijoje. Nuo 1940.VI „Lietuvos aido", vėliau „Darbo Lietuvos", „Tarybų Lietuvos" laikraščių redaktorius. Prasidėjus Didžiajam Tėvynės karui, pasitraukė į Tarybų Sąjungos gilumą. Dirbo Maskvos radijo lietuviškų laidų redakcijoje, vėliau redagavo „Tiesą", „Tarybų Lietuvą", jos priedus „Literatūra ir menas" ir „Pionierius". Nuo 1942 TSKP narys. 1944 grįžęs į Lietuvą, iki 1946 redagavo „Tarybų Lietuvą". 1946—48 laikraščio „Tiesa" redaktoriaus pavaduotojas ir savaitraščio „Literatūra ir menas" vyriausiasis redaktorius. Nuo 1945 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, 1948—54 — valdybos pirmininkas. 1954—58 žurnalo „Pergalė" redaktorius. 1947—59 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Kūrinius pradėjo spausdinti 1927. Poezijai būdinga urbanistiniai motyvai, nepasitenkinimas buržuazine tikrove, ekspresyvios intonacijos. Ikitarybinių metų apsakymuose vyrauja kaimo gyvenimo, buržuazinės žemės reformos, socialinių prieštaravimų tematika. Tarybiniuose apsakymuose vaizduojami tvirtų pažiūrų, politiškai subrendę socializmo kūrėjai. Pokario metais Šimkus paskelbė nemaža kritikos straipsnių, recenzijų apie naujas tarybinių

rašytojų knygas. Ikitarybiniais ir tarybiniais metais išvertė JAV, vokiečių ir kitų tautų rašytojų prozos knygų. Šimkaus apsakymų knyga išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Užu durų.* Eilėraščiai. Klaipėda, 1927; *Pasakos iš cemento.* Eilėraščiai. K., 1929; *Kova dėl dievo.* Apsakymai. K., 1937; *Apsakymai.* V., 1953; *Apie literatūrą.* Straipsniai. V., 1956; *Ryt bus gražu.* Apsakymai. V., 1962; *Mes iš Šventosios.* Eilėraščiai ir apsakymai. (Raštai, t. 1). V., 1968; *Narsi širdis.* Apsakymai, atsiminimai. (Raštai, t. 2). V., 1969; *Realizmo kryptimi.* Kritikos straipsniai. (Raštai, t. 3). V., 1970; *Naujo kelio pradžia.* Kritikos straipsniai. (Raštai, t. 4). V., 1970; *Apie žmones, įvykius ir save.* Dienoraščiai, laiškai, atsiminimai. (Raštai, t. 5) V., 1971; *Prie krentančio vandens.* Apysaka ir apsakymai. V., 1976.

VERT.: *A. Sinkleris,* Savanoriai Ispanijos kare. Romanas. K., 1937; *T. Dreizeris,* Dženė Gerhard. Romanas, 2 t. K., 1939; *F. E. Silanpė,* Žmonės vasaros naktį. Romanas. K., 1939 (II leid. 1966); *B. Kelermanas,* Mirties šokis. Romanas. V., 1958; *G. Mahari,* Senojo sodo istorija. Novelių romanas. V., 1962; *B. Kelermanas,* Anatolio miestas. Romanas. V., 1963; *A. Sinkleris,* 100%. Patrioto istorija. Romanas. V., 1965.

LIT.: *S. Lipskis,* Jonas Šimkus. Monografija. V., 1981.

J. Josadė, Žanro reikalavimai.— Kn.: Literatūros klausimai. V., 1956; *V. Kubilius,* Meilė ir pareiga literatūrai.— Kn.: J. Šimkus, Mes iš Šventosios. V., 1968, p. 5—22; *K. Doveika,* Jonas Šimkus — literatūros kritikas.— Kn.: J. Šimkus, Realizmo kryptimi. V., 1970, p. 5—26; *J. Būtėnas,* Jonas Šimkus.— Kn.: J. Būtėnas, Žmonės, kuriuos pažinojau. V., 1978, p. 148—163.

ŠIMKUS Vladas, g. 1936.X.15 Juciuose (Kelmės raj.). Poetas, vertėjas. 1961 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Dirbo jūreiviu Klaipėdos ekspedicinės silkių žvejybos bazės traleryje, 1962—65 žurnalo „Jaunimo gretos", savaitraščio „Literatūra ir menas", žurnalo „Švyturys", 1966—75 žurnalo „Pergalė" redakcijose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1957. Poezijoje konkretus vaizdas ar siužetas betarpiškai siejamas su autoriaus emocijomis. Pirmieji rinkiniai prisodrinti romantinių spalvų. Paskutiniųjų metų kūryboje, ypač rinkinyje „Bitės pabėgėlės", ryšku ironiškos intonacijos, satyros elementai, parodija, paradoksas. Pagal T. Tilvyčio poemą „Dičius" parašė scenarijų miuziklui „Dičiaus karjera" (pastatė Lietuvos televizija 1980; komp. R. Racevičius). Poezijos rinkinių išversta į rusų kalbą. Į lietuvių kalbą išvertė rusų, latvių, vengrų ir kitų tautų poetų eilėraščių.

RŠT.: *Gražiausia sekundė.* Eilėraščiai. V., 1960; *Kranto kontūrai.* Eilėraščiai. V., 1963; *Geležis ir sidabras.* Eilėraščiai. V., 1968; *Bitės pabėgėlės.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1973; *Nusileisk, dangau, ant žemės.* Eilėraščiai. V., 1982.

VERT.: Su J. Vaičiūnaite: *S. Kirsanovas,* Poezija. V., 1963; *A. Voznesenskis,* Poezija. V., 1965; *O. Mikulašekas,* Poezija. V., 1968; *A. Jožefas,* Poezija. V., 1972; *Š. Verešas,* Poezija. V., 1972; *A. Čakas,* Poezija. V., 1973; *V. Lugovskojus,* Amžiaus vidurys. Poemos. V., 1977; *Ch. Botevas,* Kalnai dainuoja haidukų dainą. Lyrikos rinktinė. V., 1979; *Š. Petefi,* Lyrika. V., 1980.

LIT.: *V. Kubilius,* Psichologinis realizmas plius didelis „kažin".— Pergalė, 1968, Nr 7, p. 107—114; *A. Baltakis,* Susitikimas su banga.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 202—210; *M. Martinaitis,* Triptikas apie tris. Ar juokas moka šypsotis? — Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 355—381.

ŠIOŽINYS Jonas, g. 1915.VI.26 Šiožiniuose (Utenos raj.). Poetas. 1933—36 ir 1943—45 dirbo žemės ūkyje, 1938—40 spaustuvės korektoriumi Marijampolėje. 1941—43 bibliotekos vedėjas Antalieptėje (Zarasų raj.). 1946—53 dirbo Lietuvos TSR Mokslų Akademijos bibliotekoje. 1954 baigė Vilniaus bibliotekinį technikumą, 1954—57 Vilniaus universitete studijavo bibliotekininkystę. 1957—76 dirbo laikraščio „Lietuvos pionierius" redakcijoje. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1934 vaikų ir jaunimo periodikoje. Poezijoje vyrauja gamtos ir kaimo vaizdai. Eilėraščiai pasižymi lyrizmu, dainingumu, liaudišku stiliumi.

RŠT.: *Debesėliai.* Eilėraščiai vaikams. Marijampolė, 1936; *Smėlio nameliai.* Apsakymai vaikams. Marijampolė, 1938; *Sesutės juosta.* Eilėraščiai. Marijampolė, 1939; *Bedievių šalies vaikai.* Scenos vaizdelis. Marijampolė, 1939; *Baltos langinės.* Eilėraščiai. V., 1973; *Rogių kelias.* Eilėraščiai. V., 1976; *Kiškučių vasara.* Eilėraščiai vaikams. V., 1980; *Margi vasarojai.* Eilėraščiai. V., 1981.

ŠIRVYS Paulius, g. 1920.IX.6 Padustėlyje (Zarasų raj.), m. 1979.II.24 Vilniuje. Poetas. 1940 baigė Salų žemės ūkio mokyklą. 1940—41 mokėsi karo mokykloje Vilniuje. Didžiojo Tėvynės karo metais buvo Raudonosios Armijos karys. Netoli Vitebsko pateko į vokiečių nelaisvę, 1942 pabėgo iš Minsko belaisvių stovyklos, grįžo į gimtinę, bet buvo suimtas ir išvežtas į Vokietiją. 1944 vėl pabėgo ir Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos gretose dalyvavo mūšiuose prie Šiaulių, Kelmės, Šilutės, Kurše. 1945—46 dirbo LLKJS Rokiškio rajono komitete, 1946—54 Rokiškio, Pandėlio, Merkinės, Rūdiškių laikraščių, 1954—55 „Literatūros ir meno", 1958—62 „Moksleivio" ir „Genio" redakcijose. Nuo 1950 TSKP narys. 1957 baigė Maskvos M. Gorkio literatūros instituto aukštuosius literatūros kursus. 1967—69 dirbo Klaipėdos žvejų laivyno tolimojo plaukiojimo laivo vairininku. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1947. Poezijoje apdainavo tarybinio kario žygdarbius ir jausmus, tėvynę, tautų draugystę. Poezija liaudiškai melodinga, joje gausu folklorinių įvaizdžių, gamtos personifikacijų, reiškiančių intymius žmogaus išgyvenimus. Nemažai eilėraščių tapo liaudies pamėgtomis dainomis. Už knygą „Ir nusinešė saulę miškai" Širviui paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1970), už knygą „Ilgesys — ta giesmė" — LTSR valstybinė premija (1973). Eilėraščių rinkinių išleista rusų kalba.

RŠT.: *Žygio draugai.* Eilėraščiai. V., 1954; *Ošia gimtinės beržai.* Eilėraščiai. V., 1956; *Beržų lopšinė.* Eilėraščiai. V., 1961; *Vyturėliai dainorė-*

liai. Eilėraščiai vaikams. V., 1965 (II leid. 1975); *Ir nusinešė saulę miškai.* Eilėraščiai. V., 1969; *Ilgesys — ta giesmė.* Eilėraščiai. V., 1972 (II leid. 1977).

VERT.: *S. Maršakas,* Katės namai. Pasaka-vaidinimas vaikams. V., 1964 (II leid. 1969); *Nykštukas Vilis Vinkis.* Škotų liaudies dainelės vaikams. V., 1964.

LIT.: *V. Kubilius,* Į poezijos aukštumas.— Kn.: V. Kubilius, Mūsų rašytojai. V., 1958, p. 194—222; *R. Pakalniškis,* Lyrinės baladės kelyje.— Pergalė, 1969, Nr 11, p. 164—167; *M. Martinaitis,* Mūsų keliai po dangumi.— Kn.: Poezijos pavasaris 1972. V., 1972, p. 126—130; *A. Baltakis,* Širdies dainos.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 9—16; *V. Grybas,* Posmai apie gimtąją žemę.— Kn.: V. Grybas, Išeinu su saule. V., 1977, p. 559—565; *A. Jonynas,* Poeto bruožai.— Kn.: A. Jonynas, Prie gyvo šaltinio. V., 1978, p. 255—280.

ŠULCAITĖ Vilija, g. 1929.IV.5 Jonavoje. Poetė. Lietuvos TSR nusipelniusi kultūros veikėja (1979). 1953 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1952—55 dirbo žurnalo „Tarybinė moteris" redakcijoje. 1956—64 mokytojavo Kaune. Nuo 1957 TSKP narė. 1970—75 dirbo Vyriausiojoje enciklopedijų redakcijoje. Nuo 1975 dirba Respublikiniuose pionierių rūmuose. Nuo 1981 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narė. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1948. Poezijai būdinga revoliucinės praeities, moterų revoliucionierių gyvenimo vaizdai, meilės, draugystės,

gamtos motyvai, pilietiškumas, jausmingumas. Eilėraščių rinkinys išleistas rusų kalba.

RŠT.: *Kalba moteris.* Eilėraščiai. V., 1957; *Raudonas sniegas.* Poema. V., 1967; *Sauja kmynų.* Eilėraščiai. V., 1970; *Laukinės vynuogės.* Eilėraščiai. V., 1973; *Volungė jaučia lietų.* Eilėraščiai. V., 1974; *Kraitis.* Eilėraščiai. V., 1976; *Norėčiau būti žuvėdra.* Eilėraščių rinktinė. V., 1979; *Svirtis.* Mažosios poemos. V., 1980; *Tu ir dangus.* Eilėraščiai. V., 1982; *Piešiniai ant asfalto.* Eilėraščiai vaikams. V., 1983.

VERT.: *A. Malcas,* Toksai gyvenimas. Apsakymai. V., 1951; *A. Ananjevas,* Vienuolio Grigorijaus koziriai. Apysaka. V., 1967; *Č. Aitmatovas,* Sudie, Giulsari! Apysaka. V., 1968; *I. Huseinovas,* Birbynės daina. Apysakos. V., 1970; *J. Ahas,* Pastoriaus žmona. Romanas ir apsakymai. V., 1971; *Č. Aitmatovas,* Baltas garlaivis. Apysaka. V., 1973; *G. Markovas,* Tėvas ir sūnus. Romanas. V., 1975; *Ngujen Van Bongas.* Buivolas. Apysaka. V., 1978; *Nam Kao,* Laukimas. Apysakos ir apsakymai. V., 1981; *S. Kaputikian,* Karavanai dar kelyje. Meninė apybraiža. V., 1983.

ŠURAVINAS Teodoras, g. 1889. IV.23 Batalove (RTFSR, Kostromos sr.), m. 1966.IV.10 Kaune. Vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs mokytojas (1945). 1907—15 mokytojavo Vyžuonėlėse, Kupiškyje, Skapiškyje, 1922—40 — Jurbarke, 1940—41 — Kaune. 1946—50 Kauno universiteto parengiamųjų kursų vedėjas. Išvertė į rusų kalbą lietuvių rašytojų kūrinių, į lietuvių kalbą — rusų rašytojų kūrinių. Parašė beletrizuotų mokslo populiarinimo knygų jaunimui, parengė rusų kalbos vadovėlių mokyklai.

VERT.: *Литовские народные сказки.* Рига, 1930; *Жемайте,* Избранные сочинения, 2 т. М., 1951; Su Z. Šišova: *Лаздину Пялега,* Исчезло как сон. Рассказы. Вильнюс, 1955; *Т. Иванаускас,* Записки натуралиста. Вильнюс, 1956; Su G. Kanovičium: *Б. Сруога,* Лес богов. Мемуары. Вильнюс, 1958; *А. Венцлова,* Дружба. Роман. М., 1962.

TAUTKAITĖ Eugenija, g. 1899. XII.20 Gatčinoje (Leningrado sr.), m. 1960.I.5 Vilniuje. Prozininkė. Lietuvos TSR nusipelniusi kultūros veikėja (1959). 1919 Vilniuje įstojo į komjaunimą, dalyvavo kovoje su lenkų legionieriais. Nuo 1919 Komunistų partijos narė. Dirbo partinį darbą įvairiose Lietuvos vietose. 1922 suimta ir įkalinta. TSRS ir Lietuvai keičiantis politiniais kaliniais, 1923 išvyko į Maskvą. 1925 baigė Vakarų tautinių mažumų komunistinį universitetą. 1929—35 dirbo Kominterno Vykdomajame Komitete. 1937 baigė M. Gorkio literatūros institutą. 1943—44 mokytojavo Debiosuose (Udmurtijos ATSR). 1945—48 Vilniaus pionierių rūmų, 1949—54 — tarybinių darbuotojų kursų Vilniuje direktorė. Apsakymus pradėjo spausdinti apie 1922. Apsakymams, apysakoms būdinga buržuazijos valdomos Lietuvos varguomenės gyvenimo, sunkios moterų padėties ir jų įsijungimo į revoliucinę kovą temos; gausu autobiografinių motyvų.

RŠT.: *Partijos kurjerė.* Apsakymai. Minskas, 1934; *Liaudies dukros.* Apsakymai. V., 1955; *Mažasis draugas.* Apsakymai vaikams. V., 1955 (II leid. 1969); *Pradžia.* Pjesė saviveiklai. V., 1955; *Mažasis draugas.* Pjesė vaikams. V., 1957; *Takais takeliais į didį kelią.* Atsiminimai. V., 1957; *Sargybiniai.* Apsakymai vaikams. V., 1958; *Pirmieji.* Apysaka. V., 1959 (II leid. 1977); *Raštai.* V., 1965.

TILVYTIS Teofilis, g. 1904.I.15 Gaidžiuose (Utenos raj.), m. 1969. V.5 Vilniuje. Poetas, prozininkas. Lietuvos TSR liaudies poetas (1954). 1917—22 mokėsi Panevėžyje, Šėtoje, Utenoje. 1923—30 dirbo Kaune mokesčių inspekcijoje. 1924—25 mokėsi Tautos teatro vaidybos studijoje, dalyvavo „Vilkolakio" teatro spektakliuose. 1926 prisidėjo prie avangardistinės literatūrinės keturvėjininkų grupės. 1933—40 leido ir redagavo (su H. Blazu) humoristinį savaitraštį „Kuntaplis". Suartėjęs su menininkais bei rašytojais antifašistais, bendradarbiavo žurnale „Literatūra". 1940 atkūrus Lietuvoje Tarybų valdžią, dirbo „Raštų" žurnalo redakcijoje, buvo Lietuvos TSR rašytojų sąjungos organizacinio komiteto narys. Fašistinės okupacijos metais buvo kalinamas, vėliau gyveno gimtajame kaime. 1944—45 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos atsakingasis sekretorius, 1945—69 valdybos narys. 1947—63 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Nuo

1951 TSKP narys. 1959—69 Lietuvos TSR taikos gynimo komiteto pirmininkas. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1923. Satyrinių bei humoristinių eilėraščių rinkinys „Sveiki, broliai dainininkai" (1935) Kauno karo komendanto įsakymu buvo konfiskuotas. Ankstyvieji eilėraščiai daugiausia satyriniai, parodijiniai, ekspresyvaus stiliaus. Poemoje „Artojėliai" (I ir II d.) demaskuojama buržuazijos valdomos Lietuvos „nepriklausomybė", ironiškomis ir lyrinėmis intonacijomis parodytas priešiškų socialinių jėgų susirėmimas. Poemoje „Dičius" išjuokiama buržuazinė valdininkija, jos moralė. Poemos pasižymi epigramiškumu. Tarybinei Tilvyčio poezijai būdinga socialinė bei istorinė tematika (hitlerinė okupacija, Lietuvos valstietijos kelias į socializmą), panoramiški kaimo buities vaizdai, savitas lyrikos, epo ir satyros elementų jungimas (poema „Usnynė" ir lyrinė „Artojėlių" III dalis). Išvertė rusų poetų kūrinių. Už poemą „Usnynė" Tilvyčiui paskirta TSRS valstybinė premija (1951). Pagal poemą „Dičius" pastatytas Lietuvos televizijos filmas „Dičiaus karjera" (1980). Poemos „Artojėliai", „Dičius" ir „Usnynė", eilėraščių knygų, romanas „Kelionė aplink stalą" išversti į rusų kalbą.

RŠT.: *3 grenadieriai.* Parodijos. K., 1926; *13 (Parnasas parodijose). Nuo Maironies iki manęs.* Parodijos. K., 1929; *Išpardavimas dūšios.* Poema. K., 1928; *Artojėliai.* Poema, d. 1. K., 1930 (kt. leid.: d. 1—2, 1940; d. 1—3, 1947; d. 1—4, 1965); *Ministerijos Rožė.* Romanas. K., 1931; *Dičius.* Poema. K., 1934 (kt. leid.: 1947, 1967); *Sveiki, broliai dainininkai.* Satyriniai ir humoristiniai eilėraščiai. K., 1935; *Kelionė aplink stalą.* Satyrinis romanas. K., 1936; *Kuntaplynas.* Humoristiniai eilėraščiai. K., 1939; *Baltijos vėjas.* Eilėraščiai. K., 1948; *Vilnius-Stalinabadas.* Kelionės įspūdžiai. V., 1948; *Usnynė.* Poema. V., 1949 (kt. leid.: 1951; Čikaga, 1951; V., 1962); *Rinktinė.* V., 1950; *Sonetai apie laimę.* V., 1951; *Šikšnosparniai.* Eilėraštis ir poemos „Usnynė" fragmentas. V., 1951; *Eilėraščiai.* V., 1952; *Tėvynės laukuos.* Eilėraščiai. V., 1953; *Raštai,* 3 t. V., 1954—55; *Nameliai mano brangūs.* Eilėraščiai. V., 1958; *Daina — gyvybės kaina.* Poema. V., 1962;

Deja, dar pasitaiko. Satyriniai eilėraščiai. V., 1964; *Pradalgės.* Eilėraščiai. V., 1968; *Trejos devynerios.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1972; *Laukai laukeliai.* Lyrikos rinktinė. V., 1974; *Žemė grįžta namo.* Poemos. (Kūrinių serija, kn. 1). V., 1975; *Skiedros.* Satyrinė ir humoristinė poezija. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1976; *Gimtieji akmenys.* Eilėraščiai. (Kūrinių serija, kn. 3). V., 1977; *Ministerijos Rožė.* 2 romanai. (Kūrinių serija, kn. 4). V., 1978; *Taikos sėja.* Publicistika. (Kūrinių serija, kn. 6). V., 1982; *Atviras pasikalbėjimas.* Eilėraščiai jaunimui. V., 1983.

VERT.: *A. Puškinas,* Pasaka apie žvejį ir žuvelę. V., 1949 (II leid. 1960); *A. Puškinas,* Pasaka apie popą ir apie jo berną Baldą. V., 1949; *V. Majakovskis,* Gerai! Poema. V., 1967; *V. Majakovskis,* Vladimiras Iljičius Leninas. Poema. V., 1970; *Išsiskleiskite žygy!* (Kūrinių serija, kn. 5). V., 1979.

LIT.: *V. Kubilius,* Teofilis Tilvytis. Monografinė apybraiža. V., 1956; *V. Areška,* Teofilis Tilvytis. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. K., 1977. *K. Korsakas,* Epigramų poema.— Kn.: K. Korsakas, Literatūra ir kritika. V., 1949, p. 410—432; *J. Šimkus,* Pastabos apie „Usnynę".— Kn.: J. Šimkus, Apie literatūrą. V., 1956, p. 275—295; *T. Rostovaitė,* Gražiausia daina — tiesa.— Pergalė, 1958, Nr 7, p. 161—172; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 493—519, t. 4. V., 1968, p. 515—540; *V. Areška,* T. Tilvyčio poemos „Usnynė" stilius.— Literatūra, 1962, t. 4, p. 5—29; *A. Miškinis,* Poeto jaunystė.— Pergalė, 1974, Nr 1, p. 126—138; *A. Baltakis,* Lyrikos laukai laukeliai.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 457—467; *V. Areška,* Savitas talentas.— Kn.: T. Tilvytis, Žeme, grįžk namo. V., 1975, p. 3—18; *T. Rostovaitė,* Pilietiška lyra.— Kn.: T. Rostovaitė, Heroika ir svajonė. V., 1976, p. 29—55; *J. Būtėnas,* Teofilis Tilvytis.— Kn.: J. Būtėnas, Žmonės, kuriuos pažinojau. V., 1978, p. 178—187; *R. Pakalniškis,* Lietuvių poema. V., 1981, p. 76—85 ir kt.

TRAUBERG Natalija, g. 1928.VII.5 Leningrade. Vertėja. Filologijos mokslų kandidatė (1955). 1949 baigė Leningrado universiteto užsienio kalbų fakultetą. 1949—50 dirbo Leningrado pedagoginiame užsienio kalbų institute, 1950—55 dėstė ispanų kalbą aukštojoje mokykloje Maskvoje. Vertimus pradėjo spausdinti 1954. Į rusų kalbą išvertė F. Garsijos Lorkos, G. Čestertono, L. Pirandelo, M. A. Asturijo, A. Kasonos, A. Klarko, E. de Keirošo, K. Ch. Selos, L. Bareto, M. Vargo Ljosos, V. Móro, Ch. Kortasaro, G. Parizės, M. Skorsos, F. Siro Alegrijos, S. Parkinsono, A. Matutės, P. Geliko, D. Medio ir kitų autorių knygų.

TREINYS Pranas, g. 1928.V.15 Kuktiškėse (Utenos raj.). Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1976). 1950 baigė Lietuvos TSR dramos teatro studiją, 1951 — Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1950—58 LTSR akademinio dramos teatro aktorius, nuo 1958 ir jo direktorius. Nuo 1953 TSKP narys. Apsakymus pradėjo spausdinti 1961. Kūryboje vyrauja teatralų,

liaudies menininkų gyvenimo vaizdai. Romanu „Ančiuko kryžius" pradėtas folklorinio prado sakmių romanų ciklas, savotiška mažo Lietuvos miestelio bei jo apylinkių istorinė epopėja. Žymų vaidmenį kūryboje vaidina humoristinės ir satyrinės intonacijos, liaudiškas šmaikštumas, sąmojis. Romanai „Ančiuko kryžius", „Tėvai ir krikštatėviai", „Laumės juosta", apsakymų išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Banko balandžiai.* Apsakymai. V., 1963; *Saulėlydžio vieversys.* Apysaka. V., 1965; *Saulėgrąžos pasaka.* Apsakymai. V., 1966; *Ančiuko kryžius.* Romanas. V., 1970; *Ragana, pelė ir Faustas.* Romanas ir apsakymai. V., 1971; *Tėvai ir krikštatėviai.* Sakmių romanas. V., 1972; *Laumės juosta.* Sakmių romanas. V., 1976; *Jievaro tiltas.* Sakmių romanas. V., 1980.

LIT.: *A. Bieliauskas,* Išdrožti sapnai.— Kn.: A. Bieliauskas, Išdrožti sapnai. V., 1973, p. 55—74; *A. Bučys,* Sakmių romanas.— Pergalė, 1977, Nr 3, p. 167—170; *A. Guščius,* Liaudies stichija romane.— Pergalė, 1981, Nr 2, p. 171—172.

TRIMONIS Rytis, g. 1936.XI.18 Kaune. Literatūros kritikas. 1959 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1959 TSKP narys. Nuo 1959 dirba LTSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijoje (nuo 1971 skyriaus viršininkas); nuo 1974 dar ir dėsto Vilniaus universitete. Filologijos mokslų kandidatas (1972), docentas (1982). Tyrinėja daugiausia lietuvių tarybinę poeziją. Sudarė lietuvių tarybinės

poezijos antologijas baltarusių (2 t., 1977) ir rusų (1980) kalba, parengė V. Grybo, L. Giros poezijos rinktines, straipsnių apie V. Montvilą rinkinį.

RŠT.: *Atakuojančio laiko lyrika.* Studija. V., 1976; *Žmogus ir epocha poezijoje.* Studija. V., 1981.

ULDUKIS Edvardas, g. 1932.III.18 Daliokijoje (Polocko raj., Baltarusijos TSR). Prozininkas, publicistas. LTSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1982). 1950—56 (su pertrauka) dirbo Rokiškio rajono laikraščio „Po Spalio vėliava" redakcijoje. 1956—69 „Tiesos" korespondentas Rokiškyje, Panevėžyje, Kaune, Zarasuose, Telšiuose, 1969—80 — Klaipėdoje. 1963 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). Nuo 1980 Lietuvos TSR valstybinio kinematografijos komiteto vyriausiasis redaktorius. Kūrinius pradėjo spausdinti 1949. Kūryboje vyrauja laivų statybos darbininkų, žvejų ir jūreivių gyvenimo, gamybinės bei istorinės temos. Dauguma apybraižų paremta dokumentine medžiaga, grožiniuose kūriniuose yra nuotykinių elementų. Su G. Kanovičiumi parašė scenarijų kino filmui „Žaizdos žemės mūsų" (pastatytas 1972). Apybraiža „Vanagai iš anapus" ir apysaka „Aštuntasis „Divonio" jūreivis" išverstos į rusų kalbą.

RŠT.: Su M. Chienu ir K. Šmigelskiu: *Vanagai iš anapus.* Dokumentinė apybraiža. V., 1960 (II leid. 1961); Su V. Gailiūnu: *Su šautuvu ir plūgu.* Dokumentinė apysaka. V., 1966; *Į naujas aukštumas.* Apybraiža. V., 1967; *Juodos ašaros.* Apybraižos. V., 1968; *Raudonasis žemaitis.* Apysaka. V., 1970; Su K. Verslovu: *Rokiškio Edvardo Tičkaus vidurinė mokykla.* Apybraiža. V., 1972; Su A. Martinioniu: *Ėjo kareiviai į mūšį.* Apybraižos. V., 1973; *Laimėti mėnesiai.* Apybraiža. V., 1975; *Aštuntasis „Divonio" jūreivis.* Apysaka. V., 1976; *Takas per jūrą.* Pjesė. V., 1976; su Z. Ambrazaičiu: *Už iliuminatoriaus — Atlantas.* Apybraižos. V., 1977; su S. Samsonenka: *Sakmė apie saulės namus.* Apybraižos. V., 1978; *Ciklono akis.* Apysaka vaikams. V., 1979; *Rūsčioji romantikos pusė.* Apybraižos. V., 1979; *Pašvaistė.* Romanas. V., 1981; *Bermudų trikampis.* Nuotykių apysakos. V., 1983.

URBAS Dominykas, g. 1908.IV.28 Švaininkuose (Panevėžio raj.). Vertėjas. 1935 baigė Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. 1932—40 „Sakalo" leidyklos knygų redaktorius. 1937—42 Vytauto Didžiojo kultūros muziejaus (Kaune) mokslinis bendradarbis. 1942—46 mokytojavo Panevėžyje. 1946—50 dirbo Lietuvių kalbos ir literatūros institute. 1949—70 „Vagos" leidyklos redaktorius. Grožinės literatūros vertimus pradėjo spausdinti 1932. Verčia iš rusų, prancūzų, lenkų, vokiečių, latvių, jidiš kalbų. Išvertė nemaža pasaulinės literatūros klasikų prozos knygų, pjesių Lietuvos teatrams.

VERT.: *V. Biankis*, Kur vėžiai žiemoja. Apsakymai vaikams. K., 1947; *L. Tolstojus*, Prisikėlimas. Romanas. K., 1948 (kt. leid.: 1957, 1963); *Š. Pero*, Pasakos, V., 1949; *S. Maršakas*, Dvylika mėnesių. Pasaka. V., 1949 (II leid. 1953); *Šolom-Aleichemas*, Tevjė pienininkas. Apysakos. V., 1949; Su V. Bazilevičiumi: *O. Balzakas*, Tėvas Gorijo. Romanas. V., 1949 (II leid. 1966); *V. Biankis*, Apsakymai ir pasakos. V., 1951; *A. Grigulis*, Trečioji brigada. Apysaka. V., 1952; *G. Ganeizer*, Upė dykumoje. Apysaka vaikams. V., 1952; *Stebuklingos* uogos. Rusų liaudies pasakos. V., 1953; *F. Gladkovas*, Laisvūnai. Apysaka. V., 1953; *O. Balzakas*, Prarastos iliuzijos. Romanas. V., 1954; *F. Gladkovas*, Negandų metai. Apysaka. V., 1956; *Aukso žirgeliai*. Latvių liaudies pasakos. V., 1957; *A. Brigaderė*, Nykštukas. Pjesė vaikams. V., 1958; *J. Grimas, V. Grimas*, Ežys ir kiškis. Pasaka. V., 1958; *G. Kanovičius*, Aš žiūriu į žvaigždes. Apysaka. V., 1959; *Šolom-Aleichemas*, Trys našlės. Apysaka ir apsakymai. V., 1959; *L. A. Jucevičius*, Raštai. V., 1959; *H. Falada*, O kas dabar, mažasis žmogau? Romanas. V., 1960; Su Z. Kuzmickiu: *V. Belinskis*, Rinktiniai raštai. V., 1961; *L. Tolstojus*, Pasakojimai mažiesiems. V., 1961; Su D. Rutkute: *L. Tolstojus*, Pilypukas. Apsakymai vaikams. V., 1961; *K. Ušinskis*, Gaidys ir jo šeimyna. Pasakojimai vaikams. V., 1962; Su L. Žurausku: F. Dostojevskis, Lošėjas. Apysakos. V., 1963; *F. Dostojevskis*, Užrašai iš Mirusiųjų namų. V., 1964; *L. Tolstojus*, Pasakojimai apie gyvulius. V., 1964; *M. Jastrunas*, Adomas Mickevičius. Monografija. V., 1965; *E. Zola*, Moterų laimė. Romanas. 1966; *Moljeras*, Don Žuanas. Komedija.— Kn.: Moljeras, Tartiufas ir kitos komedijos. V., 1967; *V. Biankis*, Pasakos-nepasakos. Pasakojimai vaikams. V., 1969; *F. Rable*, Gargantiua ir Pantagriuelis. Romanas. V., 1970; *J. Rotas*, Radeckio maršas. Romanas. V., 1972; *J. Parandovskis*, Liepsnojantis dangus. Romanas. V., 1973; *H. K. Andersenas*, Pasakos ir istorijos. V., 1976; *A. Upytis*, Vaivorykštės tiltas. Romanas. V., 1977; *V. Reimontas*, Fermentai. Romanas. V., 1978; *M. Meterlinkas*, Žydroji paukštė. 3 pjesės. V., 1978; *J. I. Kraševskis*, Grafienė Kozel. Romanas. V., 1979; *Princesė* Pelytė. Prancūzų pasakos. V., 1981; Su K. Kiela: *A. Ostrovskis*. Pjesės. V., 1981.

URNEVIČIŪTĖ, Pilėnienė, Dalia, g. 1932.II.2 Dauguose (Alytaus raj.). Dramaturgė, poetė, prozininkė. 1956 baigė Lietuvos žemės ūkio akademijos žemėtvarkos ir melioracijos fakultetą. 1956—59 dirbo inžiniere LTSR žemės ūkio ministerijos žemės tvarkymo valdyboje, 1960—65 — LTSR vandens ūkio projektavimo institute. Kūrinius pradėjo spausdinti 1957. Poezijoje vyrauja gamtos motyvai, apdainuojami jaunimo žygiai ir svajonės. Dramose gvildenamos aktualios moralinės problemos, jose atsispindi pokario klasių kovos ir fašistinių žvėriškumų padariniai. Drama „Vadink mane motina" 1965 pastatyta Kauno, 1972 — Lvovo, Ivano-Frankovsko, Fastovo dramos ir Dnepropetrovsko ukrainiečių dramos teatruose bei Rygos radijo teatre, komedija „Numintas slenkstis" 1966 pastatyta Kauno dramos teatre, drama „Tėvuko žaislai" — 1967 Kauno, 1969 Kalugos, Petrozavodsko, Noginsko, Tobolsko ir Kostromos dramos teatruose, 1972 Kišiniovo „Lučaferul" teatre, 1973 Belomorsko (Karelijos ATSR) dramos teatre, 1978 (pavadinimu „Žaislai") Maskvos mimikos ir gesto teatre; drama „Tyluva — 2 km" 1967 pastatyta Kauno dramos teatre, 1974 Rygos televizijoje. Pjesės „Apgamas" 1967 ir „Daltonikai" 1973 pastatytos Vilniaus televizijoje, pjesė „Pagonė" — 1976 Kauno dramos teatre. Į rusų kalbą išverstos pjesės „Vadink mane motina", „Tėvuko žaislai", „Tyluva — 2 km" ir apysaka „Oranžinis šalmas". Pjesė „Vadink mane motina" taip pat išversta į ukrainiečių kalbą, pjesė „Pagonė" — į slovakų kalbą.

RŠT.: *Gegužio lietus.* Eilėraščiai. V., 1960; *Septyni slėniai.* Eilėraščiai. V., 1965; *Vadink mane motina.* Drama. V., 1966; *Tėvuko žaislai. Tyluva — 2 km.* Dramos. V., 1968; *Našlės rūtos.* Apysakos. V., 1972; *Pagonė.* Pjesės. V., 1975; *Stiklinis namas.* Apysaka. V., 1978; *Taškas.* Pjesės. V., 1979; *Sekmadienių salos.* Eilėraščiai. V., 1981; *Pjesės.* V., 1982.

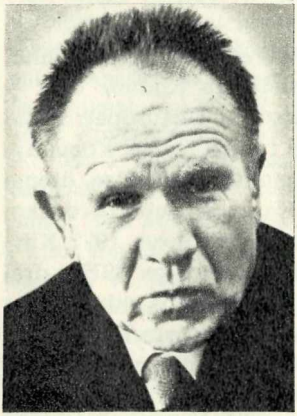

USAČIOVAS Jonas, g. 1920.XII.5 Juozapave (Telšių raj.). Prozininkas. Dirbo staliumi. Mokėsi Jonavos gimnazijoje. 1939 įstojo į LKJS. 1942—43 Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. Nuo 1943 TSKP narys. 1948 baigė Centrinę komjaunimo mokyklą prie VLKJS CK, 1958 — Maskvos M. Gorkio literatūros institutą. 1949—61 dirbo partinį ir administracinį darbą Alytuje, Kalvarijoje, Skuode. Apybraižas, apsakymus pradėjo spausdinti 1952. Romane „Nemunas laužia ledus" pavaizdavo Lietuvos pokario kaimą, kolūkių kūrimąsi. Romanas išverstas į rusų kalbą.

RŠT.: *Nemunas laužia ledus.* Romanas. V., 1956.

VAIČIŪNAITĖ Judita, g. 1937. VII.12 Kaune. Poetė. 1959 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1962—66 dirbo laikraščio „Literatūra ir menas", 1973—74 — biuletenio „Kalba Vilnius" redakcijose. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1956. Poezijoje tapybinis materialaus pasaulio vaizdavimas siejamas su muzikiniu, intymus pasakojimas — su kultūrinėmis ir visuomeninėmis šių dienų realijomis. Lyriniai išgyvenimai dažnai asocijuojami su istoriniais faktais, praeities kultūros, meno objektais. Pjesės vaikams „Skersgatvio pasaka" 1972 ir „Mėnulio gėlė" 1975 pastatytos LTSR jaunimo teatre, pjesės „Klouno koncertas" 1974 ir „Klouno koncertas — 76" 1976 Vilniaus „Lėlės" teatre. Eilėraščių rinkinys išleistas rusų kalba.

RŠT.: *Pavasario akvarelės.* Eilėraščiai. V., 1960; *Kaip žalias vynas.* Eilėraščiai. V., 1962; *Per saulėtą gaublį.* Eilėraščiai. V., 1964; *Vėtrungės.* Eilėraščiai. V., 1966; *Po šiaurės herbais.* Eilėraščiai. V., 1968; *Pakartojimai.* Eilėraščiai. V., 1971; *Spalvoti piešiniai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1971; *Klajoklė saulė.* Eilėraščiai. V., 1974; *Balkonas penktame aukšte.* Eilėraščiai vaikams. V., 1976; *Neužmirštuolių mėnesį.* Eilėraščiai. V., 1977; *Mėnulio gėlė.* Pjesės pasakos. V., 1979; *Pavasario ileita.* Pjesės. V., 1980; *Šaligatvio pienės.* Eilėraščiai. V., 1980; *Karuselės elnias.* Eilėraščiai vaikams. V., 1981.

VERT.: Su V. Šimkumi: *S. Kirsanovas,* Poezija. V., 1963; *A. Achmatova,* Poezija. V., 1964; Su J. Lapienyte: *L. Kerolis,* Alisa veidrodžių karalystėje.

Apysaka pasaka vaikams. V., 1965; *G. Leonidzė,* Poezija. V., 1966; *F. Hrubinas,* Poezija. V., 1968; *S. Mogilevskaja,* Violončelė Santa Tereza. Apysaka. V., 1973; *V. Krapivinas,* Pažvelk į tą žvaigždę. Apsakymai ir apysakos. V., 1976; *O. Bergolc,* Blokados kregždė. Lyrika. V., 1979; Su J. Jakštu: *D. Maksimovič,* Nebėra daugiau laiko. Eilėraščiai. V., 1983.

LIT.: *V. Kubilius,* Lyrinis herojus ir lyrinės akimirkos.— Pergalė, 1962, Nr 10, p. 159—162; *R. Pakalniškis,* Mieste — žuvėdros ir kovarniai.— Pergalė, 1969, Nr 2, p. 154—158; *A. Baltakis,* Spalvingai, nuoširdžiai, natūraliai.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 174—184; *K. Nastopka,* Tarp dviejų erdvių.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 342—354.

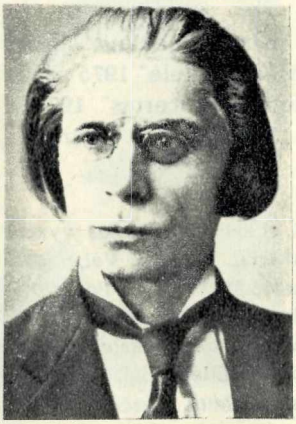

VAIČIŪNAS Petras, g. 1890.VII.11 Piliakalniuose (Jonavos raj.), m. 1959.VI.7 Vilniuje. Poetas, dramaturgas, vertėjas. 1914—18 studijavo Petrogrado psichoneurologijos institute. Nuo 1920 gyveno Kaune. 1920—23 buvo Kauno dramos teatro direkcijos narys. 1930—35 dirbo Tautosakos komisijoje. 1935—39 Valstybės teatro (Kaune) repertuaro komisijos narys. 1941—45 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos bibliotekos direktorius. 1945—54 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti apie 1915 Petrogrado lietuvių spaudoje. Ankstyvajai lyrikai būdingi gimtojo krašto meilės, gamtos, gyvenimo džiaugsmo motyvai, simbolistinio-romantinio stiliaus bruožai.

Tarybinių metų poezijoje iškilo filosofinė refleksija, aforistinė forma. Komedijose, dramose pavaizdavo buržuazinių valdininkų, verteivų savanaudiškumą, dvasinį rambumą, šeimos santykių, papročių pagedimą, aukštino moralinio tyrumo, kūrybiškumo idealus. Išvertė nemaža pasaulinės klasikos dramos kūrinių. Pirmąją pjesę „Pražydo nuvytusios gėlės" 1916 Petrograde pastatė Skrajojamasis J. Vaičkaus teatras. 1919 Vilniuje tas pats teatras pastatė pjesę „Aukos". Vėliau dauguma dramų (Vaičiūnas jų parašė daugiau kaip 20) buvo pastatytos Valstybės teatre (Kaune), kai kurios — Šiaulių, Klaipėdos, Panevėžio dramos teatruose. Vaičiūno pjesių yra statę latvių (Rygos, Liepojos), estų teatrai. Tarybiniais metais LTSR akademiniame dramos teatre pastatyta pjesė „Patriotai" (pavadinimu „Ekscelencijos", 1955), Šiaulių dramos teatre — „Prisikėlimas" (1956 ir 1977) ir „Tuščios pastangos" (1964).

RŠT.: *Mano taurė*. 2 pjesės. V., 1920; *Milda, meilės deivė*. Pasaka drama. K., 1920; *Rasoti spinduliai*. Eilėraščiai. K., 1923; *Pražydo nuvytusios gėlės*. Pjesė. Kaunas — Vilnius, 1923; *Giedrėjanti sąžinė*. Drama. K., 1924; *Tekanti saulė*. Eilėraščiai. K., 1925; *Tuščios pastangos*. Komedija. K., 1926; *Gimtuoju vieškeliu*. Eilėraščiai. K., 1927; *Nuodėmingas angelas*. Drama. K., 1927; *Patriotai*. Komedija. K., 1927; *Sudrumstoji ramybė*. Drama. K., 1927; *Amžiais už Vilnių dės galvą lietuvis*. Eilėraščiai. K., 1928; *Laimės gėlė*. Pjesė pasaka. K., 1929; *Stabai ir žmonės*. Pjesė. K., 1929; *Aukštaičių pasakos*. Literatūriškai apdorotos liaudies pasakos. K., 1934; *Saulės lobis*. Eilėraščiai. K., 1935; *Sulaužyta priesaika. Pjesė. K., 1935; Liepsnojančios širdys*. Drama. K., 1936; *Naujieji žmonės*. Komedija. K., 1937 (II leid. 1938); *Aukso gromata*. Pjesė. K., 1938; *Varpų giesmė*. Drama. K., 1939; *Tėviškės pastogėj*. Pjesė. K., 1941; *Rinktinė*. Eilėraščiai. K., 1946; *Dramos*. V., 1956; *Paukščių taku*. Eilėraščių rinktinė. V., 1962; *Gyvenimo preliudai*. Poetinės miniatiūros. V., 1969; *Dramos ir komedijos*, 2 t. V., 1971; *Iš tolių beribių*. Lyrikos rinktinė. V., 1973; *Erdvių ugnys*. Rinktinė. V., 1980.

VERT.: *G. Hauptmanas*, Susitaikymo šventė. Drama. K., 1921; *K. Hamsunas*, Vakarų aušra. Drama. K., 1922; *K. Hamsunas*, Ties karalijos anga. Drama. K., 1922; *K. Hamsunas*, Gyvenimo žaislas. Drama. K., 1922; *S. Pšibiševskis*, Sniegas. Drama. K., 1922; *J. Slovackis*, Lilia Veneda. Tragedija. K., 1923; *F. Šileris*, Klasta ir meilė. Drama. Kaunas-Vilnius, 1923; *J. Chšanovskis*, Senosios lenkų literatūros istorija. K., 1924; *H. Druckis-Liubeckis*, Taip mirdavo lietuviai. Drama. K., 1924; *B. Chlebovskis*, Lenkų literatūra. 1795—1905. K., 1926; *M. Roitas*, Lietuvos žygiai. Apysakos. K., 1926; *H. Ibsenas*, Helgelando kovotojai. Drama. K., 1928; *M. Meterlinkas*, Mėlyna paukštė. Drama. K., 1928; *J. Slovackis*, Baliadina. Tragedija. K., 1929; *F. Šileris*, Plėšikai. Tragedija. K., 1929 (II leid. 1971); *F. Šileris*, Don Karlas. Drama. K., 1930; *M. Gorkis*, Italijos vaizdai. Apsakymai. K., 1934; *M. Meterlinkas*, Sesuo Beatrisa. Pjesė. K., 1939; *M. Meterlinkas*, Tentažilio mirtis. Tragedija. K., 1939; *M. Meterlinkas*, Viduj. Drama. K., 1939; *O. Vaildas*, Nerimta komedija. Komedija. K., 1939; *A. Arbuzovas*, Tania. Drama. V., 1955; *F. Šileris*, Plėšikai. Klasta ir meilė.— Kn.: F. Šileris, Dramos. V., 1959.

LIT.: *B. Sruoga*, Vaičiūno dramaturgija. Studija.— Darbai ir dienos, 1930, t. 1, p. 5—121; *J. Lankutis*, Petras Vaičiūnas — moralinės dramos atstovas.— Kn.: J. Lankutis, Lietuvių dramaturgija. V., 1958, p. 255—273; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 1. V., 1961, p. 604—619; *V. Galinis*, Petro Vaičiūno poezija.— Kn.: P. Vaičiūnas, Paukščių taku. V., 1962, p. 5—22; *J. Paukštelis*, Į saulėtą grožį.— Kn.: J. Paukštelis, Dažnai prisimenu juos. V., 1979, p. 206—235; *J. Lankutis*, Dienos aktualijų pjesė.— Kn.: J. Lankutis, Lietuvių dramaturgijos raida. V., 1979, p. 266—292.

VAINILAITIS Martynas, g. 1933. I.26 Mergežeryje (Varėnos raj.). Poetas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1983). 1956—57 Kapsuko dramos teatro aktorius, dirbo Kapsuko rajono laikraščio „Naujasis kelias" redakcijoje. 1957 baigė Lietuvos TSR konservatorijos teatrinį fakultetą. 1957—58 dirbo žurnalų „Žvaigždutė", „Moksleivis", 1959—60 laikraščio „Lietuvos pionierius" redakcijose, 1965—66 Respublikinėje bibliotekoje. Nuo 1973 žurnalo „Genys" redaktoriaus pavaduotojas. Nuo 1973 TSKP narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1953. Rašo daugiausia vaikams. Vaizduoja gamtą, vaikus, žvėris, paukščius, jų gyvenimą ir elgesį asocijuodamas su žmonių, ypač vaikų, gyvenimu ir elgesiu. Su D. Levickaite sudarė vaikų poezijos bibliografiją „Kelionė į poezijos šalį" (1969). Už eilėraščių vaikams rinkinį „Mano volungėlė" Vainilaičiui paskirta LTSR valstybinė premija (1976). Kūrinių išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Vyturiai palydi plūgą.* Eilėraščiai. V., 1960; *Pupų pėdas.* Eilėraščiai vaikams. V., 1963; *Grigo ratai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1964; *Pramuštgalvis beždžioniukas.* Eiliuotas pasakojimas vaikams. V., 1964; *Ežio namas.* Poemėlė pasaka vaikams. V., 1967 (kt. leid.: 1968, 1977); *Varnėnų skudučiai.* Eilėraščiai vaikams. V., 1967; *Dundulis dunda.* Eilėraščiai. V., 1969; *Mano volungėlė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1975; *Nupiešiu tėvynę.* Poemėlė vaikams. V., 1975; *Kiškių pilaitė.* Eilėraščiai vaikams. V., 1978; *Mėnulio gėlė.* Pjesės, pasakos. V., 1979; *Mano volungėlė.* Rinktinė. V., 1981 (II leid. 1982); *Juokų maišelis.* Eilėraščiai vaikams. V., 1983.

VERT.: *S. Maršakas*, Bagažas. Eiliuotas pasakojimas. V., 1963; *T. Mavrina*, Trikinkė. Pasakaitė. V., 1972; Su K. Kubilinsku: *K. Čiukovskis*, Pasakos. V., 1974.

LIT.: *V. Auryla*, Kaip gieda volungė.— Pergalė, 1975, Nr 12, p. 160—163; *A. Dabulskis*, Valanda su Martynu Vainiłaičiu.— Literatūros panorama 76. V., 1977, p. 159—164.

VAIRAS-RAČKAUSKAS Karolis, g. 1882.XI.16 Šiaudinėje (Akmenės raj.), m. 1970.IV.3 Kaune. Vertėjas, prozininkas, poetas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1957). Mokėsi Šiaulių ir Tartu gimnazijose, Kauno kunigų seminarijoje. Kunigu netapo. 1907 išvykęs į JAV, dalyvavo lietuvių socialistų veikloje. 1910—11 redagavo laisvamanių žurnalą „Laisvoji mintis", 1911—19 — Susivienijimo lietuvių Amerikoje žurnalą „Tėvynė". 1923—28 dirbo Lietuvos atstovybėje Anglijoje, 1929—32 — Lietuvos konsulate Pietų Afrikoje (Keiptaune). 1933 grįžo į Lietuvą. Bendradarbiavo spaudoje, vertė užsienio rašytojų knygas. 1940—47 Respublikinės bibliotekos direktoriaus pavaduotojas, mokslinis sekretorius. 1949—69 P. Cvirkos memorialinio muziejaus (Kaune) direktorius. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1905, apsakymus — 1911. Poezijoje vyrauja darbininkų gyvenimo ir revoliucinės kovos motyvai, prozoje — kunigijos savanaudiškumo, skurdžios lietuvių valstiečių buities temos, demokratinių idėjų

alegorijos. Parašė mokslo populiarinimo knygų, brošiūrų, biografinių apybraižų, išvertė A. Bebelio, J. Marchlevskio, G. Kirkpatriko, M. Dragomanovo, H. Velso, V. Klakstono publicistinių ir mokslo populiarinimo knygų. Tarybiniais metais parengė albumus apie P. Cvirką, S. Nėrį.

RŠT.: *Rosijos caras (Monologas). Ir politiško turinio eilės.* Filadelfija, 1908; *Eilėmis ir proza.* Čikaga, 1909; *Pražuvo.* Apsakymas. Skrantonas, 1911; *Girnikas Pašakarnis. Begėdis. Jonas.* Apsakymai. Skrantonas, 1911; *Prakeikimas.* Apsakymas. (JAV), 1914; *Rinktinė.* V., 1957; *Пережитое.* Стихи, рассказы, публицистика. M., 1959; *Kunigas maištininkas.* Biografinė apybraiža apie V. Dembskį. V., 1967.

VERT.: *E. Volesas,* Dievo žvaigždė. Apysaka. V., 1907; *P. Merimė.* Baltramiejaus naktis. Apysaka. Niujorkas, 1909; *P. Heizė,* Magdalės Marija. Drama, perdirbta į apysaką. Čikaga, 1910; *L. Tolstojus,* Nuo degtinės. Komedija. Niujorkas, 1912; *Ezopas,* Pasakos. Niujorkas, 1914 (II leid. 1936); *M. Gorkis,* Ant dugno. Drama. Niujorkas, 1916; *M. Meterlinkas,* Šv. Antano stebuklas. Komedija. Bostonas, 1920; *Volteras,* Kandidas. Apysaka. Klivlendas, 1922 (II leid. K., 1922); *H. R. Hagardas,* Karaliaus Saliamono kasyklos. Apysaka. Kaunas-Vilnius, 1923; *R. Tagorė,* Gitanžali. Poezija, išversta proza. K., 1924; *H. Longfelas,* Hiavatos giesmė. Poema. K., 1929; *G. Baiţonas,* Manfredas ir Sardanapalas. Eiliuotos dramos. K., 1936; *T. Dreizeris,* Amerikoniškoji tragedija. Romanas. K., 1937 (kt. leid.: 1953, 1964); *P. Bak,* Pirmoji žmona ir revoliucija. Romanas. K., 1939; *A. Kroninas,* Citadelė. K., 1939 (kt. leid.: 1940, 1957); *Dž. Steinbekas,* Rūstybės kekės. Romanas. K., 1947; *E. Volfertas,* Tekerio gauja. Romanas. V., 1950; *T. Dreizeris,* Genijus. Romanas. V., 1950 (II leid. 1963); *F. Kuperis,* Paskutinis mohikanas. Apysaka. V., 1953; *F. Kuperis,* Pėdsekys. Apysaka. V., 1954; *T. Dreizeris,* Finansininkas. Romanas. V., 1958 (II leid. 1966).

LIT.: *J. Šimkus,* Karolis Vairas-Račkauskas.— Kn.: J. Šimkus, Realizmo kryptimi. V., 1970, p. 442—446; *J. Būtėnas,* Karolis Vairas-Račkauskas. — Kn.: J. Būtėnas, Istoriografo užrašai. V., 1974, p. 356—375.

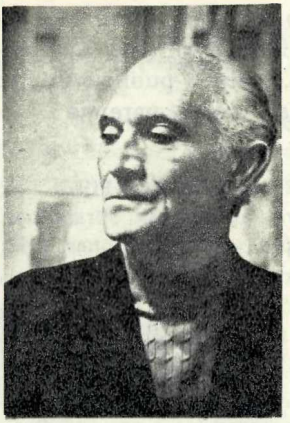

VAISBERGAS Leonidas, g. 1925. II.13 Rostove prie Dono. Prozininkas. Lietuvos TSR nusipelnęs žurnalistas (1980). Rašo rusų kalba. Dalyvavo Didžiajame Tėvynės kare. Nuo 1947 gyvena Lietuvoje. 1949—71 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa" redakcijoje. Nuo 1953 TSKP narys. 1956 baigė Baltarusijos universiteto žurnalistikos fakulteto neakivaizdinį skyrių. Nuo 1971 dirba laikraščio „Sovetskaja Litva" redakcijoje. Pirmasis straipsnis išspausdintas 1947. Apysaka „Laivų kapinėse" išversta į lietuvių kalbą.

RŠT.: *Путешествие в страну Агнирен.* Повесть для детей. M., 1961; *Маяк на берегу Шешупе.* Повесть для детей. M., 1963; *Хозяин.* Повесть. Вильнюс, 1963; *Повести.* [Тайна корабельного кладбища; И я плавал по Дунаю]. Для детей. M., 1964; *Почему ты тогда не ушел?..* [Снаряды]. Повести. Вильнюс, 1969; Su M. Mirskiu: *Subrendimas.* Apybraižos. V., 1970; *Двое в пути.* Повести. Вильнюс, 1974 (II leid. 1976); *Вилла на Зеленой горе.* Документальная повесть. Вильнюс, 1976; *Išmėginimas.* Apybraiža. V., 1977; *Juodasis saulės akmuo.* Apybraižos. V., 1979; *Голубые перезвоны. Рассказы Серебристой Чайки* [для детей]. Вильнюс, 1981.

VALAITIS Viktoras, g. 1916.II.18 Laukiniškėje (Šakių raj.), m. 1943. XII.21 Gorodoko rajone (Baltarusijos TSR). Poetas. Nuo 1934 komjaunuolis, nuo 1939 Komunistų partijos narys. Už revoliucinę veiklą keletą kartų kalintas. 1940—41 Šakių apskrities, Jankų valsčiaus žemės ūkio komisijos pirmininkas, Šakių miesto, apskrities vykdomojo komiteto pirmininkas. Didžiojo Tėvynės karo metais Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. Žuvo fronte. Eilėraščius spausdino fronto laikraštyje „Tėvynė šaukia", almanache „Kovos lauke". Valaičio poezijai būdinga meilės gimtajam kraštui, daugianacionalinės tarybinės Tėvynės motyvai, neapykanta hitleriniams grobikams, tikėjimas tarybinės liaudies pergale.

RŠT.: *Žygyje.* Eilėraščiai ir apysakos fragmentas. V., 1953; *Atakon žengiu.* Eilėraščiai, proza, draugų atsiminimai. V., 1978.

VALBASYS Linas, g. 1909. I.11 Juodpėnuose (Kupiškio raj.). Poetas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1979). 1927 emigravo į Braziliją. Dirbo darbininku San Paule. 1928—30 Susivienijimo lietuvių Brazilijoje veikėjas. 1932—56 Brazilijos Komunistų partijos narys. Dalyvavo Amerikos lietuvių darbininkų literatūros draugijos veikloje. Bendradarbiavo pažangiojoje Lotynų Amerikos ir JAV lietuvių spaudoje. 1956 grįžo į Lietuvą. 1957—64 dirbo žurnalo „Švyturys" redakcijoje. Nuo 1963 TSKP narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1928.

RŠT.: *Leiskit į tėvynę.* Eilėraščiai. V., 1958; *Pusė amžiaus tropikuose.* Atsiminimai. V., 1966; *Romuko nuotykiai Brazilijoje.* Apsakymas vaikams. V., 1972 (II leid. 1981); *Po Pietų Kryžium.* Eilėraščiai. V., 1975.

VERT.: *K. M. de Žezus,* Sąšlavynas. Dienoraštis. V., 1962; *P. Neruda,* 20 eilėraščių apie meilę ir viena nevilties daina. V., 1971; *M. Lobatas,* Sasio paslaptys. Apysaka vaikams. V., 1973.

VALSIŪNIENĖ Valerija, g. 1907. V.4 Žydeliuose (Panevėžio raj.), m. 1955.IX.25 Vilniuje. Poetė. 1930 baigė Telšių mokytojų seminariją. 1930—40 mokytojavo Šiaulių apskrities ir miesto mokyklose. Didžiojo Tėvynės karo metais gyveno Krasnojarsko krašte, dirbo pedagoginį darbą Debiosuose (Udmurtijos ATSR). Po karo gyveno Vilniuje. 1945—47 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos klubo vedėja, 1948—54 Rašytojų sąjungos poezijos konsultantė. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1927. Poezijai būdinga pilietiškumas, socializmo kūrimo, taikaus darbo, kovos su buržuaziniais nacionalistais, tautų draugystės temos, pakili, šventiška nuotaika. Eilėraščių ir poemų knygų išversta į rusų kalbą.

RŠT.: *Tėviškėle, tu gražil* Eilėraščiai vaikams. K., 1938; *Gintaro lazdelė.* Eiliuota pasaka. K., 1940; *Daina apie Marytę Melnikaitę.* Poema. K., 1946; *Šviesi diena.* Eilėraščiai ir poemos. K., 1947; *Iš širdies.* Eilėraščiai ir poemos. K., 1948; *Ramutis nedidutis.* Eilėraštis vaikams. V., 1949; *Rinktinė.* V., 1950; *Veronika.* Poema. V., 1952; *Lyrika.* V., 1953; *Mergaitė iš Nemuno krašto.* Eilėraščiai vaikams. V., 1953; *Pionierių traukinys.* Eilėraštis vaikams. V., 1953; *Rinktiniai raštai,* 2 t. V., 1957; *Žemė audžia pavasario dainą.* Poezijos rinktinė. V., 1962 (II leid. 1977).

LIT.: *L. Lisenkaitė,* Valerija Valsiūnienė.— Kn.: V. Valsiūnienė, Rinktiniai raštai, t. 1. V., 1957, p. 5—33; *V. Kubilius,* Poema apie socialistinį kaimą.— Kn.: V. Kubilius, Mūsų rašytojai. V., 1958, p. 261—272; *Lietuvių literatūros istorija,* t. 4. V., 1968, p. 487—497; *J. Šimkus,* Valerija Valsiūnienė.— Kn.: J. Šimkus, Realizmo kryptimi. V., 1970; p. 389—410; *A. Baltakis,* Poetės laimėjimai ir nesėkmės.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 49—76; *R. Trimonis,* Atakuojančio laiko lyrika. V., 1976; p. 136—169.

VANAGAS Rimantas, g. 1948.X.10 Pesliuose (Anykščių raj.). Poetas. 1971 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1970—76 dirbo žurnalo „Jaunimo gretos" redakcijoje. Nuo 1976 dirba žurnalo „Moksleivis" redakcijoje (nuo 1981 vyriausiasis redaktorius). Nuo 1976 TSKP narys. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1966. Eilėraščių rinkinys išleistas rusų kalba.

RŠT.: *Autobiografijos pradžia.* Eilėraščiai. V., 1978; *Šita žemė.* Eilėraščiai. V., 1983.

VENCLOVA Antanas, g. 1906.I.7 Trempiniuose (Kapsuko raj.), m. 1971.VI.28 Vilniuje. Poetas, prozininkas, literatūros kritikas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1954), Lietuvos TSR liaudies rašytojas (1965). Lietuvos TSR Mokslų Akademijos narys korespondentas (1949). 1932 baigė Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. Mokytojavo Kaune (1933—34 ir 1939—40), Klaipėdoje (1934—39). 1930—31 redagavo žurnalą „Trečias frontas", 1939—40 — al-

manachą „Prošvaistė". Dalyvavo darbininkų sporto klubo „Viltis" (1928—31) veikloje. 1940 buvo Liaudies Seimo narys ir sekretorius, Liaudies Seimo Įgaliotosios delegacijos į TSRS Aukščiausiąją Tarybą dėl Lietuvos priėmimo į TSRS narys. 1940—43 Lietuvos TSR švietimo liaudies komisaras. Prasidėjus Didžiajam Tėvynės karui, pasitraukė į TSRS gilumą. 1942—44 gyveno Maskvoje. 1944—46 Kauno universiteto docentas. Nuo 1946 gyveno Vilniuje. Nuo 1949 buvo TSRS taikos gynimo komiteto narys, dalyvavo tarptautinėse taikos šalininkų konferencijose, kongresuose. 1940—47, 1955—59 ir 1963—71 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos, 1941—62 TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Nuo 1950 TSKP narys. 1952—60 LKP CK narys. Nuo 1945 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, 1954—59 valdybos pirmininkas. 1946—54 TSRS rašytojų sąjungos sekretoriato, 1954—59 sąjungos valdybos prezidiumo narys. Eilėraščius, apsakymus pradėjo spausdinti 1924. Ankstyvajai lyrikai būdinga miesto ir kaimo kontrastų tema, žymu simbolizmo ir ekspresionizmo poetikos bruožai. „Trečio fronto" laikotarpio poezijoje vyrauja antifašistiniai, antiklerikaliniai motyvai. Didžiojo Tėvynės karo metų lyrikoje reiškiamas gimtinės ilgesys, sielvartas dėl liaudies kančių, kovos ryžtas. Pokario metų poezijai būdinga atkuriamojo darbo, tarybinių tautų draugystės, kovos už taiką, liaudies demokratijos šalių gyvenimo temos, iškilmingos, patetiškos intonacijos. Vėlyvojoje poezijoje sustiprėjo emociniai ir refleksiniai pradai. Ikitarybinėje prozoje kritiškai vaizduojamos buržuazinės santvarkos negerovės, atskleidžiami socialinių santykių sąlygoti valstiečių charakteriai, parodoma socialinė ir ideologinė inteligentijos diferenciacija. Tarybinio laikotarpio romane „Gimimo diena" pateiktas panoramiškas 1940 metų politinių įvykių Lietuvoje paveikslas. Išvertė rusų ir kitų tautų rašytojų prozos ir poezijos kūrinių. Parengė bibliografinį darbą „Pasaulio grožinė literatūra lietuvių kalba" („Bibliografi-

jos žinios", 1936—40; nebaigta), straipsnių rinkinių apie S. Nėrį, P. Cvirką, redagavo S. Nėries „Poeziją" (2 t., 1946), P. Cvirkos „Raštus" (13 t., 1949—57). Už eilėraščių knygą „Rinktinė" Venclovai paskirta TSRS valstybinė premija (1952), už romaną „Gimimo diena" — LTSR valstybinė premija (1960). Romano „Gimimo diena" inscenizacija pastatyta Panevėžio dramos teatre (1965). Romanai „Draugystė", „Gimimo diena", memuarų knygos, apsakymų ir eilėraščių rinkinių, kelionių įspūdžių knygų išleista rusų kalba, „Gimimo diena" — ukrainiečių, baltarusių, latvių, moldavų, lenkų kalbomis, eilėraščių knygų — ukrainiečių, armėnų, kirgizų kalbomis, apsakymų arba apybraižų knygų — ukrainiečių, bulgarų, vokiečių, rumunų kalbomis.

RŠT.: *Sutemų skersgatviuos.* Eilėraščiai. K., 1926; *Gatvės švinta.* Eilėraščiai. K., 1927; *A. Vienuolio „Paskenduolė".* Kritinė apybraiža. Klaipėda, 1929; *Beržai vėtroje.* Apsakymai. K., 1930; *Eptonas Sinkleris.* Biografinė apybraiža. K., 1931; *Audringas Fransua Vijono gyvenimas.* Biografinė apybraiža. K., 1934; *Draugystė.* Romanas. Klaipėda, 1936 (kt. leid.: 1961; 1966 — Raštai, t. 2; 1972; 1979); *Naktis.* Apsakymai. K., 1939 (II leid. 1941); *Kelias į Lietuvą.* Apsakymai. Maskva, 1942; *Po Liudendorfo batu.* Istorinė apybraiža. Maskva, 1942; *Tėvynės šauksmas.* Eilėraščiai. Maskva, 1943; *Iš karinio bloknoto.* Apybraižos. Maskva, 1943; *Tarybų Sąjungos Didvyrė Marija Melnikaitė.* Apybraiža. Maskva, 1944; *Karo laukuose.* Apybraižos. K., 1945; *Obelis kur augalota.* Eilėraščiai. K., 1945; *Lietuvių tautos didvyrė Marija Melnikaitė.* Apybraiža. Niujorkas, 1946; *Medis ir jo atžalos.* Apsakymai. K., 1947; *Šalies jaunystė.* Eilėraščiai. K., 1948; *Salomėja Nėris.* Biografinė apybraiža. Niujorkas, 1947; *Kelionių įspūdžiai.* V., 1949; *Rinktinė.* Eilėraščiai. V., 1950; *Apsakymai.* V., 1951; *Eilėraščiai.* V., 1951; *Taikos balandžiai.* Straipsniai ir apybraižos. V., 1952; *Kovoti, degti, nenurimti.* Eilėraščiai. V., 1953; *Kas brangiausia.* Eilėraštis vaikams. V., 1954; *Kelionė po Kiniją.* Kelionės įspūdžiai. V., 1955; *Raštai.* 3 t. V., 1955; *Laikas ir rašytojai.* Straipsniai apie literatūrą. V., 1958; *Gimimo diena.* Romanas. V., 1959 (kt. leid.: 1960, 1965 — Raštai, t. 1; 1980); *Epochos vėjas.* Straipsniai apie literatūrą. V., 1962; *Šiaurės sidabras.*

Kelionės įspūdžiai. V., 1962; *Žemė gera.* Poezijos rinktinė. V., 1963; *Pavasario upė.* Atsiminimai. V., 1964 (kt. leid.: 1968 — Raštai, t. 4; 1980); *Ar tu žinai tą šalį.* Eilėraščiai. V., 1964; *Jaunystės atradimas.* Atsiminimai. V., 1966 (II leid. 1970 — Raštai, t. 6); *Pyraginės anties žuvimas.* Apsakymai vaikams. V., 1966 (II leid. 1980); *Mirtis Lisabonoj.* Apsakymų rinktinė. (Raštai, t. 3). V., 1967; *Vidurdienio vėtra.* Atsiminimai. V., 1969 (II leid. 1971 — Raštai, t. 7); *Mėlyno Nemuno vingis.* Poezija. (Raštai, t. 5). V., 1969; *Vakarinė žvaigždė.* Eilėraščiai. V., 1971; *Šalys ir žmonės.* Kelionių apybraižos. (Raštai, t. 8). V., 1972; *Literatūra ir liaudis.* Kritikos straipsniai. (Raštai, t. 10). V., 1974; *Epochos vėjas.* Straipsniai apie literatūrą. (Raštai, t. 11). V., 1975; *Apie gyvenimą ir rašytojo darbą.* Kritikos straipsniai. (Raštai, t. 12). V., 1976; *Vakarinė žvaigždė.* Eilėraščiai, apsakymai, straipsniai. (Raštai, t. 13). V., 1977; *Lyrika.* Poezijos rinktinė. V., 1981.

VERT.: *Č. Dikensas.* Varpai. Apysaka. K., 1930 (II leid. 1940); *Gi de Mopasanas,* Ivetė. Apysaka. K., 1930; *M. Gorkis,* Mano universitetai. Apysaka. K., 1936 (kt. leid.: 1947, 1970); Su P. Cvirka: *A. Puškinas,* Biografinė apybraiža ir apysakos. K., 1937; *B. Kelermanas,* Lapkričio devintoji. Romanas. K., 1938 (II leid. 1962); Su A. Rukša: *Sofoklis,* Tragedijos. K., 1939; *V. Katajevas,* Baltuoja burė tolumoj. Romanas. K., 1939 (kt. leid.: 1940, 1947, V., 1970); *K. Rasmusenas,* Didysis rogių kelias. Kelionės įspūdžiai. K., 1941 (II leid. V., 1973); *A. Dovženka,* Atskalūnas. Apsakymas. Maskva, 1942; *V. Grosmanas,* Liaudis nemirtinga. Apysaka. Maskva, 1944 (II leid. K., 1945); *A. Puškinas,* Eugenijus Oneginas. Poema. K., 1947; *A. Puškinas,* Belkino apysakos. V., 1949; *S. Ščipačiovas,* Namelis Šušenske. Poemėlė vaikams. V., 1953; *A. Puškinas,* Varinis raitelis. Poema.— Kn.: A. Puškinas, Raštai, t. 2. V., 1955; *A. Puškinas,* Borisas Godunovas. Drama.— Kn.: A. Puškinas, Raštai, t. 4, V., 1955; *Artimi balsai.* Vertimų rinktinė. (Raštai, t. 9). V., 1973.

LIT.: *V. Galinis,* Antanas Venclova. Monografinė apybraiža. V., 1958. *V. Kubilius,* A. Venclova — poetas ir beletristas.— Kn.: V. Kubilius, Mūsų rašytojai. V., 1958, p. 111—134; *J. Josadė,* A. Venclovos „Gimimo diena".— Kn.: J. Josadė, Knyga ir tikrovė. V., 1961, p. 67—91; *A. Bieliaus-*

kas, Profesorius Kareiva, jo šeima ir kiti.— Kn.: A. Bieliauskas, Keliai ir paminklai. V., 1963, p. 263—291; *K. Ambrasas,* Mintys kelyje. V., 1963, p. 170—182; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. 2. V., 1965, p. 328—351, t. 4. V., 1968, p. 247—272; *J. Šimkus,* Antano Venclovos kūryba.— Kn.: J. Šimkus, Realizmo kryptimi. V., 1970, p. 411—424; *K. Korsakas,* Antano Venclovos apysakos.— Kn.: Lietuvių literatūros kritika, t. 2. V., 1972, p. 653—665; *V. Areška,* Patikrintų tradicijų tėkmėje.— Kn.: V. Areška, Tradicija ir ieškojimai. V., 1973, p. 373—386; *T. Rostovaitė,* Šviesus būties plaukimas.— Kn.: T. Rostovaitė, Heroika ir svajonė. V., 1976; p. 56—66; *R. Trimonis,* Atakuojančio laiko lyrika. V., 1976, p. 71—75, 86—90, 193—197 ir kt.; *J. Būtėnas,* Antanas Venclova.— Kn.: J. Būtėnas, Žmonės, kuriuos pažinojau. V., 1978, p. 188—214; *J. Paukštelis,* Bičiulystė.— Kn.: J. Paukštelis, Dažnai prisimenu juos. V., 1979, p. 305—355; *A. Zalatorius,* XX amžiaus lietuvių novelė (iki 1940). V., 1980, p. 197—200, 212—218 ir kt.; *H. Korsakienė,* Žalio gluosnio užuoglaudoje.— Pergalė, 1980, Nr 9, p. 136—150; *K. Ambrasas,* Susitikimai su Antanu Venclova.— Pergalė, 1980, Nr 4, p. 138—155.

VERBA Steponas Algirdas, g. 1941. X.1 Arglaičiuose (Raseinių raj.). Poetas. 1963—66 studijavo mašinų gamybos technologiją Kauno politechnikos institute, 1968—70 žurnalistiką Vilniaus universitete. 1963—67 (su pertraukomis) dirbo šaltkalviu Kauno gamyklose, 1969—79 „Valstiečių laikraščio", Vilniaus rajono laikraščio „Draugystė", aklųjų draugijos žurnalo „Mūsų žodis" redakcijose. 1971—73 ir 1981—83 dirbo laikraščio „Komjaunimo tiesa" redakcijoje. Kūrinius pradėjo spausdinti 1960.

RŠT.: *Pakelės žalumos.* Eilėraščiai. V., 1977; *Aprišu obelį.* Eilėraščiai. V., 1980.

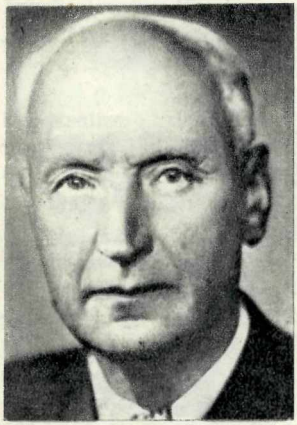

VIENUOLIS Antanas, tikroji pavardė **Žukauskas,** g. 1882.IV.7 Ažuožeriuose (Anykščių raj.), m. 1957.VIII.17 Anykščiuose. Prozininkas, dramaturgas. Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas (1947), Lietuvos TSR liaudies rašytojas (1957). 1899 baigė Liepojos gimnazijos 4 klases. 1900—03 Maskvoje dirbo vaistinėje mokiniu. Išlaikęs provizoriaus padėjėjo egzaminus, 1903—07 dirbo Kaliazino, Železnovodsko, Tbilisio, Vladikaukazo (dab. Ordžonikidzė) vaistinėse. Keliavo po Kaukazą. Dalyvavo 1904 revoliuciniuose įvykiuose, 1905 buvo kalinamas. Vėliau Maskvos universitete studijavo farmaciją. 1918 grįžęs į Lietuvą, kurį laiką gyveno Kaune. 1922—44 Anykščiuose dirbo vaistininku. Rūpinosi poeto A. Baranausko klėtelės apsauga. Nuo 1945 buvo A. Baranausko memorialinio muziejaus direktorius, Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys. Nuo 1947 Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Apsakymus pradėjo spausdinti 1907. Iš pirmojo kūrybos laikotarpio pažymėtina Kaukazo tematikos lyrinių romantinių nuotaikų legendos ir realistiniai apsakymai. Daugelyje apsakymų kritiškai vaizduojama lietuvių inteligentija, jos atitolimas nuo liaudies, dvasinis išsekimas. Reikšmingiausiame apsakyme „Paskenduolė" sukurtas dramatiškas kaimo merginos paveikslas, smerkiami religiniai prietarai, valstiečių tamsumas. Apsakymams būdinga lyrizmas, nuotaikingi gamtos vaizdai, subtilus veikėjų dvasinių būsenų perteikimas. 1919—40 laikotarpiu kūrė daugiausia apysakas ir romanus. Apy-

sakoje „Inteligentų palata" parodyta carinio režimo gynėjai Lietuvoje ir jų moralinis bankrotas, apysakoje „Vėžys" — feodalinės dvarininkijos degradacija ir žlugimas. Apysakoms būdinga socialiniai apibendrinimai, istorizmas. Romane „Prieš dieną" vaizduojamas buržuazinių valdininkų savivaliavimas, ką tik susikūrus buržuazinei Lietuvos valstybei, socialiniai prieštaravimai kaime. Istorinio romano „Kryžkelės" tema — XIV a. lietuvių kovos su kryžiuočiais. Tarybinio laikotarpio apysakoje „Išdukterė" keliamos buržuazinio laikotarpio valstiečių gyvenimo moralinės psichologinės ir socialinio išnaudojimo problemos. Romane „Puodžiūnkiemis" parodyta buržuazijos moralinė degradacija, klasių kova ikitarybinių metų kaime. Drama „1931 metai" 1939 pastatyta Valstybės teatre (Kaune), „Prieblandoje" — 1941 Kauno dramos, operos ir baleto teatre (pavadinimu „Dauboje"), 1945 Panevėžio dramos teatre, 1956 Kapsuko dramos teatre. Vienuolio apsakymo motyvais. LTSR akademiniame dramos teatre 1956 pastatyta pjesė „Paskenduolė" (A. Liobytės ir K. Kymantaitės inscenizacija), 1958 Kauno muzikiniame dramos teatre — opera „Paskenduolė" (kompozitorius V. Baumilas). Romano „Puodžiūnkiemis" inscenizacija 1969 pastatyta Lietuvos televizijoje. Romanas „Puodžiūnkiemis" išleistas rusų, ukrainiečių, lenkų, bulgarų, vokiečių kalbomis, apsakymų, legendų knygų — rusų, latvių, estų, gruzinų, lenkų, vokiečių kalbomis.

RŠT.: *Grįžo.* Apsakymas. V., 1910; *Paskenduolė.* Apsakymas. V., 1913 (kt. leid.: 1933, 1949, 1983); *Beždžionės.* Apsakymas. V., 1913; *Šio svieto niekniekių niekniekiai.* Apsakymas. V., 1914; *Ąžuolas.* Apsakymas. V., 1919; *Keturi monologai.* K., 1914; *Kaukazo legendos.* K., 1920; *Raštai,* 12 t. Kaunas-Klaipėda-Šiauliai, 1920—44; *Inteligentų palata.* Apysaka. Klaipėda, 1922; *Rinktiniai raštai.* K., 1937; *Kryžkelės.* Romanas. K., 1937 (kt. leid.: 1945, V., 1963); *Užžėlusiu taku.* Apsakymai. K., 1946; *Išdukterė.* Apsakymai. K., 1948; *Užkeiktieji vienuoliai.* Legenda. V., 1950 (kt. leid.: 1964, 1978); *Apsakymai.* V., 1951; *Puodžiūnkiemis.* Roma-

nas. V., 1952 (kt. leid.: 1961, 1966, 1970, 1977); *Raštai*, 7 t. V., 1953—55; *Iš mano atsiminimų*. V., 1957 (kt. leid.: 1981, 1982); *Padavimai ir legendos*. V., 1957 (kt. leid.: 1971, 1982); *Paskenduolė*. Apsakymai ir apysakos. V., 1962; *Astronomas Šmukštaras*. Apsakymai ir atsiminimai. V., 1962; *Prieš dieną*. Romanas. V., 1964; *Amžinasis smuikininkas*. Apsakymų ir legendų rinktinė. V., 1969 (II leid. 1973); *Prieš dieną. Kryžkelės*. Romanai. V., 1971; *Išdukterė*. Apysakos ir apsakymai. V., 1975.

LIT.: *K. Korsakas*, A. Vienuolio romanas „Puodžiūnkiemis". Studija. V., 1953; *J. Žėkaitė*, Antanas Vienuolis. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga. V., 1956; *J. Stonys*, Antanas Vienuolis. Monografinė apybraiža. V., 1957; *Atsiminimai* apie A. Vienuolį. V., 1963; *J. Stonys*, A. Vienuolio realizmo problemos. Studija. V., 1966; *O. Sedelskytė*, Užuožerių Antanukas. Pasakojimas apie A. Vienuolio vaikystę. V., 1967; *Antanas* Vienuolis literatūros moksle ir kritikoje. V., 1980; *J. Stonys*, Antanas Vienuolis. K., 1982; *R. Šaltenis*, A. Vienuolio gyvenimo pėdsakais. Apybraiža. V., 1982.

K. Korsakas, A. Vienuolio kūrybos kelias.— Kn.: K. Korsakas, Literatūra ir kritika. V., 1949, p. 188—199; *L. Šepkus*, A. Vienuolio romanai.— *Pergalė*, 1957, Nr 3, p. 92—104; *J. Žėkaitė*, A. Vienuolio kūryba iki 1917 metų. Studija.— Literatūra ir kalba, 1957, t. 2, p. 5—157; *V. Kubilius*, Žlungančios klasės paveikslas.— Kn.: V. Kubilius, Mūsų rašytojai. V., 1958, p. 237—247; *J. Lankutis*, Istorija ir buitis A. Vienuolio dramose.— Kn.: J. Lankutis, Lietuvių dramaturgija. V., 1958, p. 274—293; *M. Sluckis*, Su A. Vienuoliu Kaukaze.— Paprastas, taurus mūsų Vienuolis.— Kn.: M. Sluckis, Sunkiausias menas. V., 1960, p. 75—105, 106—112; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 3, d. l. V., 1961, p. 335—372, t. 4. V., 1968, p. 325—347; *O. Sedelskytė*, Vienuolio vaikščiotais takais.— Kn.: Čia užaugau. V., 1961, p. 288—293; *J. Mališauskas*, A. Vienuolio memuarinių apsakymų bruožai.— Literatūra, 1962, t. 3, p. 5—16; *J. Mališauskas*, TSRS tautų tema A. Vienuolio tarybinių metų kūryboje.— Kn.: Tautų draugystė lietuvių ir rusų literatūroje. V., 1963, p. 70—86; *J. Kaminskas*, A. Vienuolio tarybinio laikotarpio stilius.— Kn.: J. Kaminskas, A. Radzevičius, Stiliaus ir charakterio problemos lietuvių tarybinėje prozoje. V., 1966, p. 9—154; *J. Tornau*, Romano autoriaus rūpesčiai. V., 1966, p. 119—138 ir kt.; *A. Zalatorius*, Lietuvių apsakymo raida ir poetika. V., 1971,

p. 308—326 ir kt.; *J. Stonys,* Iš A. Vienuolio legendų poetikos.— Literatūra, 1974, t. 16, sąs. 1, p. 27—40; *A. Venclova,* Iš atsiminimų apie A. Vienuolį.— Kn.: A. Venclova, Epochos vėjas. V., 1975, p. 253—266; *J. Būtėnas,* Antanas Vienuolis.— Kn.: J. Būtėnas, Žmonės, kuriuos pažinojau. V., 1978, p. 112—121; *Lietuvių* literatūros istorija, t. 1. V., 1979, p. 393—415; *J. Stonys,* Psichologizmas ir lietuvių proza. V., 1979, p. 179—201 ir kt.; *A. Zalatorius,* XX amžiaus lietuvių novelė (iki 1940). V., 1980, p. 35—37, 85—92, 246—250 ir kt.

VILIMAITĖ, Šukienė, Bitė, g. 1943. II. 16 Lazdijuose. Prozininkė. 1960—64 Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Kurį laiką dirbo biuletenio „Kinas" redakcijoje. Kūrinius pradėjo spausdinti 1960. Kūriniams būdinga buities realijos, asociatyvinis pasakojimas. Apsakymų rinkinyje „Baltos dėmės" jautriai pavaizduoti liaudies rašytojos Žemaitės gyvenimo epizodai. Inscenizavo H. Zudermano apysaką „Jonas ir Erdmė", kuri 1979 pastatyta Šiaulių dramos teatre.

RŠT.: *Grūdų miestelis.* Apsakymai. V., 1966; *Baltos dėmės.* Apsakymai. V., 1969; Su R. Šukiu: *Lėlių pamoka.* Apsakymai vaikams. V., 1972; Su R. Šukiu: *Kregždžių aikštė.* Apysakaitė vaikams. V., 1973; *Obelų sunki našta.* Apsakymai. V., 1975; *Pirmūnų šventė.* Apsakymai vaikams. V., 1977; *Vasaros paveikslėlis.* Apsakymai. V., 1981; *Rojaus obuoliukai.* Apysaka. V., 1981.

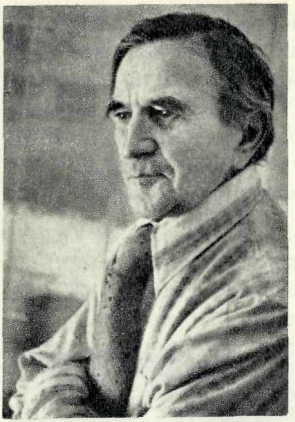

VISKANTA Eduardas, g. 1902. III.13 Išlandžiuose (Kapsuko raj.). Vertėjas. 1930 baigė Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. 1930—37 mokytojavo Kaune, 1939—42 — Kėdainiuose. 1937—39 Neapolio rytų kalbų instituto lietuvių kalbos lektorius. 1945—50 Grožinės literatūros leidyklos redaktorius, Kauno universiteto dėstytojas. Nuo 1924 bendradarbiauja spaudoje. Verčia daugiausia iš prancūzų, rusų, italų kalbų. Išvertė nemaža pasaulinės klasikos prozos knygų, pjesių Lietuvos teatrams. Sudarė mokykloms „Visuotinės literatūros chrestomatijos" III ir IV dalis (1931—32).

VERT.: *K. Hamsunas,* Panas. Romanas. K., 1928; *V. Hugo,* Paryžiaus katedra. Romanas, 3 t. K., 1929 (II leid. 1950); *Gi de Mopasanas,* Rinktinės novelės. K., 1929; *T. M. Ridas,* Nelaimės ženklas. Apysaka. K., 1929; *A. Fransas,* Dievai trokšta. Romanas. K., 1929 (II leid. V., 1974); *A. Fransas,* Raudonoji lelija. Romanas, 2 t. K., 1931; *L. Tolstojus,* Karas ir taika. Romanas, 4 t. V., 1949—50 (II leid. 1968); Su P. Povilaičiu: *A. Moravija,* Romos apsakymai. V., 1958; *A. Moravija,* Čiočiarė. Romanas. V., 1959; *Benvenuto Čelinio* gyvenimas. Autobiografija. V., 1961; *L. Pirandelas,* Juodoji skraistė. Novelės. V., 1961; *S. M. Bontanti,* Saulės skersgatvis. Apysaka. V., 1964; *B. Brechtas,* Motušė Kuraž. Pjesės. V., 1964; *M. Mižo,* Sent-Egziuperi. Monografija. V., 1965; Su V. Jurgučiu: *Ž. Ž. Ruso,* Išpažintis. Autobiografija. V., 1967; *Dž. Bokačas,* Dekameronas. Novelės, 2 t, V., 1969; *Gi de Mopasanas,* Mažoji Rok. Novelės. V., 1971; *L. Pirandelas,* Šeši personažai ieško autoriaus.— Kn.: XX amžiaus dramaturgija. V., 1970; *I. Kalvinas,* Baronas medyje. Romanas. V., 1975; *E. Vitorinis,* Žmonės ir nežmonės. Romanas. V., 1978; *Dž. Verga,* Mastras donas Džezualdas. Romanas. V., 1983.

VISOCKAS Vytautas, g. 1924. VII.25 Kairiškėlėse (Kaišiadorių raj.). Vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros-švietimo darbuotojas (1974). 1951 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). Nuo 1951 dirba „Vagos" leidykloje (nuo 1957 leidyklos vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas). Verčia daugiausia iš čekų kalbos.

VERT.: *N. Nosovas,* Vitia Malejevas mokykloje ir namie. Apysaka vaikams. V., 1953; *A. Vinogradovas,* Paganinio pasmerkimas. Romanas. V., 1955 (II leid. 1967); *I. Olbrachtas,* Plėšikas Nikola Šuhajus. Romanas. V., 1957; *K. Čapekas,* Karas su salamandromis. Romanas. V., 1958; *L. Aškenazis,* Vaikystės etiudai. Apsakymai. V., 1958; *L. Aškenazis,* Pagrobtas mėnulis. Apsakymas vaikams. V., 1958; *K. Čapekas,* Hordubalas. Apysaka. V., 1959; *J. Glazarova,* Adventas. Romanas. V., 1960; *J. Otčenašekas,* Romeo, Džiuljeta ir tamsa. Apysaka. V., 1961; *L. Aškenazis,* Šuns gyvenimas. Apsakymai. V., 1965; *J. Nesvadba,* Tarzano mirtis. Apsakymai ir apysakos. V., 1967; *V. Vančura,* Pilnas kaušas. Romanas ir apsakymai. V., 1969; *F. Šramekas,* Sidabrinis vėjas. Romanas. V., 1971; *J. Neruda,* Sutemų šnekos. Apysakos ir apsakymai. V., 1973; *J. Tomanas,* Don Žuanas. Istorinis romanas. V., 1975; *A. Zhoržas,* Vienas prieš likimą. Pasakojimas apie L. van Bethoveną. V., 1977; *O. Syrovatka,* Linksmos pasakos iš rankovės. Pasakos. V., 1980.

VOROBJOVAS Konstantinas, g. 1919.IX.24 Šelkovkoje (RTFSR, Kursko sr.), m. 1975.III.2 Vilniuje. Prozininkas. Rašė rusų kalba. 1941 baigė karo mokyklą Maskvoje. Didžiojo Tėvynės karo metais Raudonosios Armijos karys, buvo patekęs į vokiečių nelaisvę. Iš jos pabėgęs, 1943 įsijungė į partizaninę kovą Lietuvoje. 1947—52 dirbo administracinį darbą Vilniuje. 1952—56 — laikraščio „Sovetskaja Litva" redakcijos darbuotojas. Kūryboje vyrauja Rusijos kaimo buities, Didžiojo Tėvynės karo įvykių ir okupuotos Lietuvos vaizdai. Apsakymų rinkiniai „Žuvę prie Maskvos" (1964) ir „Džiaugsmo kaina" (1971) išleisti lietuvių kalba. Apysaka „Štai atėjo milžinas..." išversta į slovakų ir lenkų kalbas, apysakos „Šauksmas", „Teta Jegoricha", „Genka, mano broli", „Pasakojimas apie mano amžiniką", „Džiaugsmo kaina" ir „Žuvę prie Maskvos" — į lenkų kalbą, apsakymų rinkiniai — į čekų ir prancūzų kalbas.

RŠT.: *Подснежник.* Рассказы. Вильнюс, 1956; *Седой тополь.* Повести и рассказы. Вильнюс, 1958 (II изд.: М., 1965); *Гуси-лебеди.* Рассказы. М., 1960; *Одним дыханием.* Повесть. М., 1961; *Не уходи совсем.* Повесть. Вильнюс, 1963; *У кого поселяются аисты.* Повести и рассказы. М., 1964; *Дорога в отчий дом.* Рассказы. М., 1966; *Тетка Егориха.* Повести и рассказы. Вильнюс, 1967; *Повести.* Рассказы. *М., 1967; Цена радости.* Повести и рассказы. Вильнюс, 1969; *Вот пришел великан...* Повесть. Вильнюс, 1971; *Крик.* Повести. I кн. серии произведений. Вильнюс, 1976; *... И всему роду твоему.* Рассказы и повесть. II кн. серии произведений. Вильнюс, 1978; *Повести.* Вильнюс, 1983.

ZAJANČKAUSKAS Stasys, g. 1911.XI.19 Ukmergėje, m. 1947. III.8 Diržiuose (Ukmergės raj.). Poetas. 1928—34 gyveno Kaune, vėliau Ukmergėje ir Steponavoje (Ukmergės raj.). Vertėsi batsiuvyste, dirbo žemės ūkio ir kitą fizinį darbą, platino knygas. 1935 įstojo į Lietuvos Raudonosios pagalbos organizaciją, platino komunistinius atsišaukimus. 1940—41 bendradarbiavo tarybinėje spaudoje, dirbo LKP Ukmergės apskrities komitete, mokėsi žurnalistikos kursuose prie „Tiesos" redakcijos. Nuo 1942 VKP (b) narys, Raudonosios Armijos 16 lietuviškosios divizijos karys. Baigęs žurnalistikos kursus prie VKP(b) CK, nuo 1945 dirbo Ukmergės apskrities laikraščio „Tarybinis kelias" redaktoriumi. 1947 buržuazinių nacionalistų nužudytas. Ankstyvojoje poezijoje vyrauja socialinė tematika, tarybinio laikotarpio poezijoje — fašistų okupuotos Lietuvos ir tarybinių karių buities motyvai.

RŠT.: *Šventosios rauda.* Eilėraščiai. 1934; *Į naują gyvenimo rytą.* Eilėraščiai. 1935; *Sparnuotos mintys.* Eilėraščiai. 1937; *Gyvenimo nuotraukos.* Eilėraščiai. 1938; *Eilėraščiai.* V., 1952; *Tikrovės šypsenos.* Eilėraščiai. V., 1981.

ZALATORIUS Albertas, g. 1932. XI.3 Karveliuose (Panevėžio raj.). Literatūros kritikas, literatūrologas. Filologijos mokslų kandidatas (1968). 1956 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė), 1965 — aspirantūrą LTSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros institute. 1956—60 mokytojavo Varniuose. Nuo 1961 dirba Lietuvių kalbos ir literatūros institute. Straipsnius pradėjo spausdinti 1962. Daugiausia gvildena lietuvių apsakymo raidos problemas, analizuoja lietuvių prozininkų kūrinius, kūrėjų meninį savitumą. „Lietuvių literatūros istorijos" (t. 4, 1968), „Lietuvių literatūros istorijos" (1977, rusų k.), „Lietuvių literatūros istorijos" (t. 1, 1979) ir kitų kolektyvinių leidinių vienas autorių. Parengė Šatrijos Raganos, P. Vaičaičio raštus, prozos antologijas „Lietuvių tarybinė novelė" (1969), „Už saulę gražesnis" (1978), „Žalias laiko vingis" (1981).

RŠT.: *Lietuvių apsakymo raida ir poetika.* Monografija. V., 1971; *XX amžiaus lietuvių novelė.* Monografija. V., 1980.

ZALECKIS Leonas, g. 1929.II.20 Pamarkijoje (Telšių raj.). Prozininkas. 1947—48 mokėsi Plinkšių žemės ūkio mokykloje (Mažeikių raj.), 1950—53 Kirovo techninėje mokykloje Leningrade. Dirbo įvairų darbą įstaigose, gamyklose, 1971—72 Lietuvos TSR televizijos ir radijo komitete, 1972—74 — Gamtos apsaugos komitete. Apsakymus pradėjo spausdinti 1967.

RŠT.: *Seklumos.* Apsakymai. V., 1971; *Ugnies medis.* Apysakos ir apsakymai. V., 1979; *Atpildas.* Apsakymai ir apysaka. V., 1983.

ZURBA Algimantas, g. 1942.II.8 Žvaguičiuose (Biržų raj.). Prozininkas. 1964 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1964—66 mokytojavo Čebatorių (Varėnos raj.) aštuonmetėje mokykloje. 1967—80 dirbo žurnalo „Moksleivis" redakcijoje (1974—80 redaktorius). Nuo 1972 TSKP narys. Nuo 1976 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narys, nuo 1981 — valdybos pirmininko pavaduotojas. Apsakymus pradėjo

spausdinti 1964. Kūryboje vyrauja moralinė ir buitinė tematika, šiandieninio jaunimo gyvenimo, tiesos, gėrio, pilietiškumo problemos. Už romaną „Šimtadienis" Zurbai paskirta Lietuvos komjaunimo premija (1978), už apsakymų rinkinį „Išmeskit narvelį" ir romaną „Integralas" — LTSR valstybinė premija (1982). Pjesė „Nemylėk manęs" 1971 pastatyta Klaipėdos dramos teatre, pjesė „Mokytojas Vėlius" (su V. Grakausku) — 1978 Vilniaus radijo teatre. Romano „Integralas" motyvais 1983 Rygos kino studijoje pastatytas kino filmas „Pasaulis dviem". Romanas „Šimtadienis" išverstas į rusų ir latvių kalbas.

RŠT.: *Svetimas pabučiavimas.* Apsakymai. V., 1965; *Viena prie stalo.* Apsakymai. V., 1969; *Keistuolių miestas.* Apsakymai ir apysakos. V., 1973; *Ko verkė šaukštelis.* Pasakos. V., 1973; *Šimtadienis.* Romanas. V., 1975 (II leid. 1980); *Išmeskit narvelį.* Apsakymai vaikams. V., 1978; *Neišduok daigo.* Atviras dialogas su jaunimu. V., 1979; *Šaltūnė.* Apsakymai ir apysakos. V., 1979; *Prospektas nesibaigia priemiestyje.* Romanas. V., 1980; *Integralas.* Romanas. V., 1981 (II leid. 1983).

ŽILINSKAITĖ Vytautė, g. 1930. XII.13 Kaune. Prozininkė, satyrikė. Lietuvos TSR nusipelniusi kultūros veikėja (1980). 1955 baigė Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultetą (žurnalistikos specialybė). 1955—66 dirbo žurnalo „Jaunimo gretos" redakcijoje. Nuo 1970 Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos narė. Spaudoje pradėjo bendradarbiauti 1950. Parašė įvairių žanrų kūrinių. Išleidusi eilėraščių rinkinį, V. Žilinskaitė perėjo prie prozos. Dokumentinėje apysakoje „Mano neapykanta stipresnė" papasakojo apie Raseinių komjaunuolių pogrindinę kovą su vokiškaisiais okupantais. Satyrų ir humoreskų rinkiniuose liečiamos įvairios buities ir moralės problemos, pašiepiamos absurdiškos žmonių elgesio bei bendravimo formos, dvasinis primityvumas. Kūriniuose gausu komiškų situacijų, hiperbolizuotų charakterių, šmaikščių replikų, sąmojo. Pastaruoju metu sukurta nemaža parodijų, kurių tarpe išsiskiria literatūrinių štampų parodijos. Už dokumentinę apysaką apie komjaunuolių žygdarbius „Mano neapykanta stipresnė" ir satyrą (1972) ir už knygą vaikams „Robotas ir peteliškė" (1979) Žilinskaitei paskirtos LTSR valstybinės premijos. Sukūrė intermedijas spektakliui koncertui „Myli, nemyli" (pastatytas 1964 Kauno muzikiniame teatre). Parašė scenarijų kino filmui „Tas prakeiktas nuolankumas" (pagal Vaižganto apysaką „Dėdės ir dėdienės", pastatytas 1970). Pjesė „Berniukas iš albumo" 1972 pastatyta Vilniaus televizijos, 1981 Vengrijos radijo teatruose, pjesės „Karklo šakelė", „Paršiukas ir parašiu-

tas" 1976 ir „Paskutinė lapė" 1978 pastatytos Vilniaus televizijoje. Rygos televizijos studija pagal humoreskas „Ideali žmona" ir „Idealus vyras" 1976 sukūrė laidą „Ideali pora". Humoreska „Lagaminas ir tretysis" 1976 ir 1979 pastatyta Vilniaus radijo teatre. Kūrinių rinkinių išleista rusų, estų, latvių, turkmėnų, ukrainiečių, vokiečių, vengrų, bulgarų kalbomis.

RŠT.: *Nesustok, valandėle.* Eilėraščiai. V., 1961; *Ne iš pirmo žvilgsnio.* Satyra ir humoreskos. V., 1962; *Mano neapykanta stipresnė.* Dokumentinė apysaka. V., 1964 (kt. leid.: 1970, 1977); *Ir aš ožius ganiau!* Feljetonai ir parodijos. V., 1965; *Angelas virš miesto.* Humoras, satyra, parodijos. V., 1967; *Mikė milžinas.* Apsakymas vaikams. V., 1967; *Melagių pilis.* Apysakaitė vaikams. V., 1968 (II leid. 1974); *Romantikos institutas, arba Pafilosofavimai.* Satyros. V., 1968; *Senelio Šalčio ūsai.* Pasakos. V., 1969; *Karuselėje.* Satyros ir humoro rinktinė. V., 1970; *Humoreskos.* V., 1971; *Paradoksai.* Humoras ir satyra. V., 1973; *Kaktuso paslaptis.* Pasakos ir eilėraščiai vaikams. V., 1973; *Berniukas iš albumo. Karklo šakelė. Begemoto oda.* Pjesės lėlių teatrui. V., 1974; *Stebuklingas apsiaustas.* Pjesės lėlių teatrui. V., 1977; *Robotas ir peteliškė.* Pasakos. V., 1978; *Satyros.* V., 1978; *Ledinė ėjėja.* Kūrinių vaikams rinktinė. V., 1979; *Paveikslas.* Humoreskos, satyros. V., 1981; *Gaidžio kalnas.* Apsakymai vaikams. V., 1981.

VERT.: *A. Nesinas,* Čiki čiki bom. Feljetonai. V., 1972; *R. Domanovičius,* Keistas sapnas. Satyros. V., 1976.

LIT.: *P. Skodžius,* Kelyje į satyros Parnasą.— Pergalė, 1977, Nr 9, p. 168—171; *V. Šimkus,* Su tikra pilietine aistra.— Pergalė, 1973, Nr 1, p. 7—8; *G. Mareckaitė,* Porą šiltų teisingų žodžių...— Pergalė, 1974, Nr 2, p. 166—168; *R. Sadauskas,* V. Žilinskaitės pasakos.— Pergalė, 1974, Nr 3, p. 172—173; *L. Abraitytė,* Pasakos pasaulyje.— Pergalė, 1979, Nr 8, p. 168—170; *V. Šimkus,* Blogio medžioklė.— Pergalė, 1979, Nr 7, p. 164—165.

ŽILIONIS Vincas, g. 1905.XI.28 Vidgiriuose (Kapsuko raj.), m. 1964. III.20 Kaune. Prozininkas. 1926 baigė Marijampolės gimnaziją, 1927 — pedagoginius kursus. 1927—39 mokytojavo. Dalyvavo Liaudies fronto veikloje. 1940—41 dirbo Lietuvos TSR švietimo liaudies komisariate. Su J. Ambraška parengė vadovėlį pradžios mokyklai „Literatūros skaitymai" (1940). Redagavo laikraštį „Šeima". Pokario metais dirbo Vilniaus antikvariniame knygyne, Lietuvos TSR švietimo ministerijoje, 1950—56 mokytojavo Kaune. Nuo 1925 bendradarbiavo spaudoje. Romane „Būdviečių mokykla" realistiškai pavaizdavo kaimo mokytojų buitį, kritiškai vertino buržuazinę švietimo sistemą. Tarybinio laikotarpio istorinės kronikos pobūdžio romane „Atsisakom nuo senojo svieto" pavaizdavo 1905 revoliuciją Lietuvoje, parodė to meto socialinius prieštaravimus.

RŠT.: *Būdviečių mokykla.* Romanas. K., 1938 (II pataisytas leid. V., 1955); *Svetima moteris.* Apsakymai. K., 1940; *Atsisakom nuo senojo svieto.* Romanas. V., 1959 (II leid. 1975 — Kūrinių serija, kn. 1); *Būdviečių mokykla.* Romanas ir apsakymai. (Kūrinių serija, kn. 2). V., 1976.

LIT.: *J. Josadė,* Istorinė tiesa ir jos meninis įkūnijimas.— Kn.: J. Josadė, Knyga ir tikrovė. V., 1961, p. 47—66; *J. Būtėnas,* Vincas Žilionis.— Kn.: J. Būtėnas, Žmonės, kuriuos pažinojau. V., 1978, p. 122—142.

ŽIRGULYS Aleksandras, g. 1909. V.28 Liepojoje. Vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros-švietimo darbuotojas (1969). 1937 baigė Kauno universitetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1935—45 mokytojavo Šakiuose, Kybartuose, Kaune, Panevėžyje, Kėdainiuose. 1946—70 „Vagos" leidyklos redaktorius. Išvertė latvių ir kitų tautų rašytojų prozos kūrinių. Parengė spaudai D. Poškos, Vaižganto, A. Baranausko, Lazdynų Pelėdos („Raštai", 7 t., 1954—55), Žemaitės („Raštai", 6 t., 1956—57), M. Katkaus, G. Petkevičaitės-Bitės („Raštai", 6 t., 1966—68), P. Višinskio, G. Landsbergio-Žemkalnio kūrybos rinkinius. Parašė atsiminimų apie lietuvių rašytojus, kultūros veikėjus, straipsnių kalbos kultūros, vertimo ir kt. klausimais.

RŠT.: *Literatūros keliuose.* Memuarinės apybraižos. V., 1976; *Prie redaktoriaus stalo.* Apybraižos. V., 1979.

VERT.: *J. Galanas,* Rinktinė. Apsakymai, apybraižos, feljetonai. V., 1952; *V. Lacis,* Į naują krantą. Romanas. V., 1953; *A. Upytis,* Praeities šešėliai. Romanas. V., 1955; *V. Lacis,* Žvejo sūnus. Romanas. V., 1956 (kt. leid.: 1968, 1973); *V. Lacis,* Zytarų šeima. Romanas, 2 t. V., 1958 (II leid. 1978); *J. Jaunsudrabinis,* Baltoji knyga. Apsakymai. V., 1959; *J. Jaunsudrabinis,* Aija. Apysakos. V., 1960 (II leid. 1977); *M. Jokajus,* Akmeninė širdis. Romanas. V., 1961; *K. Simonovas,* Gyvieji ir mirusieji. Romanas. V., 1962; *R. Kaudzytis, M. Kaudzytis,* Matininkų laikai. Romanas. V., 1963 (II leid. 1980); *V. Lacis,* Kaimas prie jūros. Romanas. V., 1963; *K. Simonovas,* Kareiviu niekas negimsta. Romanas. V., 1965; *A. Upytis,* Paskutinis

lašas. Apsakymai. V., 1966; *R. Blaumanis,* Vyndedzėse greit vestuvės! Apsakymai. V., 1969; *A. Brigaderė,* Jaunikis. Apysakos ir apsakymai. V., 1971; *S. Žemaitis,* Amžinas vėjas. Apysaka. V., 1971; *A. Jansonas,* Į karužę eidams. Romanas. V., 1972; *J. Jaunsudrabinis,* Su meškere. Apybraiža. V., 1973; *D. Avuotinia,* Pamotė. Romanas. V., 1978; *J. Kalninis,* Rainis. Romanas. V., 1981.

ŽIUGŽDA Juozas, g. 1893.III.1 Plyniuose (Kapsuko raj.), m. 1979. III.27 Vilniuje. Literatūros istorikas, vertėjas. Lietuvos TSR MA akademikas (1946), istorijos mokslų daktaras (1963). Lietuvos TSR nusipelnęs mokslo veikėjas (1959). 1911 baigė Veiverių mokytojų seminariją. 1916—17 studijavo Maskvos universitete. 1920—25 mokytojavo Marijampolėje, 1926—40 — Kaune, 1923—29 Kauno universitete studijavo filosofiją ir istoriją. 1940—43 Lietuvos TSR švietimo liaudies komisaro pavaduotojas. Didžiojo Tėvynės karo metais buvo pasitraukęs į TSRS gilumą. 1943—48 Lietuvos TSR švietimo liaudies komisaras, švietimo ministras. 1944—69 dėstė Vilniaus universitete (nuo 1945 profesorius; 1944—49 ir 1965—69 Lietuvos TSR istorijos, 1949—60 TSRS istorijos katedros vedėjas). 1946—66 Lietuvos TSR Mokslų Akademijos viceprezidentas, vėliau prezidiumo narys, 1948—70 LTSR MA Istorijos instituto direktorius. 1946—50 TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas. 1947—70 Lietuvos TSR Aukščiau-

siosios Tarybos deputatas. Nuo 1947 TSKP narys. 1949—64 LKP CK narys. Spaudoje bendradarbiauti pradėjo 1914. Paskelbė straipsnių lietuvių literatūros ir lietuvių kalbos klausimais. Parašė studiją „Žemaitės kūryba" (1936). Parašė mokykloms vadovėlių (su J. Ambraška — „Lietuvių kalbos gramatiką", 1938).

VERT.: *G. Hauptmanas,* Paskendęs varpas. Pasaka drama. Kaunas-Marijampolė, 1921; *K. Evaldas,* Keturi draugai. Piktažolės. Alyvų krūmas. Marijampolė, 1921; *K. Evaldas,* Gamtos pasakos. Kaunas-Marijampolė, 1923; *K. Evaldas,* Žirgelis ir vandens lelija. Jūrų gilumoj. Keturi to paties daikto pavidalai. Gegutė. Bukas ir ąžuolas. Kaunas-Marijampolė, 1923; *V. Nemirovičius-Dančenka,* Auksinio saulėlydžio šalis. Apysakos. Kaunas-Marijampolė, 1926; *A. Aloržas,* Didysis pasaulio sukrėtimas. Šimtojo amžiaus romanas. K., 1931; *Dž. Kervudas,* Šiaurės klajūnai. Kaunas-Marijampolė, 1937.

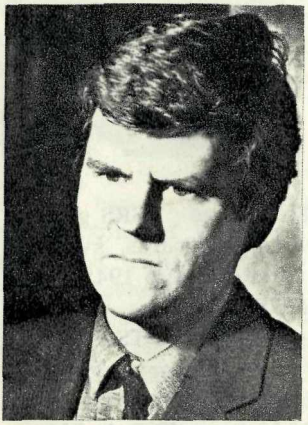

ŽUKAS Saulius, g. 1952.X.3 Kaune. Literatūros kritikas. 1975 baigė Vilniaus universiteto filologijos fakultetą (lietuvių kalbos ir literatūros specialybė). 1975—78 TSRS Mokslų Akademijos M. Gorkio pasaulinės literatūros instituto aspirantas. Nuo 1978 dirba LTSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros institute. Filologijos mokslų kandidatas (1979). Kritikos straipsnius pradėjo spausdinti 1978.

RŠT.: *Tautosaka dabartinėje lietuvių poezijoje.* Studija. V., 1983.

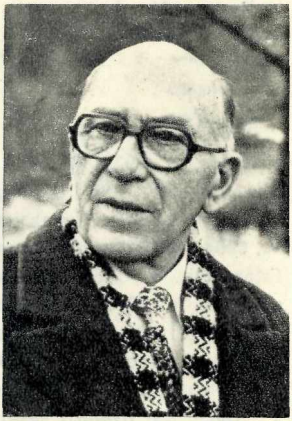

ŽUKAUSKAS Albinas, g. 1912.I.25 Bubeliuose (Lenkija). Poetas, prozininkas, vertėjas. Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1972). Baltarusijos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas (1973). 1935—36 studijavo Vilniaus universiteto teisės fakultete, 1936—39 — Varšuvos aukštojoje žurnalistų mokykloje. 1940—41 laikraščio „Vilniaus balsas" redaktorius. 1941—44 Panevėžio dramos teatro administratorius, 1944—46 — šio teatro literatūrinės dalies vedėjas. 1946—48 dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas" redakcijoje. 1948—53 Grožinės literatūros leidyklos vyriausiasis redaktorius. 1953—59 Lietuvos kino studijos redaktorius, scenarijų skyriaus viršininkas. 1965—72 Literatūros fondo direktorius. Eilėraščius pradėjo spausdinti 1928. Prisidėjo prie vienkartinių pažangiųjų vilniečių leidinių organizavimo, leidimo, pastoviai juose spausdino savo kūrinius. Pirmuosiuose eilėraščių ir novelių rinkiniuose vyrauja Vilniaus krašto lietuvių valstiečių buities, jų kovos prieš socialinę ir nacionalinę priespaudą motyvai. Tarybinio meto poezijai būdinga kaimo realijų, gamtos, jaunystės prisiminimų vaizdai, valstietiška pasaulėjauta pagrįstas žmogaus vitališkumo poetizavimas, būties kaitos ir pastovumo dialektikos perteikimas, epiškumas, humoras, paradokso ir grotesko poetika, gruboka liaudiško žodžio faktūra, verlibras, žanrinis eilėraščių savitumas (sakmės, apybraižos bruožai). Už eilėraščių rinkinį „Atabradai" Žukauskui paskirta LTSR valstybinė premija (1976). Poezijos rinkinių išversta į rusų ir baltarusių kalbas. Į lietuvių

kalbą verčia daugiausia rusų, baltarusių ir lenkų rašytojų kūrinius.

RŠT.: *Laikas ir žmonės.* Eilėraščiai. V., 1938; *Žemė plaukia į pietus.* Novelės. V., 1939; *Mūsų frontas.* Eilėraščiai. V., 1951; *Ilgosios varsnos.* Eilėraščiai. V., 1962; *Debesų piemenė.* Apsakymai vaikams. V., 1963; *Alaburdiškių Venera.* Apsakymai. V., 1964; *Oro šulinys.* Apsakymai vaikams. V., 1964; *Antivandenė.* Satyriniai eilėraščiai. V., 1967; *Sunkus džiaugsmas.* Eilėraščiai. V., 1969; *Atodangos.* Eilėraščiai. V., 1971; *Geri akmenys.* Apsakymai. V., 1973; *Sangrąžos.* Eilėraščiai. V., 1973; *Atabradai.* Eilėraščiai. V., 1975 (II leid. 1980); *Kai uodas čiaudėjo.* Apsakymai vaikams. V., 1978; *Poringės.* Eilėraščiai. V., 1978; *Ko verkė duona.* Apsakymai vaikams. V., 1980; *Senmotė.* Eilėraščiai ir poemos. V., 1981; *Benamė meilė.* Eilėraščiai. V., 1983; *Kai užaugo šešėlis.* Pasakos ir apsakymai vaikams. V., 1983.

VERT.: *V. Katajevas,* Tėvų namai. Pjesė. V., 1950; *H. Leberechtas,* Šviesa Koordėje. Apysaka. V., 1951; *Indų apsakymai.* V., 1954; *M. Muratovas,* Jemeljanas Pugačiovas. Istorinis romanas. V., 1955; *Z. Biadulia,* Sidabro tabokinė. Prozos rinkinys. V., 1956; *J. Porazinska,* Už devynių upių. Lenkų liaudies pasakos. V., 1958; *M. K. Sarbievijus,* Miškų žaidimai. Poema ir eilėraščiai. V., 1958; Su E. Matuzevičiumi: *J. Slovackis,* Poezija. V., 1959; *M. Kalačinskis,* Lepečkojo nuotykiai. Eiliuota pasaka. V., 1960; *T. Konvickis,* Skylė danguje. Apysaka jaunimui. V., 1962; Su V. Giedra: *I. Selvinskis,* Poezija. V., 1963; *M. Gareckis,* Vilniaus komunarai. Romanas. V., 1965; *Ch. Berulava,* Poezija. V., 1966; *M. Tankas,* Kalendoriaus lapeliai. Dienoraščių fragmentai. V., 1969; *A. Klementas,* Žemaitiška giesmelė. V., 1972; *V. Vitka,* Birbynėlė. Eilėraščiai vaikams. V., 1972; *A. Kulešovas,* Žiema bėga naktimis. Poezijos rinkinys. V., 1977.

LIT.: *V. Mozūriūnas,* Varsnas beriant.— Kn.: V. Mozūriūnas, Raštai. T. 2, V., 1971, p. 275—281; *K. Nastopka,* Ironiškos poringės.— Pergalė,

1972, Nr 1, p. 165—167; *A. Baltakis,* Vilniaus krašto pagimdytas poetas.— Kn.: A. Baltakis, Poetų cechas. V., 1975, p. 296—316; *V. Arzumanovas,* Nuoširdus azerbaidžaniečių literatūros bičiulis.— Kn.: V. Arzumanovas, Kūrybos broliai. V., 1976, p. 58—62; *S. Geda,* Keturių dešimtmečių sankryžose.— Kn.: Šiuolaikinės poezijos problemos. V., 1977, p. 205—215; *V. Daujotytė,* Plečiasi poezijos valdos.— Pergalė, 1979, Nr 1, p. 173—177.

TURINYS

Pratarmė 5

Abramavičius V. 7
Ambrasas K. 8
Anglickis S. 9
Aputis J. 10
Areška V. 11
Artiomovas N. 12
Astas V. 13
Astrauskas G. 13
Audronaša-Suchockis V. 14
Auryla V. 15
Avyžius J. 16

Balaševičius B. 19
Baliukonytė O. 20
Baltakis A. 20
Baltrūnas A. 22
Baltušis J. 24
Baltušnikas R. 27
Banaitis J. 28
Baranovskis V. 29
Bauža A. 29

Bernotas A. 30
Bieliauskas Alf. 32
Bieliauskas A. 35
Bielinis J. 36
Bložė V. 37
Boruta K. 38
Brazauskas V. 41
Bražėnas P. 41
Brencius V. 42
Bubnys V. 43
Bucevičienė S. 45
Bučys A. 46
Budrys R. 47
Buitkus J. 48
Buivydaitė B. 49
Bukelienė E. 50
Bukontas A. 50
Bulota J. 51
Būtėnas J. 52
Butkų Juzė 53

Chackelsytė E. 54
Chlivickas J. 55
Churginas A. 56

Cieškaitė G. 57
Cvirka P. 58

Čekuolis A. 61
Čepaitis V. 62
Čigriejus H. 64
Čiurlionienė-Kymantaitė S. 64
Čyžius J. 66

Dabulskis A. 66
Dauguvietis B. 67
Daujotytė-Pakerienė V. 68
Dautartas V. 69
Degutytė J. 71
Dirgėla Petras 73
Dirgėla Povilas 74
Doveikienė O. 75
Dovydaitis J. 76
Drazdauskas V. 78
Drevinis P. 79
Drilinga A. 80

Epšteinaitė-Kyjv D. 81

Fridbergas I. 82

Galinis V. 83
Gansiniauskaitė-Gudavičienė I. 84
Gavelis R. 85
Geda S. 85
Gelbakas P. 87
Giedra V. 88
Gira L. 90
Girdzijauskas V. 92
Girkontaitė R. 93
Glinskis J. 93
Graibus R. 95
Graičiūnas J. 95
Granauskas R. 96
Grybas V. 97
Grybauskas A. 98
Gricius A. 99
Grušas J. 101
Gudaitis-Guzevičius A. 104

Gudaitis R. 107
Guščius A. 108
Gutauskas L. 109

Ignatavičius E. 110
Inčiūra K. 111
Inis L. 112
Isokas G. 114

Jacinevičius L. 115
Jakštas J. 116
Jakubėnas K. 117
Janušytė L. 118
Jasukaitytė V. 119
Jokimaitis G. 120
Jonauskas S. 120
Jonynas A. 121
Jonynas A.A. 123
Josadė J. 123
Jovaras 124
Judelevičius D. 125
Juškaitis J. 126

Kalinauskas J. 126
Kaminskas A. 127
Kanovičius G. 127
Kantautas J. 130
Kapnys S. 131
Karalius V. 132
Karčiauskas M. 133
Kašauskas R. 134
Kašnickis I. 135
Kaukas K. 136
Kazanavičienė-Didžiulytė A. 137

Keidošius P. 138
Keturakis R. 140
Kiela K. 141
Klimas R. 142
Kobrinas J. 143
Kondrotas S. 144
Konovalovas V. 144
Kontrimaitė M. 145
Korsakas K. 146
Korsakienė H. 149
Krasnovas A. 150
Kubilinskas K. 151
Kubilius V. 153

Lankauskas R. 155
Lankutis J. 157
Lapašinskas J. 158
Lastas A. 159
Lastauskienė M. 160
Laurinčiukas A. 162
Liegutė E. 164
Liepsnonis A. 165
Liniauskienė B. 166
Linkevičius J. 166
Liobytė-Paškevičienė A. 167
Lipskis S. 169
Lukinskas R. 170

Macevičius J. 171
Macijauskienė M. 173
Mackevičius B. 173
Mačiuika V. 174
Mačiukevičius J. 175
Mačiulis J. 176

Maginskas A. 177
Malcas E. 178
Maldonis A. 178
Marcinkevičius Jonas 180
Marcinkevičius Juozas 182
Marcinkevičius Just. 183
Margeris A. 187
Markevičius A. 188
Markūnas R. 189
Martinaitis M. 190
Martinkus V. 191
Marukas K. 192
Masionienė-Baltrušaitytė B. 194
Masionis A. 195
Matutis A. 196
Matuzevičius E. 197
Metelskis G. 199
Mezginaitė E. 201
Miciūtė O. 201
Mieželaitis E. 202
Mikelinskas J. 207
Mykolaitis-Putinas V. 209
Mikulėnaitė E. 212
Mikuta A. 213
Miliūnas V. 214
Misevičius V. 217
Miškinis A. 218
Montvila V. 220
Morkus A. 222
Mozūriūnas V. 222
Mušinskas D. 224

Naraškevičius P. 224
Narečionis R. 225

Nastopka K. 226
Nekrošius J. 227
Nėris S. 228

Pabijūnas A. 231
Pakalnis A. 232
Pakalniškis R. 233
Palčinskaitė V. 234
Paleckis J. 236
Palilionis P. 238
Panavas P. 239
Paukštelis J. 239
Petkevičius V. 241
Petrauskas V. 244
Petrauskas Vyt. 245
Petrukaitis P. 246
Pikturna I. 246
Pocius A. 248
Polis A. 249
Povilaitis P. 250
Požėra J. 251
Pranskus-Žalionis B. 252
Puišytė A. 254

Radaitis V. 255
Radzevičius B. 256
Ragauskas J. 257
Raguotis B. 258
Rakauskas M. 259
Raščius P. 259
Reimeris V. 260
Renčys S. 262
Rybočkinas A. 263
Rimkevičius V. 264

Rostovaitė T. 265
Rubavičius V. 266
Rudokas V. 267

Sabonis S. 269
Sadauskas R. 270
Saja K. 271
Samulevičius R. 274
Samulionis A. 276
Saukaitytė D. 277
Selelionis E. 277
Simonaitytė I. 278
Sirijos Gira V. 280
Skliutauskas J. 282
Skodžius P. 283
Skripka V. 284
Skučaitė R. 285
Sluckis M. 286
Sprindis A. 290
Sprindytė J. 291
Sruoga B. 291
Strielkūnas J. 294
Sventickas V. 295

Šaltenis S. 296
Šarmaitis R. 298
Šavelis R. 299
Šikšnys M. 300
Šimkus J. 301
Šimkus V. 303
Šiožinys J. 304
Širvys P. 305
Šulcaitė V. 306
Šuravinas T. 307

Tautkaitė E. 308
Tilvytis T. 309
Trauberg N. 312
Treinys P. 312
Trimonis R. 313

Uldukis E. 314
Urbas D. 315
Urnevičiūtė D. 317
Usačiovas J. 318

Vaičiūnaitė J. 319
Vaičiūnas P. 320
Vainilaitis M. 323
Vairas-Račkauskas K. 324
Vaisbergas L. 326
Valaitis V. 327
Valbasys L. 328
Valsiūnienė V. 329
Vanagas R. 330
Venclova A. 330
Verba A. 335
Vienuolis A. 336
Vilimaitė B. 339
Viskanta E. 340
Visockas V. 341
Vorobjovas K. 342

Zajančkauskas S. 343
Zalatorius A. 344
Zaleckis L. 345
Zurba A. 345

Žilinskaitė V. 347
Žilionis V. 349
Žirgulys A. 350
Žiugžda J. 351
Žukas S. 352
Žukauskas A. 353

ПИСАТЕЛИ СОВЕТСКОЙ ЛИТВЫ

Биобиблиографический словарь

На литовском языке

Издательство «Вага», 232600, Вильнюс, пр. Ленина 50

ИБ № 2879

TARYBŲ LIETUVOS RAŠYTOJAI

Redaktorė N. Grabauskienė
Viršelio dail. R. Šidlauskas
Men. redaktorius V. Armalas
Techn. redaktorė R. Berteškaitė
Korektorė S. Zastarskytė

Duota rinkti 82.09.15. Pasirašyta spaudai 84.07.29. LV 07857. Leidinio Nr. 10647. Formatas 70×108¹/₃₂. Popierius giliaspaudinis. Garnitūra „Baltika", 9 punktai. Fotorinkimas. Giliaspaudė. 16,1 sąl. sp. l. 16,3 sąl. spalv. atsp. 16,3 apsk. leid. l. Tiražas 15 000 egz. Užsakymas 1206. Kaina 85 kp

Leidykla „Vaga", 232600, Vilnius, Lenino pr. 50
Spaudė K. Požėlos spaustuvė, 233000, Kaunas, Gedimino 10

Dagytė E., Straukaitė D.

Da81 Tarybų Lietuvos rašytojai: Biobibliogr. žodynas /Red. kom-ja: A. Maldonis (pirm.) ir kt.— 2-asis, papild. leid.— V.: Vaga, 1984.— 365 p.

Aut. nurodyti antr. lapo kitoje pusėje.

Enciklopedinio pobūdžio žodynas, kuriame pateikiami pagrindiniai biografiniai ir bibliografiniai duomenys apie Tarybų Lietuvos rašytojus.

4503010100—328
T ——————— 116—81
M852(08)—84

BBK ○ 83.3Ld
8L2(03)